

**Názov MAS: Občianske združenie Dukla**

**IČO: 37 796 089**

**Názov stratégie CLLD: Kraj pod Duklou – územie s perspektívou**

**Verzia: 3.1**

V znení dodatku č.1, č. 2 a č. 3

Schválená Zhromaždením členov združenia Dukla o.z. dňa 12.12.2018

.....

**PhDr. Adrián Gužo**  
**predseda MAS**

**Logo MAS**



## Abstrakt

Územie verejno – súkromného partnerstva OZ Dukla /ďalej VSP/ má dlhoročnú tradíciu partnerstva a spolupráce. Nikdy to však nebolo spojenie 57 obcí okresov SK a BJ a mesta Svidník, ktoré poskytuje pre miestny rozvoj väčší potenciál a dáva možnosť väčšej synergie. VSP spája 24 124 obyvateľov pohraničnej časti severovýchodného Slovenska, kde žijú prevažne Rusíni, čo je aj jeden z faktorov jeho územnej štruktúry.

Územie spája väčšinou obce s malým počtom obyvateľov /priemerný počet obyvateľov VSP bez mesta Svidník je 224, patrí medzi územia s najvyššou mierou nezamestnanosti /okres Svidník 20,05%, okres Bardejov 19,6%/. Akútnosť potreby riešiť problémy územia vyjadrila aj Vláda SR, keď 28.11.2015 okres Svidník zaradila v rámci vládneho balíčka medzi tzv. “slabé regióny“, ktorým bude poskytnutá štátna podpora.

Hospodárska kríza zanechala výrazne negatívne stopy na území – útlm obuvníckeho, textilného a strojárkeho priemyslu, odchod mladých a vzdelaných ľudí z územia, demografickým následkom je starnutie obyvateľstva, zníženie vzdelanostnej úrovne obyvateľov, život na hranici chudoby. To značne znížilo adaptačnú a reakčnú schopnosť územia na nové možnosti a výzvy, zvýšilo apatiu a pasivitu miestnych obyvateľov.

Zodpovedný prístup k rozvoju územia si žiada aktívnych a inovatívnych ľudí, ktorí pochopili potrebu efektívnejšieho využitia miestneho potenciálu a hľadajú možnosti jeho využitia /kultúrno–historický, prírodný, materiálno–technický, ľudský/, využitie vnútorných a externých zdrojov, finančných zdrojov PRV SR 2014 – 2020 a IROP /CLLD/.

Ekonomicky slabé obce však nemôžu prilákať, udržať obyvateľov vlastnými silami, hľadajú preto všetky vnútorné aj vonkajšie zdroje na svoj rozvoj. Jednou z možností je spracovanie realistickej stratégie CLLD tak, aby jej výsledky boli udržateľné, aby priniesli územiu očakávaný efekt – tvorba nových pracovných príležitostí, zvýšenie kvality života v území zlepšením technickej a voľno–časovej infraštruktúry obcí, zvýšenie atraktívnosti a konkurencieschopnosti územia, podpora existujúcej a tvorba novej miestnej ekonomiky. Hlavnými odvetviami podpory je, okrem technickej infraštruktúry obcí, poľnohospodárstvo, a to hlavne podporou mladých farmárov, ďalej rozvoj cestovného ruchu, služieb, remesiel a nových produktov. Ďalší rozvoj sa očakáva podporou vzdelávania v území.

Základným cieľom stratégie CLLD VSP Dukla je na základe analýzy územia, využitím potenciálu a silných stránok územia, jeho príležitostí, v maximálne možnej miere zastaviť vyludňovanie tohto územia, udržanie mladých ľudí v území a podpora miestnej ekonomiky.

## Obsah

|                                                                                 |           |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O MAS</b> .....                                       | <b>8</b>  |
| 1.1 IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE MAS .....                                               | 8         |
| 1.2 VYMEDZENIE OBLASTI A OBYVATELSTVA, NA KTORÉ SA STRATÉGIA CLLD VZŤAHUJE..... | 8         |
| <b>2. VZNIK, HISTÓRIA A TVORBA PARTNERSTVA A STRATÉGIE CLLD</b> .....           | <b>10</b> |
| 2.1 VZNIK A HISTÓRIA PARTNERSTVA .....                                          | 10        |
| 2.2 TVORBA PARTNERSTVA A STRATÉGIE CLLD .....                                   | 15        |
| <b>3. ANALYTICKÝ RÁMEC</b> .....                                                | <b>20</b> |
| 3.1 ANALÝZA ZDROJOV ÚZEMIA .....                                                | 20        |
| OPIS PROJEKTOVÉHO ÚZEMIA – GEOGRAFICKÁ POLOHA, HUSTOTA OSÍDLENIA .....          | 20        |
| <i>Demografia</i> .....                                                         | 22        |
| .....                                                                           | 22        |
| <i>Národnostné zloženie</i> .....                                               | 25        |
| <i>Vierovyznanie</i> .....                                                      | 27        |
| <i>Vzdelanie</i> .....                                                          | 28        |
| <i>Ekonomická aktivita a nezamestnanosť</i> .....                               | 31        |
| <i>Nezamestnanosť</i> .....                                                     | 35        |
| <i>Poľnohospodárstvo</i> .....                                                  | 42        |
| <i>Lesníctvo</i> .....                                                          | 45        |
| <i>Doprava a energetika</i> .....                                               | 47        |
| <i>Cestovný ruch</i> .....                                                      | 49        |
| 3.2 SWOT ANALÝZA .....                                                          | 55        |
| 3.3 IDENTIFIKÁCIA POTRIEB .....                                                 | 68        |
| <b>4. STRATEGICKÝ RÁMEC</b> .....                                               | <b>79</b> |
| 4.1 DEFINOVANIE VÍZIE A STRATEGICKÉHO CIEĽA .....                               | 80        |
| 4.2 STANOVENIE PRIORÍT, ŠPECIFICKÝCH CIEĽOV A OPATRENÍ .....                    | 81        |
| 4.3 SÚHRN STRATEGICKÉHO RÁMCA.....                                              | 92        |

|                                                                                                   |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.4 INTEGROVANÉ ZNAKY STRATÉGIE CLLD .....                                                        | 95         |
| 4.5. INOVATÍVNE ZNAKY STRATÉGIE CLLD .....                                                        | 96         |
| <b>5 IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC .....</b>                                                                | <b>97</b>  |
| 5.1 POPIS RIADIACEHO A IMPLEMENTAČNÉHO PROCESU .....                                              | 97         |
| 5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS .....                                           | 97         |
| 5.1.2 Implementačný proces .....                                                                  | 100        |
| Implementačný proces v rámci IROP .....                                                           | 105        |
| 5.2 AKČNÝ PLÁN .....                                                                              | 111        |
| 5.3 MONITOROVANIE A HODNOTENIE STRATÉGIE CLLD .....                                               | 135        |
| 5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD .....                            | 135        |
| 5.3.2 Monitorovacie ukazovatele .....                                                             | 140        |
| <b>6. FINANČNÝ RÁMEC .....</b>                                                                    | <b>143</b> |
| 6.1 FINANCOVANIE STRATÉGIE CLLD .....                                                             | 143        |
| 6.2 FINANČNÝ PLÁN PRE OPATRENIA .....                                                             | 146        |
| <b>7. ZHODNOTENIE PRÍNOSOV STRATÉGIE CLLD, JEJ SYNERGIE<br/>A DOPLNKOVOSŤ .....</b>               | <b>149</b> |
| 7.1 PRÍNOSY K ZLEPŠOVANIU EKONOMICKÉHO ROZVOJA ÚZEMIA .....                                       | 149        |
| 7.2 PRÍNOSY K NAPŔŔNANIU CIEĽOV PRV .....                                                         | 149        |
| 7.3 PRÍNOSY K NAPŔŔNANIU CIEĽOV IROP .....                                                        | 152        |
| 7.4 SYNERGIE A DOPLNKOVOSŤ STRATÉGIE CLLD .....                                                   | 152        |
| 7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať<br>..... | 152        |
| 7.4.2 Synergie a komplementarity .....                                                            | 153        |
| 7.5 POPIS MULTIPLIKAČNÝCH EFEKTOV .....                                                           | 154        |

## Zoznam tabuliek

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Tabuľka 1: Identifikačné údaje MAS .....                                                       | 8   |
| Tabuľka 2: SWOT analýza .....                                                                  | 57  |
| Tabuľka 3: Súhrnný prehľad strategického rámca .....                                           | 92  |
| Tabuľka 4: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 111 |
| Tabuľka 5: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 112 |
| Tabuľka 6: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 113 |
| Tabuľka 7: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 115 |
| Tabuľka 8: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 117 |
| Tabuľka 9: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                      | 119 |
| Tabuľka 10: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 120 |
| Tabuľka 11: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 124 |
| Tabuľka 12: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 125 |
| Tabuľka 13: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 126 |
| Tabuľka 14: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 128 |
| Tabuľka 15: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 129 |
| Tabuľka 16: Opatrenie stratégie CLLD .....                                                     | 130 |
| Tabuľka 17: Opatrenia PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu .....                | 131 |
| Tabuľka 18: Opatrenia IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu .....               | 134 |
| Tabuľka 19: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR .....                              | 140 |
| Tabuľka 20: Celkové verejné výdavky – PRV SR .....                                             | 140 |
| Tabuľka 21: Povinné ukazovatele na úrovni IROP .....                                           | 140 |
| Tabuľka 22: Vlastné ukazovatele .....                                                          | 141 |
| Tabuľka 23: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP .....                                          | 143 |
| Tabuľka 24: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov .....                   | 143 |
| Tabuľka 25: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov ..... | 144 |
| Tabuľka 26: Sumárna tabuľka finančného plánu .....                                             | 146 |
| Tabuľka 27: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu .....                                      | 139 |
| Tabuľka 28: Zameranie stratégie podľa sektorov .....                                           | 139 |

**Zoznam skratiek**

- a) ŽP – životné prostredie
- b) OP – operačný program
- c) UoZ – uchádzač o zamestnanie
- d) OČR - Ošetrovanie člena rodiny
- e) KSB - Košický samosprávny kraj
- f) BSK - Bratislavský samosprávny kraj
- g) ISTP - Informačný systém trhu práce
- h) OP KŽP - Operačný program Kvalita životného prostredia
- i) PRV – SR - Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky
- j) IROP - Integrovaný regionálny operačný program
- k) EŠIF - Európske štrukturálne a investičné fondy
- l) ÚPO - Územno-plánovacia dokumentácia
- m) ROEP - Register obnovy evidencie pôdy
- n) VV - Verejný vodovod
- o) VK - Verejná kanalizácia
- p) ČOV - Čistička odpadových vôd
- r) SHMU - Slovenský hydrometeorologický ústav
- q) TTP - Trvale trávny porast
- s) NLC - Národné lesnícke centrum
- t) MŽP SR - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
- u) DHZ - Dobrovoľný hasičský zbor
- v) SK - Svidník
- w) SR - Slovenská republika
- x) PSK - Prešovský samosprávny kraj
- y) BJ - Bardejov
- z) VSP - Verejno-súkromné partnerstvo
- aa) OZ - Občianske združenie
- bb)) ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky
- cc) ha - hektár
- dd) SOBD - Sčítanie obyvateľov, bytom, domácnosti
- ee) ČR - Česká republika
- ff) MŠ - Materská škola

|                |                                                                                                                                |
|----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| gg) ZŠ -       | Základná škola                                                                                                                 |
| hh) UPSVaR -   | Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny                                                                                           |
| ii) SŠ -       | Stredná škola                                                                                                                  |
| jj) VŠ -       | Vysoká škola                                                                                                                   |
| kk) SK NACE -  | Štatistická klasifikácia ekonomických činností                                                                                 |
| ll) SZČO -     | Samostatne zárobkovo činná osoba                                                                                               |
| mm) HDP -      | Hrubý domáci produkt                                                                                                           |
| nn) PO -       | Právnická osoba                                                                                                                |
| oo) ) n. o. -  | Nezisková organizácia                                                                                                          |
| pp) s. r. o. - | Spoločnosť s ručením obmedzeným                                                                                                |
| qq) PPA -      | Pôdohospodárska platobná agentúra                                                                                              |
| rr) EÚ -       | Európska únia                                                                                                                  |
| ss) VÚC PO -   | Vyšší územný celok Prešovského kraja                                                                                           |
| tt) CLLD -     | Komunitne vedený miestny rozvoj                                                                                                |
| uu) MsÚ -      | Mestský úrad                                                                                                                   |
| vv) OPIS -     | Operačný program informatizácia spoločnosti                                                                                    |
| ww) LEADER -   | Liaison Entre Actions de Développement de le Économie Rurale<br>(spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka) |
| xx) MR -       | Vsp                                                                                                                            |
| yy) VV -       | Výkonný výbor                                                                                                                  |
| zz) OPII -     | Operačný program integrovaná infraštruktúra                                                                                    |
| aaa) IBV –     | Investičná bytová výstavba                                                                                                     |
| bbb) PHSR –    | Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja                                                                                        |
| ccc) ŠR –      | štátny rozpočet                                                                                                                |
| ddd) OCR –     | Organizácia cestovného ruchu                                                                                                   |
| eee) ŽoPr -    | Žiadosť o príspevok                                                                                                            |
| fff) ReS -     | Realizátor stratégie                                                                                                           |

## 1. Základné informácie o MAS

### 1.1 Identifikačné údaje MAS

Tabuľka 1: Identifikačné údaje MAS

|                          |                                                                                                    |                                                                                                               |
|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Údaje o MAS              | Názov MAS                                                                                          | Občianske združenie Dukla                                                                                     |
|                          | Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov | Dátum vzniku : 20.6.2001<br>Zmena stanov : 19.10.2009<br>Zmena Stanov : 11.12.2013<br>Zmena Stanov : 8.7.2015 |
|                          | Sídlo                                                                                              | Kružlová 8, 090 02 Kružlová                                                                                   |
|                          | IČO                                                                                                | 37796089                                                                                                      |
|                          | DIČ (ak relevantné)                                                                                | 2021595895                                                                                                    |
|                          |                                                                                                    |                                                                                                               |
| Údaje o banke            | Názov banky                                                                                        | Všeobecná úverová banka                                                                                       |
|                          | Číslo účtu                                                                                         | 2713620153/0200                                                                                               |
|                          | IBAN                                                                                               | SK86 0200 0000 0027 1362 0153                                                                                 |
|                          | SWIFT                                                                                              | SUBASKBX                                                                                                      |
| Údaje o štatutárovi      | Meno a priezvisko                                                                                  | PhDr. Adrián Gužo                                                                                             |
|                          | E-mail                                                                                             | predseda@duklaoz.sk                                                                                           |
|                          | Telefón                                                                                            | +421 908 665 593                                                                                              |
| Údaje o kontaktnej osobe | Meno a priezvisko                                                                                  | PhDr. Adrián Gužo                                                                                             |
|                          | E-mail                                                                                             | predseda@duklaoz.sk                                                                                           |
|                          | Telefón                                                                                            | + 421 908 665 593                                                                                             |

### 1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie VSP občianskeho združenia Dukla tvorí 58 samospráv, z toho je 57 obcí a mesto Svidník /Príloha č.1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS/ s počtom obyvateľov 24 124 /stav k 31.12.2014 zdroj ŠÚ SR/. Priemerná hustota obyvateľov 50,59 obyv./km<sup>2</sup>. Rozloha katastrov VSP má 476,81 km<sup>2</sup> //stav k 31.12.2014 zdroj ŠÚ SR. /Príloha č. 2 – doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS/.

V rámci administratívneho členenia na úrovni NUTS3 patrí územie do Prešovského samosprávneho kraja. /Príloha č. 3 Mapa územia VSP OZ Dukla/. Na úrovni LAU1 v okrese BJ je to 8 obcí, ktoré hraničia s okresom SK a v okrese Svidník je to 49 obcí a mesto Svidník



ako jediný člen VSP so štatútom mesta. /Obr. č. 1 Poloha VSP v rámci SR, obr. č. 2 Poloha VSP v rámci PSK, obr. č. 3 Poloha VSP v rámci okresov BJ a SK/



Obr. č. 1 Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci SR



Obr. č. 2 Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci PSK



Obr. č. 3 Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci okresov SK a BJ

## **Povinné prílohy:**

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia MAS

Príloha č. 3: Mapa územia MAS

## 2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

### 2.1 Vznik a história partnerstva

Formovanie VSP OZ Dukla začalo už v marci 2013 v rámci OZ Makovica v Nižnej Polianke. Podnetom bola snaha 8 obcí z 18 v okrese BJ využiť svoje skúsenosti pre miestny rozvoj, ktoré získali v roku 2004 – 2005, podporou 11 území SR v rámci TP SAPARD a na územiach ktorých, bol realizovaný pilotný projekt implementácie prístupu LEADER prvýkrát na Slovensku. V tomto pilotnom projekte boli vypracované v rámci I. etapy auditu zdrojov územia a strategický a implementačný rámec rozvojových stratégií týchto území /v rámci MR Makovica názov strategického dokumentu „Obnova, uchovanie a rozvoj dedičstva vidieka“/. V tomto období územie MR Makovica tvorilo 18 obcí, z ktorých 8 sa stalo v roku 2013 základom pre založenie VSP OZ Dukla. V rámci tohto projektu obce pracovali na princípoch LEADER a získali bohaté skúsenosti práce v rámci partnerstiev, tvorbe spoločných plánov a zapájania širokej verejnosti do tvorby strategického dokumentu a spoločných aktivít. Proces formovania VSP OZ Dukla bol ukončený 02.04.2015 vstupom mesta Svidník. Z tohto vytvoreného partnerstva však v roku 2017 vystúpila obec Nižná Polianka Oznámením o zrušení členstva a vystúpenia z územia ku dňu 31.05.2017 na základe Uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Nižná Polianka č. 78/2017 zo dňa 30.05.2017. Z dôvodu vystúpenia obce Nižná Polianka z občianskeho združenia v zmysle všeobecných podmienok výbru MAS Výzvy na predkladanie žiadostí o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútov miestnych akčných skupín č. 21/PRV/2017 nespĺňali viac zástupcovia podnikateľského a občianskeho sektora, ktorý mali sídlo, miesto podnikania, prevádzkareň alebo trvalý, resp. prechodný pobyt v obci Nižná Polianka kritérium príslušnosti k územiu MAS, t.j., že členovia MAS musia pôsobiť na území MAS a teda nemohli byť ďalej členmi MAS – Občianskeho združenia Dukla. Rovnako ako Občianske združenie Kolysočka – Kolíska, ktorá mala sídlo v Prešove a teda nemohla byť členom OZ- Okrem Nižnej Polianky ukončili svoje členstvo v Občianskom združení Dukla v rokoch 2016 a 2017 aj FACILITY, n.o., SILVERKONTO s.r.o., Stretko Dujakovič a Ing. Erik Horvat.

Obce–členovia OZ Dukla spolupracovali aj v rámci rôznych iných združení MR už od roku 1999, kedy vzniklo jedno z najstarších združení Združenie MR Lodomirka. Následne vzniklo na území ďalších 9 rôznych združení, v ktorých bolo združených v rôznych zoskupeniach 50 členských obcí OZ Dukla. Tendencia spolupráce v rámci rôznych typov združení sa prejavila aj v založení niekoľkých neziskových organizácií neverejného sektora. Niektoré z nich sa stali členmi VSP OZ Dukla.

Všetky existujúce partnerstvá však riešili lokálne problémy členov, prevažne technickú infraštruktúru obcí a uchovanie kultúrno–historického dedičstva. Analýza územia a cieľov združení ukázala, že problémy, ktoré riešia a ktoré sú v území, sú analogické v rámci celého územia VSP. Je to hlavne zastaraná alebo chýbajúca základná infraštruktúra obcí, pokles počtu aktívnych obyvateľov odchodom mladých za prácou do zahraničia, nízky výkon miestnej ekonomiky, ktorá neposkytuje potrebný počet pracovných miest, nedostatočne využitý potenciál územia v rámci cestovného ruchu, slabá aktivita obyvateľov, pasivita, a i.

Pri spoločných stretnutiach, pri ktorých sa kreovalo územie VSP, sa dospelo k záveru, že nakoľko územie je tvorené hlavne pomerne malými obcami, ktorých finančný, administratívny a materiálno–technický potenciál je slabý /priemerný počet obyvateľov v členských obciach OZ Dukla bez mesta Svidník je 224 obyvateľa/obec/, je potrebné v rámci sociálno–ekonomického aspektu spojiť celé toto územie do jedného celku, a tak dať predpoklad vyššej efektívnosti vynaloženého úsilia a práce, dosiahnuť zlepšenie kvality života pre väčší počet obyvateľov, spoločný bohatý prírodný a kultúrno – historický potenciál územia bude citlivo a efektívne využitý pre celé projektové územie.

Výsledkom integračnej snahy územia a potvrdením úsilia o spoločné plánovanie a riešenie problémov bolo podpísanie Memoranda o spolupráci, znenie ktorého bolo prijaté obcami na zasadnutí starostov dňa 30.09.2013, bola vytvorená pracovná skupina na vybudovanie VSP s cieľom uchádzať sa o finančné zdroje a PRV SR na roky 2014 – 2020 prostredníctvom iniciatívy CLLD spracovaním Stratégie CLLD VSP. Územie má svoje aktivity aj v oblasti súkromného sektora, a to hlavne v oblasti cestovného ruchu, miestneho priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva. Tu sa aktivizácia obyvateľov, propagácia, resp. informácia o vzniku VSP založeného na princípoch LEADER realizovala pomocou osobných rozhovorov, v spolupráci so samosprávami, a taktiež informáciou v miestnych novinách. Boli to hlavne podnikatelia v cestovnom ruchu, ktorí hneď pochopili zmysel tohto združenia a stali sa jeho členmi.

Bolo zrejmé, že počet obcí–členov VSP /59/ a ostatných členov z neverejného sektora /75/, ich roztrúsenosť v rámci cca 482 km<sup>2</sup>, si bude vyžadovať veľké skúsenosti v riadení, vysokú operatívnu a pomerne dlhý čas na dôkladné informovanie územia o vzniku, cieľoch a výstupoch VSP a zapojenie verejnosti do tohto procesu, čo možno malo v konečnom dôsledku dopad na rozhodnutie obce Nová Polianka vystúpiť zo združenia. Tomu zodpovedali aj formy práce.

Sídlom OZ Dukla je obec Kružlová, ktorá sa nachádza približne v centre územia, kontaktná kancelária je vytvorená pre lepšiu dostupnosť na MsÚ vo Svidníku.

Členské obce v okrese SK zabezpečujú ekonomicko–administratívne činnosti v rámci Spoločnej úradovne, čo veľmi uľahčilo komunikáciu, keďže väčšina starostov územia je v čiastkovom pracovnom úväzku a operatívna komunikácia je problém.

Druhým faktorom, ktorý uľahčil komunikáciu medzi obcami a bol ďalším podnetom na formovanie územia VSP, bola dlhoročná spolupráca medzi hraničnými obcami okresu BJ /Nižná Polianka, Hutka, Jedlinka, Mikulášová a Šarišské Čierne/ s hraničnými obcami okresu SK /Nižný Mirošov, Cigla, Dubová/. Jedná sa o rusínske obce, ktoré okrem administratívnych hraníc spájajú aj spoločné tradície, jazyk, história.

Veľkým nedostatkom a problémom je v súčasnej dobe fakt, že 37 obcí územia /63% obcí VSP/ nie je pokrytých vysokorýchlostným internetom.<sup>1</sup> Z celkového počtu obcí zoznamu NASES z roku 2011 je to viac ako 5%. Zlepšenie sa očakáva realizáciou opatrení OP II a PRV SR na roky 2014 – 2020, kde sa má tento stav realizáciou opatrení OPIS riešiť.

V snahe poskytnúť riadiaci potenciál a zvýšiť absorpčnú schopnosť menších obcí, sa územie rozšírilo o tieto obce. Tieto obce neboli oslovené inými VSP /neatraktívne počtom obyvateľov a polohou/ a nemali šancu ani potenciál vytvoriť VSP / východné a južné obce okresu SK/.

Schválením uznesenia o vstupe mesta Svidník v apríli 2015 sa zvýšil počet pôvodných členov verejného sektora /obcí/ z 58 na súčasných 59, analogicky sa rozšíril aj počet členov zo súkromného a občianskeho sektora, nakoľko Svidník predstavuje najväčšiu ekonomickú silu v území VSP a nachádza sa tu aj najväčší počet týchto subjektov. Avšak v roku 2017 došlo k vystúpeniu niektorých členov zo záujmovej skupiny podnikateľského sektora a zo záujmovej skupiny občianskeho sektora. K 31.05.2017 z Občianskeho združenia Dukla vystúpila aj obec Nižná Polianka.

Na základe spoločného názoru členských obcí vznikajúceho VSP bolo rozhodnuté, aby názov VSP bola Dukla. Dukla je všeobecne známy názov pre toto územie, ktoré sa historicky spája s ťažkými bojmi I. a II. svetovej vojny a do dnešnej doby ešte žijú pamätníci tejto doby. Je to veľmi citlivá téma celého tohto územia a miestni obyvatelia sú na túto históriu hrdí. Táto skutočnosť mala veľký vplyv aj na výber loga OZ Dukla.

Dňa 20.06.2011 registroval pán Peter Čobirka OZ Dukla s cieľom uchovať pamiatku obetí bojov I. a II. svetovej vojny pod Duklou. Po náhlej smrti na základe ponuky jeho rodičov, pokračovať v jeho diele, sa pracovná skupina rozhodla prijať ponuku a zmenou stanov 11.12.2013 vykonala registráciu zmeny sídla, štatutárom sa stal starosta obce Kružlová.

---

<sup>1</sup> údaje sa týkajú členov Občianskeho združenia Dukla vrátane obce Nižná Polianka podľa štatistických údajov k 31.12.2014.

V rámci aktivít na zapojenie samosprávy do činnosti VSP bolo zorganizovaných v roku 2013 10 informačných stretnutí a seminár, v roku 2014 boli 4.

Najvýznamnejšou súčasťou práce pri budovaní kapacít OZ Dukla bola práca s verejnosťou, v roku 2014 bolo 26 verejných zhromaždení. Okrem administratívneho hľadiska bol dôležitým prvkom formovania VSP aj fakt, že územie spája geograficky pohorie Nízkych Beskyd, tok a prítoky rieky Ondavy, jedná sa o hraničné územie s Poľskou republikou, kde sú dlhoročné vzájomné či osobné alebo samosprávne kontakty veľmi dôležité.

V rámci svojej činnosti aj VSP OZ Dukla organizovalo rôzne aktivity, ktorých cieľom bolo:

- zapojenie členov a ostatných obyvateľov územia do činnosti VSP
- informovať o vzniku, činnosti, podmienkach členstva a cieľoch VSP OZ Dukla
- realizovať ciele VSP OZ Dukla: podpora miestnej ekonomiky, zastavenie odchodu mladých z územia, aktivizácia miestnych obyvateľov, zvýšenie kvality života v území.

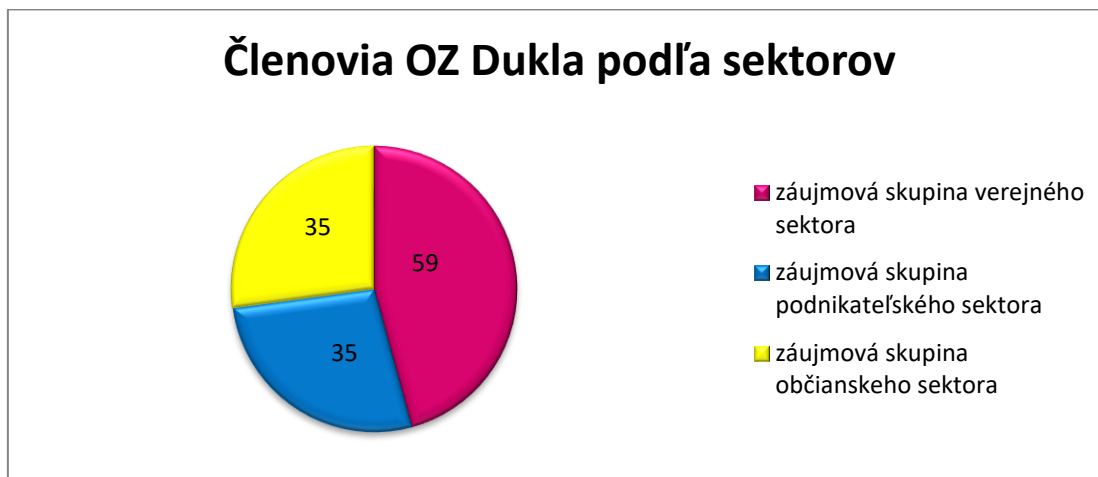
Rok 2013 a začiatok roka 2014 a tiež rok 2015 bol v znamení formovania záujmového územia, hlavná iniciatíva a energia bola zameraná na prácu s verejnosťou formou informačných stretnutí a verejných zhromaždení, dotazníkovou aktivitou. V roku 2016 boli zorganizované 4 zasadnutia výkonného výboru a 1 zasadnutie zhromaždenia členov. V roku 2017 boli do podania stratégie zorganizované 2 zasadnutia výkonného výboru. Z dôvodu vydania dodatku č. 5 k Stratégii CLLD a vyhlásenia Výzvy na predkladanie žiadostí o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútov miestnych akčných skupín č. 21/PRV/2017 bolo potrebné upraviť stanovy združenia ako aj schváliť Dodatok č. 2 k stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou. Z tohto dôvodu boli v roku 2017 zorganizované už 3 zasadnutia zhromaždenia členov.

Z hľadiska sektorového členenia má VSP OZ Dukla k dnešnému dňu 129 členov, z toho 59 je zástupcov záujmovej skupiny verejného sektora, 35 zastupuje záujmovú skupinu podnikateľského sektora a 35 záujmovú skupinu občianskeho sektora. Členom VSP sa môže stať každý, kto súhlasí s poslaním, cieľmi a stanovami OZ Dukla, doručí prihlášku a aktívne vyvíja činnosť v tomto združení. Členov prijíma výkonný výbor, o čom informuje Zhromaždenie členov. Členovia občianskeho združenia sú v zmysle dodatku 1. – 5. k Systému riadenia CLLD zaradení len do jednej zo záujmových skupín:

- a) záujmová skupina verejného sektora (ďalej len “ZSVS”),
- b) záujmová skupina podnikateľského sektora (ďalej len “ZSPS”),
- c) záujmová skupina občianskeho sektora (ďalej len “ZSOS”).

Žiadna zo záujmových skupín nesmie mať viac ako 49% hlasovacích práv. Členstvo v jednej záujmovej skupine je nezlúčiteľné s členstvom v inej záujmovej skupine.

Členovia sú prijímaní priebežne, nakoľko je dôležité podporiť snahu jednotlivcov zapojiť sa aktívne do diania na území a prispieť svojimi názormi a skúsenosťami k jeho rozvoju. V rámci neverejného sektora sú členmi DHZ a ZŠ, organizácie neziskového sektora, občania, podnikatelia v cestovnom ruchu, poskytovatelia služieb, remeselníci, farmári, urbáriaty /dôležitá skupina-51% rozlohy územia sú lesné porasty/, z hľadiska vekovej štruktúry sa jedná prevažne o mladých ľudí, čo je pre ďalší vývoj VSP veľmi perspektívne.



Graf č. 1 Rozdelenie členov VSP OZ Dukla podľa sektorov

Členská základňa v rámci podnikateľského sektora /ďalej PS/ a občianskeho sektora /ďalej OS/ je výsledkom práce pracovnej skupiny v rámci verejných zhromaždení, osobných pohovorov, prácou so starostami a informáciami na webovej stránke. Veľmi zložitá bola práca s farmármi, je ich v území veľmi málo a väčšinou túto činnosť vykonávajú popri zamestnaní.

Organizačná štruktúra MAS VSP /Príloha č. 7 – Organizačná štruktúra MAS/ zabezpečuje výkon všetkých riadiacich, kontrolných, technicko-administratívnych a finančno-ekonomických úloh s tým, že pri výbere členov týchto orgánov sa dbá na sektorové, ale aj územné zastúpenie, aby bola činnosť transparentne vykonávaná, kontrolovaná, monitorovaná. Táto podmienka nevyplýva len z nastavených dokumentov pre činnosť MAS, ale aj z potreby VSP. Členské obce VSP majú bohatú tradíciu v organizovaní obecných, ale aj spoločných aktivít v rámci MR, tieto prevažne majú kultúrny charakter a formu festivalov, športových súťaží alebo súťaží DHZ. Aktivity realizované v období od vzniku partnerstava:

- Memorandum o spolupráci medzi samosprávami okresu Svidník zo dňa 30.09.2013,
- Zážitkový tábor pre sociálne odkazované deti, termín: 18.08. – 22.08.2014,
- Detský tábor „Multikulty“, termín: 13.08. – 14.08.2015,
- Rokovanie o cyklotrasách zo dňa 19.08.2015.



## 2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Zapájanie verejnosti /občanov, podnikateľov, samosprávy, profesijných a záujmových skupín a pod./, výber postupov a spôsobov zapájania úzko súvisí so špecifikami štruktúry územia VSP, demografického, vzdelanostného a sociálneho zloženia obyvateľov, pripravenosťou obyvateľov územia na spoločné aktivity, predchádzajúce skúsenosti územia, resp. predchádzajúca práca aktivistov v území, možnosťami a rozmanitosťou foriem komunikácie, prístupu na internet, finančnými možnosťami samospráv a pod.

Zapájanie občanov do aktivít VSP v rokoch 2013 a 2014 prebiehalo hlavne formou verejných zhromaždení v obciach a dotazníkovým prieskumom. Okrem toho boli realizované viaceré ad hoc aktivity jednotlivých členov výkonného výboru, starostov a ostatných členov. Najviac však aktivizovala obyvateľov metóda scenára, pri práci s rôznymi scenármi vývoja územia, rýchlejšie vnímali súčasný stav a hrozby vývoja v prípade nečinnosti, nachádzali riešenia pre zamedzenie ekonomického úpadku a vyľudňovanie územia.

Na základe vyhodnotenia doterajších skúseností obcí s čerpaním fondov a prácou s verejnosťou, je možné konštatovať, že doterajšia činnosť samospráv, ako jedných z hlavných aktérov rozvoja územia, bola orientovaná predovšetkým na dve oblasti: modernizáciu a rozvoj technickej infraštruktúry a zapájanie dlhodobo nezamestnaných do aktivačných a dobrovoľníckych prác.

Žiadne z týchto aktivít si nevyžadovali prácu s verejnosťou tak, ako si to vyžaduje aplikácia metód prístupu LEADER, preto bola použitá metóda priameho kontaktu s obyvateľmi na verejných zhromaždeniach.

Ďalším limitujúcim faktorom pri výbere metód práce s územím bol nedostatočný prístup obyvateľov k internetu /63% obcí nemá pokrytie internetom/, resp. vekové a vzdelanostné zloženie zostávajúceho obyvateľstva je také, že chýba gramotnosť ovládania výpočtovej techniky. Toto len podporilo rozhodnutie venovať sa osobne agitačnej a informačnej práci priamo v území a využívať aj osobné kontakty už existujúcich členov OZ.

Problémom takmer každej obce odchod mladých ľudí za prácou, sú síce trvalo žijúci na území obce, ale verejného života sa v dôsledku svojej dlhodobej, často aj niekoľkoročnej neprítomnosti nezúčastňujú, čo komplikuje rozvoj aktivít. V území neobývané domy sú často využívané len ako chalupy, užívateľmi sú obyvatelia iných obcí a miest, ktorí nepatria do projektového územia OZ Dukla a z časových a iných dôvodov taktiež sa verejného života v území nezúčastňujú. Všetky tieto faktory sa odzrkadlili aj na počtoch prítomných na verejných zhromaždeniach a na počte vrátených dotazníkov.

Cieľom zhromaždení nebol nábor členov OZ Dukla, ale hlavne vysvetlenie procesov, ktoré sa zapojením obce do VSP naštartujú, vysvetliť možnosti pre ďalší rozvoj územia a vyriešenie aspoň časti problémov, ktoré znemožňujú jeho hospodársky rast a spôsobujú masívny odliv mladých a vzdelaných do iných oblastí Slovenska alebo do zahraničia. Rozhodnutie občana alebo organizácie zapojiť sa aktívne do tohto procesu – to bola pridaná hodnota aktivity.

V rámci informačnej kampane a tvorby analýzy potenciálu územia bola zorganizovaná anketa, do ktorej sa zapojili obyvatelia 30 obcí. Jej cieľom bolo aj touto formou informovať občanov a členov OZ o princípoch, na ktorých pracuje VSP typu LEADER, informovať o iniciatíve na vytvorenie takého VSP a získanie štatútu MAS spracovaním Stratégie CLLD.

Taktiež bolo cieľom zistiť ako hodnotia kvalitu života vo svojej obci jej obyvatelia, jej kladné a záporné stránky, jej príležitosti a ohrozenia. Je potrebné znovu zdôrazniť, že v obciach OZ Dukla je stav v rámci demografie pomerne zložitý. V území ostali len starší občania, z mladých sa jedná prevažne o sociálne slabších občanov, ktorí často žijú na hranici chudoby a prebudiť v tejto situácii záujem o občianske dianie a aktivitu je veľmi zložitý. Taktiež nikdy sa takýchto aktivít v minulosti nezúčastňovali a apatia, pasivita spôsobená zlou ekonomickou a sociálnou situáciou, sú veľkou brzdou procesu aktivizácie obyvateľov. Tento fakt bol determinujúci aj pri organizovaní verejných zhromaždení a realizácii dotazníkového prieskumu na pripravenosť územia čerpať fondy, analýzu potenciálu územia a zistiť názory a námety obyvateľov na ďalší rozvoj územia. Boli použité formy dotazníkov, a to pre verejný sektor a aj pre občanov.

Taktiež determinujúci bol fakt, že pomer marginalizovanej časti obyvateľov v členských obciach je vysoký /podľa údajov v Atlase rómskych komunít 2013 má územia okresov BJ a SK od 11 – 15% rómskej populácie/, čo tiež vyvolalo potrebu použitia špecifických metód práce pri osвете a aktivizácii obyvateľov. Jedná sa o skupinu žijúcu síce v rámci projektového územia v rozptyle, teda nejedná sa o segregovaných obyvateľov, ale väčšina z nich je žijúcich na hranici chudoby a v sociálnej odkázanosti.

Pri práci s členmi vznikol taktiež problém technického zabezpečenia organizovania spoločných zasadnutí, a to z troch dôvodov:

- pomerne veľká vzdialenosť hranice VSP /vzdialenosť Vyšný Komárnik–Smilno 52 km/,
- zabezpečenie miestnosti pre cca 150 účastníkov /slabé ekonomické možnosti obcí/
- viac ako polovica starostov pracuje na čiastočný /polovičný, resp. tretinový úväzok/, čo vyvolalo potrebu zvolávania zasadnutí podľa možností väčšiny.

Proces informovania o cieľoch a podstate VSP OZ Dukla pri podnikateľskom a občianskom sektore bol zabezpečovaný prostredníctvom starostov obcí a osobnými stretnutiami. Veľkou pomocou bolo práve organizovanie verejných zhromaždení v jednotlivých obciach a práca



starostov. Na štruktúre členskej základne je vidieť jej rozmanitosť – od podnikateľov v oblasti cestovného ruchu, cez farmárov, urbárikov, DHZ, školy, po organizácie tretieho sektora – n.o., o.z. až po jednotlivých občanov. V tomto procese rozširovania členskej základne plánuje VSP OZ Dukla pokračovať s cieľom zaktivizovať a zatriktívniť zostávajúce obyvateľstvu život v území, dať im nádej a možnosť prispieť k rozvoju, odbúrať pasivitu a apatiu, prevziať zodpovednosť za vlastný rozvoj. Táto časť členskej základne /PS a OS/ je hlavným prijímateľom finančných zdrojov v časti budovania kapacít a očakávajú sa implementáciou opatrení PRV SR na rok 2014 – 2020 a IROP pozitívne výsledky v miestnom rozvoji vedenom komunitou. Proces prijímania nových členov bol a je v rámci OZ Dukla otvorený pre neverejný sektor ako aj do budúcnosti.

Pri tvorbe stratégie CLLD, ako základného finančného nástroja pre miestny rozvoj vedený komunitou, boli vytvorené pracovné skupiny podľa jednotlivých sektorov. Ich úlohou bolo spracovanie SWOT analýzy a to, okrem „svojho“ sektora aj celého územia ako celku. Na základe rozhovorov, informácií o možnosti čerpania v rámci opatrení /podľa dostupných v tom čase informačných zdrojov/ bola spracovaná SWOT analýza územia, nastavený návrh strategického, implementačného a finančného rámca Stratégie CLLD OZ Dukla (SWOT analýza bola spracovaná z údajov, ktoré boli poskytnuté aj obcou Nižná Polianka).

Pre samosprávu bol prijatý princíp čerpania v rámci opatrení č. 7 PRV SR na roky 2014 – 2020 a opatrenia č. 5.1.2. IROP obecnými zastupiteľstvami, aby bola zabezpečená spolupráca v rámci poslancov v zastupiteľstvách a taktiež technicko – administratívna a finančná príprava na realizovanie plánovaných projektov v rámci každej obce.

Rozvoj cestovného ruchu, marketingu, služieb a nových výrobných, ktoré by mali za výsledok tvorbu min. 10 pracovných miest bola hlavná úloha pracovnej skupiny pre tento sektor.

Analýzou finančných možností existujúcich a nových podnikateľských subjektov, ich pripravenosťou realizovať zámery bola hlavná časť finančných zdrojov Stratégie CLLD v opatrení 5.1.1. IROP, hlavne na oblasť rozvoja služieb cestovného ruchu, rozširovania výrobných v oblasti textilnej, stolárskej výroby, služieb motoristom.

Pracovná skupina pre poľnohospodárstvo a lesníctvo definovala ako kľúčový problém rozvoja farmárčenia nedostatočný prístup k poľnohospodárskej pôde, odchod starých skúsených poľnohospodárov, nedostatočné vybavenie urbárov, podporu mladých farmárov hodnotí ako veľmi užitočné a potrebné opatrenie PRV SR na roky 2014 - 2020.

Pracovná skupina pre oblasť tretieho sektora je v rámci členskej základne OZ Dukla pomerne slabo zastúpená, čo je však odrazom fungovania tretieho sektora v území ako celku.

V rámci tvorby stratégie CLLD VSP boli vytvorené pracovné skupiny, sektorovo zamerané s cieľom objektívne nastaviť potreby a možnosti na čerpanie zdrojov EU. Celkovo pracovné skupiny mali 9 stretnutí, ktoré sa konali v termínoch:

- sektor samosprávy: 02.07.2015, 29.09.2015, 28.10.2015
- sektor zameraný na rozvoj cestovného ruchu: 17.09.2015
- sektor pre poľnohospodárstvo a lesníctvo: 18.09.2015, 28.10.2015
- tretí sektor: 25.06.2015, 21.07.2015, 25.09.2015.

Tieto pracovné skupiny boli vytvorené len pre potreby tvorby Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.

V rámci tvorby rámca Stratégie CLLD boli pripravené tlačivá projektového zámeru, ktoré mohol každý záujemca o čerpanie finančných zdrojov v rámci implementácie Stratégie CLLD OZ Dukla vyplniť a zaslať ako podklad pre objektívne nastavenie opatrení a finančných potrieb. Pri tvorbe strategického a finančného rámca boli v zmysle nastavení riadiacimi dokumentmi RO tieto potreby zohľadnené.

Finálna Stratégia CLLD OZ Dukla je výsledkom analýzy silných a slabých stránok územia, využitia potenciálu územia, všetkých príležitostí a eliminovaní a zohľadnení možných ohrození, sú vyjadrením hlavných potrieb územia, jeho priorít v súlade s možnosťami tohto územia /finančnými, absorpčnými, personálnymi, implementačnými, materiálno–technickými, administratívnymi a i./. Hlavný cieľ alebo jeho konkretizácie má byť naplnenie vízie: dosiahnutie rastu životnej úrovne miestnych obyvateľov, zastavenie odchodu mladých ľudí vytvorením pracovných príležitostí, ktoré budú pre nich atraktívne z pohľadu osobného rastu a finančného zabezpečenia, oživenie ekonomiky prostredníctvom efektívneho a ekologického využitia bohatého prírodného a kultúrno – historického potenciálu pri zabezpečení sociálnej rovnováhy v území, bezpečnosti života a majetku jeho obyvateľov a ekologickému prístupu k živej a neživej prírode.

Hlavnými činnosťami, ktoré prispievajú k dosiahnutiu hlavného cieľa je rozvoj cestovného ruchu, rozvoj farmárčenia a rozvoj remesiel a služieb. Rozvoj osvetu a skvalitnenie technickej infraštruktúry sú dôležitou podpornou a doplnkovou aktivitou pre dosiahnutie hlavného cieľa – kvalitného a bezpečného života obyvateľov a návštevníkov územia pod Duklou. Združenie predložilo v roku 2015 Projektový zámer na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vrátane Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou s názvom: Kraj pod Duklou – územie s perspektívou. V procese hodnotenia mu bola vydaná pozitívna hodnotiaci správa a následne sa zapojilo do Výzvy č. 18/PRV/2016 v podopatrení 19.2 PRV, keď podalo Žiadosť o udelenie štatútu MAS. Výzva bola neskôr zrušená a bola vyhlásená nová výzva č.

20/PRV/2016 v podopatrení 19.2, v rámci ktorej MAS vypracovala a schválila Dodatok č. 1 ku Stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou. Výzva bola neskôr opäť zrušená a bola vyhlásená výzva č. 21/PRV/2017, v rámci ktorej MAS vypracovala Dodatok č. 2 ku Stratégii CLLD. Rovnako sa Občianske združenie Dukla zapojilo do výzvy č. 4/PRV/2015 v podopatrení 19.1 PRV SR, v ktorej jej bolo vydané rozhodnutie o schválení NFP na prípravnú podporu a uzavretá zmluva o poskytnutí NFP s následnou refundáciou oprávnených výdavkov projektu.

V roku 2017 okrem pracovných stretnutí členov a širokej verejnosti, prebehla aj zmena Stanov združenia Uznesením č. 2/2017 zo dňa 09.06.2017. Dôvodom zmeny bolo zosúladenie Stanov s dokumentom Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v znení Dodatkov č. 1 až 5.

### **Povinné prílohy:**

Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

### 3. Analytický rámec<sup>i</sup>

#### 3.1 Analýza zdrojov územia

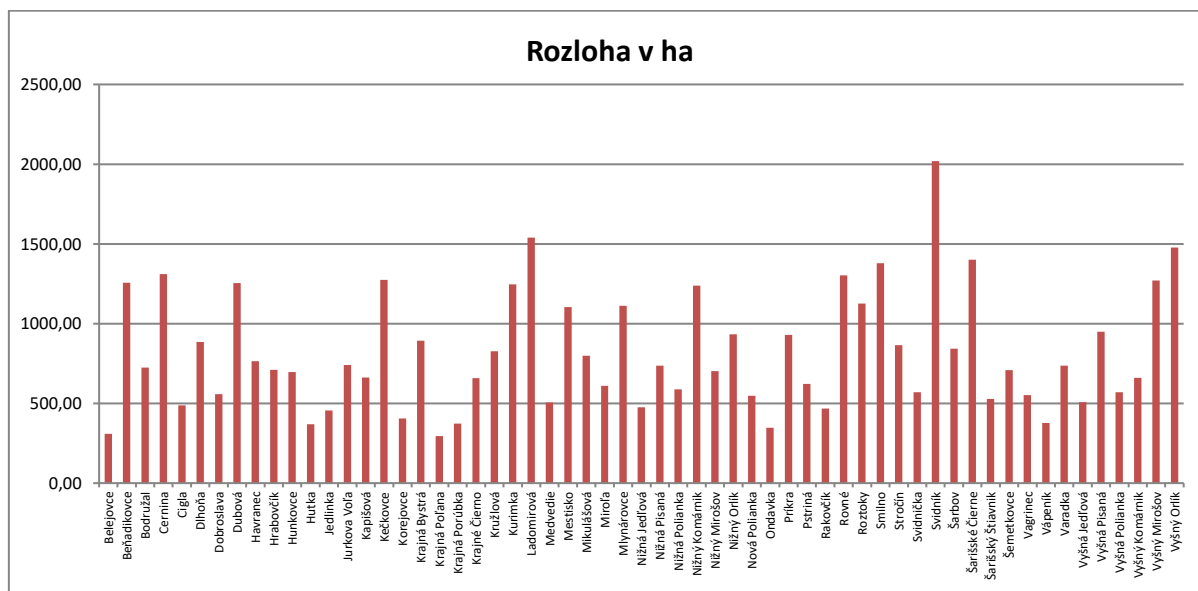
##### Opis projektového územia – geografická poloha, hustota osídlenia

Územie sa nachádza v severnej časti východného Slovenska, v regióne Šariš, na území Ondavskej vrchoviny a pohoria Busov /obce okresu BJ/ a južných svahoch Nízkych Beskyd /obce okresu SK/. Katastre obcí na severe tvoria hranicu medzi SR a Poľskom. Administratívne patria do PSK a nachádzajú sa v okresoch BJ a SK /obr. č. 1–Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci SR, obr. č. 2 – Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci PSK, obr. č. 3– Poloha územia VSP OZ Dukla v rámci okresov SK a BJ/. Na obr. č. 4 je prehľad o počte obyvateľov, rozlohe a dátume prvej písomnej zmienky obcí. Najstaršou obcou podľa prvej písomnej zmienky je Smilno /1250/, najväčšiu rozlohu má mesto Svidník /2020,13 ha/, rozlohou najväčšia je Ladomirová /1539 ha/, najmenšou Krajná Poľana /294 ha/, najväčší počet obyvateľov má Svidník /11337/, najväčší počet obyvateľov má Ladomirová /1016/, najmenšou obcou územia je obec Príkra /8/, 33 obcí má od 8 do 200 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov v obci /okrem Svidníka/ je 224,7, priemerná rozloha

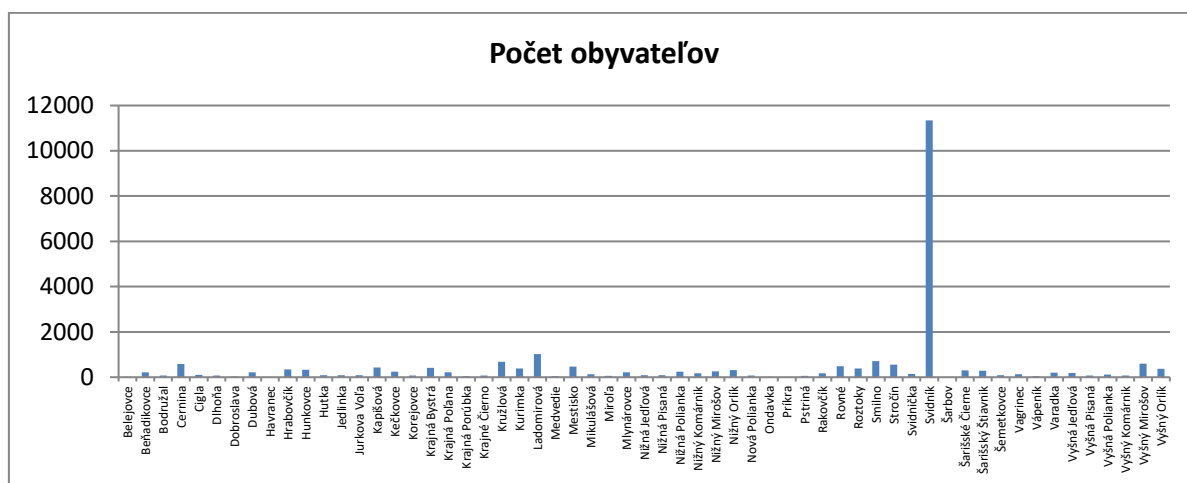
| OBEČ           | rozloha (ha) | Počet obyvateľov | prvá písomná zmienka | OBEČ           | rozloha (ha) | Počet obyvateľov | prvá písomná zmienka | OBEČ              | rozloha (ha) | Počet obyvateľov | prvá písomná zmienka |
|----------------|--------------|------------------|----------------------|----------------|--------------|------------------|----------------------|-------------------|--------------|------------------|----------------------|
| Belejovce      | 308          | 22               | 1600                 | Krajné Čierne  | 657          | 71               | 1618                 | Rovné             | 1302         | 491              | 1408                 |
| Beňadikovce    | 1256         | 219              | 1414                 | Kružlová       | 827          | 684              | 1414                 | Roztoky           | 1126         | 386              | 1435                 |
| Bodružal       | 724          | 68               | 1600                 | Kurimka        | 1246         | 381              | 1548                 | Smilno            | 1380         | 706              | 1250                 |
| Cernina        | 1310         | 586              | 1414                 | Ladomirová     | 1539         | 1016             | 1414                 | Stročín           | 864          | 559              | 1317                 |
| Cigla          | 487          | 97               | 1427                 | Medvedie       | 505          | 47               | 1572                 | Svidnička         | 571          | 139              | 1572                 |
| Dlhoňa         | 885          | 75               | 1618                 | Mestisko       | 1105         | 472              | 1414                 | Svidník           | 2020         | 11337            | 1355                 |
| Dobroslava     | 558          | 28               | 1600                 | Mikulášová     | 800          | 130              | 1414                 | Šarbov            | 844          | 11               | 1618                 |
| Dubová         | 1255         | 223              | 1355                 | Miroľa         | 611          | 63               | 1572                 | Šarišské Čierne   | 1402         | 301              | 1414                 |
| Havranec       | 764          | 13               | 1618                 | Mlynárovce     | 1111         | 216              | 1414                 | Šarišský Štiavnik | 527          | 292              | 1414                 |
| Hrabovčik      | 710          | 339              | 1548                 | Nižná Jedľová  | 475          | 85               | 1572                 | Šemetkovce        | 708          | 87               | 1572                 |
| Hunkovce       | 696          | 334              | 1548                 | Nižná Pisaná   | 736          | 86               | 1600                 | Vagrínec          | 552          | 126              | 1548                 |
| Hutka          | 369          | 88               | 1618                 | Nižná Polianka | 588          | 246              | 1435                 | Vápeník           | 377          | 41               | 1600                 |
| Jedlinka       | 456          | 89               | 1567                 | Nižný Komárnik | 1238         | 174              | 1618                 | Varadka           | 737          | 200              | 1492                 |
| Jurkova Voľa   | 741          | 84               | 1600                 | Nižný Mirošov  | 702          | 258              | 1567                 | Vyšná Jedľová     | 509          | 193              | 1572                 |
| Kapišová       | 662          | 424              | 1548                 | Nižný Orlík    | 932          | 309              | 1357                 | Vyšná Pisaná      | 950          | 73               | 1600                 |
| Kečkovce       | 1274         | 247              | 1582                 | Nová Polianka  | 548          | 78               | 1414                 | Vyšná Polianka    | 569          | 113              | 1572                 |
| Korejovce      | 406          | 79               | 1600                 | Ondavka        | 347          | 18               | 1618                 | Vyšný Komárnik    | 660          | 71               | 1600                 |
| Krajná Bystrá  | 894          | 419              | 1618                 | Príkra         | 929          | 8                | 1618                 | Vyšný Mirošov     | 1271         | 597              | 1567                 |
| Krajná Poľana  | 294          | 212              | 1618                 | Pstriná        | 623          | 60               | 1497                 | Vyšný Orlík       | 1478         | 376              | 1414                 |
| Krajná Porúbka | 373          | 52               | 1582                 | Rakovčik       | 467          | 171              | 1572                 | <b>SPOLU</b>      | <b>48255</b> | <b>24370</b>     |                      |

Obr č. 4 Prehľad počtu obyvateľov, rozlohy a dátumu prvej písomnej zmienky /zdroj Encyklopédia miest a obcí SR, ŠÚ SR – stav k 31.12.2014/

bez Svidníka/ je 7,97 km<sup>2</sup>/obec. Nad 500 obyvateľov má 7 obcí. Najvyššie položenou je Ondavka /480 mn.m./, najnižšie Stročin /210 mn.m./. Územie má výrazne vidiecky charakter, štatút mesta má Svidník. Priemerná hustota obyvateľov je 50,49 obyv./km<sup>2</sup>, čo ho radí medzi územia s najnižšou hustotou osídlenia.



Graf č.2 Prehľad rozlohy obcí projektového územia /Zdroj ŠÚ SR/ -stav k 31.12.2014

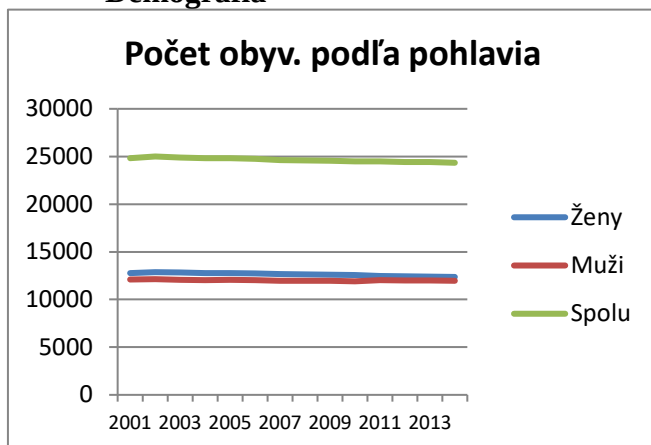


Graf č. 3 prehľad obcí podľa počtu obyvateľov /Zdrok ŠÚ SR, stav k 31.12.2014/

Grafy č. 2 a 3 ukazujú prehľad obcí projektového územia podľa rozlohy a počtu obyvateľov

Počet obyvateľov územia má mierne klesajúci trend, od roku 2010 do 2014 klesol počet obyvateľov o 145 /zdroj Datacube/. Najvyšší prírastok obyvateľov od roku 2010 zaznamenali Kapišová /66/, Ladomirová /63/- je potrebné skonštatovať, že sa jedná o prirodzený prírastok prevažne u časti rómskeho obyvateľstva. Najvyšší úbytok zaznamenalo mesto Svidník /501/.

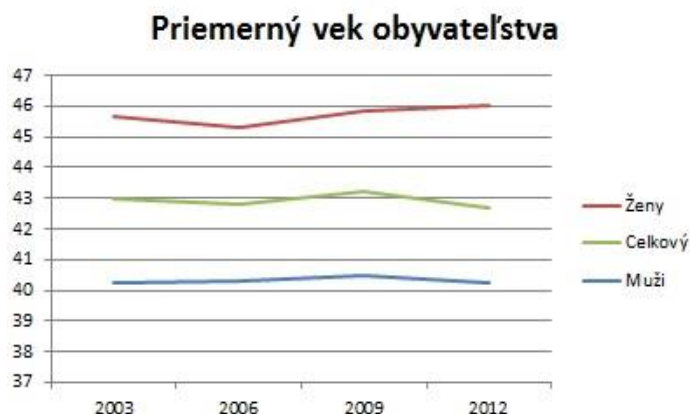
## Demografia



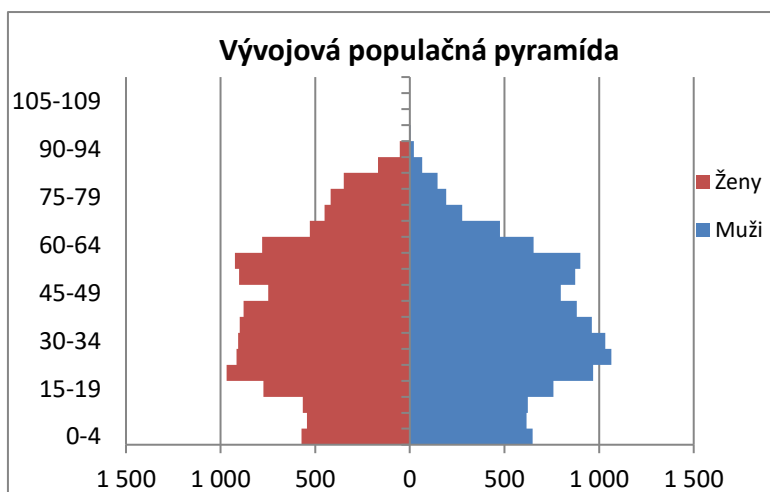
Graf č. 4 Počet obyvateľov územia podľa pohlavia / Zdroj z podkladov ŠÚ SR vlastný výpočet/

Pomer mužov a žien je takmer vyrovnaný s malou prevahou žien /graf č. 4/. Na 100 obyvateľov vo veku 0 – 14 rokov pripadá v priemere 80 osôb v poproduktívnom veku, pričom trend indexu stárnutia je pomerne stabilný od roku 2011 pri značnom poklese v rokoch 2009 - 2011.

Graf č. 5 Priemerný vek obyvateľov územia /Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



Priemerný vek obyvateľov v území je u žien vyšší /46/ ako u mužov /40,5/, celkovo je priemerný vek obyvateľov 42,5 roka, pričom za obdobie rokov 2003 – 2014 sa ukazovateľ pohybuje vždy v rozmedzí roka 40 – 41 u mužov a 45 – 46 u žien. Výsledný trend celkovo je omladzovanie oproti roku 2003 o cca pol roka /graf č. 5/

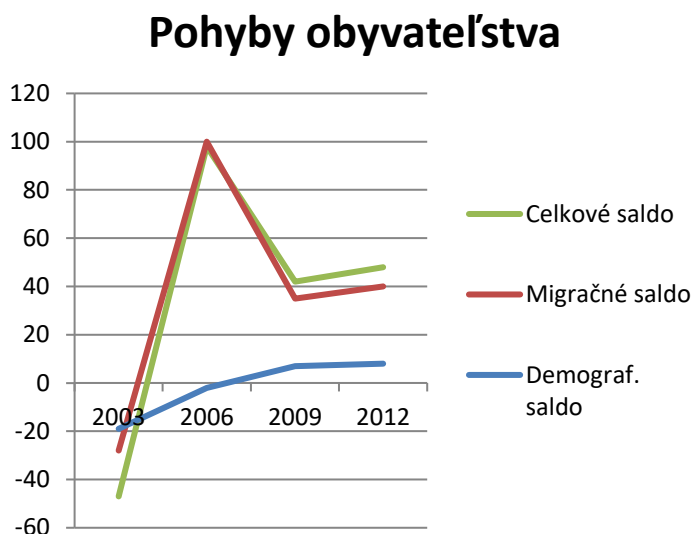


Graf č. 6 Vývojová populačná pyramída SOBD 2011/Zdroj ŠÚ SR/

Vývojová pyramída /graf č. 6/vypovedá o pozitívnom populačnom raste u detí od 0 – 4 rokov, kde je prevládajúca väčšina chlapcov, v produktívnom veku je viac mužov, v poproduktívnom veku je viac žien ako mužov.

Migračné saldo územia má z prudkého rastu v roku 2006 a prudkému spádu v roku 2009 zase mierne stúpajúcu tendenciu, demografické saldo taktiež pozvoľna stúpa rovnomerne nahor.

Graf č. 7 Saldo pohybu obyvateľstva projektovného územia /ŠÚ SR SOBD 2011/ - územie obcí



Celkové saldo oproti roku 2006, keď bol zaznamenaný rast aj demografického aj migračného salda sa od roku 2009 pozvoľna znižuje, a to hlavne v dôsledku klesajúceho migračného salda, pozitívnym je, že z mínusových hodnôt v roku 2003 sa v roku 2006 dostalo aj demografické saldo do plusových hodnôt./graf č. 7/

Všetky dostupné údaje ohľadne pracovnej emigrácie zo Slovenska poukazujú na dominantné zastúpenie Prešovského kraja, z ktorého odchádza najviac ľudí. PSK má najvyššiu mieru nezamestnanosti a zároveň vysokú koncentráciu rómskeho etnika. Môžeme predpokladať, že najväčší podiel Prešovského kraja na zahraničnej migrácii má viaceré príčiny /graf č. 10 a č. 11/. Z hľadiska periodického presúvania sa už nie je taký rozdiel, či ľudia z Prešovského kraja pracujú napr. v Bratislave alebo v Brne či v Prahe. Z pohľadu dlhšieho odlúčenia už nie je také dôležité, či cieľovou lokalitou bude západné Slovensko alebo napr. západná Európa.

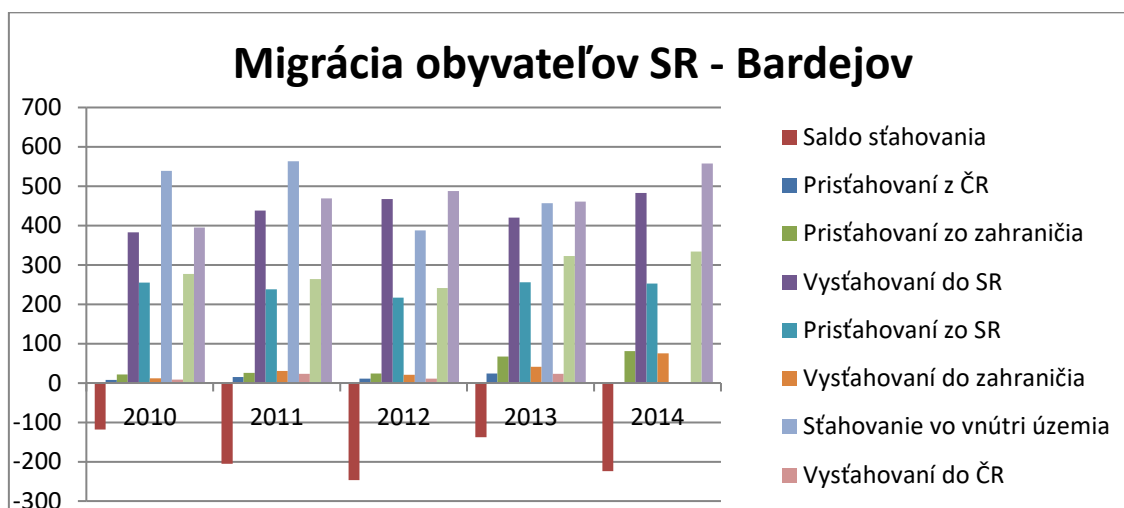
V súčasnosti v súvislosti s očakávaným populačným starnutím vo väčšine európskych štátov sa vynára aj koncepcia kompenzačnej migrácie. Pripisujú sa jej najmä dva ciele: spomaliť alebo zastaviť úbytok obyvateľstva;

## ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY vývoja obyvateľstva SR do roku 2050

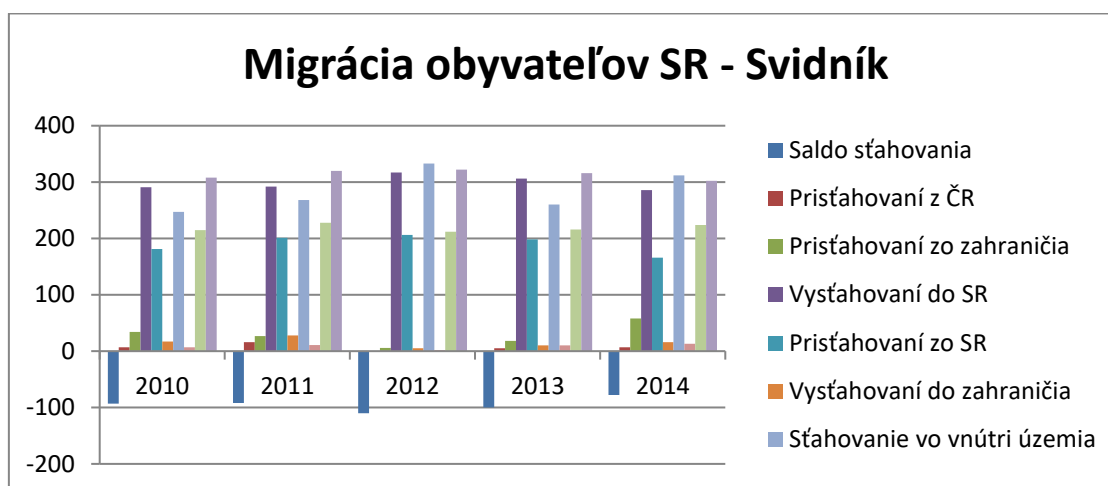
|                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| • Živonarodení                      | 41 453    |
| • Zomrelí                           | 73 981    |
| • Prirodzený prírastok (- úbytok)   | -32 528   |
| • Migračný prírastok                | 4 999     |
| • Celkový prírastok (- úbytok)      | -27 529   |
| • Stredná dĺžka života pri narodení | - M 77,13 |
| • Stredná dĺžka života pri narodení | - Ž 83,95 |
| • Úhrnná plodnosť žien              | 1,70      |
| • Index starnutia                   | 190,39    |
| • Priemerný vek                     | 47,83     |

(prognóza v roku 2050 Prognóza vývoja obyvateľstva SR, INFOSTAT – INŠTITÚT INFORMATIKY A ŠTATISTIKY Výskumné demografické centrum, Boris Vaňo – editor, 2001)

Graf č. 8 – migrácia obyvateľov za obdobie 2010 – 2014 okres BJ /Zdroj ŠÚ SR/



Graf č. 9 – migrácia obyvateľov za obdobie 2010 – 2014 okres SK /Zdroj ŠÚ SR/



Z uvedenej prognózy vyplýva, že prírastok obyvateľov bude v dôsledku migrácie a naopak prirodzený prírastok bude značne záporný. Zvýši sa priemerný vek u mužov aj u žien. Uvedené tendencie na základe súčasných trendov nebudú však celkom platné pre projektové územie, nakoľko už teraz sú tendencie v prospech zvýšenia počtu obyvateľov, a to hlavne v dôsledku prirodzených prírastkov hlavne u obyvateľov rómskej národnosti.

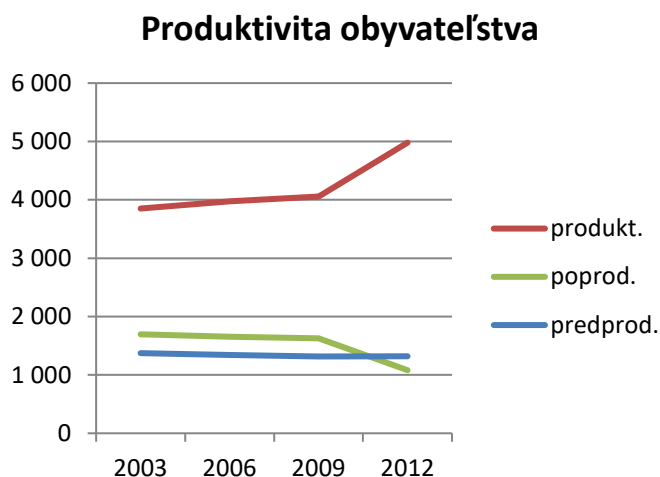
Hlavnými črtami vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia bude znižovanie prírastku obyvateľstva a starnutie. Intenzita týchto procesov bude bezprostredne závisieť od vývoja plodnosti, úmrtnosti a migrácie, avšak nepriamo ich budú ovplyvňovať aj ďalšie demografické faktory ako aj faktory spoločenské, politické /podpora zaostalých regiónov/, ekonomické /podpora tvorby pracovných miest a podnikania/, kultúrne a mnohé ďalšie.

Očakávaný demografický vývoj prinesie so sebou mnoho závažných zmien. Spoločnosť sa musí pripraviť na zvyšovanie podielu starších a starých ľudí, integráciu väčšieho množstva



cudzincov (často z kultúrne veľmi rozdielnych pomerov), zvýšené napätie v medzigeneračných vzťahoch. Každopádne treba včas prijať také opatrenia, ktoré pomôžu zmierniť očakávané nepriaznivé dopady na spoločnosť a obyvateľstvo. Táto skutočnosť má veľký vplyv na mieru citlivosti projektového územia napr. aj voči vplyvom klimatickej zmeny, stabilitu a bezpečnosť územia.

Graf č. 10 Vývoj produktivity obyvateľstva projektového územia /Zdroj ŠÚ SR / - obce



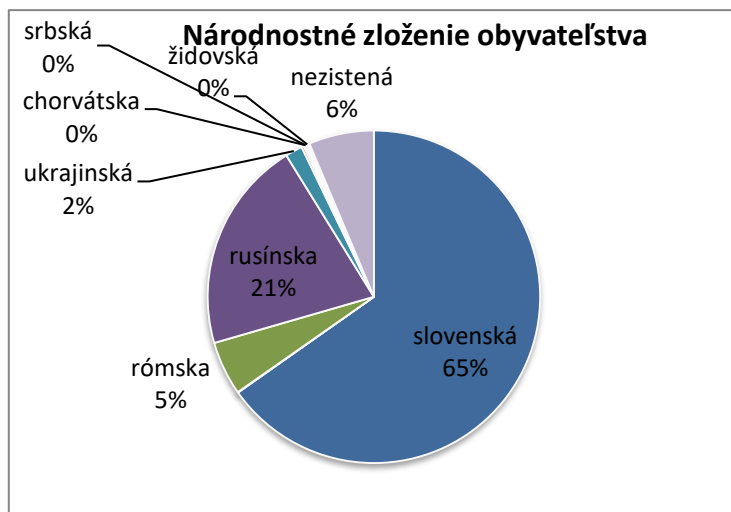
Z hľadiska rozvoja ekonomiky územia je dôležitá skladba obyvateľstva z hľadiska produktivity. Trend je pozitívny, výrazne stúpa počet ľudí v produktívnom veku, predproduktívny vek je v nevýraznom raste a počet obyvateľov v poproduktívnom veku má klesajúcu tendenciu. Z vývojovej pyramídy je zrejmé, že v produktívnom

veku je viac mužov ako žien, čo aj predznamenáva pracovný potenciál územia./graf č. 10/

### Národnostné zloženie

Územie VSP je obývané pôvodnými obyvateľmi, ktorí patria do národnostnej menšiny Rusínov. Podľa [www.rusini.sk](http://www.rusini.sk) boli Karpatskí Rusíni, „starobylý horský národ žijúci v strede Európy pozdĺž severných a južných svahov Karpát.“

Územie obývali od 11. storočia a žijú pozdĺž severných a južných svahov Karpát. Ich domovina, známa ako Karpatská Rus, sa rozprestiera na rozhraní Ukrajiny, Slovenska a Poľska. Okrem Rusínov žijú na území Slováci, Rómovia a malý počet občanov iných národov a národností.

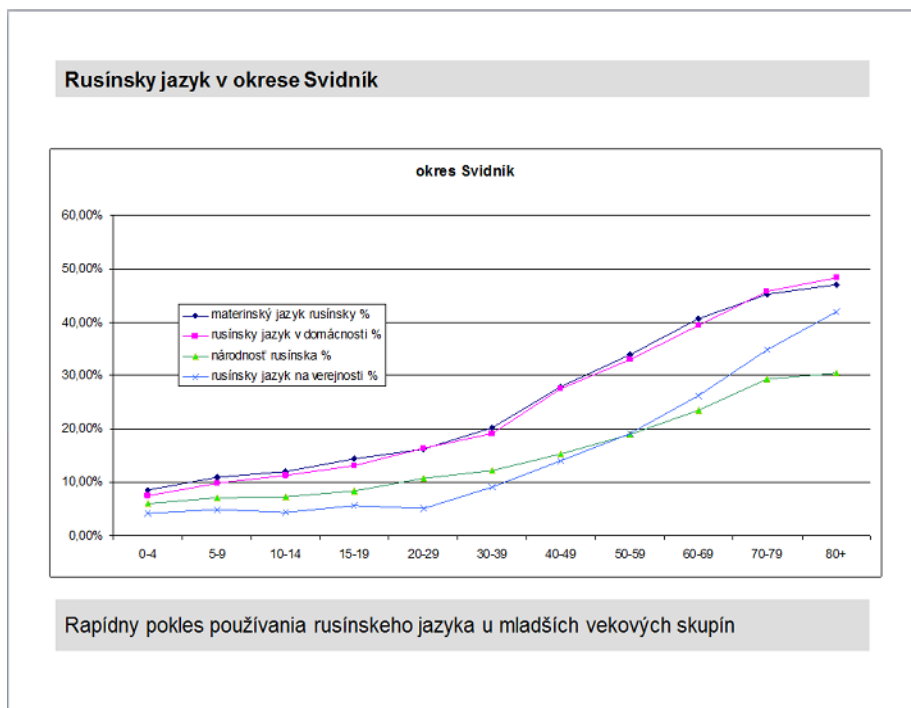


Graf č. 11 Národnostné zloženie projektového územia /Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/

**Zaujímavosťou je, že napriek skutočnosti, že 65% obyvateľov územia sa hlási k slovenskej národnosti /graf č. 11/, v úradnom styku sa veľmi často používa rusínsky jazyk, ktorý za svoj materinský jazyk priznáva takmer 50% obyvateľov okresu Svidník**

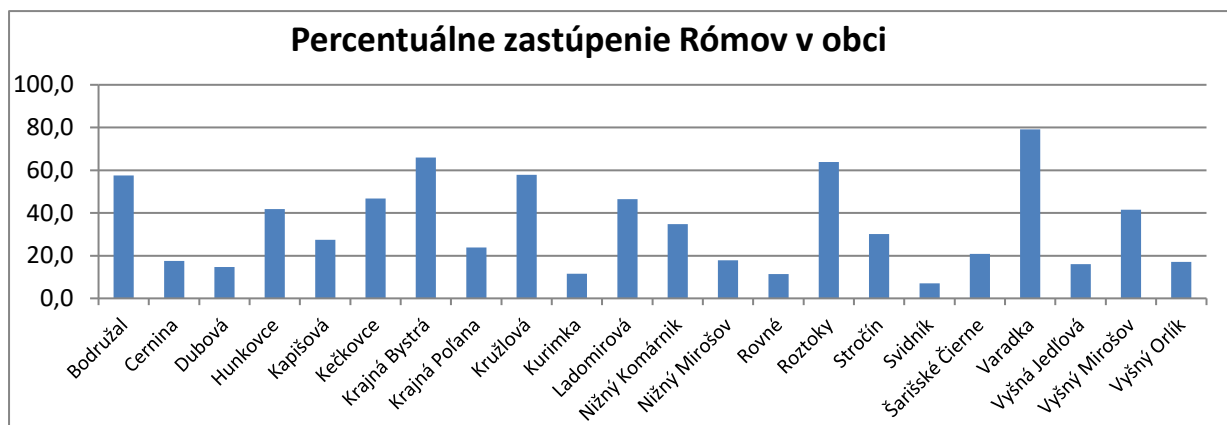
**a podľa predbežných odhadov je to v okrese BJ podobné /graf č. 14/. Rusínsky jazyk bol v roku 1995 kodifikovaný.**

Národnostná štruktúra obyvateľstva na základe štatistického zisťovania však nezodpovedá skutočnosti, ako už bolo uvedené vyššie. Ďalším faktorom národnostného zloženia, resp. jeho objektívnosti je skutočnosť, že na území žije pomerne početná populácia Rómov, ktorí podľa Atlasu rómskych komunít 2013 sa v 17 obciach oficiálne hlásia k rómskej národnosti, v ostatných obciach sú Rómovia registrovaní ako Slováci alebo Rusíni. Na rozdiel od iných častí Slovenska žijú väčšinou integrované v rámci obcí, územie má nízku kriminalitu a prejavy rasovej alebo etnickej diskriminácie sú ojedinelé. Najväčšie percento obyvateľov rómskej



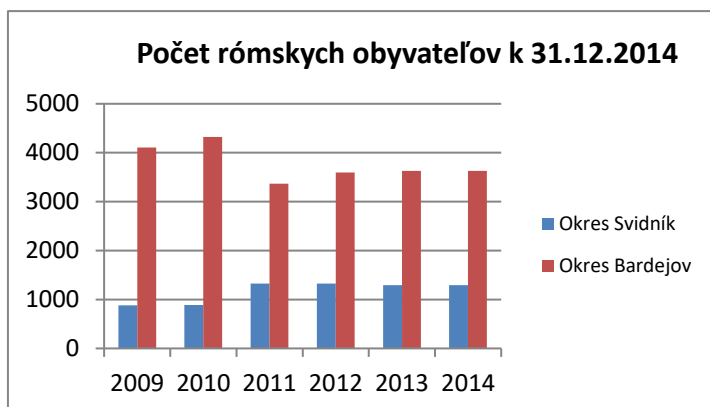
národnosti majú obce Varadka /79%/, Krajná Bystrá /66%/ a Roztoky /64%/ - graf č. 12 a dynamiku počtu Rómskych obyvateľov územia vyjadruje graf č. 13.

Graf č.12 Rusínsky jazyk v okrese Svidník Zdroj: www.rusini.sk



Graf. č. 13 Percentuálne zastúpenie Rómov v obciach

Graf č. 14 Dynamika rastu obyvateľov rómskej národnosti v rokoch 2009 – 2014 podľa okresov BJ a SK /zdroj ŠÚ SR/

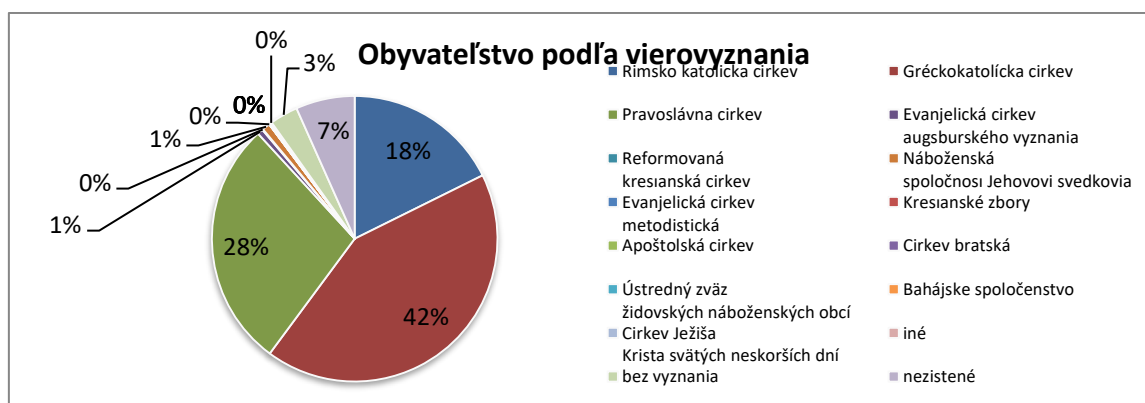


Pomerná pestrosť národnostného zastúpenia obyvateľov územia je predpokladom, že územie v prípade migrácie z okolitých území, bude schopné absorbovať týchto obyvateľov, nakoľko multikultúra je prirodzená forma spoluzití v území.

Prejavy rasovej diskriminácie, ktoré sa v súčasnosti v území takmer nevyskytujú.

## Vierovyznanie

Graf č. 15 Pomer obyvateľov projektového územia podľa vierovyznania Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



Zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania sa vyznačuje rozdelením veriacich gréckokatolíckeho vierovyznania /42%/, na pravoslávnych /18%/ a zastúpenie má katolícka cirkev /18%/, 3% obyvateľov sú bez vyznania. /Graf č. 15/.

### Vzdelanie

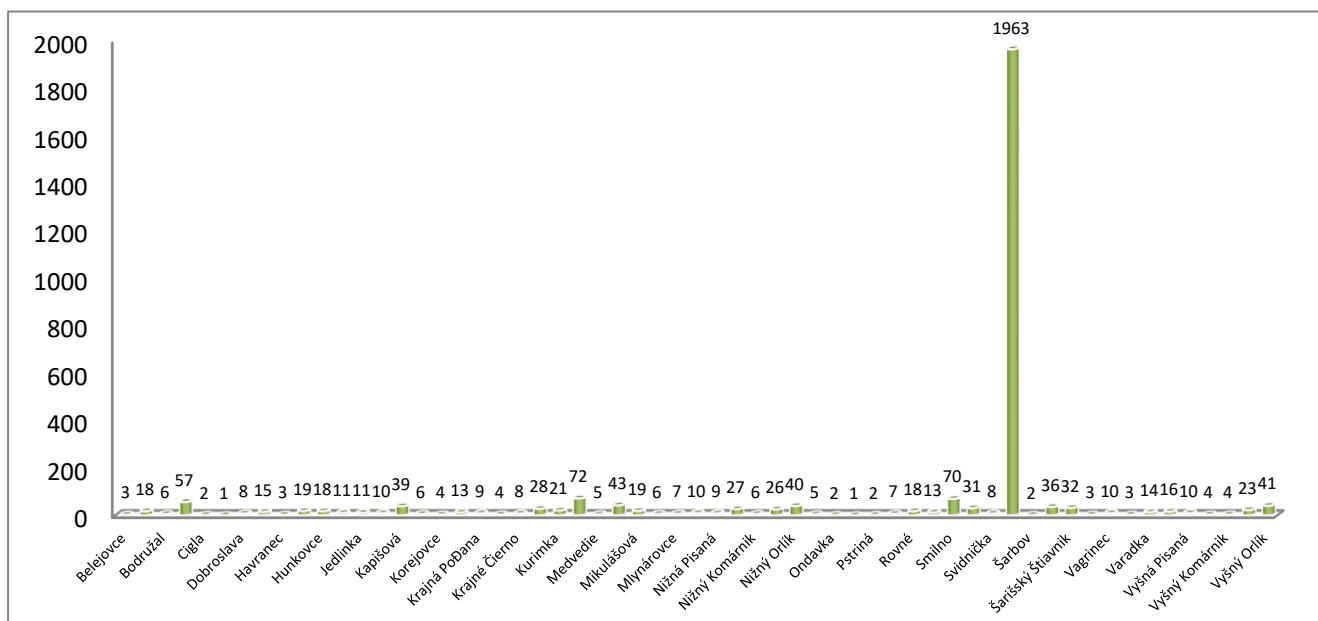
Úroveň vzdelania je veľmi dôležitým ukazovateľom potenciálu územia, z hľadiska rozvoja miestnej ekonomiky, lepšej adaptácie na zmeny /aj na klimatickú zmenu/ a schopnosť aktívne sa zúčastňovať na dianí v území a pod.

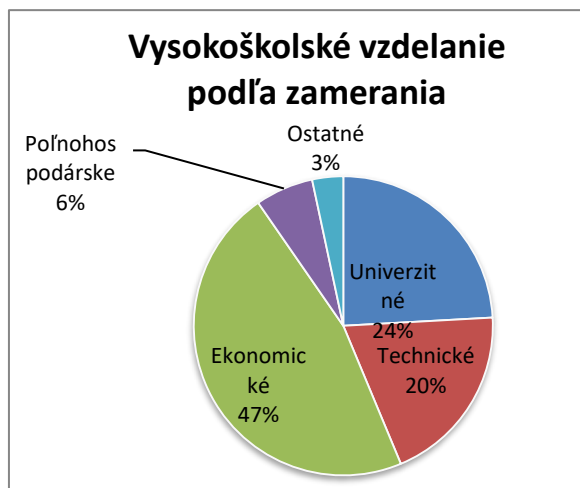
Najvyššie percento vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov má okrem mesta Svidník Havranec a Dobroslava, sú to obce s malým počtom obyvateľov, v absolútnej hodnote má najvyšší počet vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov obec Ladomírová, Kapišová, Nižný Orlík, Vyšný Orlík a Šarišské Čierne. Najnižšie percento vysokoškolákov má obec Dlhoňa a Cigla a v absolútnom vyjadrení aj obec Príkra a Ondavka. /graf č. 16 /

Pozitívne je, že 20% vysokoškolákov si vybralo technické zameranie, 47% ekonomické, 6% poľnohospodárske zameranie, technické a ekonomické má z dlhodobého hľadiska stúpajúcu tendenciu a naopak univerzitné a poľnohospodárske klesajúcu /graf č. 20 a 21/.

Pozitívny trend je u stredoškolsky vzdelaných obyvateľov pri strednom odbornom a vyššiom odbornom vzdelaní a základné a úplné účňovské má klesajúcu tendenciu./graf č.22/

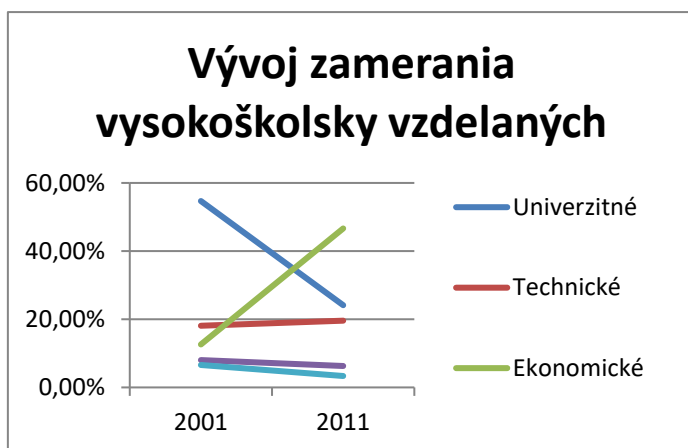
Graf č. 16 – v absolútnej hodnote podľa obcí Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



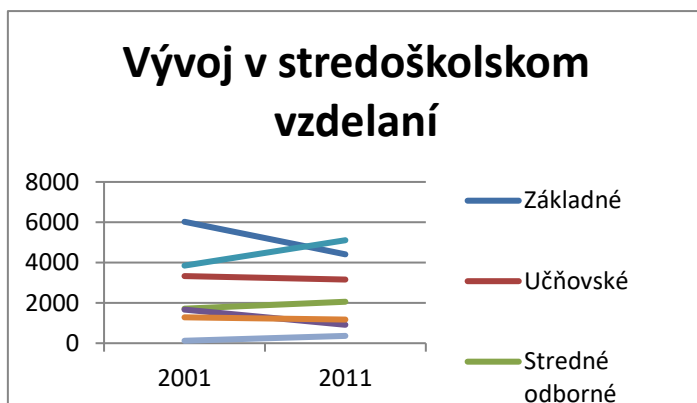


Graf č.17 Vysokoškolsky vzdelaní obyvatelia podľa zamerania v %  
/Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/

Graf č. 18 vývoj zamerania vysokoškolsky vzdelaných /Zdroj ŠÚSR SOBD 2011/

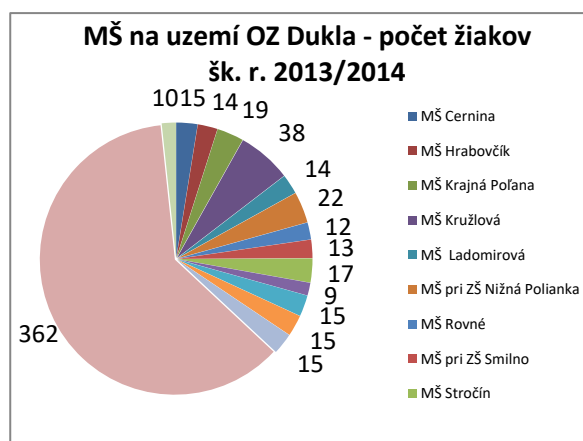
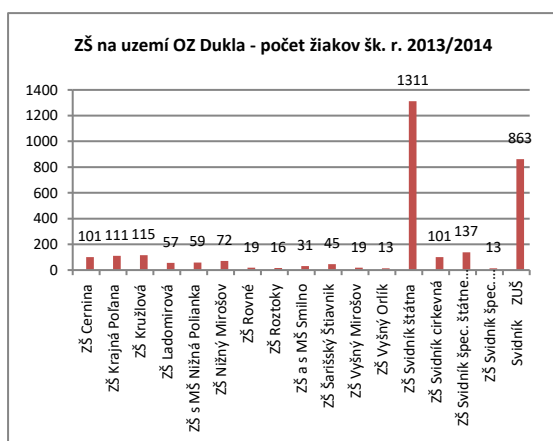


Graf č. 19 vývoj v stredoškolskom vzdelaní /Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



Graf č.20 Počet detí v MŠ šk. rok 2013/2014/Zdroj vlastné zisťovanie/  
územia Zdroj: uips.sk

Graf. č. 21 počet žiakov v šk. roku 2013/2014 v ZŠ projektového



Na území sa nachádza 17 MŠ s celkovým počtom 590 detí, 65 pedagogických a nepedagogických pracovníkov. MŠ zabezpečujú výchovu a starostlivosť o deti v spádových obciach, časť detí žijúcich na území navštevuje MŠ v meste Svidník a Bardejov. /graf č. 20/

K 15.09.2013 eviduje portál [www.uips.sk](http://www.uips.sk) v území 16 ZŠ, z toho 11 sú pre vyučovacie ročníky 1.–9. a 5 je tzv. malotriedok, od 1. – 4. ročníka. Počet žiakov je uvedený podľa ZŠ k 15.9.2014 /zdroj [www.uisp.sk/](http://www.uisp.sk/). Trend v oblasti školstva je skôr negatívny, počet žiakov ZŠ stále klesá, v roku 2013 bola ZŠ v Nižnej Polianke preradená zo školy pre ročníky 1 - 9 do kategórie školy pre žiakov 1 – 4. ročníka.. /graf č. 21/

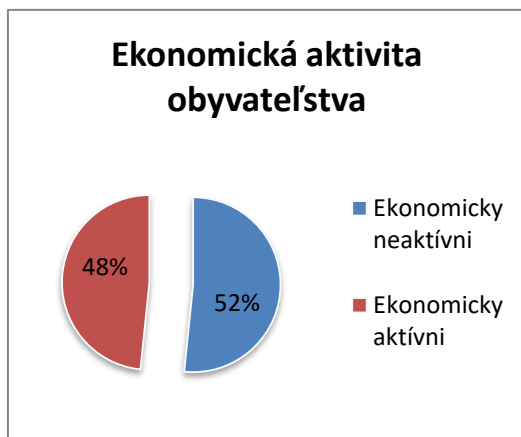
Z hľadiska demografie má územie rastúci trend počtu obyvateľov v obciach s početným rómskym obyvateľstvom, a to ako v dôsledku rastúceho migračného, tak aj prirodzeného prírastku, so znížením počtu obyvateľov so základným a učňovským vzdelaním v prospech maturitných škôl a v oblasti vysokého školstva s miernym nárastom v prospech technicky a ekonomicky zameraných škôl. Prírastok obyvateľstva však prinesie nepatrný nárast kvality populácie z hľadiska vzdelanostného, v dlhodobom horizonte sa v dôsledku ekonomickej situácie a nedostatku pracovných miest zvýši počet nezamestnaných, sociálne odkázaných a marginalizovaných skupín obyvateľstva, a to aj napriek rastu ekonomicky aktívnych obyvateľov. Odchodom mladých ľudí, predovšetkým mužov, za prácou do iných regiónov, hlavne ČR, Veľkej Británie a pod., často s vysokoškolským vzdelaním, sa územie stáva feminizovaným a populácia starne. Obce sú postupne vyľudňované, buď sťahovaním do miest alebo mimo SR. Migračné trendy zo zahraničia sú takmer nulové.

Alarmujúca je skutočnosť, že podľa riaditeľa UPSVAR v Bardejove v okresoch BJ a SK vyvíja činnosť cca 160 personálnych agentúr, v dôsledku čoho je v území masový odliv lacnej

pracovnej sily na západné Slovensko a do zahraničia a je predpoklad, že väčšina sa domov nevráti, čo je z hľadiska demografického vývoja veľmi zlá prognóza.

### Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

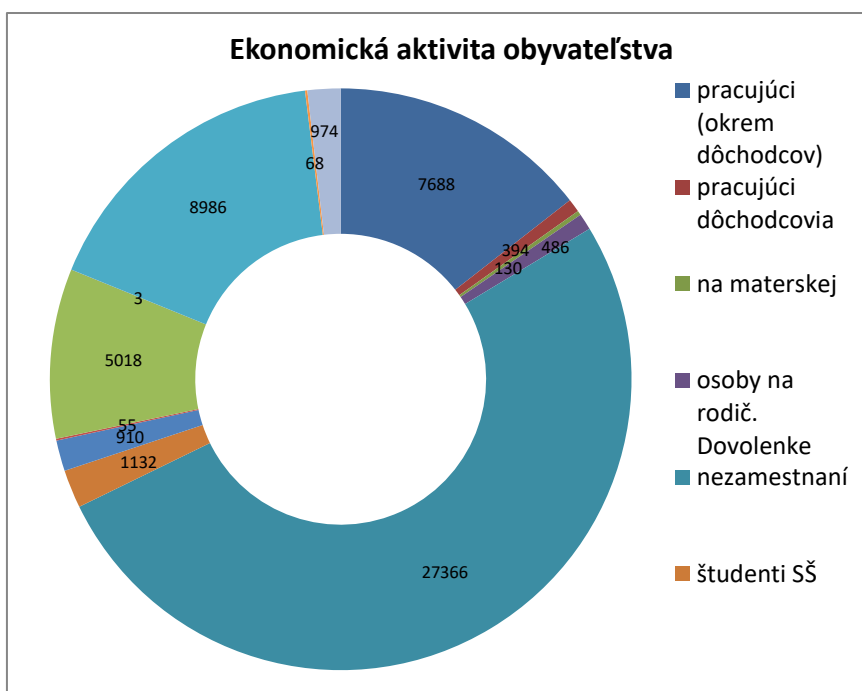
Graf č. 22 ekonomicky aktívni obyvatelia projektového územia /zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



Percentuálny podiel ekonomicky neaktívnych obyvateľov /52%/ je vyšší ako ekonomicky aktívnych /48%/ - graf č. 22, pričom z ekonomicky aktívnych je 18% pracujúcich, 31% sú aktívni v rámci podnikateľskej činnosti, 2% obyvateľov v štatistickom zisťovaní neuviedlo žiadny údaj. Percentuálny podiel dôchodcov je nižší /16%/ ako podiel detí a mládeže /17%/, 11%

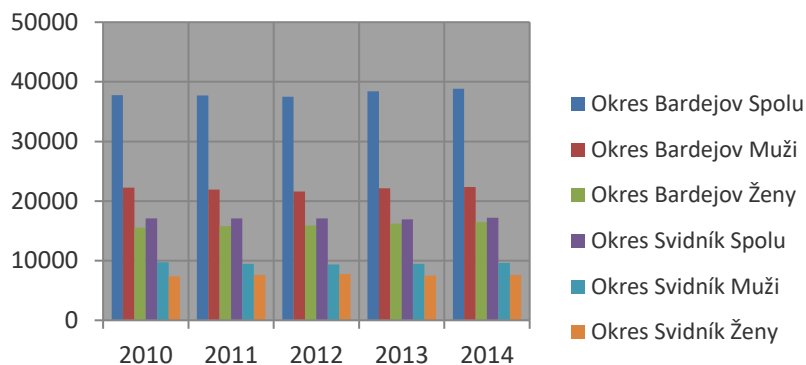
obyvateľov je nezamestnaných./graf č. 23/

Graf č. 23 Ekonomická aktivita podľa vekovej štruktúry /Zdroj ŠÚ SR SOBD 2011/



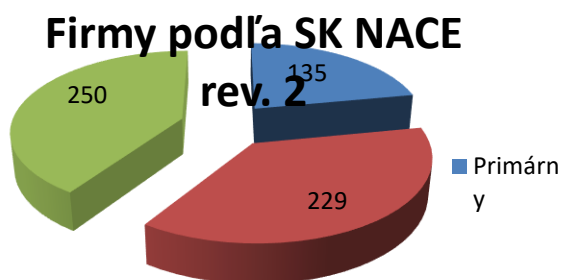
Trendy vo vývoji ekonomickej produktivity obyvateľov okresov SK a BJ za obdobie 5 rokov sú uvedené v grafe č. 24. Mierny nárast je zaznamenaný v okrese BJ v u oboch pohlaví, v okrese SK je zreteľný mierny pokles ekonomickej aktivity u žien.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo



Graf č. 24 ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa pohlavia v rámci okresov BJ a SK v rokoch 2009 – 2014

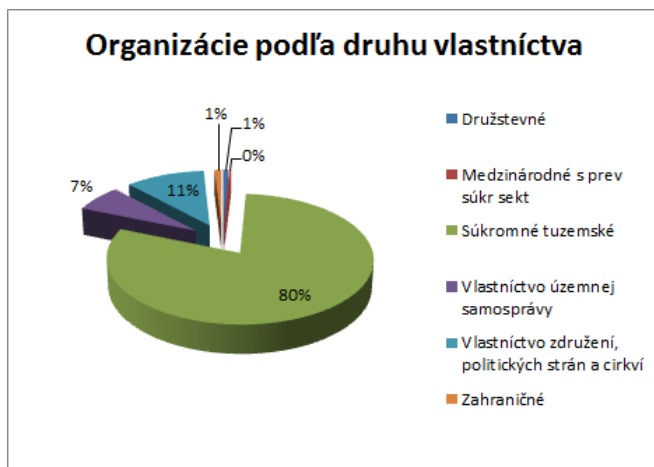
Graf č. 25 : rozdelenie firiem v území do ekonomických sektorov /zdroj ŠÚ SR k 31.05.2014/ - obce



Ako je vidieť z grafu č. 25, cca 40% ekonomickej činnosti je v oblasti terciálnej, teda poskytovania služieb, prvovýroba je zastúpená v 22% a spracovateľský priemysel 38%. Prvovýroba je zastúpená 47 podnikateľskými subjektmi v časti poľnohospodárstva a 88 firiem sa zaoberá ťažbou dreva. Výrobou potravín a nápojov sa zaoberajú 2 firmy a spracovaním dreva 26 podnikateľov. Celkovo sa prvovýrobou a spracovaním surovín /poľnohospodárskych a drevnej hmoty/ zaoberá 163 spoločností, čo je 26,54 % podiel v celkového počtu podnikateľských subjektov v projektovom území. Najväčší počet podnikateľov 111 sa zaoberá špecializovanou stavebnou výrobou /cca 18%/. Jedná sa väčšinou o SZČO, ktorí pracujú v zahraničí, resp. v rámci „práce v mzde“ v domácich firmách.



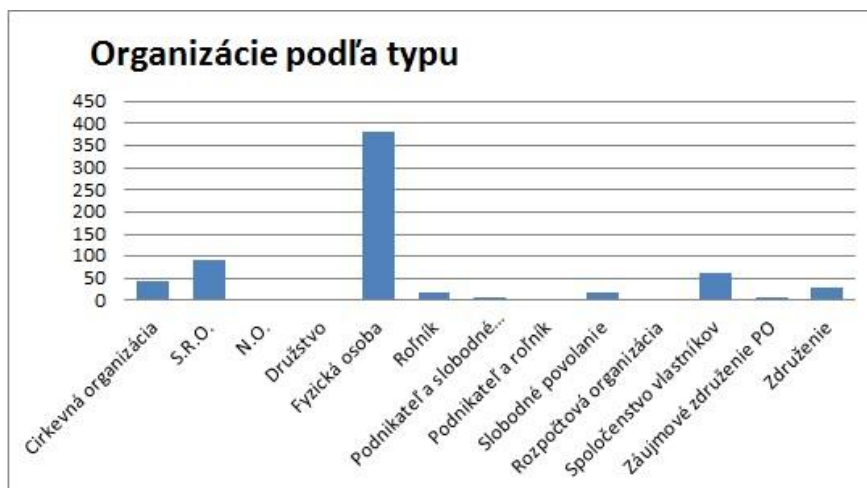
Graf č. 26 Rozdelenie organizácií podľa druhu vlastníctva v % /zdroj ŠÚ SR stav k 31.05.2014/ -obce



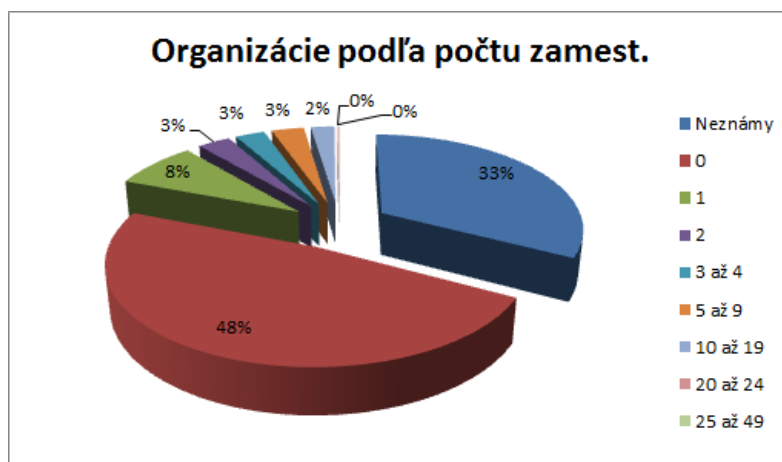
Na projektovom území je väčšina tuzemských vlastníkov -SZČO - 80% z celkového počtu, 7 právnických subjektov /s.r.o./má zahraničné vlastníctvo a 2 majú zmiešané tuzemsko- zahraničné vlastníctvo ČR, Poľsko, Holandsko/ graf č. 26/. Cudzí kapitál nemá významné miesto v štruktúre majetkových pomerov

podnikateľskej sféry v území a ani v tvorbe pracovných HDP.

Graf č. 27 rozdelenie organizácií podľa typu stav k 31.05.2014 /zdroj SU SR/ - obce



Graf č. 28 rozdelenie organizácií podľa počtu zamestnancov /zdroj SUSR k 31.05.2014// - obce



Z grafu č. 27 je vidieť, slabé zastúpenie roľníkov a družstiev /16/, pomerne veľký počet /28/ je spoločenstiev vlastníkov lesa. Prevláda forma SZČO v prípade fyzických osôb a forma s.r.o. v rámci právnických osôb.

Takmer polovica podnikateľských subjektov sú / 48%/ samozamestnávateľia, otázných ostáva 33% respondentov, ktorí neuviedli žiadny údaj o počte zamestnancov, možno predpokladať, že patria práve do kategórie samozamestnávateľov. /graf č. 28/. Iba 2% firiem zamestnáva viac ako 25 zamestnancov. U právnických osôb 1 spoločnosť zamestnáva viac ako 20 zamestnancov, 3 právnické osoby zamestnávajú viac ako 10 zamestnancov a u fyzických osôb zamestnávajú 3 SZČO viac ako 5 zamestnancov. Zdrojom pracovných miest sú aj štátna a verejná správa, obecné úrady, školy a škôlky. Prehľad vývoja ekonomickej činnosti v obciach územia je znázornený za obdobia rokov 2009–2014 v prílohe č. 12. Je potrebné uviesť, že medzi právnické osoby neziskové sa radia aj obecné úrady a príspevkové inštitúcie štátu a samosprávy. Organizácií „čistého“ tretieho sektora je na území málo.

Perspektívy rozvoja podnikania v území sú v zmysle prijatých strategických dokumentov SR a VUC PO iba v rukách miestnych obyvateľov, prípadne záujemcov o podnikanie na území z iných lokalít. Územie je z hľadiska strategických zámerov v centre záujmu, a to podporou v rámci regionálnej pomoci Vlády SR ako to bolo prijaté v novembri 2015. Okres SK je jeden zo „slabých regiónov“, ktorý túto vládnú podporu dostane. Pri tvorbe pracovných miest by mohla byť východiskom aj adaptácia na dôsledky zmeny klímy vznikom nových firiem, produktov, služieb s využitím existujúcich možností v jednotlivých sektoroch /poľnohospodárstvo, lesníctvo, cestovný ruch, energetika, doprava, zdravie a pod./

Z údajov PPA /[www.apa.sk/](http://www.apa.sk/)/ vyplýva, že na území je poľnohospodárska pôda v rámci dotácií evidovaná u 9 družstiev a s.r.o., z ktorých napr. 5 je registrovaných v obci Ladomirová s jedným a tým istým vlastníkom a 2 sú vo vlastníctve občanov ČR. Nevyhnutné je dosiahnuť návrat vlastníkov k pôde, nakoľko je veľmi ťažké v prípade prenájmu pôdy zabezpečiť pozitívny efekt pri jej využívaní na mieste. Prenajímatelia sú väčšinou daňovo registrovaní v iných mestách, dane z príjmu a cestná daň sú príjmom iných miest a obcí, prenajímatelia nevytvárajú stabilné pracovné miesta, len sezónne. Pri využívaní pôdy vlastníkmí by bol dosiahnutý vyšší ekonomický efekt a lepší rozvoj miestnej ekonomiky a zvýšenie príjmov domáceho obyvateľstva. Zastavil by sa odliv mladých ľudí do cudziny. Samozrejme, je to spojené s určitými problémami – nedostatok skúsenosti, techniky, finančných zdrojov, strach z neznáma a i., ale efekt z vlastného podnikania by bol časom určite vyšší a prevýšil by počiatočné problémy. Taktiež podporou je plánované vzdelávanie a osвета v rámci VSP. Mnohí mladí ľudia pracujú ako pomocný personál na súkromných farmách v zahraničí. Práve tí, by mali využiť tento potenciál a založiť si vlastné farmy, alebo komunálne družstvá.

V súvislosti so zásobovaním potravinami je potrebné uviesť, že dlhodobým konkurentom domácich výrobcov potravín, sú farmári, či obchodníci s potravinami z Poľska, kde je dotačná politika odlišná od politiky v SR a umožňuje domácim farmárom nastaviť cenovú politiku tak, že naši výrobcovia nie sú schopní dosiahnuť túto cenu. Napriek snahám aj vlády SR „vyradiť“ z trhu poľských výrobkov nekvalitu, sociálny stav miestnych obyvateľov je tak zlý, že kvalita nehrá tak dôležitú úlohu ako cena. Tento stav je aj v oblasti spotrebného tovaru, stavebného materiálu, predaja PHM a taktiež v stavebníctve. Vzhľadom na blízkosť poľských obchodných centier od územia /mestá Dukla, Jaslo, Krosno, cca 30 km od hraníc VSP/, sa finančné zdroje a kúpna sila často presúva do Poľska a miestna ekonomika tým stráca na sile.

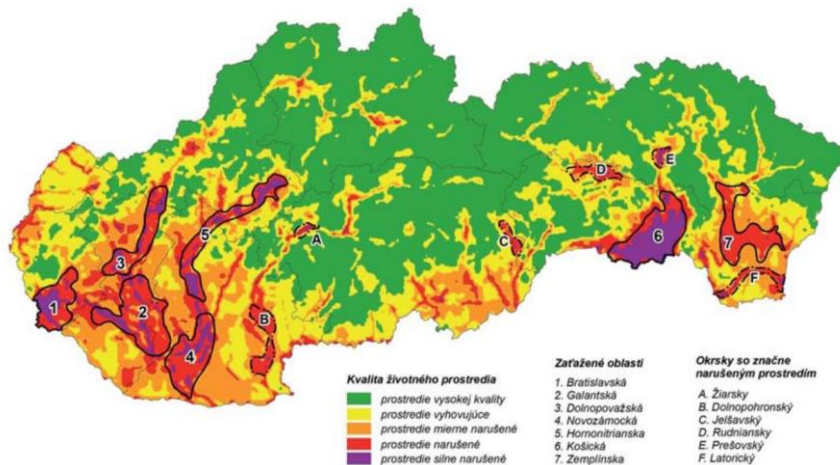
Ďalším nedostatkom alebo brzdou rozvoja miestnej ekonomiky, je skutočnosť, že veľký počet hlavne mladých ľudí odchádza za prácou /aj ako SZČO/ do zahraničia /ČR, Veľká Británia, Írsko, Holandsko ai./, avšak potenciálny finančný kapitál získaný v zahraničí nepremieňa na investície do ekonomiky na území, ale trendom je nákup spotrebného tovaru, čím sa taktiež územie ochudobňuje o finančné zdroje, keďže tieto ostávajú v zahraničí.

Pri rozvoji podnikateľského sektora sú dôležité vplyvy zmeny klímy, posúdenie možného rizika, a to hlavne pri umiestňovaní prevádzok alebo zariadení, výberu typu zariadenia a jeho konštrukcie, životnosť projektu, analýza súčasného stavu prírodných podmienok /stav ekosystému, dostupnosť, kvalita a kvantita vody a pod./ a taktiež pozorovanie premenlivosti klímy a porovnávanie z hľadiska minulosti a súčasnosti a taktiež analýza možných scenárov zmeny klímy. Tento aspekt je veľmi dôležitý hlavne v poľnohospodárstve, cestovnom ruchu.

### **Nezamestnanosť**

Podľa dostupných informácií, ich analýzy a vyhodnotenia, územie nepatrí medzi najohrozenejšie z hľadiska následkov klimatickej zmeny na ekosystém /obr. č. 5/, avšak z hľadiska ľudských systémov – napr. ohrozenia chudobou, je to územie s jednou z najvyšších mier nezamestnanosti v rámci SR a EU /obr. č. 6 / a mierou chudoby /obr. č. 7/, čo radí obyvateľov tohto územia medzi skupinu najviac ohrozených obyvateľov.

Preto musia byť volené také formy rozvoja miestnej ekonomiky, ktoré pri maximálnej efektívnosti budú finančne najmenej náročné, a to sa týka aj samospráv, ktoré sú finančne poddimenzované a ich príjmy z podnikateľskej činnosti v obci sú takmer nulové, podielové dane ako jeden zo zdrojov na činnosť samosprávy sotva stačia na bežné výdavky /graf č. 32/.



**Obr. č. 5:** Kvalita životného prostredia SR s vymedzením oblastí a okrskov so značne narušeným prostredím (Zdroj: Správa o stave ŽP, 2011)

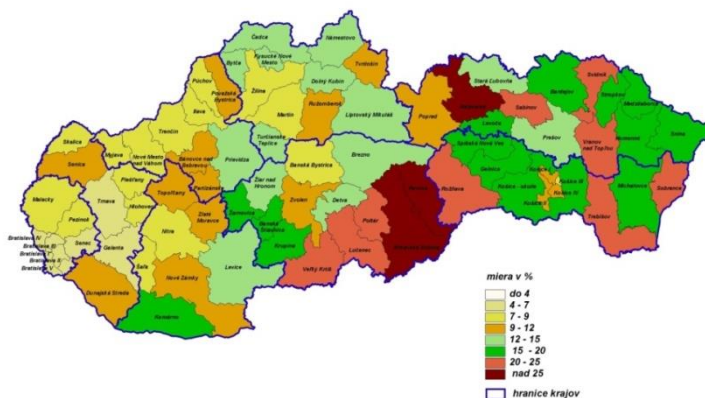
Pri hodnotení troch rokov 2010 – 2012 je vidieť rezké zníženie pohotovostnej likvidity a enormný nárast dlhovej služby.

V grafe č. 35 sú uvedené trendy vo vývoji nezamestnanosti v území za okresy SK a BJ, ktoré sa mierne zlepšili aj vďaka podporným aktivitám a opatreniam zo strany vlády SR, ktoré v značnej miere podporili prijímanie dlhodobo nezamestnaných. Grafy č. 38-42 ukazujú

dynamiku disponibilnosti

pracovnej sily v okresoch, ktorá je viac menej stabilná.

**Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 31.12.2014**



**Obr. č. 6** Miera evidovanej nezamestnanosti podľa okresov v roku 2014 /okresy SK 20,05% a BJ 19,60%/

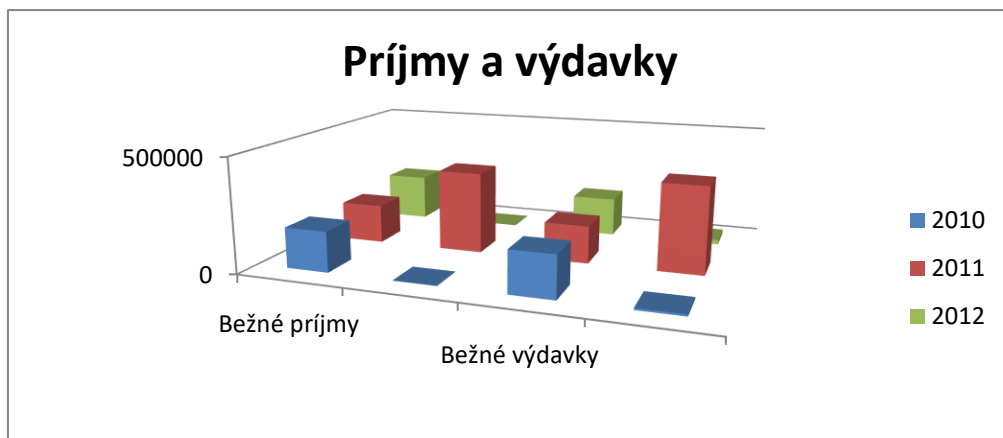
Príjmy a životné podmienky domácnosti podľa  
územie, typ ukazovateľa a rok  
typ ukazovateľa: Miera rizika chudoby- 60% mediánu (%  
rok: 2012



|  |        |      |     |
|--|--------|------|-----|
|  | 6,3 -  | 6,3  | (2) |
|  | 8,3 -  | 11,9 | (3) |
|  | 12,7 - | 13,5 | (3) |
|  | 14,1 - | 15,6 | (2) |
|  | 15,9 - | 19,9 | (3) |

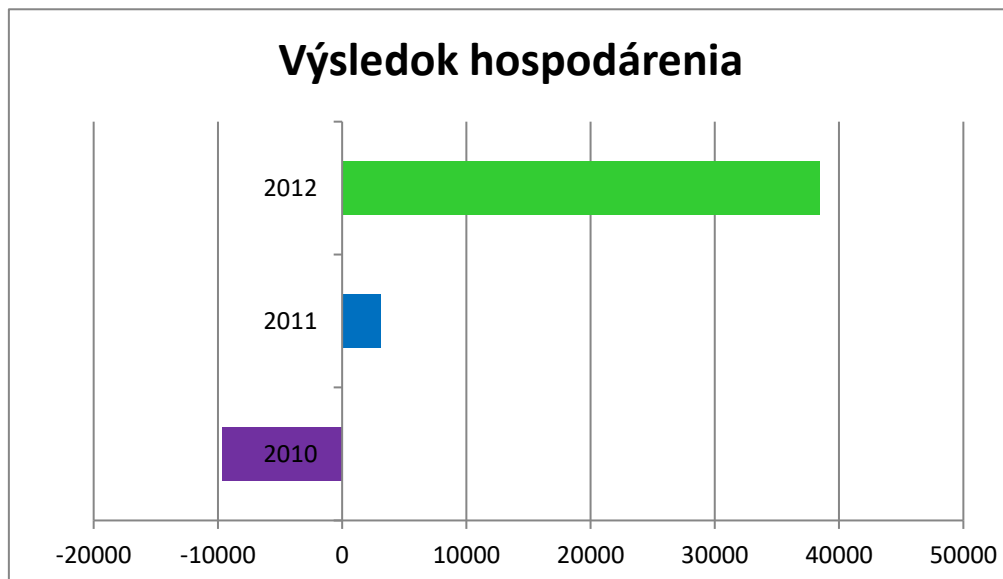
Zdroj údajov: Štatistický úrad Slovenskej republiky  
Zdroj mapových údajov : ÚGPK SR

Obr. č. 7 Miera rizika chudoby rok 2012, 2013 za PSK /19,2%/

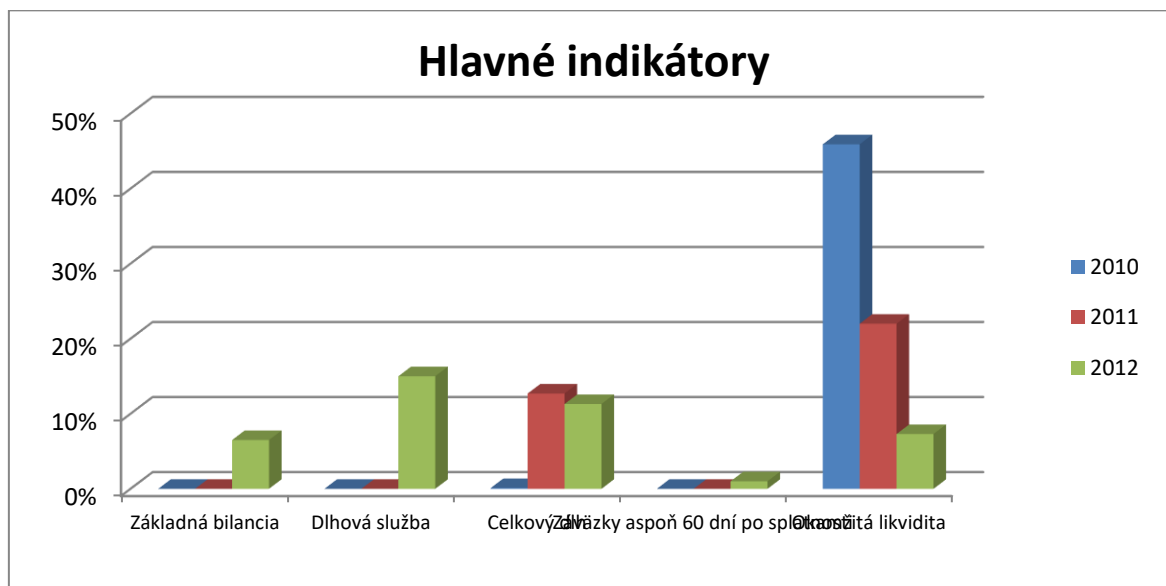


Graf č. 28 Štruktúra príjmov a výdavkov obce územia za obdobie rokov 2010 – 2012 /zdroj INEKO/ - obce

Graf č. 29 Prehľad hospodárenia obci v rokoch 2010 – 2012/INEKO/ - obce

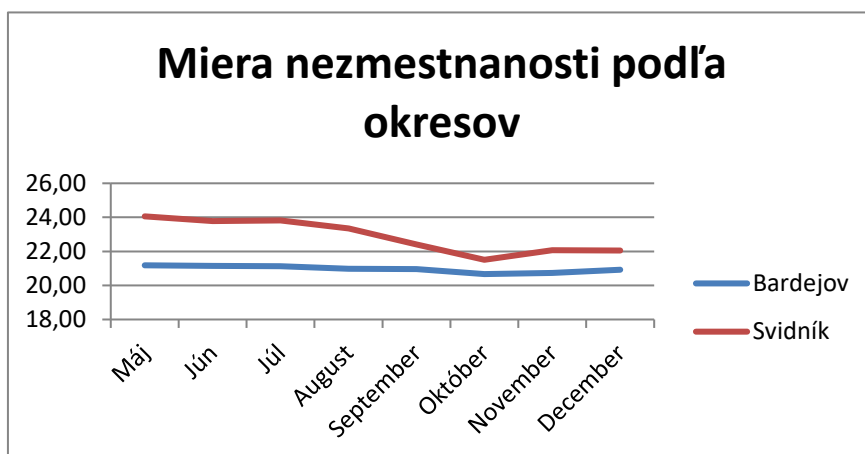


Graf č. 30 Hlavné indikátory hospodárenia obcí podľa rokov 2010 – 2012 /zdroj INEKO/- obce



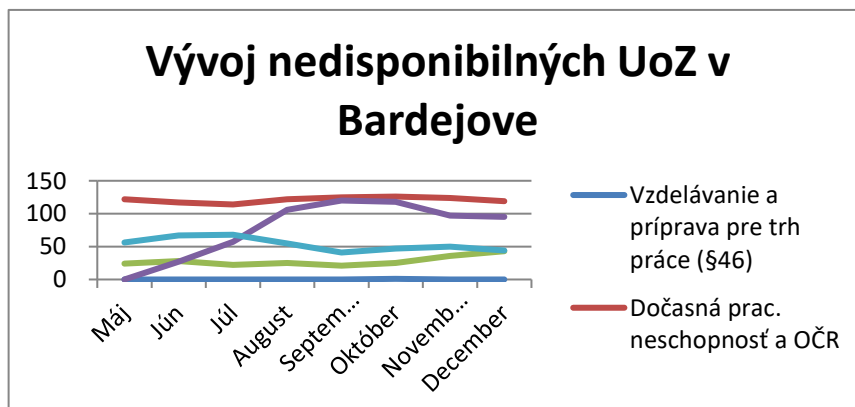
Aplikáciou podpory zo strany Vlády SR sa trendy vo vývoji nezamestnanosti za okresy SK a BJ mierne zlepšili.

Z druhej strany je potrebné vyzdvihnúť skutočnosť, že obce napriek ťažkej hospodárskej situácii a poklesu podielových daní hospodárili v rokoch 2010 – 2012 bez straty, buď s vyrovnaným alebo prebytkovým rozpočtom. /Graf č. 28-30/

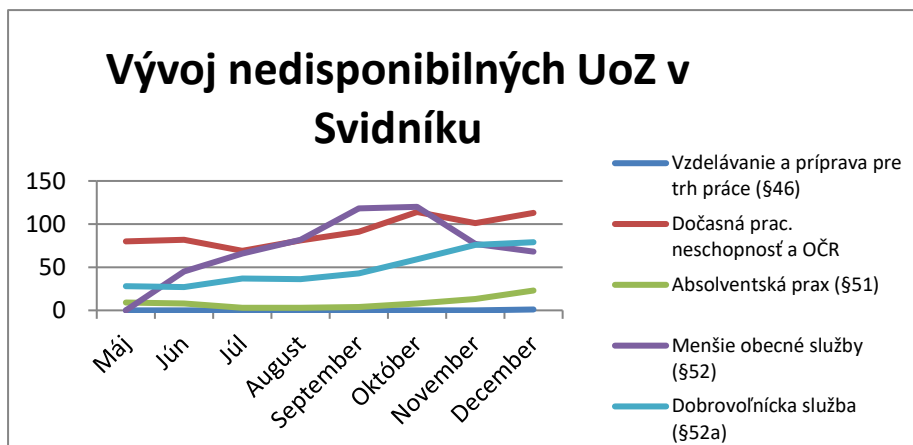


Graf č. 31 miera nezamestnanosti v % za obdobie od mája 2014 do decembra 2014 podľa okresov BJ a SK /Zdroj UPSVAR/

Graf č. 32 Vývoj nedisponibilných uchádzačov o zamestnanie v okrese BJ za obdobie od 052014 do 122014 /UPSVAR

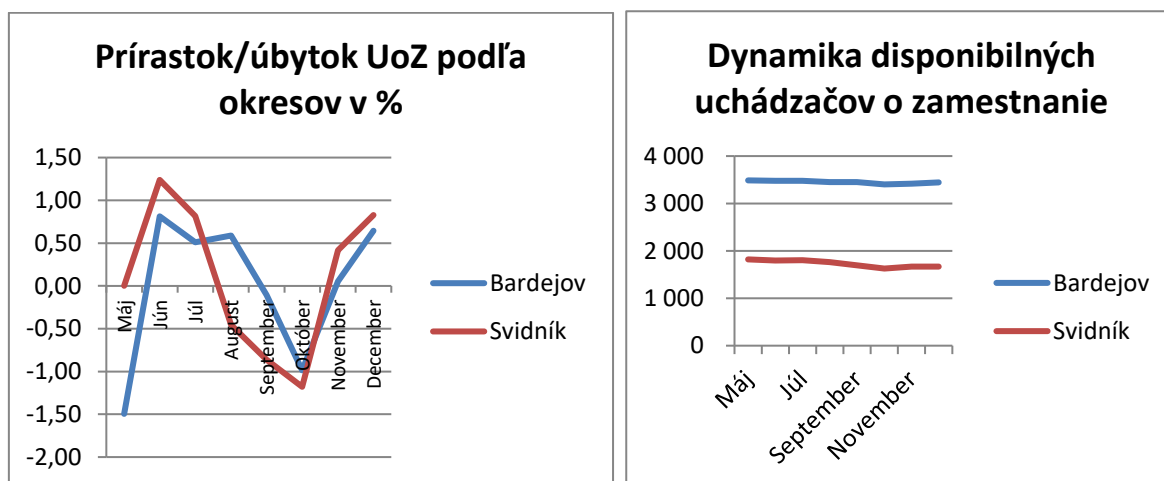


Graf č. 33 Vývoj nedisponibilných uchádzačov o zamestnanie v okrese SK za obdobie od 052014 do 122014 /UPSVAR



Mesiace november a december sú tradične mesiacmi s najvyššou mierou nezamestnanosti, a tým aj najvyšším počtom uchádzačov o zamestnanie.

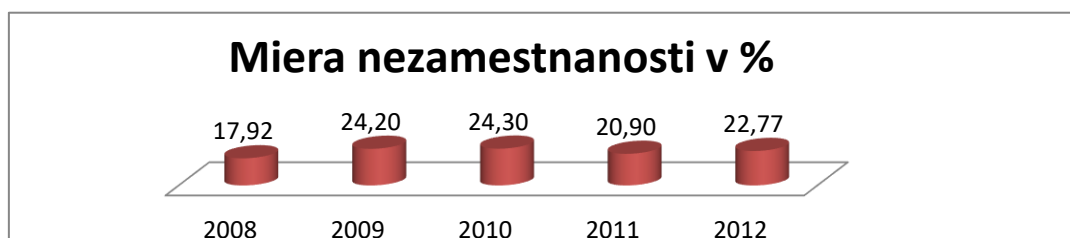
Graf č. 34 Dynamika disponibilných uchádzačov o zamestnanie za 092013 do 042014 za okresy BJ a SK /UPSVAR/↓



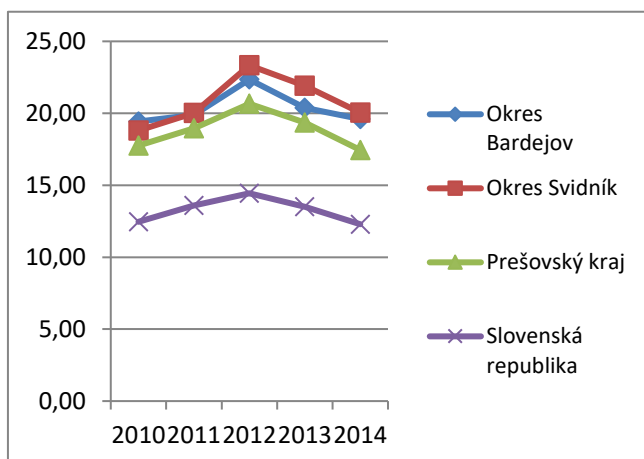
↑Graf č. 35 Zmena stavu uchádzačov o zamestnanie podľa okresov BJ a SK za obdobie 052014 do 122014 /Zdroj UPSVAR/

Graf 36 dáva prehľad o pohybe miery nezamestnanosti v rámci obcí územia v období rokov 2008 – 2012 /zdroj UPSVAR/. Najvyššiu mieru nezamestnanosti mala v roku 2012 obec Kružlová, najvyšší nárast miery nezamestnanosti oproti roku 2009 mala obec Varadka, z 24,78% v roku 2014 dosiahla 41,17% mieru nezamestnanosti v roku 2012. Obce Šarbov, Vyšná Pisaná a Havranec vykazujú nulovú mieru nezamestnanosti, čo je však spôsobené vekovou štruktúrou a počtom obyvateľov /prevládajú obyvatelia vo vyššom veku a obce majú nízky počet obyvateľov/.

Graf č. 36 Miera nezamestnanosti v rámci územia – porovnanie s rokom 2008 – 2014 /zdroj UPSVAR - obec







Graf č. 37 Miera evidovanej nezamestnanosti – porovnanie medzi SR, PSK a okresov BJ a SK za obdobie rokov 2009 – 2014 /zdroj SU SR/

Z grafu č. 37 vidieť, že miera nezamestnanosti je značne vyššia v okresoch BJ a SK /v rámci okresov je takmer rovnaká/. V porovnaní s PSK je taktiež značne nepriaznivá a pri porovnaní so SR patrí územie medzi územia s najvyššou nezamestnanosťou.

#### Voľné pracovné miesta - štvrťročné podľa územie, typ ukazovateľa, Časové obdobie a rok

|                                                         | 1Q-4Q |      |       |      |       |       |
|---------------------------------------------------------|-------|------|-------|------|-------|-------|
|                                                         | 2009  | 2010 | 2011  | 2012 | 2013  | 2014  |
| Prešovský kraj                                          |       |      |       |      |       |       |
| Priemerný počet voľných pracovných miest                | 952   | 906  | 989   | 853  | 1 226 | 1086  |
| Index rastu počtu voľných pracovných miest (romr = 100) | 67    | 95,2 | 109,2 | 86,2 | 143,7 | 88,58 |
| Miera voľných pracovných miest (%)                      | 0,5   | 0,5  | 0,5   | 0,3  | 0,4   | 0,3   |

Dôležitou informáciou pre potenciálnych zamestnancov je ponuka voľných pracovných miest. Priemerný počet voľných prac. miest podľa územia je uvedená ponuka v rámci PSK za obdobie rokov 2009 – 2014. V porovnaní s KSK, BSK v miere voľných pracovných miest jasne deklaruje v prípade KSK takmer dvojnásobok počtu a v prípade BSK takmer 10 násobok počtu voľných pracovných miest. Samozrejme, že dôležitá je aj štruktúra tejto ponuky vzhľadom na vzdelanostnú a vekovú štruktúru a finančné možnosti obyvateľov územia.

K 30.11.2015 bolo v ponuke pre okres SK v rámci ISTP v ponuke 40 voľných pracovných miest u 18 zamestnávateľov, v okrese BJ u 46 zamestnávateľov 141 pracovných miest, pričom sa často jedná o ponuky práce v zahraničí, alebo mimo PSK.

Podporou vytvárania voľných pracovných miest práve pre nezamestnaných s nízkym vzdelanostným potenciálom a obyvateľov ohrozených chudobou, diskrimináciou a sociálnym vylúčením sa nepriamo zaoberá okrem PRV SR na roky 2014 – 2020 aj OP KŽP na roky 2014 – 2020, a to podporou tvorby tzv. zelených pracovných miest. Možnosť pre tvorbu pracovných miest je taktiež uplatnením podmienky realizácie sociálneho verejného obstarávania na nižších úrovniach programovej štruktúry dôjde k pozitívnemu efektu v oblasti rastu zamestnanosti. Sociálny aspekt verejného obstarávania v zmysle zákona o verejnom obstarávaní bude možné



požadovať v rámci realizácie vytypovaných aktivít PRV SR na roky 2014 – 2020 OP KŽP na roky 2014 - 2020. Za relevantné aktivity budú považované najmä tie, ktorých praktická realizácia zahŕňa činnosti umožňujúce uplatnenie nízko kvalifikovaných zamestnancov pochádzajúcich najmä z radov dlhodobo nezamestnaných. Vzhľadom na uvedené možno predpokladať, že v dôsledku realizácie projektov dôjde k vytvoreniu pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných obyvateľov prípadne obyvateľov, ktorí sú vplyvom rôznych objektívnych faktorov vylúčení z formálneho trhu práce (napr. príslušníci marginalizovaných rómskych komunít), čo je veľkou výzvou pre samosprávy územia.

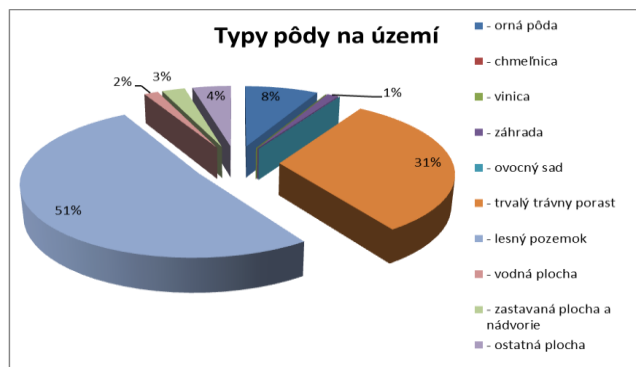
### **Zhrnutie analýzy v oblasti podnikateľskej činnosti a nezamestnanosti:**

Z hľadiska podnikateľskej činnosti je možné hodnotiť územie ako ekonomicky nevýkonné. Počet, štruktúra a počet zamestnancov vo firmách a spoločnostiach v území presne vystihuje súčasný ekonomický potenciál územia, avšak ukazuje aj nedostatočné využitie ľudského potenciálu. Miera nezamestnanosti takmer 20% v území je výzvou pre zodpovedné orgány, v tom rade aj samosprávu, k prijímaniu opatrení, ktoré by umožnili využitie potenciálu územia /poľnohospodárstvo, lesníctvo, cestovný ruch/, možnosti pracovnej sily /štruktúru vzdelania – veľký počet potenciálnej pracovnej sily s nižším vzdelaním, sociálne znevýhodnenej a ohrozenej chudobou/, a to aj prostredníctvom realizácie opatrení EŠIF na roky 2014 – 2020.

Využitie poľnohospodárskej pôdy na vytvorenie malých rodinných fariem, zapojenie mladých farmárov do agrosektora, adaptácia samospráv na aktivity, ktoré sú aj v súvislosti so zmenou klímy uvedené v ďalších častiach tejto kapitoly, rozvoj cestovného ruchu, lepšie zhodnocovanie drevnej hmoty, zvýšenie spotrebiteľského lokálpatriotizmu voči miestnym produktom. Samozrejme veľkou oporou sú navrhované operačné programy v oblasti životného prostredia, ľudských zdrojov a agrosektora na roky 2014 – 2020. Ich využívanie si vyžaduje rozšírenie poradenských služieb, vytvorenie podporných agentúr a pod.

## Poľnohospodárstvo

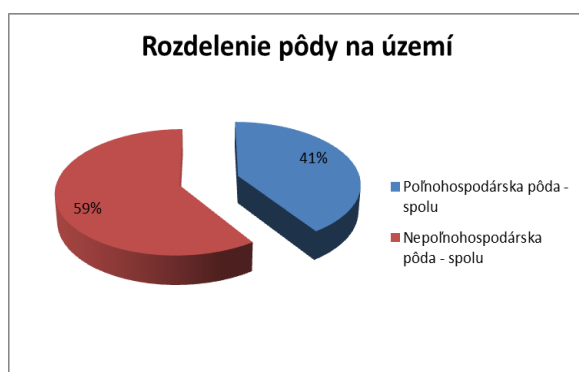
Graf č. 38 /zdroj [www.katasterportal.sk](http://www.katasterportal.sk), 2014/



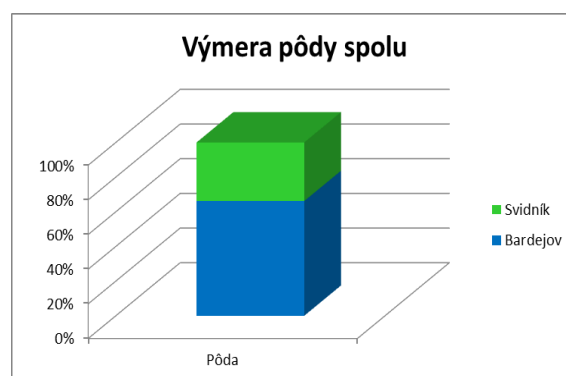
Pomerne vysoký pomer ornej pôdy /graf č. 38/ a tradícia poľnohospodárstva v projektovom území, radí toto ekonomické odvetvie ako jedno z najperspektívnejších, po cestovnom ruchu a lesníctve. 41% poľnohospodárskej pôdy dáva veľký potenciál zvýšenia ekonomiky územia., avšak aplikácie moderných a ekologickejších metód obrábania pôdy a chovu hospodárskych zvierat, toto zvýšenie využiteľnosti ornej pôdy si vyžaduje zavedenie nových postupov pri obrábaní pôdy, pri výbere plemien, plodín, atď. Je to však šanca pre zamestnanosť ľudí s nižším vzdelaním.

Z hľadiska agroklimatických podmienok pre poľnohospodársku výrobu územie nepatrí podľa výsledkov Záverečnej správy projektu Dôsledky klimatickej zmeny a možné adaptačné opatrenia v jednotlivých sektoroch SHMU k rizikovým, územie patrí do oblasti č. 4 , čo je geomorfologický celok Nízke Beskydy s nulovým rizikom negatívneho vplyvu klimatickej zmeny.

/www.SHMU.sk/

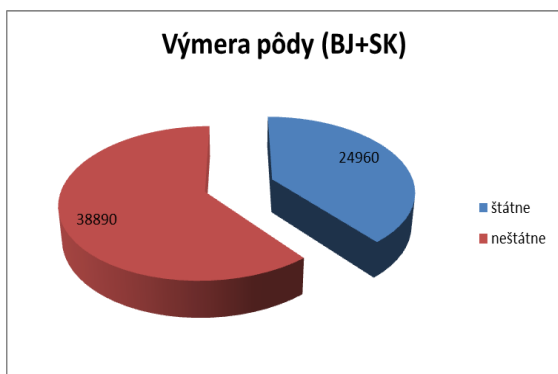


Graf č. 39 /zdroj [www.katasterportal.sk](http://www.katasterportal.sk)/

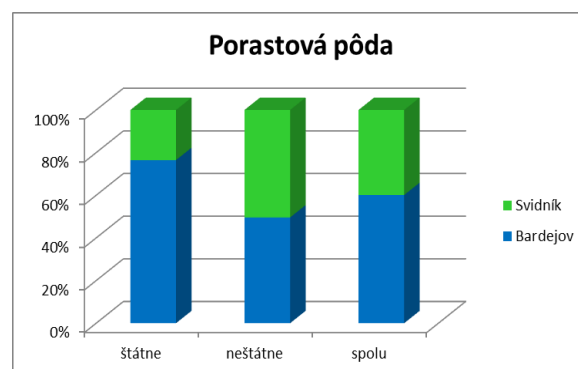


Graf č. 40 /zdroj [www.katasterportal.sk](http://www.katasterportal.sk)/

Z hľadiska vlastníckych vzťahov je orná pôda v rámci územia v okrese SK prevažne v súkromnom vlastníctve, v okrese BJ je štátne vlastníctvo /graf č. 40-42/



Graf č. 41 /zdroj [www.podnemapy.sk/](http://www.podnemapy.sk/)



Graf č. 42 /[www.podnemapy.sk/](http://www.podnemapy.sk/)

Charakteristika pôdneho fondu územia, definuje rôzne parametre pôdy v projektovom území, pričom napr. v okrese SK prevládajú piesočnohlinité pôdne druhy, v okrese BJ je pomer medzi piesočnatohlinitým a hlinitým pôdnym druhom takmer rovnaký. Nachádza sa tu takmer výlučne kambizem s prevažne 7 – 12 svahovitosťou, v menšom ale významnom rozsahu je svahovitost' od 3 – 7. Pôda je skeletovitá, pričom prevláda silne skeletovitá.

V okrese BK prevládajú skôr plytké pôdy, v okrese SK je to hlboká pôda, stredne hlboké pôdy sú zastúpené cca 30%. Pri hodnotení ohrozenia vodnou eróziou sa jedná o silne ohrozené pôdy /cca 40%/, vyskytujú sa aj pôdy s extrémnym ohrozením vodnou eróziou a cca v 12% je pôda, ktorej nehrozí erózia vodou. Veterná erózia nie je hrozbou pre územie, takmer všetka pôda nevykazuje takmer žiadne ohrozenie veternou eróziou.

Produkčne sa pôda v projektovom území radí do kategórie T2 s prevahou v okrese BJ, v okrese SK časť pôdy zaradená do produkčnej skupiny O6, v ostatných kategóriách sa nachádza malé množstvo pôdy. Z hľadiska priamych dotácií EU je dôležité rozdelenie pôdy podľa stupňa znevýhodnenia, pôda v projektovom území sa radí prevažne k ostatným oblastiam a cca 30% do horských oblastí.

V území prevláda pasienkové hospodárstvo s pomerne vzácnym výskytom orby pôdy a pestovania plodín. Väčšinou sa využíva pôda ako TTP s pasienkovým hospodárstvom pre hospodárske zvieratá, kravy, jatočné býky, ovce a kozy. Chov koní je ojedinelý, chov hydiny je iba v prídumových hospodárstvach. Chov rýb je v obci Vyšný Orlík. Z obilnín sa pestuje pšenica, repka olejná a jačmeň, na malých plochách sa pestujú zemiaky.

V území nie sú žiadne udržiavané sady, resp. záhrady, ani pestovanie bobuľovín, napriek tomu, že pestovanie ríbezli a sadovníctvo má v území tradíciu. V rámci poľnohospodárskej prvovýroby je veľmi nedostatočne rozvinutý chov včiel, nedostatočný je aj rozvoj sadovníctva, tradičné sady, ktoré boli v minulosti súčasťou hospodárenia družstiev chátajú, nové zakladanie sádov je skôr ojedinelé, práve tu pri chove včiel a zakladaní ovocných sádov je potenciál tvorby pracovných miest aj s podporou opatrení PRV SR na roky 2014 – 2020. Nedostatkom je sústredenie poľnohospodárskej pôdy do malého počtu užívateľov, chýbajú malé rodinné farmy a mladí farmári s menšou výmerou pôdy /100 – 150 ha/.

### **Zhrnutie - Poľnohospodárstvo:**

Poľnohospodárstvo je v území sústredené do cca 19 poľnohospodárskych firiem, ktoré na báze nájomných zmlúv užívajú takmer celý pôdny fond. Prevláda živočíšna výroba s chovom dojníc a v malom množstve oviec a kôz. V obci Kečkovce je chov pštrosov. Prevládajú TTP, ktoré slúžia ako pastviská pre dobytok, nakoľko v území prevláda voľné ustajnenie zvierat s takmer celoročným pobytom mimo maštali.

V časti rastlinnej výroby je to pestovanie senáže, v malom množstve pšenica, jačmeň, repka olejná a kukurica, zemiaky sa vo veľkých výmerách nepestujú, aj v dôsledku veľkého výskytu divej zveri.

Prídomové hospodárstva sú taktiež na ústupe, v domácom chove prevládajú sliepky, v malom množstve zajace a včely. V záhradách sa nachádzajú prevažne prestárle ovocné stromy, veľkoplošné sady v celom území zanikli a sú neudržiavané, čo je vzhľadom na potrebu uchovanie pôvodného genofondu aj pozitívne, nakoľko môžu slúžiť ako banka pôvodných druhov.

Pôda je v území skeletovitá, piesčito – hlinitá, s náchylnosťou na vodnú eróziu, je v kategórii podhorských a znevýhodnených podmienok z hľadiska priznávania dotácií v rámci priamych platieb PRV SR pre poľnohospodárov. Najvyššie položená obec je Ondavka 480 m n.m., najnižšie je položená obec Stročin - 250 m n.m.

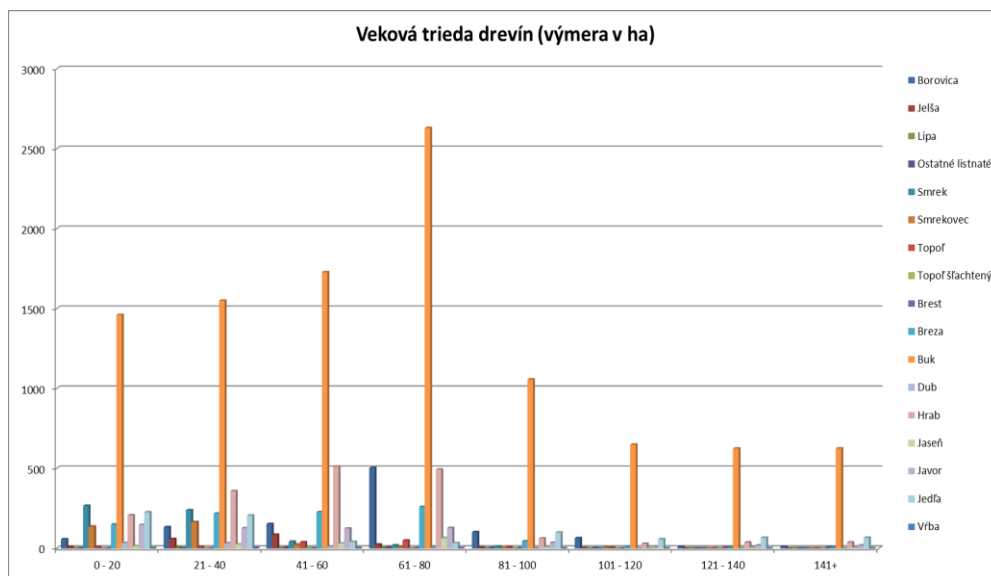
Z charakteru poľnohospodárskej výroby /zväčša senáž alebo mulčovanie/ nevyplýva riziko ohrozenia plodín alebo zemiakov. Závlahové systémy sa v území nenachádzajú. Je potrebné objektívne povedať, že tento nelichotivý stav je spôsobený okrem nesprávneho nastavenia dotačnej politiky štátu a EU v SR, ktorá naopak nevyžaduje realizáciu rastlinnej výroby, ale aj veľkým výskytom lesnej zveri, ktorá je často dôvodom pre neúrodu, resp. malú

úrodu /napr. zemiaky, repa a pod./ jej spásaním. Ochrana úrody si bude vyžadovať výstavbu oplození. Možným rizikom v dôsledku sucha však môže byť zníženie kvality pastvy, nekvalitné seno na zimné kŕmenie a taktiež môže nastať ohrozenie pri sejbe repky olejnej, pšenice a jačmeňa, ktoré sa tu v malom množstve pestujú. Ohrozením je taktiež vodná erózia pôdy v území. U živočíšnej výroby je realizovaný veľkochov voľným ustajnením a pastevným spôsobom, prevláda slovensky strakatý dobytok, limousine a charolai.

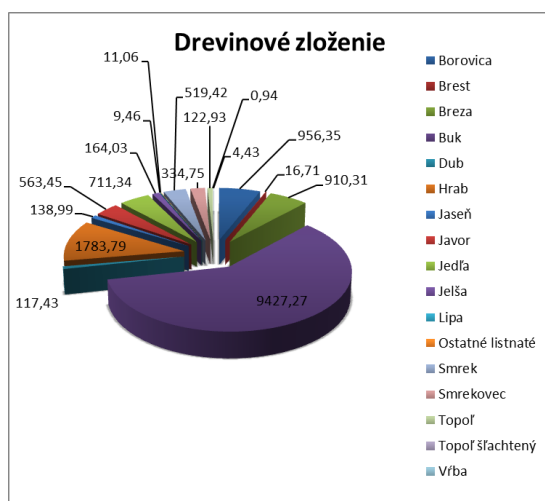
Poľná fauna je v území zastúpená pomerne málo. V obci Vyšný Orlík sa nachádza rybník pre chov rýb.

### Lesníctvo

Potenciál územia v rámci rozvoja miestnej ekonomiky predstavujú lesy, ktoré zaberajú viac ako 51% územia /graf č. 58/ Veková štruktúra lesa k 31.12.2014 /graf č. 43/ /NLC Zvolen/ a drevinové zloženie sú znázornené na grafoch č. 44 a č. 45.



Graf č. 43 /Zdroj NLC Zvolen/ Stav k 31.12.2014



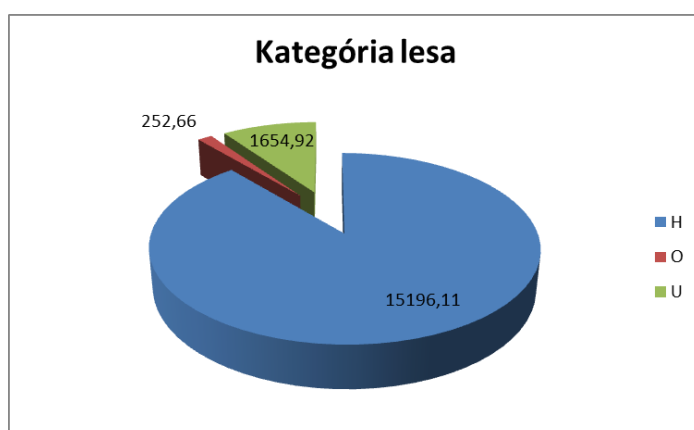
Graf č. 44 a 45 drevinové zloženie /zdroj NLC Zvolen/ 31.12.2014



Tieto poukazujú na pomerne dobrý trend hospodárenia v lese, porast je pomerne diverzifikovaný, a to aj druhovo ale aj vekovo, bukový porast, ktorý je v území najčastejší je v podstate zastúpený vekovo vo všetkých kategóriách doby rastu a druhová štruktúra sa v posledných 40 rokoch rozšírila, avšak pri miernom poklese v poslednom dvadsaťročí.

Znížená dostupnosť vody je jeden z negatívnych vplyvov zmeny klímy. Toto riziko môže mať veľký vplyv na produkciu lesa, a to zvlášť u bukových lesov v nižších a stredných polohách, čo sa územia bytostne týka, nakoľko prevažná väčšina lesov je bukových a v stredných polohách. Vzrastie riziko lesných požiarov. V súčasnosti sa požiare lesa na projektovom nevyskytovali. Nebezpečenstvo predstavuje aj nárast existencie škodcov, u ktorých sa prejaví zmena v populačnej dynamike, jedná sa hlavne o lykožrúta smrekového a mníšky veľkohlavej a taktiež zmeny virulencie u niektorých patogénov. Riešením je rekonštrukcia lesných ciest, práce v lese a budovanie protipožiarnych jám.

Graf č. 46 /Zdroj NCL Zvolen 31.12.2014/



### Zhrnutie – lesníctvo:

Väčšina územia je pokrytá lesmi, ktorých stav je možné hodnotiť ako priaznivý. Jedná sa vo väčšine prípadov o hospodárske lesy. V priemere na okresy je vyrovnané súkromné

a štátne vlastníctvo lesa. Veková a druhová štruktúra radí lesy územia ku kvalitnejším. Z druhov prevláda buk, najviac sa vyskytuje buk vo veku od 60 – 80 rokov. V druhovej štruktúre je pomerne malé zastúpenie ihličnanov.

Lesy sú bohaté na lesnú zver a vtáctvo, v lesoch žije veľký počet raticovej zveri, líšok, vyskytujú sa aj vlci a je tu výskyt aj mačky divej. Z vtákov je na území napr. orol kriľavý.

Na území sa nachádzajú chránené stromy, chránené prírodné rezervácie, ktoré dávajú predpoklad dosiahnutia užitočných poznatkov pre vedu a výskum v oblasti správania sa lesa, jeho flóry a fauny, pre rozvoj cestovného ruchu v území.

### **Doprava a energetika**

Obce územia patria k najmenej rozvinutým obciam severovýchodného Slovenska. Podstatnú mieru na tom má aj skutočnosť, že v okrese SK a v obciach projektu okresu BJ nie je železničná doprava. Najbližšia železničná stanica je v Bardejove. Veľký význam pre územie má však cestná a predovšetkým kamiónová doprava / Príloha č. 19 mapa cestnej siete územia /

V meste Svidník je vybudovaná vzletová a pristávacia plocha regionálneho letiska pre nepravidelnú osobnú a nákladnú dopravu, v poslednom čase rozmáhajúce sa vyhliadkové lety a šport, však zatiaľ z hľadiska HDP nemajú veľký význam pre územie. Najbližšie letisko je v Košiciach a v Poprade. Potrubná doprava sa na projektovom území nenachádza.

**Medzi najvýznamnejšie cestné trasy medzinárodného významu patrí trasa E371 v úseku Prešov – Svidník – Vyšný Komárnik – hranica SR/PL (Rzeszow)** a prechádza 5 obcami územia, taktiež cesta 77, ktorá spája mesto Svidník a Bardejovom a prechádza projektovým územím v 7 obciach. Na území sú dva cestné hraničné prechody /Vyšný Komárnik, ktorý je určený aj pre kamiónovú dopravu a Nižná Polianka len pre osobnú dopravu/.

Významným environmentálnym a sociálnym problémom je kamiónová doprava na území, ktorá nemá žiadny ekonomicky pozitívny dopad na územie, nevytvára pracovné miesta ani potrebu doplnkových služieb /na území projektu sú 3 čerpacie stanice, žiadne track centrum ani servis na kamióny, 1 motorest s možnosťou parkovania kamiónov a nocľahu/.

Súčasťou cestnej infraštruktúry sú aj chodníky, ktoré v projektovom území vo väčšine obcí chýbajú a spolu s nedostatočným technickým stavom ciest II a III. triedy sú veľkým ohrozením pre bezpečnosť chodcov, ale aj motoristov. V súčasnosti prebieha masívny výrub drevín pozdĺž ciest II. a III. Triedy.

Rozvíjajúcim sa trendom je budovanie cyklotrás, územie je zaujímavé prírodnou scenériou, množstvom prírodných a kultúrnych pamiatok. Už v súčasnosti existuje na území cyklotrasa európskeho významu / zelený TZCH 5786/ a cykloturistická trasa po ceste I/73, tento stav je však nedostatočný. Veľkým pozitívom je blízkosť trasy EUROVELO.

Príloha č. 20 Mapa EUROVELO 11

### **Zhrnutie – doprava, energetika**

Územím neprechádza železnica, čo je veľkým znevýhodnením z hľadiska rozvoja ekonomiky a taktiež zvyšuje ohrozenie krajiny v dôsledku neexistencie alternatívnej dopravy v prípade potreby. Prevláda cestná a hlavne kamiónová doprava, čo je dané hraničným prechodom pre kamiónovú dopravu, ktorá sa nachádza v obci Vyšný Komárnik.

Územie má pomerne hustú sieť ciest II. a III. triedy, ktorá však vzhľadom na rozmiestnenie katastrov nespája optimálne jednotlivé obce a existujúce poľné cesty sú, buď neudržiavané alebo zanikli. Súčasný stav dĺžky cyklotrás je taktiež nepostačujúci vzhľadom na turistický potenciál územia, rozmáhajúci sa turistický ruch v tejto oblasti a prípravu cyklotrasy európskeho významu v rámci EUROVELO v blízkosti územia. Obdobný nepriaznivý stav je u chodníkov, lávok a mostov ktorých je akútny nedostatok, čím sú v značne ohrození chodci.

Energetický sektor je významným tvorcom emisií, ktoré majú nepriaznivý vplyv na rozvoj územia, kvalitu života v ňom. Z tohto pohľadu neznamena územie veľké ohrozenie, nakoľko v území sú hlavní producenti emisií lokálne kotolne, miestne zdroje vykurovania. V dôsledku toho, že v niektorých obciach nie je prístup k vykurovaniu plynom, je používané ako médium drevo. Keď sa zohľadní priemerný vek budov v území – postavené v období rokov 1945 – 1989, existuje tu riziko technicky zastaraných vykurovacích telies v domácnostiach, čo môže spôsobovať nekvalitným spaľovaním zvýšenú tvorbu emisií.

V území prevládajú nadzemné elektrické vedenia, potrubné vedenie sa v území nenachádza. Elektrická energia sa dodáva prostredníctvom VSD, a.s., plyn dodáva SPP, a.s. V zimnom období je možnosť kúrenia drevom ako alternatívy elektrickej energie alebo plynu.

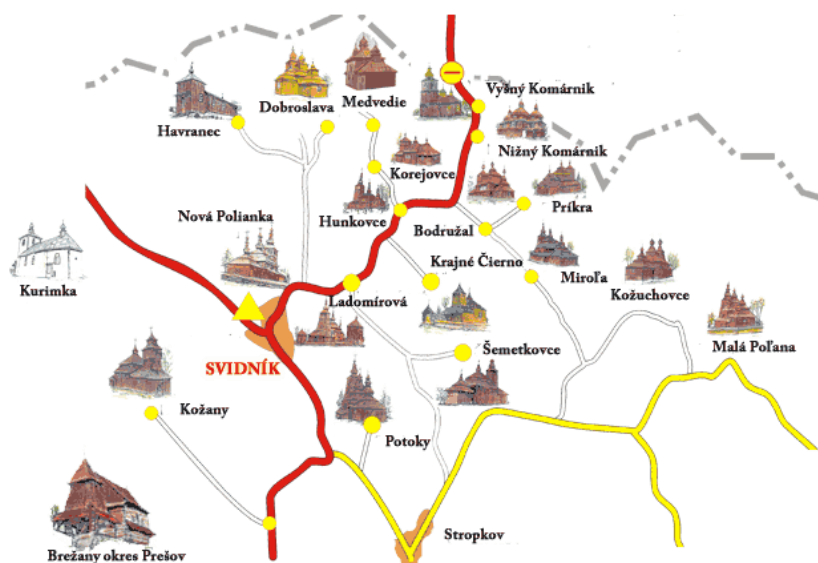
Zásobovanie vodou obyvateľstva je zabezpečované formou verejných vodovodov, u 14 obcí nie je verejný vodovod, iba individuálne studne, 3 obce majú ČOV, prípadne stokové kanály. Správu a údržbu zdrojov vody zabezpečujú VVS a.s. Košice a AQUASPIŠ, s.r.o. V dôsledku decentralizovanej dodávky vody /nie je zabezpečený kontrolovaný zdroj z VD Starina, je veľké riziko poklesu vody v miestnych zdrojoch bez alternatívy.



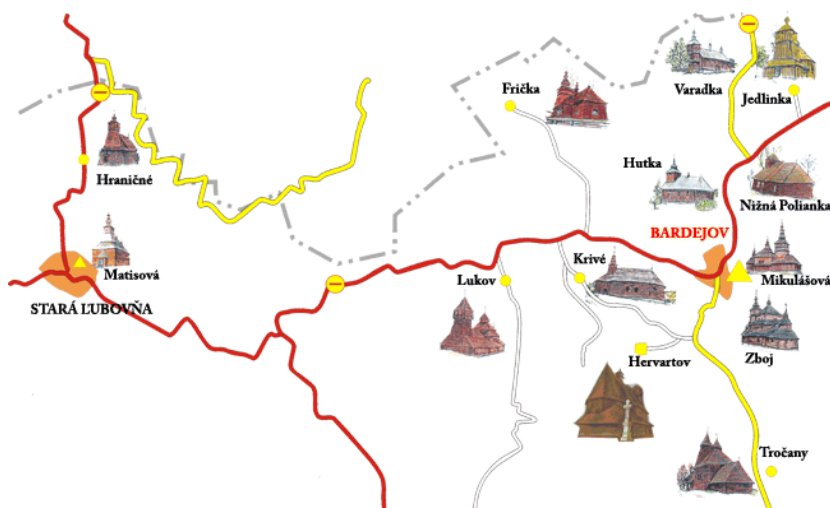
Solárne panely, resp. fotovoltaiická sieť sa na projektovom území nenachádzajú.

### Cestovný ruch

Cestovný ruch má v území veľmi dobré podmienky na ďalší rozvoj. V súčasnosti však toto odvetvie nepredstavuje významný zdroj príjmov územia. Orientácia cestovného ruchu vyplýva z histórie, geografickej polohy a prírodného potenciálu územia. Dôležitú úlohu tu zohrávajú aj klimatické podmienky. Vyplýva to jednak z blízkosti Bardejovských kúpeľov, ktoré sú potenciálom pre dennú turistiku svojich klientov do územia, kultúrne pamiatky v Bardejove, ktoré je v zozname UNESCO. Dôležitým prvkom poznávacieho turizmu sú drevené chrámy – sakrálné stavby východného obradu zo 17. a 18. Storočia /obr. č 8 a 9/, ktoré sa nachádzajú v obciach Ladomirová Kostol sv. Michala Archanjela a v Bodružali kostol sv. Mikuláša a sú zapísané do zoznamu svetového dedičstva a ďalšie. Drevené kostolíky sú vzácne kresťanské sakrálné pamiatky patriace svojou originalnosťou a technicko-umeleckým stvárnením do klenotnice svetovej kultúry.



Obr. č. 8 Zdroj <http://www.kdc.sk/bardejov.php>



Obr. č. 9 Zdroj <http://www.kdc.sk/bardejov.php>

Vzhľadom na zachovalú prírodu v území, sú lokality často navštevované turistami, ktorí majú k dispozícii kvalitné turistické trasy /9/, z ktorých najdlhšia má cca 40 km /Svidník – Nižná Polianka – Šemetkovce – Ladomirová – Svidník/ a Svidník – Ladomirová – Hunkovce – Krajná Pol'ana – Dukelský priesmyk a späť, taktiež sú k dispozícii vyznačené turistické trasy po miestach s drevenými kostolíkmi a taktiež za minerálnymi prameňmi /Svidník- Vyšný Mirošov – Bardejov a späť. Pre milovníkov múzeí je k dispozícii Duklianske bojisko – národná kultúrna pamiatka, ktorá je v pôsobnosti Vojenského historického ústavu a veľká časť tohto bojiska sa nachádza vo forme prírodného múzea na území, napr. Dukla.

Dominantou národnej kultúrnej pamiatky je Pamätník čs. armádneho zboru postavený v roku 1949 vo Vyšnom Komárniku, zaujímavosťou je vyhliadková veža na miesta bojov Karpatsko – Duklianskej operácie. Súčasťou pamätníka je pamätný cintorín, kde je pochovaných 565 príslušníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorí zahynuli počas Karpatsko-duklianskej operácie. Po obvode cintorína sú umiestnené busty hrdinov Dukly. V roku 1961 bol pamätník vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku. <http://www.vhu.sk/index.php?ID=386>

Medzi obcami Kapišová, Kružlová a Nižná Písaná je prírodné múzeum bojov II. svetovej vojny, v teréne rozmiestnená tanková technika znázorňuje tankovú rotu v útoku. Nakoľko územie sa čiastočne nachádza v CHKO sú potrebné pri rozvoji cestovného ruchu v tomto území veľmi citlivé postupy a v dôsledku stáleho výskytu munície a bômb z druhej svetovej vojny je potrebná pri pohybe v časti prírodného múzea na Dukle mimoriadna opatrnosť. Z oblasti poznávacej turistiky je zaujímavá aj hvezdáreň v obci Roztoky.

Veľmi dobré podmienky sú na projektovom území aj pre chalupárstvo, v území podľa SOBD z roku 2011 bolo 604 neobývaných domov, čo je takmer 21% z celkového počtu domov a bytov, z toho je 362, t.j. 60% určených na rekreáciu.

Veľké rezervy sú v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb, kedy na projektovom území sú 2 motoresty, 2 motely a 3 penzióny a 6 stravovacích zariadení/ [www.oma.sk/](http://www.oma.sk/). Chatová osada obce Mikulášová sa v súčasnosti nevyužíva a chátra. Na rekonštrukciu sa pripravuje turistická ubytovňa v obci Medvedie.

Pomerne nedostatočná je technická infraštruktúra v oblasti športov, pričom územie má v súčasnosti vcelku vhodné podmienky na lyžovanie a bežkovanie, k dispozícii sú zjazdovky so zasnežovaním v obci Nižná Polianka a lyžiarske svahy v obciach Medvedie /plánované zasnežovanie/, Šarbov a v Nižnom Komárniku.

V Nižnej Polianke a vo Svidníku prístupné kúpalisko, kedy sa kúpanie môže spojiť s prechádzkami v prírode, ktorá je v území mimoriadne zachovalá a zaujímavá svojou flórou a faunou. V období jesene je veľmi populárne hubárčenie.

Územie je bohaté na minerálne pramene /Dubová, Havranec, Medvedie, Nižná Pisaná, Vyšná Pisaná, Vyšný Orlík, Krajná Bystrá, Mikulášová, Šarišské Cierne, Vyšná Polianka /, avšak takmer všetky sú z dôvodu znečistenia nevhodné na konzum.

Vidiecky turizmus je silným potenciálom pre tento región z hľadiska miestnej ekonomiky. Široké možnosti poskytuje aj cezhraničný turizmus s Poľskom, kde sú ešte veľké rezervy rozvoja a taktiež možnosti pozorovania vtákov, keďže na území hniezdia napr. aj orol krikľavý, haja tmavá a pod.

Takmer bezvýznamné je zastúpenie agroturistiky v území, čo je spojené s tým, že pôdny potenciál je v rukách malého počtu prenajímateľov, pre ktorých je zaujímavejšie v rámci agrosektora sa venovať rastlinnej a živočíšnej výrobe, ktorá je v celku dobre dotovaná zo zdrojov EÚ a štátu.

Pomerne nedostatočne sú v regióne rozvinuté sprievodcovské služby, chýbajú cestovné kancelárie s orientáciou práve na tie oblasti, v ktorých daný región vyniká a absolútne chýbajú tzv. turistické balíčky, vopred pripravené balíky pre turistov, náučné chodníky, pestrá ponuka voľnočasových aktivít, a to aj pre domácich záujemcov, a pod. Napr. rozvojom vidieckej turistiky a agroturistiky by sa optimálnejšie využil voľný potenciál budov, resp. domov

v obciach, zvýšila by sa samozamestnanosť v území, zvýšili by sa príjmy obyvateľstva a tým aj životná úroveň, mladí ľudia by nemuseli cestovať za prácou do zahraničia. Tlak rozvoja cestovného ruchu vyvoláva tlak na ostatné odvetvia, a to poskytovanie služieb, remeslá, stavebníctvo, dopravu, obchod, výrobu potravín, infraštruktúru obcí, zvyšovania jazykovej prípravy obyvateľov apod. Možno práve v tejto oblasti prinesie zmena klímy pozitíva vo forme zvýšenia ponuky a dopytu po týchto službách.

Severovýchodná časť okresu SK, kde je najzachovalejšie krajinné a prírodné prostredie je súčasťou Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty, ktorá zasahuje a zaberá severnú časť územia okresov Stropkov, Medzilaborce, Humenné, Snina a Svidník. V okrese SK zahŕňa k.ú. obcí Príkra, Bodružal, Nižný Komárnik, Vyšný Komárnik, Krajná Bystrá, Krajná Porúbka, Medvedie, Šarbov, Vyšná Pisaná, Havranec, Vápeník, Dlhoňa, Kečkovce, Roztoky.

Do národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území bol zahrnuté územie Laborecká vrchovina aj okres SK obce : Šarbov, Dlhoňa, Vyšná Pisaná, Havranec, Kečkovce, Roztoky, Krajná Porúbka, Vyšný Komárnik, Nižná Pisaná, Krajná Bystrá, Medvedie, Vápeník, Svidnička, Nižný Komárnik, Korejovce, Dobroslava, Kružlová, Hunkovce, Krajná Poľana, Bodružal, Ladomirová, Kapišová, Krajné Čierne, Šemetkovce, Vagrínek.

Výnosom MŽP SR zo 14.06.2004 bol vydaný národný zoznam území európskeho významu, kde bola zaradená do národného zoznamu lokalita Dukla vo výmere 6874,3ha. Platí v nej 2.stupeň ochrany (Nižný Komárnik a Príkra platí 5.stupeň). V okrese Svidník zahŕňa k.ú. obcí Príkra, Bodružal, Nižný Komárnik, Vyšný Komárnik, Krajná Bystrá, Krajná Porúbka, Medvedie, Šarbov, Vyšná Pisaná, Havranec Vápeník, Kečkovce. Územie bolo navrhnuté z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu.

Z hľadiska ochrany drevín boli vyhlásené rezervácie:

- ☐ Národná prírodná rezervácia Komárnická jedlina v k.ú. Nižný Komárnik, Príkra s výmerou 74,7 ha, -vzácný zachovalý relikť prirodzených pralesovitých jedľo -bučín. Najstaršie stromy majú vyše 300 rokov. Európska zvláštnosť. Platí 5. stupeň ochrany
- ☐ Prírodná rezervácia Dranec v k.ú. Nižný Komárnik s výmerou 34,22 ha, -najstaršia prírodná rezervácia bola vyhlásená v r. 1930 ochrana prirodzených pralesovitých spoločenstiev Nízkych Beskýd s významným zastúpením jedle a buka. Platí 5.stupeň ochrany.

Územie je jedinečné aj počtom vyhlásených chránených stromov /tu je možný veľmi negatívny vplyv zmeny klímy/

|          |                                          |                    |                     |                                 |                              |
|----------|------------------------------------------|--------------------|---------------------|---------------------------------|------------------------------|
| S<br>508 | <b><u>Vyšoorlícka lipa</u></b>           | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata       | Prešovský Svidník Vyšný Orlík   | RCOP v Prešove               |
| S<br>504 | <b><u>Skalniansky jaseň</u></b>          | jaseň štíhly       | Fraxinus excelsior  | Prešovský Svidník Vyšná Pisaná  | Správa CHKO Východné Karpaty |
| S<br>503 | <b><u>Mazgalická lipa</u></b>            | lipa<br>veľkolistá | Tilia platyphyllos  | Prešovský Svidník Dlhoňa        | Správa CHKO Východné Karpaty |
| S<br>386 | <b><u>Lipv vo Vyšnom Orlíku</u></b>      | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata Mill. | Prešovský Svidník Vyšný Orlík   | RCOP v Prešove               |
| S<br>385 | <b><u>Dub v Hunkovciach</u></b>          | dub letný          | Quercus robur L.    | Prešovský Svidník Hunkovce      | RCOP v Prešove               |
| S<br>384 | <b><u>Lipv v Roztokoch</u></b>           | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata Mill. | Prešovský Svidník Roztoky       | RCOP v Prešove               |
| S<br>382 | <b><u>Duby v Krainom Čiernom</u></b>     | dub letný          | Quercus robur L.    | Prešovský Svidník Krajné Čierne | RCOP v Prešove               |
| S<br>381 | <b><u>Lipa v Belejovciach</u></b>        | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata Mill. | Prešovský Svidník Belejovce     | RCOP v Prešove               |
| S<br>378 | <b><u>Lipv vo Vyšnej Jedľovej</u></b>    | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata Mill. | Prešovský Svidník Vyšná Jedľová | RCOP v Prešove               |
| S<br>377 | <b><u>Lipa malolistá vo Svidníku</u></b> | lipa<br>malolistá  | Tilia cordata Mill. | Prešovský Svidník Svidník       | RCOP v Prešove               |

Zoznam chránených stromov v projektovom pzemí /enviroportal.sk/

Cestovný ruch ako prierezový sektor musí „spolupracovať“ s ďalšími odvetviami – doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemysel, poľnohospodárstvo, lesníctvo a pod. Zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov, zmena životného štýlu, rast počtu dôchodcov, viac voľného času, vzdelanostnej úrovne, to všetko podporí rast HDP tohto odvetvia. Vzhľadom na jeho multisektorovosť má zmena klímy veľmi veľký vplyv na jeho rozvoj, resp. existenciu. Zmena klímy môže podstatne zmeniť prírodné, ale aj sociálno – ekonomické podmienky pre cestovný ruch v rámci jednotlivých lokalít a regiónov. Niektoré druhy turistického potenciálu sú vlastne založené na predpoklade určitej stabilnosti klimatických podmienok, tomu je prispôbená infraštruktúra, marketing a lokálne sociálno – ekonomické aktivity.

Turistický ruch je priamo veľmi úzko spojený s klímou, klíma je určujúcim faktorom na výšku nákladov napr. na kúrenie, zasnežovanie, klimatizáciu, zásobovanie, poistenie a pod. Má veľký vplyv aj na dosahovaný obrat – dĺžka a kvalita turistickej sezóny úzko závisí od klímy – počet teplých dní, možnosť lyžovania a pod./ Klíma určuje aj konkurencieschopnosť jednotlivých lokalít a má teda vplyv na výšku dosiahnutého zisku/.

Dôsledky zmeny klímy na turizmus v SR:

- zlepšenie podmienok pre letné turistické aktivity spojené s kúpaním a horskej turistiky

- zhoršovanie podmienok pre prevádzkovanie zimných športov viazaných na výskyt snehovej pokrývky – najmä v nižšie položených zimných strediskách pod 1000 m n.m. – týka sa všetkých zimných stredísk v projektovom území

- zhoršovanie podmienok pre zimné turistické aktivity na horách /bežkovanie, skialpinizmus/.

Pozitívny vplyv bude mať zmena klíma na letný cestovný ruch v dôsledku zvýšenia teploty vzduchu a počtu letných dní, čo umožní rozvoj letnej turistiky aj do doteraz málo využívaných území a taktiež v nových formách /akvaparky, prírodné vodné plochy, lezenie po skalách a pod./

Negatívny vplyv v oblasti letného cestovného ruchu sa očakáva v lokalitách so stojacou vodou, tu môže dôjsť k zhoršeniu vaklity vody /eutrofizácia/, k poklesu jej hladiny a obnaženiu bahnitých brehov.

Negatívne bude zmena klímy vplývať na zimnú turistiku v dôsledku zníženia počtu dní so snehovou pokrývkou, v dôsledku posunu hraníc oblastí s lyžiarskymi zariadeniami do vyšších nadmorských výšok, zvýšené náklady s inštaláciou umelého zasnežovania, čo však vyvoláva zvýšenú potrebu vody a zvýšené náklady na energie, čo môže spôsobiť taký rast cien, že stredisko bude neefektívne.

Dôsledky sa očakávajú aj v oblasti kúpeľníctva a zdravotného cestovného ruchu – predĺžením vegetačného obdobia a tým aj peľovej sezóny sa zníži počet dní v roku vhodných pre tento typ rekreácie. Posun hraníc do vyšších nadmorských výšok /teplota vzduchu, vegetačné pásma/, kde je najväčšia hustota kúpeľných zariadení môže spôsobovať zníženie návštevnosti v dôsledku nepriaznivých podmienok.

V oblasti kultúrneho a mestského cestovného ruchu sa v dôsledku zvyšovania výn horúčav a extrémov počasia zvýšia nároky na zabezpečenie organizácie podujatí organizátorov /zdravotná služba, vetranie, klimatizácia, extrémny počasia a pod./

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika – tu sa môže vplyv prejaviť sekundárne v dôsledku zmien v rastlinnej a živočíšnej výrobe.

Z hodnotenia miery rizika negatívneho vplyvu zmeny klímy na územie v oblasti turizmu je možné konštatovať, že viac budú ohrozené prevádzky zimnej turistiky /nadmorská výška zariadení je v projektovom území max 450 m. n m/, naopak vznikajú nové možnosti pre letnú turistiku a budovanie jej infraštruktúry a taktiež pre kongresovú turistiku.

### Zhrnutie – cestovný ruch:

Územie je z hľadiska úrovne cestovného ruchu a potenciálu jeho rozvoja možné hodnotiť ako veľmi perspektívne. Má veľký potenciál v poznávacom cestovnom ruchu /prírodné múzeum II. svetovej vojny, cintoríny padlých I. a II. svetovej vojny/, sakrálnom /drevené cerkvi/, cykloturizme /cyklotrasy/, v zimných a letných športoch /3 lyžiarske strediská, z toho v jednom je k dispozícii umelé zasnežovanie a v jednom sa plánuje/, kongresová turistika. K dispozícii je letné kúpalisko v obci Nižná Polianka, vo Svidníku je aquapark. Veľký potenciál je hlavne v cykloturistike a poznávacom turistickom ruchu.

Nedostatkom je slabá infraštruktúra cestovného ruchu v podobe stravovacích, ubytovacích, animačných a sprievodcovských kapacít, chýbajú propagačné materiály, suveníry, marketing atď., ale to je výzva pre územie ako potenciál rozvoja miestnej ekonomiky. Dôležitou súčasťou rozvoja cestovného ruchu je prírodný potenciál, územie sa vyznačuje veľkou kvalitou životného prostredia, čistotou vzduchu, neporušenou prírodou, zaujímavou faunou a flórou. Veľký potenciál má napr. pozorovanie vtákov, hubárčenie a pod.

Výzvou pre územie je vytvorenie klastra spolu so susednými územiami na strane Poľska, kde investície do cestovného ruchu doniesli tomuto sektoru nebývalý rozmach.

### **Povinné prílohy:**

/Príloha č. 6: Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

### **3.2 SWOT analýza**

Objektívny proces plánovania sa opiera okrem iného aj o výsledky analýzy potenciálu územia. Nakoľko územie OZ DUKLA je pomerne rozsiahle /482,67 km<sup>2</sup>/ s 24 370 obyvateľmi a hustotou osídlenia /50,49 obyvateľa/km<sup>2</sup>/, bolo potrebné zabezpečiť v maximálnej možnej miere spätnú väzbu pri získavaní hodnotení a informácií aktérov územia.

Územie OZ Dukla je možné z hľadiska identifikácie kľúčových problémov a následne tvorbu akčného plánu rozdeliť na dve oblasti, pričom jedna s druhou úzko súvisia. Prvou oblasťou je tzv. vidiek, t.j. obce ktoré tvoria partnerstvo OZ Dukla a druhu je mesto Svidník. Vyplýva to z iných funkcií obce a mesta, inej charakteristiky z hľadiska demografie, technickej vybavenosti, podnikateľského potenciálu a finančných zdrojov. Sú problémy, ktoré môže riešiť iba mesto a majú synergický efekt aj na obce územia a naopak územie vidieka by malo poskytovať podporu pre rozvoj mesta.



Tomuto zodpovedá aj metodika práce s verejnosťou a samosprávami. Kým v meste Svidník boli použité tieto takmer všetky známe metódy práce s verejnosťou, v rámci vidieka boli použité hlavne tieto metódy v rámci informovania verejnosti a získavania názorov verejnosti:

Organizovanie stretnutí, návštevy lokalít a území, stretnutia s kľúčovými ľuďmi a skupinami, verejné stretnutia, návšteva dotknutých území, využitie miestnych ľudí na získavanie názorov, dotazník pre širokú verejnosť, dotazník pre samosprávu, internetová stránka, účasť na miestnych podujatiach a aktivitách, pracovné skupiny, využitie nezávislého moderátora – facilitátora.

Špecifické podmienky vidieckych oblastí územia OZ DUKLA uvedené vyššie neumožnili využitie obdobných foriem ako mesto Svidník. Ich cieľom bolo získať nie všeobecné údaje a údaje dostupné z oficiálnych zdrojov, ale konkrétne informácie priamo od obyvateľov, vedení obcí, podnikateľov pôsobiacich v území a návštevníkov územia. Najefektívnejšia bola forma získavania informácií priamo od obyvateľov formou dotazníkov pre samosprávy a obyvateľov, v ktorých účastníci dotazníkového prieskumu poskytli svoje hodnotenie a taktiež nespočetné osobné rozhovory pri návštevách v území. Informácie získané týmto spôsobom interaktívnym spôsobom – ich vyplňovanie prebiehalo napr. aj počas verejných zhromaždení a Zhromaždeniach členov OZ DUKLA, boli významným zdrojom pre spracovanie analýzy. Dotazníky boli rozdane všetkým samosprávam a prostredníctvom obcí aj miestnym obyvateľom. Štruktúra respondentov determinovala aj návratnosť a úspešnosť dotazníkovej aktivity /2,2%/. V obciach ostali žiť starší obyvatelia, sociálne odkázaní alebo občania s nízkou úrovňou vzdelania, títo všetci riešia svoju ťažkú životnú situáciu každodenne a aktivity typu dotazníka pokladajú mnohí za zbytočnú a beznádejnú. V území badať prejavy beznádeje, pasivity a skepsy. Ale názov stratégie CLLD “Kraj pod Duklou – územie s perspektívou“, hovorí o otvorení dverí pre tento proces a dáva nádej, že územiu sa vráti pôvodný entuziazmus, humor a chuť žiť.

Samozrejme, že ďalšími zdrojmi, okrem vlastného zisťovania, bolo štúdium dostupných zdrojov, ktoré pojednávali o projektovom území, strategických dokumentov a pod.

Aj z uvedených dôvodov boli pri formulovaní SWOT analýzy použité strategické dokumenty, ktoré boli v období 2012 – 2013 vypracované inými spracovateľmi na území. Jedná sa hlavne o „Integrovanú rozvojovú stratégiu a propagáciu cestovného ruchu Združenia mikroregiónu „Údolie smrti“ /2013/, „Stratégiu využitia potenciálu cestovného ruchu v mikroregióne Makovica a zvýšenie atraktívnosti územia“ 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja



Mikroregiónu Stredná Topľa na roky 2015 – 2022, Program rozvoja mesta Svidník na roky 2013 – 2022 /návrh/, projektových zámerov PSK pre realizáciu investičných zámerov – ako základ pre spracovanie RIUS PSK na roky 2015 – 2020.

Dôležitým zdrojom pre vypracovanie analýz boli taktiež osobné rozhovory a osobné poznatky spracovateľov Stratégie CLLD.

V dôsledku práve špecifik územia – napriek vidieckemu charakteru, sú podmienky rozvoja mesta Svidník odlišné od podmienok rozvoja obcí v rámci OZ DUKLA. V meste Svidník bola základom spracovaná analýza v rámci prípravy Programu rozvoja mesta Svidník na roky 2016 - 2022 a v rámci územia obcí boli podkladom už spomínané strategické dokumenty a taktiež výsledky z dotazníkovej aktivity a osobných zistení.

### SWOT analýza obcí – členov OZ DUKLA:

#### Technická infraštruktúra, dopravná infraštruktúra

Tabuľka 2: SWOT analýza

| Silné stránky                                                            | Slabé stránky                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Čiastočná plynofikácia obcí                                              | Nevybudovaná kanalizácia a ČOV                                                                    |
| Dostatočný prístup k pitnej vode /formou verejných a obecných vodovodov/ | Obmedzený prístup k pitnej vode v časti obcí, zastaraná vodovodná sieť                            |
| Prístup ku káblovej televízii                                            | Neúplná plynofikácia                                                                              |
| Regulácia potokov v rámci protipovodňovej ochrany                        | Nepostačujúce energetické siete                                                                   |
| Existencia DHZ v niektorých obciach                                      | Nedostatočný prístup k TV signálu a internetu                                                     |
| vybudované verejné osvetlenie                                            | Nezregulované vodné toky                                                                          |
| Dostatok voľného pracovného potenciálu pre realizáciu verejných prác     | Zlý technický stav verejného osvetlenia a miestnych rozhlasov                                     |
| Vybudované energetické siete                                             | Chýbajúci kamerový systém na ochranu majetku obcí                                                 |
| Čiastočne usporiadané pozemky a majetko – právne vzťahy                  | Chýbajúca UPD obcí, nedokončená ROEP, chýbajúce PHSR obcí                                         |
| Spoločná úradovňa vo Svidníku a Bardejove                                | Nedostatok finančných zdrojov obcí a obyvateľov                                                   |
| Miestny rozhlas v obciach                                                | Chýbajú cestná infraštruktúra alebo zlý technický stav existujúcej, nedostatočná údržba           |
| Čiastočná kanalizácia v obciach a ČOV                                    | Zlý technický stav obecných budov a kultúrnych domov,                                             |
| Vlastníctvo obecných budov obcami                                        | Neusporiadané vlastnícke vzťahy, rozdrobenosť pozemkov                                            |
| Prístup k voľným pozemkom na ďalšie rozširovanie infraštruktúry          | Zanedbané verejné priestranstvá a drobná vidiecka infraštruktúra                                  |
| Veľký počet neobývaných domov v území                                    | Chýbajú DHZ na ochranu majetku a zdravia                                                          |
| Rozsiahla cestná sieť medzi samosprávami                                 | Potreba opravy a vybudovania lávok, mostov                                                        |
| Existujúce dopravné spojenie sever – juh                                 | Nedostačujúce autobusové spojenie s okresnými mestami                                             |
| Blízkosť okresných miest a existencia 3 hraničných prechodov do Poľska   | Vysoká frekvencia vozidiel v rámci hlavného ťahu juh – sever, chýbajúca rýchlostná komunikácia R4 |
| Zaradenie okresu Svidník do štátnej pomoci Vlády SR                      |                                                                                                   |
| Nízka cena pozemkov                                                      |                                                                                                   |

| Existujúca sieť cyklotrás<br>Dobré finančné zdravie obcí, nízka zadlženosť                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Nízka vzdelanostná úroveň nezamestnaných<br>Ohrozenie bezpečnosti obyvateľov z dôvodu chýbajúcej cestnej infraštruktúry<br>Absencia využitia alternatívnych prírodných zdrojov<br>Množstvo neobývaných domov v zlom technickom stave<br>Pokles ekonomicky aktívneho obyvateľstva<br>Nevybudovaná sieť cyklistických chodníkov<br>Chýbajúce zdroje vody pre požiaru ochranu<br>Chýbajúca železničná doprava v území<br>Chýbajúca infraštruktúra pre IBV, chýbajúca občianska vybavenosť v obciach<br>Nezachovaná pôvodná architektúra územia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p>Využívanie obyvateľstva obcí pri budovaní obcí z prostriedkov EÚ</p> <p>Podpora rozvoja okresu Svidník Vládou SR v rámci rozvojovej pomoci</p> <p>Záujem VÚC o riešenie otázok technickej infraštruktúry v rámci RIUS a CLLD</p> <p>Príprava stavby rýchlostnej komunikácie R4</p> <p>Realizácia programu Vlády pri budovaní širokopásmového internetu</p> <p>Využitie možností Programu rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 pre</p> <p>E-goverment – štátna a verejná správa</p> <p>Spracovanie a ukončenie UPD obcí</p> <p>Rekonštrukcia komunikácie Bardejov – Svidník v roku 2015</p> <p>Podpora zamestnávania formou sociálnych pracovných miest v rámci OPELZ</p> <p>spracovanie stratégie rozvoja v rámci CLLD OZ DUKLA</p> <p>Využitie opatrení OP Kvalita životného prostredia na reguláciu tokov, rekonštrukciu vodovodných, kanalizačných sietí a ČOV a protipovodňovú ochranu, využívanie prírodných zdrojov, realizácia kamerových systémov využitím fondov EU</p> <p>Rozšírenie siete cyklotrás a blízkosti plánovanej európskej siete cyklotrás EUROVELO v blízkosti územia</p> <p>rozvoj infraštruktúry IBV a nájomných bytov a súvisiacich služieb</p> | <p>Nezáujem obcí o rozvoj infraštruktúry čerpaním fondov EU a ŠR</p> <p>Povodne a živelné pohromy</p> <p>Odliv mladých a vzdelaných ľudí z územia</p> <p>Zlyhanie schémy štátnej pomoci pre zaostané okresy SR</p> <p>Legislatíva v oblasti financovania obcí</p> <p>Nekvalitný manažment obce, prevažujúce osobné alebo skupinové záujmy</p> <p>Absentujúce čerpanie fondov EU a ŠR</p> <p>Nárast dopravy v území</p> <p>Nerealizovanie zámerov Vlády SR v rámci strategických dokumentov a koncepcií na roky 2015 – 2023</p> <p>Pokračujúci trend vysídľovania malých a prihraničných obcí a obsadzovania voľných kapacít sociálne slabšími obyvateľmi</p> <p>Pokračujúci trend nárastu počtu ľudí žijúcich na hranici chudoby</p> <p>Vandalizmus a rast kriminality</p> <p>Nezáujem mladých zapájať sa do aktívneho života obce a do rozhodovacích činností</p> <p>Nedôvera obyvateľov a obecných zastupiteľstiev k inováciám</p> |

**Životné prostredie**

| Silné stránky | Slabé stránky |
|---------------|---------------|
|---------------|---------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Čiastočne vybudovaná vodovodná sieť, kanalizačná sieť a ČOV</p> <p>Zavedená separácia odpadu</p> <p>Neporušené životné prostredie</p> <p>malý počet znečisťovateľov ovzdušia</p> <p>Čiastočne zregulované vodné toky</p> <p>Čiastočne vybudovaná plynofikácia obcí</p> <p>Dostupný kvalitný vodný potenciál</p> <p>Lesy bohaté na zver, huby a lesné plody</p> <p>Nízky výskyt lesných požiarov</p> <p>Veľký počet dlhodobo nezamestnaných ako potenciál pre realizáciu aktivít v rámci ochrany životného prostredia</p> <p>Zachovaný prírodný potenciál, flóra, fauna,</p> <p>Vhodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch v oblasti poľovníctva a rybárstva</p> <p>Existencia rybníkov</p> <p>Dostatok vodných zdrojov, minerálne pramene, blízkosť Bardejovských kúpeľov</p> <p>Náučné chodníky, turistické trasy</p> <p>CHKO Východné Karpaty,</p> <p>Pomerne nízky stupeň zraniteľnosti územia na dôsledky klimatickej zmeny /erózie, zosuvy, ohrozenie prítalovými dažďami</p> <p>Osveta v území pri realizácii projektu v oblasti klimatickej zmeny</p> <p>Krajinársky a prírodovedne hodnotné prostredie</p> <p>Nízke ekologické zaťaženie územia,</p> <p>Pokles veľkoobjemovej poľnohospodárskej výroby</p> <p>Realizácia v projekte Ondava pre život 505 adaptačných opatrení na klimatickú zmenu v 16 obciach územia</p> <p>V dôsledku poklesu priemyselnej výroby zlepšenie životného prostredia</p> | <p>Nízke ekologické povedomie občanov</p> <p>Chýbajúce parky a oddychové zóny</p> <p>Nevybudované kompostové miesta</p> <p>Neúplná regulácia vodných tokov</p> <p>Absencia využívania alternatívnych zdrojov energie</p> <p>Absencia prvkov zelenej architektúry</p> <p>Existencia divokých skládok</p> <p>Nedôsledná práca samosprávy v prípade zistenia poškodzovania životného prostredia</p> <p>Nezáujem miestnej samosprávy a obyvateľstva o životné prostredie</p> <p>Chýbajú plány odpadového hospodárstva</p> <p>Nedostatočná separácia odpadov</p> <p>Hospodárenie na pôde a v lese v rozpore s potrebami životného prostredia /postupy orby, hnojenia a práce na poliach, nešetrné výruby drevnej hmoty/</p> <p>Využívanie zastaraných technológií miestnou ekonomikou</p> <p>Chýbajúca kanalizácia a ČOV v obciach</p> <p>Dôsledky klimatickej zmeny – choroby drevín a rastlín, nadmerné vysušovanie krajiny</p> <p>Vysoká miera zamorenia výfukovými plynmi a hlukom v rámci cestnej dopravy v území OZ Dukla</p> <p>Absencia fin. zdrojov na realizáciu ekologických opatrení v obciach</p> <p>Finančné náročné legálne likvidovanie stavebného odpadu</p> <p>Zasypávanie tzv. debier stavebným odpadom / aj ekologicky nebezpečným/</p> <p>Nelegálne výruby lesa</p> <p>Nedostatok fin. zdrojov urbaniátov na obnovu technológií ťažby</p> <p>Existencia biospaľovní v Bardejove a obci Ladomirová – nekontrolovaný výrub drevín</p> <p>Nedostatočná legislatíva v oblasti ochrany majetku – farmársky zákon</p> <p>Nízke právne ekologické povedomie zamestnancov v oblasti samosprávy, obhospodarovania poľ. pôdy a lesov</p> <p>Nekontrolovaný zber lesných plodín,</p> <p>Nízka úroveň využívania alternatívnych zdrojov energie v území</p> <p>Rozširovanie tzv. inváznych rastlín v území a ohrozenie existencie ekosystému</p> <p>Nedostatok zberných dvorov</p> <p>Chýba prevencia proti požiarom v lese /protipožiarne jamy, hlásiče požiaru pod/</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Alarmujúci stav lesných ciest</p> <p>Absencia parkovej zelene v obciach</p> <p>Zlý technický stav budov a domov</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Priležitosti</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Ohrozenia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Možností zhodnocovania odpadu obcí</p> <p>Osvetová činnosť v rámci SR, vzdelávanie</p> <p>prísne ukladanie sankcií znečisťovateľom životného prostredia úradmi a samosprávou</p> <p>Kompletizácia technickej infraštruktúry v rámci VÚC</p> <p>Zavedenie princípu „Znečisťovateľ platí“</p> <p>Využitie možností čerpania fondov EÚ z operačného programu Kvalita životného prostredia a Programu rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 a IROP /CLLD/, OPLZ</p> <p>V rámci partnerstiev obcí spoločne riešiť problematiku kvality životného prostredia, odpadového hospodárstva ,adaptácie na klimatickú zmenu ako aj tvorby pracovných miest v týchto oblastiach</p> <p>Podpora reg. rozvoja EÚ a Vládou SR</p> <p>využitie podporných programov z EÚ v rámci Programu rozvoja vidieka na roky 2014 –2020, OP KŽP,</p> <p>Podpora výstavby zberných dvorov</p> <p>Podpora vytvárania tzv. zelených pracovných miest – možnosť pre dlhodobo nezamestnaných realizovať opatrenia pre ekologické využívanie prírodných zdrojov,</p> <p>Využívanie finančných zdrojov na zavádzanie nízkouhlíkových technológií, Podpora mladých a malých farmárov využívaním opatrení PRV SR 2014 – 2020 s ekologickejšim prístupom k prírode, pôde, zvieratám, flóre a faune</p> <p>Využívanie alternatívnych zdrojov energie, výsadbu rýchlorastúcich drevín, využívanie veternej, slnečnej energie</p> <p>Separácia odpadu a jeho ekol. spracovanie</p> <p>Zníženie hladiny CO<sub>2</sub> a hluku výstavbou rýchlostnej komunikácie R4</p> <p>Realizácia osvetly pri výchove obyvateľov vi vzťahu k ekológii a klimatickej zmene</p> <p>Využitie zdrojov iniciatívy JESSICCA pri využívaní alternatívnych zdrojov energie</p> <p>Rekonštrukcie lesných ciest a budovanie protipožiarnych nádrží prostredníctvom PRV SR na roky 2014 – 2020</p> | <p>Extrémne výkyvy počasia, kalamity,</p> <p>Mäkká legislatíva ochrany živ. prostredia</p> <p>Obava samosprávy a špecializovanej štátnej správy rázne zakročiť proti porušovateľom zákona o ochrane životného prostredia</p> <p>Nezáujem obyvateľov o rast kvality životného prostredia, o separáciu odpadu</p> <p>Nezáujem dlhodobo nezamestnaných zúčastniť sa na prácach pri ochrane životného prostredia a zmene klímy</p> <p>Prekročenie únosnej hranice oteplenia planéty nad 2°C, zhoršenie dopadov na životné prostredie z dôvodu následkov klimatickej zmeny</p> <p>Nezáujem obyvateľov separovať odpad</p> <p>Nárast čiernych alebo divokých skládok</p> <p>Nezáujem poľnohospodárov uplatňovať nízkouhlíkové hospodárstvo</p> <p>Neodstraňovanie invázných rastlín</p> <p>Plytvanie energetickými zdrojmi – voda, drevná hmota, el. energia, plyn</p> <p>Nezáujem využívať alternatívne zdroje energie pri domácom hospodárení a u obcí</p> <p>Odliv mladých ľudí z územia</p> <p>Nárast sociálnej odkázanosti obyvateľov</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <p>Rekonštrukcie hospodárskych budov v rámci energetickej úspory a využívania moderných chovných a pestovateľských postupov prostredníctvom fondov EU</p> <p>Likvidácia čiernych a divokých skládok</p> <p>Budovanie zberných dvorov, kompostovísk</p> <p>Výsadba zelených zón v obciach,</p> <p>Realizácia protipovodňových opatrení v rámci programov PRV SR a OP KŽP</p> <p>Ekotechnológie v lesnom hospodárstve</p> <p>Zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných Dostatok finančných zdrojov z externých zdrojov na problematiku ŽP</p> <p>Legislatívna podpora zo strany štátu pre OŽP</p> |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

**Ekonomická aktivita, podnikanie, využívanie prírodných zdrojov**

| Silné stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Slabé stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Potenciál pre drevospracujúci a ľahký priemysel</p> <p>Potenciál pre vznik malých a rodinných fariem a firiem</p> <p>Podmienky pre rozvoj cestovného ruchu existujúci drobní remeselníci s tradičnou výrobou (prútikárstvo, tkáčstvo, keramika)</p> <p>Dostatok kvalifikovanej pracovnej sily</p> <p>Podmienky pre chov poľovnej zveri a rýb</p> <p>Dostatok vodných zdrojov</p> <p>Maloobchodná sieť- potraviny, pohostinstvá</p> <p>Lacná a dostupná pracovná sila</p> <p>Vysunuté pracoviská Slovenskej pošty</p> <p>Malé prevádzky na pílenie drevnej hmoty</p> <p>Podpora vytvorenia priemyselného parku v meste Svidník a Bardejov</p> <p>Potenciál rozvoja cestovného ruchu</p> <p>Nízka cena nehnuteľností a pôdy</p> <p>Nízka úroveň kriminality a bezpečné územie</p> | <p>Nízka kapacita a štandard ubytovacích a pohostinských zariadení</p> <p>Zlý technický stav budov</p> <p>Neusporiadané MPV k pozemkom a budovám pre rast miestnej ekonomiky</p> <p>Nedostatočný rozvoj služieb</p> <p>Slabo využitý prírodný potenciál územia</p> <p>Absencia chovu poľovnej zveri a chovu rýb</p> <p>Malý počet firiem zaoberajúcich sa poľnohospodárskou prvovýrobou a spracovateľským priemyslom</p> <p>Nedostatok financií na rozvoj podnikania</p> <p>Zastarané a neekologické výrobné postupy</p> <p>Nedostatočná dopravná infraštruktúra</p> <p>Prestárle obyvateľstvo a odliv mladých a vzdelaných ľudí do zahraničia</p> <p>Nedostatočná technická infraštruktúra pre rozvoj podnikania mladých podnikateľov</p> <p>Slabý rozvoj a nízka kvalita služieb v území</p> <p>Chýbajúca zdravotná a vzdelávacia základňa</p> <p>Neatraktívne prostredie pre podnikanie</p> <p>Slabá kúpna sila obyvateľstva</p> <p>Veľká vzdialenosť od priem. centier SR</p> <p>Drahá výroba a služby z dôvodu logistiky</p> <p>Zastarané a energeticky náročné technológie</p> <p>Nízka úroveň inovácií</p> <p>Nedostatočná štruktúra služieb v území</p> <p>Chýba železničné spojenie</p> |

| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Pozitívne legislatívne zmeny v oblasti podnikania a ochrany životného prostredia</p> <p>Kooperácia organizácií v rámci územia</p> <p>Podpora územia v rámci reg. pomoci Vlády SR</p> <p>Dopyt po rozvoji služieb v súvislosti s rozvojom cestovného ruchu</p> <p>Investovanie vlastných zdrojov získaných prácou v zahraničí</p> <p>Možnosť využitia finančných zdrojov z PRV SR na roky 2014 – 2020 a IROP v rámci stratégie CLLD</p> <p>Využitie podpory mladých a malých farmárov, poskytnutie výhodných úverov a prenájmu pôdy od SPF</p> <p>Využitie podpory pre rozvoj technológií s cieľom zvýšenia pridanej hodnoty výrobkov a služieb</p> <p>Spolupráca so susednými štátmi v rámci medzinárodných projektov /hlavne Poľsko/</p> <p>Plánovaná výstavba rýchlostnej komunikácie juh – sever R4</p> <p>Návrat mladých a vzdelaných mladých ľudí do obcí, využitie ich skúseností</p> <p>Vznik grantovej schémy OZ DUKLA</p> <p>Využitie výhodných úverov a podpory start-up – ov pre inovatívne projekty</p> <p>Vytvorenie lokálnej značky územia pod Duklou pre vyššiu propagáciu územia a jej potenciálu</p> <p>Voľná pracovná sila</p> <p>Príprava podnikateľ. zázemia v obciach</p> | <p>Prírodné katastrofy a kalamity</p> <p>Deštruktívny vplyv podnikateľských, lobistických skupín na životné prostredie</p> <p>Nezáujem obyvateľov o podnikanie</p> <p>Pokles kúpyschopnosti obyvateľov</p> <p>Expanzia lacného tovaru zo zahraničia</p> <p>Nezáujem uchádzačov o zamestnanie pracovať alebo podnikat'</p> <p>Nezáujem samosprávy o podporu podnikateľov</p> <p>Neochota súčasných nájomcov poľnohospodárskej pôdy prepustiť pôdu mladým farmárom</p> <p>Nezáujem spracovateľov dreva o zhodnocovanie svojej výroby</p> <p>Nezáujem o uplatňovanie inovatívnych a energeticky menej náročných technológií</p> <p>Uprednostňovanie kúpy lacného a často nekvalitného tovaru z Poľska, Číny</p> <p>Nelegálne zamestnávanie</p> <p>Uprednostňovanie zamestnávania lacnej pracovnej sily zo zahraničia</p> <p>Zvýšenie odlivu mladých a vzdelaných ľudí z územia</p> <p>Zvýšenie počtu sociálne odkázaných obyvateľov a ľudí žijúcich na hranici chudoby</p> <p>Nedosiahnutie plánovaných efektov podporou zaostalých regiónov Vládou SR</p> <p>Zhoršenie bezpečnostnej situácie v území a nárast kriminality</p> |

#### Cestovný ruch

| Silné stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Slabé stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Bezpečné a ekologicky nepoškodené prostredie</p> <p>Existujúca spolupráca s poľskými a inými domácimi a zahraničnými partnermi</p> <p>Predpoklady rozvoja pešej turistiky, cykloturistiky, kongresovej turistiky, zimnej a letnej turistiky a športov</p> <p>Bohatý folklór a multikultúrne tradície</p> <p>kultúrne pamiatky – existujúce prírodné</p> <p>vojenské múzeum s vojenskou technikou</p> <p>z II. sv. vojny, múzeum I. sv. vojny, vojenské cintoríny 1. a 2. Sv. vojny blízka dostupnosť kúpaliska, klziska zachovávanie tradičných remesiel, výhodná geografická poloha</p> <p>blízkosť miest Svidník, Stropkov, Prešov</p> <p>Bardejov, Bardejovské Kúpele</p> | <p>Absencia informačných služieb a propagačných materiálov</p> <p>Chýba informačná kancelária a spoločný turistický produkt</p> <p>Nevyužitie priestory na prestavbu ubytovacích zariadení</p> <p>Nevybudované a neoznačené turistické chodníky a cyklotrasy</p> <p>Absencia spolupráce so susediacimi regiónmi</p> <p>Slabá propagácia remesiel v lokalite</p> <p>neprípravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb cestovného ruchu</p> <p>Chýbajúce pohostinské zariadenia s podávaním tradičných jedál</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>blízkosť atrakcií, pamiatok prírodného skanzenu, rekreačných oblastí areál v Nižnej Polianke, v obci Šarbov, Medvedie</p> <p>Pohostinnosťou obyvateľstva, úctou k cudzím</p> <p>Bohatý potenciál pre náučné chodníky, cykloturistiku, agroturistiku</p> <p>Voľné ubytovacie kapacity v podobe neobývaných rodinných domov</p> <p>Nízka cena nehnuteľností a pôdy</p> <p>Potenciál pre budovanie cyklotrás</p> <p>Tradícia festivalov v okresnom meste</p> <p>Možnosť štúdia odborov cestovného ruchu vo Svidníku, Bardejove a v Prešove</p> <p>Zjednodušenie pohybu osôb v rámci EÚ Zachovaný prírodný potenciál, flóra, fauna</p> <p>Ekologický nenarušené životné prostredie</p> <p>rôznorodosť a pestrosť turistických Atraktivít pre najrôznejšie cieľové skupiny</p> <p>rekreačné stredisko Makovica s letným kúpaliskom, lyžiarske strediská v Nižnej Polianke, Šarbove a Medveďom</p> <p>Početnosť historických pamiatok</p> <p>Archeologické náleziská</p> <p>Zachované ľudové remeslá, zachovávané ľudové tradície a zvyky</p> <p>Tradície folklórnych festivalov a existencia folklórnych súborov</p> <p>Vhodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch s možnosťami v oblasti poľovníctva a rybárstva</p> <p>Existencia rybníkov</p> <p>Dostatok vodných zdrojov</p> <p>Priaznivá cenová úroveň pre zahraničných návštevníkov</p> <p>Existujúca spolupráca s poľskými a inými Domácimi a zahraničnými partnermi</p> <p>Blízkosť hranice s Poľskom</p> <p>Blízkosť letísk v Poprade, Košiciach a Svidníku</p> <p>Pomerne pokojný a bezpečný región</p> <p>Existujúce kultúrne zariadenia</p> <p>Existencia periodických kultúrnych aktivít</p> <p>Tradícia športových turnajov</p> <p>Medzinárodné turistické trasy v okolí</p> <p>Plynofikácia obcí</p> <p>Vybudovaný vodovod</p> <p>Verejné osvetlenie</p> <p>Verejný rozhlas</p> <p>Energetické siete</p> | <p>Nepripravenosť na poskytovanie služieb cestovného ruchu (poľovníctvo a rybárstvo)</p> <p>Absentujúci výrazný turistický imidž</p> <p>Slabá znalosť Slovenska zo strany zahraničných touroperátorov</p> <p>Neznáma cieľová krajina pre zahraničných návštevníkov</p> <p>Absencia turistických informačných tabúl</p> <p>Nedostatočná orientácia slovenských cestovných kancelárií na organizovanie aktívneho ZCR a DCR</p> <p>Nie je vytvorená OCR v okrese Svidník a v okrese Bardejov je záujmovým územím mesto Bardejov a Bardejovské Kúpele</p> <p>absencia miestnych a regionálnych a turisticko informačných kancelárií</p> <p>stagnujúca účasť na domácom CR</p> <p>Nezáujem o kultúrno-historické pamiatky</p> <p>málo produktov z tzv. šetrných foriem CR</p> <p>– cyklo- a agroturistika, fitness, wellness</p> <p>Zaostávajúca marketingová aktivita podnikateľskej sféry</p> <p>Živelnosť v rozvoji CR na miestnej, regionálnej i národnej úrovni</p> <p>pretrvávajúca neochota podnikateľov združovať sa a tak skvalitňovať služby</p> <p>nedostatočná koordinácia subjektov CR na lokálnej a regionálnej úrovni</p> <p>Nerovnomerná úroveň poskytovaných služieb, ktoré nedosahujú štandard</p> <p>Nedostatok komplexných turistických produktov</p> <p>Nedostatočná vybavenosť pri atraktivitách</p> <p>slabé vyhľadávanie a budovanie atrakcií</p> <p>Jazykové bariéry personálu</p> <p>Nedostatok doplnkových služieb a ich nízky štandard (ak sú prítomné)</p> <p>Slabá občianska vybavenosť</p> <p>Neúčasť v Oblastnej organizácii CR,</p> <p>Stagnujúca účasť na domácom CR</p> <p>Slabé podmienky pre prímestskú rekreáciu mesta Bardejov a Svidník</p> <p>Nízka koordinácia subjektov CR na lokál. a reg. úrovni,</p> <p>živelnosť v rozvoji CR na miestnej, regionálnej i národnej úrovni</p> <p>Nedostatočná orientácia slovenských cestovných kancelárií na organizovanie aktívneho ZCR a DCR</p> <p>Absentujúci výrazný turistický imidž</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| <p>Signál siete operátora mobilnej siete T- mobile, Orange , O2, 4ka</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Málo ubytovacích a stravovacích kapacít<br/> Obmedzené nákupné služby<br/> Nedobudovaná infraštruktúra, kanalizácia<br/> Nedostačujúce autobusové spojenie hlavne cez víkendové dni<br/> Zlý stav miestnych komunikácií -chodníky<br/> Nedobudovaný systém turistických a cykloturistických trás<br/> Absencia parkov a oddychových plôch<br/> Nedostatok upravených verejných plôch<br/> Absencia a zlý technický stav športovísk<br/> Nedostatok financií na podporu kultúrnych a športových aktivít<br/> Slabá pripravenosť obce na turistický ruch – chýba siet' služieb, ubytovacích a stravovacích zariadení, obslužné zázemie.<br/> slabá konkurencieschopnosť v podnikaní,<br/> Nedostatok voľných investičných zdrojov<br/> Nedostatočná propagácia obce<br/> Zánik ľudových tradícií v obci<br/> Slabé pokrytie mobilnou sieťou, internetom<br/> Neukončené majetkové usporiadanie pozemkov, rozdrobenosť parciel<br/> Nedostatok podnikateľov a odborných pracovníkov v oblasti CR v obci<br/> Chýba stratégia rozvoja turistického ruchu územia, masmediálna stratégia a web obce<br/> Nedostatočná zdravotnícka starostlivosť<br/> Nedostatočné možnosti kultúrneho vyžitia,<br/> Nedostatok kultúrnych akcií<br/> Neudržiavané verejné priestranstvá v obci</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p>Podpora malých a stredných podnikateľov v CR zo strany štátu, spolupráca s informačnými centrami, regionálne a nadregionálne Sieťovanie samospráv a centier CR v regióne<br/> Rôznorodosť a pestrosť turistických atraktivít<br/> Rozvoja zimnej, letnej, kongresovej a agroturistiky, cykloturistiky<br/> Orientácia na všetky cieľové skupiny s vytvorením „balíčka na mieru“<br/> Významná vojenská história (najťažšie boje na území SR počas 1.a 2. svetovej vojny)<br/> Početnosť historických pamiatok, cintoríny 1. a 2. svetovej vojny</p> | <p>Legislatíva obmedzujúca rozvoj turizmu<br/> klimatické riziká<br/> Zlé postavenie SR a regiónu na trhu CR<br/> Nedostatočný program podpory CR zo strany štátu, pretrvávajúci nezájem o CR<br/> nedostatočná pripravenosť územia na využívanie fondov EU<br/> Nepripravenosť a neexistencia plánov rozvoja CR v regiónoch a cieľových miestach<br/> Nepostačujúce investície zahraničných subjektov do rozvoja infraštruktúry CR</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Archeologické náleziská</p> <p>Kultúrne dedičstvo, ľudové umenie, hudba, zvyky, remeslá, folklór, architektúra, tradície,</p> <p>Priaznivá cenová úroveň pre zahr. turistov</p> <p>Existujúca spolupráca s poľskými a inými domácimi a zahraničnými partnermi</p> <p>Blízkosť miest Stropkov, Svidník, Bardejov, Bardejovské Kúpele</p> <p>Blízkosť letiska vo Svidníku, možnosť paraglidingu a deltaplaningu</p> <p>prírodný potenciál, minerálne pramene, CHKO Východné Karpaty</p> <p>pomerne pokojný a bezpečný región</p> <p>blízkosť poľského pohraničia</p> <p>Tradícia festivalov v obciach a Svidníku</p> <p>Existencia periodických kultúrnych aktivít</p> <p>Tradícia športových turnajov</p> <p>Medzinárodné turistické trasy</p> <p>Blízkosť európskej cyklotrasy v rámci EUROVELO</p> <p>Plynifikácia obcí, energetické siete</p> <p>Kamerový systém na ochranu obyvateľstva</p> <p>Verejné osvetlenie, verejný rozhlas</p> <p>Signál siete operátorov mobilných sietí</p> <p>T – mobile, Orange, O2, 4ka</p> <p>Tvorba infraštruktúry a nových produktov CR rozvojové zámery podnikateľov, miestnych samospráv i neziskového sektoru</p> <p>podpora regionálneho rozvoja EÚ</p> <p>Harmonizácia smerníc a direktív EÚ o CR s našimi legislatívnymi normami</p> <p>Stimulácia stredných vrstiev obyvateľstva k účasti na domácom cestovnom ruchu</p> <p>Príspevok CR k stabilizácii reg. ekonomiky</p> <p>spolupráca prihraničných regiónov</p> <p>Nárast významu internetu pri propagácii</p> <p>Zlepšenie propagácie územia ako turistickej destinácie</p> <p>Rozvoj života v obci v dôsledku rozvoja CR</p> <p>zhodnotenie hospodárskeho potenciálu CR</p> <p>Rozvoj hospodárskeho odvetvia CR</p> <p>Rozvoj doteraz marginalizovaných druhov turizmu (kongresový, ekoturizmus)</p> <p>Rozvoj a budovanie nových turistických trás a cyklotrás, zjednocovanie a skvalitňovanie označenia trás, internacionalizácia jednotlivých trás + priradovanie</p> | <p>Nedostatočná koordinácia medzi riadiacimi stupňami na rôznych úrovniach (centrum, VUC, región, obec)</p> <p>Pokles dopytu v rámci domáceho CR</p> <p>nevyhovujúci pomer ceny a kvality, nízka kvalita základných a doplnkových služieb</p> <p>Zaostávajúce vedomie zachovania prírodných hodnôt v zhoršujúcom sa životnom prostredí</p> <p>Hrozba zániku tradičnej výroby a zručností</p> <p>Vznik rómskych osád a kriminálna činnosť niektorých jedincov tejto komunity</p> <p>Implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja</p> <p>Pomalé zavádzanie moderných informačných systémov</p> <p>Nedostatok vlastných finančných zdrojov na vyhlásené programy Európskej únie</p> <p>nízka kúpna sila obyvateľstva brániaca rozvoju dopytu po službách</p> <p>Nedostatočná efektívnosť a slabá ziskovosť služieb vzhľadom na nízky dopyt a trh</p> <p>Nedostatočne motivujúce prostredie pre investorov</p> <p>Nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a rekonštrukciu technickej infraštruktúry</p> <p>Zhoršenie bezpečnostnej situácie v SR a v území</p> <p>Nárast počtu rómskych osád</p> <p>Nedostatočný program podpory CR zo strany štátu, pretrvávajúci nízky záujem štátu o cestovný ruch</p> <p>Nedostatočná pripravenosť na využívanie európskych fondov</p> <p>Nepripravenosť a neexistencia plánov rozvoja CR v regiónoch a cieľových miestach</p> <p>Nepostačujúce investície zahraničných subjektov do rozvoja infraštruktúry CR</p> <p>Nedostatočná koordinácia medzi riadiacimi stupňami na rôznych úrovniach (centrum, VUC, región, obec)</p> <p>Pokles dopytu v rámci domáceho cestovného ruchu</p> <p>Nevyhovujúci pomer ceny a kvality, nízka kvalita základných a doplnkových služieb</p> <p>Zaostávajúce vedomie zachovania prírodných hodnôt v zhoršujúcom sa životnom prostredí</p> <p>Hrozba zániku tradičnej výroby a zručností</p> <p>implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja</p> <p>Pomalé zavádzanie moderných informačných systémov</p> <p>Nedostatok vlastných finančných zdrojov na vyhlásené programy Európskej únie</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>tematických charakteristík k trasám a rozvoj doplnkových služieb k týmto produktom (napr. požičovne, servisy, úschovne a pod.)</p> <p>Rozvoj cestovného ruchu prostredníctvom PRV SR na roky 2014 – 2020 a Stratégie CLLD OZ DUKLA</p> <p>Pozitívne vplyvy vstupu krajiny do EÚ,</p> <p>Zjednodušenie pohybu osôb v rámci EÚ</p> <p>Objavovanie strednej a východnej Európy v rámci európskeho cestovného ruchu</p> <p>Podpora regionálneho rozvoja EÚ</p> <p>Využitie podporných programov z EÚ na rozšírenie ponuky rekreačných turistických a športových aktivít /podpora vzniku nových penziónov, stravovacích zariadení, športovísk</p> <p>rozšírenie ponuky služieb, vybudovanie turistických trás, stanice PHM, a i./</p> <p>Rozvoj poľovníctva, hubárčenia, remesiel, drevárskeho priemyslu,</p> <p>Vytvorenie nových pracovných príležitostí a zvýšenie počtu obyvateľov a návštevníkov</p> <p>Vypracovanie masmediálne - komunikačnej a propagačnej stratégie územia, weby obcí</p> <p>Zvýšenie propagácie územia aj v zahraničí</p> <p>Zvýšenie spolupráce s miestnymi podnikateľmi a investormi zvonku</p> <p>Vypracovanie Územného plánu obcí,</p> <p>Plánu odpadového hospodárstva obcí a Plánu rozvoja bývania v obciach</p> <p>Vzdelávanie obyvateľstva v oblasti CR</p> <p>Rozvoj celoživotného vzdelávania</p> <p>Podpora malého a stredného podnikania</p> <p>Založenie tradície nových obecných kultúrnych podujatí a atrakcií</p> <p>Využitie potenciálu obce pre zvýšenie atraktívnosti územia</p> <p>Podpora samosprávy pre nových podnikateľov a obyvateľov obce</p> <p>Využitie potenciálu miestnych obyvateľov pre skrášľovanie obce formou brigád,</p> <p>Využívanie fondov EU a ostatných fin. nástrojov -vstup zahraničného kapitálu</p> <p>Rozšírenie služieb pre zvýšenie kultúry bývania a pobytu turistov v obci /bankomat, verejné WC, verejne dostupný internet/</p> <p>Zlepšenie starostlivosti o dôchodcov</p> <p>Zlepšenie stavu miestnych komunikácií v zimnom období</p> | <p>Nízka kúpna sila obyvateľstva brániaca rozvoju dopytu po službách</p> <p>Nedostatočná efektívnosť a slabá ziskovosť služieb vzhľadom na nízky dopyt a trh</p> <p>Nedostatočne motivujúce prostredie pre investorov</p> <p>Nedostatok finančných prostriedkov na dobudovanie a rekonštrukciu technickej infraštruktúry</p> <p>Nedostatok finančných zdrojov pre rozvojové aktivity</p> <p>Nezáujem miestnych a zahraničných investorov</p> <p>Nezáujem miestnej samosprávy</p> <p>Nezáujem VUC a štátu o rozvoj tohto regiónu</p> <p>Zmena podmienok pre čerpanie prostriedkov z EU</p> <p>Nedostatočné partnerstvá</p> <p>Nekvalitne spracované projekty na čerpanie fondov EU</p> <p>Sprísnené kritériá na ochranu prírody</p> <p>Nedostatočná informovanosť obyvateľov a ich nezáujem o podnikanie</p> <p>Zhoršenie spolupráce s okolitými obcami a v rámci MR</p> <p>Obmedzenie dopravného spojenia s obcou</p> <p>Odchod mladých ľudí do zahraničia za prácou</p> <p>Nerozvinutý trh s pôdou</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Sociálna oblasť a zdravotníctvo**

| Silné stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Slabé stránky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poliklinika vo Svidníku a nemocnica v Bardejove</p> <p>Ambulancie lekárov vo Svidníku, Bardejove</p> <p>Lekárne vo Svidníku a Bardejove</p> <p>Existujúce vhodné priestory pre rozvoj sociálnych služieb</p> <p>Vybudované domy smútku</p> <p>Domy opatrovateľskej služby</p> <p>Mnohé ženy z územia pracujú v zahraničí ako opatrovateľky</p>                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Nízke kapacity pre umiestnenie chorých a odkázaných ľudí (denný stacionár)</p> <p>Absencia klubov dôchodcov</p> <p>Chýbajú poradenské centrá pre nezamestnaných</p> <p>Absencia služieb pre chorých a sociálne odkázaných občanov (absencia terénnych sociálnych služieb, prepravnej služby)</p> <p>Nedostatok financií obcí na riešenie sociálnej problematiky</p> <p>Rýchly rast starých a chorých občanov</p> <p>Zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov</p> <p>Chýbajúce zdravotnícke služby v centrách turistiky a cestovného ruchu</p> <p>Nízke povedomie občanov v časti prvej pomoci zlá dopravná infraštruktúra</p> <p>Slabé pokrytie územia stanicami RZP</p> <p>Nárast alkoholizmu a drogovej závislosti</p> |
| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p>Vznik a angažovanie mimovládnych organizácií v soc. a zdrav. oblasti</p> <p>Kooperácia v rámci regiónu a euroregiónu na získavanie prostriedkov EÚ</p> <p>Fin. zdroje Stratégie CLLD OZ DUKLA</p> <p>Zriadenie mobilných ambulancií, požičovne zdravotníckej techniky a pomôcok</p> <p>Zamestnanie nezamestnaných po absolvovaní vzdelávania v soc. oblasti</p> <p>Využitie skúseností ošetrovateliek pracujúcich v zahraničí</p> <p>Organizovanie osvetových aktivít v časti poskytovania prvej pomoci, starostlivosti o zdravotne postihnutých a starých občanov a v oblasti prevencie v oblasti zdravotníctva</p> | <p>Prevládanie konzumného spôsobu života</p> <p>nepriaznivý demografický vývoj</p> <p>Zhoršovanie stavu životného prostredia</p> <p>Nezáujem samosprávy riešiť tento problém</p> <p>Pokračovanie odlivu mladých ľudí z územia a obsadzovanie ich miesta sociálne slabými a často zdravotne slabými občanmi z iných častí Slovenska</p> <p>Zatvorenie zdravotníckych zariadení vo Svidníku a Bardejove</p> <p>Pokračovanie nárastu drogovu závislých obyvateľov a alkoholikov</p> <p>Zhoršenie epidemiologickej situácie v území</p>                                                                                                                                                                                         |

**Vzdelanie, kultúra a šport**

| Silné stránky | Slabé stránky |
|---------------|---------------|
|---------------|---------------|

| <p>Existencia 8 základných a 4 materských škôl v území /okrem Svidníka/<br/>         Výučba informatiky v školách<br/>         Existencia stredných škôl v okresnom meste Svidník a Bardejov a možnosť vysokoškolského štúdia v Košiciach,<br/>         Výučba jazykových kurzov vo SK a BJ<br/>         Existencia Základnej umeleckej školy vo Svidníku a Bardejove<br/>         Existencia folklórnych festivalov v okresnom meste Svidník a Bardejov<br/>         Existencia rómskych hudobných skupín<br/>         Existujúce kultúrne domy v obciach<br/>         Existencia periodických aktivít: plesy, maškarné bály, MDŽ, Deň detí, Deň matiek, posedenia s dôchodcami, Mikuláš<br/>         Fungujúce knižnice<br/>         Fungujúca krúžková a mimoškolská činnosť v rámci škôl<br/>         Funguje dobrovoľný hasičský zbor<br/>         Tradícia lokálnych požiarnických súťaží<br/>         Existujúce fitness centrum v niektorých obciach<br/>         Usporiadávajú sa športové turnaje obecné aj medzi obecné futbalové kluby<br/>         Multifunkčné ihriská<br/>         Zapojenie študentov do výmenného programu ERASMUS a ERASMUS +</p> | <p>Absencia atraktívnych študijných odborov potrebných na trhu práce v blízkosti územia<br/>         Nízka ponuka rekvalifikačných kurzov<br/>         Nefungujúce PC vzdelávanie pre seniorov<br/>         Chýbajúce kiná, divadlo<br/>         Absencia prírodného a interaktívneho múzea histórie 1. a 2. svetovej vojny<br/>         Absencia oddychových zón<br/>         Chýbajúce kluby pre mládež<br/>         Absencia riadených klubových činností<br/>         Chýbajúce komunitné centrá<br/>         Nezáujem obyvateľov o kultúru a vzdelanie<br/>         Odchod mladých a vzdelaných ľudí za prácou do zahraničia alebo iných oblastí SR<br/>         Nevyužitie multifunkčné ihriská<br/>         Nezáujem pedagógov o mimoškolskú činnosť detí a mládeže<br/>         Chýbajúce authority a vzory územia /pozitívne/<br/>         Nedostatok finančných zdrojov obcí na rozvoj kultúry a športu<br/>         Slabé technické vybavenie škôl<br/>         Nedostatočné jazykové vybavenie pedagógov a žiakov<br/>         Nedostatočné znalosti obyvateľov o svojom území, jeho histórii<br/>         Problematika kultúry, športu a vzdelávania je u obyvateľov, ktorí ostali v území na poslednom mieste prevláda problém úniku z hranice chudoby a problém prežitia</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Príležitosti                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Ohrozenia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p>Kultúrne výmeny na regionálnej a nadregionálnej úrovni<br/>         Príprava a realizácia projektov EÚ<br/>         Podpora kultúry, vzdelávania a športu sponzormi<br/>         Spolupráca obce s okolitými samosprávami a organizáciami</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Klesajúci počet žiakov na školách<br/>         Deštruktívny vplyv západnej kultúry<br/>         Odliv mladých ľudí z obce a regiónu<br/>         Negatívny demografický vývoj</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

### 3.3 Identifikácia potrieb

Kľúčový problém územia: „Slabé územie“

Kľúčové disparity rozvoja územia VSP OZ DUKLA vychádzajúce z kľúčového problému:

**V hospodárskej oblasti** – nedostatočný rozvoj podnikateľskej činnosti, a s tým súvisiaci nedostatok pracovných príležitostí. Slabý finančný potenciál podnikateľskej sféry neumožňuje nákup a zavedenie inovatívnej techniky a moderných technológií, znižuje konkurencieschopnosť výstupov oproti iným podnikateľským subjektom, čo brzdí investičný

potenciál a spôsobuje stratu atraktívnosti výstupu. Slabé zhodnocovanie vstupov, nízka pridaná hodnota výrobkov, vytlačanie z trhu dravejšími a silnejšími firmami spôsobuje ťažkosti pri zabezpečení udržateľnosti na trhu a ohrozuje existenciu týchto firiem. Veľkou konkurenciou je lacnejší tovar a služby poľských firiem, ktoré pôsobia hlavne v prihraničných územiach. Nedostatočné je využitie prírodného a ľudského potenciálu na rozvoj cestovného ruchu pre rozvoj miestnej ekonomiky a rast životnej úrovne obyvateľov.

Nízky počet pracovných príležitostí má vplyv na rozvoj miestnej ekonomiky, keď príjmy obyvateľstva sú nízke, rozvojové impulzy miestnej ekonomiky takmer žiadne, nie je možné rozvíjať výrobu, modernizovať postupy výroby a rozširovať výrobu. Prevláda stagnácia až úpadok. Týmto sa stáva problém nedostatku pracovnej sily začarovaným kruhom. Trvalým riešením určite nie je náhrada finančných zdrojov zo sociálnej siete štátu. Tieto finančné zdroje často ostávajú v lacných obchodných reťazcoch, u poľských obchodníkov a poskytovateľov služieb a nie v miestnej ekonomike.

Brzdou rozvoja je dopravná infraštruktúra, chýba železnica ako hlavný dopravný prostriedok pre logistiku. Výroba sa drahou kamiónovou dopravou predražuje, vzhľadom na zlý technický stav dopravnej infraštruktúry a chýbajúcu rýchlostnú komunikáciu R4 tiež strácajú miestni podnikatelia konkurenčnú výhodu ostatných území. Najbližší vstup na diaľnicu D1 je cca 100 km v meste Poprad alebo cca 80 km v Prešove.

V území chýba priemyselný park, infraštruktúra pre výrobu, chýba dostatočne vzdelaná pracovná sila. Pracovné miesta poskytuje hlavne štátna a verejná správa, obchodné reťazce a malý počet miestnych firiem. Často sa jedná o krátkodobé, sezónne zamestnávanie, prednosť má lacná pracovná sila zo zahraničia /Ukrajina, Vietnam, Rumunsko, ai./, hlavne v textilnej výrobe a službách.

Poľnohospodárstvo a lesníctvo je paradoxne najslabším zamestnávateľom. Často sa jedná o sezónnu a nízko platenú prácu, krátkodobé pracovné úväzky alebo samozamestnávanie, zamestnávanie rodinných príslušníkov. V poľnohospodárstve má v prenájme poľnohospodársku pôdu 59 obcí 19 nájomcov. Tento stav je ekonomicky neúnosný a východiskom by bolo rozdrobenie na menšie rodinné farmy s výmerou 100 – 150 ha a podpora mladých farmárov. Vlastníci poľnohospodárskej pôdy často ani nevedia kto na nej hospodári, nepoznajú stav hospodárenia na ich pozemkoch, úroveň degradácie pôdy používaním nesprávnych postupov, uspokojia sa s nájomom od 17–30 EUR/ha ročne.

Nepochopiteľný je fakt, že väčšina urbariátov, ktoré ako správcovia súkromných a urbárskych lesov, hospodária na lesnom fonde územia, vykazuje stratu, je to aj dôsledkom vysokých nákladov na ťažbu, chýbajúcou vlastnou približovacou a spracovateľskou technikou, predajom guľatiny bez ďalšieho zhodnocovania, vysokými cenami za prenajaté služby, ale aj netransparentnosťou hospodárenia, nezájmom vlastníkov a ich rozdrobenosť a rozptyl v rámci celej SR a zahraničia. Tento stav umožňuje nekontrolované a bez postihov vykazovať celé roky negatívny výsledok hospodárenia. Finančná gramotnosť v území je veľmi nízka, ľudia sa často uspokojia s dodávkou dreva na zimu.

Pri zamestnávaní je často otázna kvalita pracovnej sily, jej prístup k práci, spoľahlivosť, dôveryhodnosť a chuť pracovať a udržať si pracovné miesto. Dlhoročné fungovanie v rámci sociálnej siete uberať na pracovných návykoch a túžbe pracovať, a to hlavne u mladej generácie, ktorá buď ostáva v tejto sieti alebo odchádza za prácou do zahraničia a ich návrat je diskutabilný. Pokiaľ sa nezlepší kvalita života v území, títo mladí ľudia nemajú dôvod ani dôveru vrátiť sa, chýba perspektíva a stabilita.

Veľmi pozitívnym faktom je, že pri skúmaní finančnej stability vykazuje územie dobré finančné zdravie /až na obce Ondavka a Lodomírova, ktoré sú v nútenej správe/. Obce hospodária veľmi šetrne, ich obecné rozpočty sú pomerne nízke, keďže sa jedná o malé obce /priemerný počet obyvateľov územia OZ DUKLA bez mesta Svidník je cca 225 obyvateľov/. Finančné zdroje od štátu a vlastné obecné príjmy im umožňujú veľmi skromné zabezpečenie hlavných povinností obce v oblasti bežnej prevádzky. Nakoľko sa v území nachádza málo podnikateľských subjektov, hlavným platiteľom daní sú poľnohospodárske firmy, ktoré sú zabezpečené dotáciami v rámci PRV. Na investičný rozvoj obce nemajú dost' zdrojov, starostovia sú často z úsporných a ekonomických dôvodov nútení vykonávať svoju prácu v rámci čiastkových pracovných úväzkov, čo sa môže odzrkadliť na kvalite komunikácie s občanom a videní obecných problémov. Ich skúsenosti s čerpaním nenávratných finančných zdrojov EÚ sú tiež nedostatočné, často nemajú na zaplatenie projektovej dokumentácie, nemajú podporu obecného zastupiteľstva, toto je často tiež zložené z občanov, ktorí sú dlhodobo v zahraničí. Práve partnerstvo v rámci OZ DUKLA je pre mnohé z nich prvý kontakt s fondmi EÚ. S touto problematikou ekonomickej sily samospráv súvisí aj technická infraštruktúra, jej kvalita a úroveň občianskej vybavenosti. V neposlednej miere to spôsobuje aj nízku absorpčnú schopnosť obcí a nedostatočné príjmy obcí na ďalší ich rozvoj.

Samostatnou kapitolou analýzy kľúčových problémov je nedostatočné využitie prírodného potenciálu na rozvoj cestovného ruchu. Chýba jeden produkt cestovného ruchu, ktorý by ako celok spropagoval jedinečné drevené chrámy, prírodné múzeum II. svetovej vojny, cintoríny z I. svetovej vojny, možnosti letných a zimných športov, turistiky. Nedostatočné sú ubytovacie a stravovacie kapacity, tie sú väčšinou orientované na poskytovanie služieb pre kamionistov a sú umiestnené pri hlavnom ťahu štátnej cesty do Poľska. V území chýbajú ubytovacie kapacity pre autobusové zájazdy /pre cca 40 turistov/, chýba celá infraštruktúra služieb pre turistov /požičovne športového náradia, TIK, predaj suvenírov, animačné a sprievodcovské služby, nedostatočné jazykové znalosti poskytovateľov turistických služieb a jeho personálu, nízka úroveň poskytovaných služieb, nepripravenosť miestnych obyvateľov na tento typ podnikania. Chýba kvalitný marketing a propagácia územia.

**V oblasti ľudských zdrojov** je hlavným problémom odchod mladých, vzdelaných ľudí za prácou do zahraničia, zakladania rodín vo veku nad 30 rokov, prednosť má práca, kariéra a stabilné a ekonomicky zaujímavé prostredie pre život. Dediny sú vyľudnené, doma ostávajú len tí, ktorí sú chorí, starí, nemajú dostatočné vzdelanie, odvahu odísť, respektíve tí, ktorým sociálna sieť vyhovuje. Na základe prieskumu len veľmi malý počet ľudí sa snaží zmeniť svoj sociálny status a stáva sa apatickými a pasívnymi. Toto má veľmi negatívny vplyv na reanimáciu života v území, prebudiť záujem u týchto ľudí o dianie okolo seba, vstúpiť do komunálnej politiky, ísť voliť, rozhodovať a brať zodpovednosť za rozhodnutia, toto je pre nich už veľký problém. Často sa stávajú alkoholikmi alebo drogovými závislými.

V území ostávajú aj starí chorí ľudia. Títo zase sú zahľtení problémami dostupnosti lekárskej starostlivosti, dopravnými spojmi, ich frekvenciou, sociálnou opaterou v čase núdze. Tieto problémy ich tiež odpútavajú od problémov obce, jej rozvoja a územie tak prichádza o cenné názory, skúsenosti a informácie, ktorých sú títo starí obyvatelia zdrojom. Je nevyhnutné ich vťahovať do spoločenského života, organizovať besedy mladých so starými, zriaďovať obecné múzeá, pamätné izby a pod., pracovať s obecnými kronikami. K problematike ľudských zdrojov patrí aj starostlivosť o starých ľudí, často sú odkázaní sami na seba alebo na susedov. Deti v potrebe zabezpečiť živobytie pre rodinu často odchádzajú do zahraničia a starci ostávajú doma sami. Skúsenosť z územia hovorí, že väčšinou sú ženy – vdovy, v území je vysoká úmrtnosť mužov, a to aj v dôsledku rozšíreného alkoholizmu.

Územie OZ DUKLA je veľmi špecifické v otázke vzťahu menším, a to hlavne vzťahu Rusínov a Rómov. Je úplne bežné, že v úradnom styku sa používa aj v okresoch a meste Bardejov



a Svidník rusínsky jazyk, ktorý bol kodifikovaný. Rusínsky jazyk používajú aj Rómovia žijúci na území a aj sa hlásia k tejto národnosti. Dlhočasné bezproblémové spolužitie rusínov a Rómov sa prejavuje aj v rozptýlenom osídľovaní Rómov v rámci obcí. Nikde sa netvorila segregované osady so samostatným životom, vždy sú zakomponovaní do obce, sú súčasťou jej života. V obciach je takmer nulová kriminalita a prejavy segregácie, rasizmu alebo xenofóbie sú takmer neznáme. Tento stav sa však prísťahovaním Rómov z iných častí SR radikálne mení, je to ohrozením bezpečnosti územia a môže spôsobiť rast kriminality, čo môže mať za následok zníženia záujmu o destináciu Dukla ako turistický produkt.

Prirodzený rast populácie u Rómov zlepšuje štatistiku a demografickú krivku územia, je zaujímavé, že v priemere má jedna rómska rodina 2 – 3 deti, čo svedčí o ich zodpovednému prístupu ekonomike rodiny a jej možnostiam. Často majú učňovské vzdelanie s maturitou, je niekoľko prípadov, kedy rómske deti sú absolventi vysokých škôl.

Demografická krivka je určovaná aj podmienkami výchovy a vzdelania detí v území, v území sú /okrem mesta Svidník/ 4 MŠ a 8 ZŠ, deti vo veku 6 – 7 rokov často cestujú niekoľko desiatok kilometrov do školy vo Svidníku alebo Bardejove. V dôsledku poklesu detí v území sa v budúcom roku plánuje zatvoriť 1 ZŠ.

Vzdelávanie seniorov je v území nedostupné, univerzita tretieho veku je najbližšie v Bratislave, neprístupnosť internetu a slabá zručnosť vo využívaní IT neumožňuje seniorom udržiavať si duševné zdravie a kontakt s okolím týmto spôsobom. Jediným miestom, kde sa stretávajú je kostol, prípadne spoločenské rodinné udalosti, kluby dôchodcov sa v obciach takmer nenachádzajú. Tu je priestor pre vytvorenie územného centra seniorov, do ktorého by sa formou denného stacionáru zvažali územným autobusom seniori z celého územia. Pomohlo by to rodine ale aj samotným seniorom, socializáciou by si vyriešili mnohé svoje zdravotné a iné problémy, a to bez veľkých finančných nárokov.

Z hľadiska náboženstva sa jedná o územie s prevažujúcim gréckokatolíckym náboženstvom, územie patrí k jedným z najvyšším počtom pravoslávnych veriacich v SR, zastúpenie má aj evanjelická a katolícka cirkev – hlavne v obci Smilno, tu je aj najmenší počet rusínov a nemajú tam žiadnych Rómov. V území je obec Varadka, kde je 98% rómskeho obyvateľstva, avšak hlásia sa k rusínom alebo slovenskej národnosti. Z hľadiska práce s Rómami je veľkým nedostatkom chýbajúce komunitné centrum, vzdelávanie a osвета.



Z hľadiska vzdelanosti je k dispozícii rad stredných škôl v meste Svidník, Bardejov, stredné školy sú aj v neďalekom Stropkove, krajskom meste Prešov. V Prešove je možnosť absolvovania vysokoškolského štúdia.

V území je zaznamenaný zaujímavý sociologický fakt, nachádza sa tu veľa rodín, kde žiteľ rodiny je dlhodobo v zahraničí, všetka organizácia každodenného života je na pleciah ženy, ktorá často má na starosti starých rodičov, vyrastajúce adolescentné deti a sama je väčšinou bez práce. Deťom chýbajú pozitívne mužské vzory, a preto sa často utiekajú k počítačom, nevhodným vzorom z územia, zo školy a pod.. Sú ľahkou korisťou kriminálnych a iných nevhodných živlov. Tieto deti nie sú vedené ku aktívnemu občianskemu životu, nevedia o reálnom živote takmer nič. Akákoľvek snaha pedagógov tu nestačí. Tu musí pracovať obec a najbližšie okolie a vťahovať tieto rodiny do spoločenského života, ukazovať týmto deťom pozitívne vzory a motivovať ich zapájať sa do aktivít obce. Ideálne sú DHZ, rôzne športové kluby, folklórne súbory a pod. Veľmi vhodným prostriedkom je vydávanie obecných, územných alebo lokálnych web novín alebo tlačených letákov, ktoré vťahujú týchto ľudí do reálneho spoločenského života.

**V časti technickej infraštruktúry a úrovne občianskej vybavenosti** je okrem iného problémom chýbajúca UPD a ROEP u mnohých obcí. Druhým problémom je neusporiadanosť vlastníckych vzťahov k pozemkom, čo je brzdou investičných aktivít, obce ale aj podnikateľov a občanov. V rámci realizácie výstupov programu e-government sa očakáva okrem lepšieho prístupu občana k službám verejnosti zlepšenie prehľadnosti majetkových vzťahov v rámci územia, zrýchlenie procesu prevodu majetkov a rast trhu s nehnuteľnosťami a pôdou.

V rámci majetku obcí sa jedná predovšetkým o budovy obecných úradov, kultúrnych domov, domov smútku a obecných komunikácií. Problémy sú s prenájmom plôch cintorínov a oplotenia okolo nich, kde sa vedú niekoľkoročné jednania s gréckokatolíckou cirkvou, ktorá je prevažujúci vlastník týchto objektov. Všeobecne obce vlastnia veľmi malý počet objektov a ich majetok je značne obmedzený, je to výsledok predchádzajúcich rokov, kedy dochádzalo k predajom obecného majetku, čo sa teraz javí ako brzda ich rozvoja. Nedostatok pozemkov a voľných objektov neumožňuje realizovať investície v oblasti sociálnej, voľnočasovej, kultúrno – spoločenskej, vzdelávacej a práce s verejnosťou. Taktiež je to brzdou pre rozvoj podnikateľských aktivít. V niektorých obciach majú samosprávy príjmy ako vlastníci lesných pozemkov alebo poľnohospodárskej pôdy, ale to je skôr výnimkou.

Väčšina technickej infraštruktúry v obciach bola postavená v rokoch 1970 – 1990, čomu zodpovedá aj jej technický stav. Mnohé budovy si vyžadujú rekonštrukciu, modernizáciu. V území sa ešte nachádzajú obecné budovy, ktoré nemajú splachovacie WC ale latrínu, vykuruje sa pomocou kachlí na tuhé palivo /väčšinou drevo/, často sú to vysoké kultúrne domy, ktoré je veľmi ťažko vykúriť a sú zdrojom vzniku škodlivých splodín. Miestne komunikácie, ktoré sú často vo veľmi zlom technickom stave často nemajú chodníky, čo ohrozuje chodcov. Verejné osvetlenie často svieti v obciach iba 3 – 4 hodiny denne, obce sú väčšinou zahalené v tme. Z tejto tendencie sa vymykajú len obce na hlavnej trase štátnej cesty do Poľska, ktoré sú vybavené kvalitným verejným osvetlením. Verejné priestranstvá v obciach sú zanedbané, a to napriek tomu, že v súčasnosti je možné formou dotácií zamestnať nezamestnaných obyvateľov obce na aktivačné práce. Chýbajú prvky drobnej architektúry, ktoré skrášlia obec, chýbajú predzáhradky, staré opustené domy sa stávajú životunebezpečnými zrúcaninami a hyzdia vzhľad obce. Voľnočasové aktivity obyvateľov nie je možné realizovať v dôsledku chýbajúcej alebo nekvalitnej infraštruktúry.

Nedostatočná je taktiež čistota vodných tokov, tie sú často zanášané odpadom z domácností a stavieb pri rekonštrukcii domov, stávajú sa hrozbou v prípade prívalových dažďov a prudkých dažďov, kedy za krátku dobu pritečie do koryta veľké množstvo vody a znečistené koryto spôsobuje záplavy domov, komunikácií a spôsobuje škody na majetku a životoch. Zlý je aj technický stav lávok, chodníkov, mostov. Chýbajú autobusové zastávky alebo sú v zlom technickom stave.

Domový fond obcí je tiež zastaraný, nová výstavba je viac menej ojedinelá a realizuje sa len v blízkosti mesta Svidník a v obciach v blízkosti mesta Bardejov. V ostatných častiach územia sa jedná iba o opravu domov, ktoré slúžia ako chalupy pre obyvateľov iných miest a území, ktorí sa však aktívne života v obci nezúčastňujú. Prázdné domy sú často za veľmi nízke ceny odkupované Rómami z iných častí Slovenska.

Technické vybavenie domácností zodpovedá slovenskému priemeru, obce sú všetky elektrifikované, zabezpečené pitnou vodou buď prostredníctvom verejnej alebo obecnej vodovodnej siete, čiastočne plynofikované, nedostatočné je však porytie územia kanalizáciou a ČOV. Vykurovanie plynom je v území viac –menej zriedkavosťou, je to spôsobené tým, že obyvatelia ako vlastníci súkromných lesov dostávajú tzv. deputát vo forme vykurovacieho dreva, resp. cena dreva na vykurovanie je pomerne nízka. Väčšina domácností používa na vykurovanie kotly na tuhé palivo. Väčšina domácností má splachovacie WC, ohrev vody

a vybavenie súčasnou technikou /TV, satelit, pevná linka a i./ Vlastníctvo automobilu je v území samozrejmou aj u sociálne slabších skupín obyvateľov.

Nedostatočné je pokrytie signálom teleoperátorov a internetom, cca polovica územia nemá dostupný signál všetkých operátorov. Pokrytie internetom je tiež v území nedostatočné. V zozname „bielych miest“ NASES za rok 2011 sa nachádza 37 obcí územia.

S kvalitou technickej infraštruktúry a úrovne občianskej vybavenosti úzko súvisí aj využívanie dostupných nástrojov strategického a finančného plánovania, využívanie finančných možností v rámci OP, štátnych dotácií a iných finančných zdrojov. Dôvodom je neochota samosprávy zapájať sa do procesu spracovania žiadostí a hlavne plánovaného rozvoja obce, často je to slabý tlak miestnych obyvateľov na zvyšovanie kvality života v obci, chýbajúce rozvojové impulzy zo strany občanov, ich pasivita a nízka úroveň spolupráce medzi obcami. Východiskom je spolupráca v rámci rôznych zoskupení a partnerstiev, a to nielen v rámci samospráv, ale aj formou vytvorenia VSP so zapojením podnikateľov a verejnosti do rozhodovacích a kontrolných procesov. Zefektívni sa tým využívanie potenciálu a kapacity existujúcich podporných inštitúcií a externých zdrojov na rozvoj nielen verejnej samosprávy, ale aj podnikateľského sektora.

Zaostalosť technickej infraštruktúry, nízka úroveň občianskej vybavenosti znižujú atraktivitu obcí, vidiek stráca svoju identitu a spolu s nedostatkom pracovných miest to spôsobuje odchod ľudí z územia do iných modernejších a perspektívnejších regiónov. Najbližšie zdravotnícke zariadenia, bankomaty, úrady verejnej a štátnej správy a iné služby pre občanov sú najbližšie v meste Svidník alebo Bardejov. Autobusové spojenie obce s mestom je v niektorých obciach 2 x za deň.

Útlm ekonomiky, rastlinnej výroby paradoxne pomohlo zlepšeniu **kvality životného prostredia** v území. Kvalitné životné prostredie sa stáva základom pre rozvoj cestovného ruchu. Viac ako polovicu projektového územia predstavujú bukovo – hrabové a zmiešané lesy, poľnohospodárska pôda slúži zväčša ako pasienky alebo TTP. V lesoch žije veľký počet raticovej zveri, vlkov, vtáctva, vrátili sa bobry a raky.

V roku 2014 bola v rámci územia VSP realizovaná v rámci projektu „Obnova ekosystémových funkcií krajiny horného povodia rieky Ondavy–Ondava pre život“, financovaného v rámci finančného mechanizmu EHP a ŠR SR, analýza zraniteľnosti územia 44 obcí územia OZ DUKLA. Výsledkom je hodnotenie zraniteľnosti územia a schopnosť adaptácie na klimatickú

zmenu ako veľmi dobré. /Regionálna adaptačná stratégia hornej Ondavy, 2014/. V rámci tohto projektu bolo na dobu 9 mesiacov nadčasovo zamestnaných 150 dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie práve z územia VSP OZ Dukla. Boli vytvorené tzv. “zelené pracovné miesta“, takže územie má skúsenosti s aplikáciou tohto spôsobu zamestnávania, aj s realizáciou adaptačných opatrení na klimatickú zmenu.

Problémom územia je nízka vedomostná úroveň miestnych obyvateľov v oblasti ekológie, ochrany životného prostredia a citlivého prístupu k prírode, neodborné zásahy do prírody a jej ekosystémov. Osveta v tejto oblasti v rámci celej vekovej štruktúry obyvateľov je pre udržanie kvality životného prostredia nevyhnutná. Taktiež je potrebné zo strany vlastníkov poľnohospodárskej pôdy dávať väčší dôraz na používané spôsoby nakladania s pôdou zo strany jej užívateľov a taktiež v časti lesných porastov dbať na ekologickú ťažbu, odbornosť zásahov do lesných ekosystémov a taktiež veľkým problémom je nekontrolovaný výrub drevín pre zásobovanie teplárne v Bardejove. Ak tento trend bude pokračovať hrozia v území zosuvy pôdy, záplavy a úbytok kvalitnej drevnej hmoty, čo má aj ďalekosiahle ekonomické dopady. Osveta a vzdelávanie v týchto oblastiach a pre tieto cieľové skupiny je nevyhnutná.

Veľkou ekologickou záťažou v území sú divoké skládky a nekontrolovaná likvidácia stavebného odpadu /napr. pri výmene eternitovej strešnej krytiny/je časovanou bombou územia. Tu hrá negatívnu úlohu nedostatočná práca samospráv a nezáujem obyvateľov obcí zamedziť týmto praktikám. Nevyhnutnosťou je dostupnosť legálnych zberných dvorov, osвета v oblasti ochrany ŽP a poznaní následkov neekologického správania sa voči prírode.

Výsledok SWOT analýzy /výsledky dotazníkového prieskumu a z verejných zhromaždení občanov, vlastné zisťovania, a i./ jednoznačne ukázal na kľúčové problémy územia:

- nedostatočná technická infraštruktúra obcí
- útlm miestnej ekonomiky,
- nedostatočne využitý prírodný a kultúrno – historický potenciál územia na rozvoj cestovného ruchu.
- nedostatok pracovných príležitostí v území, odchod mladých a vzdelaných ľudí z územia, vyprázdňovanie obcí, veľký počet neobývaných domov
- nedostatočná úroveň služieb zabezpečovaných samosprávou a štátom /zdravotníctvo, doprava, kultúra a i./
- nezáujem obyvateľov o dianie v území a o zmenu svojho postavenia
- zvyšovanie počtu ľudí žijúcich na hranici chudoby

Na základe výsledkov práce s podnikateľmi územia boli definované kľúčové problémy pre rozvoj miestnej ekonomiky takto:

- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
- nedostatočné finančné zdroje pre založenie podniku alebo jeho rozvoj
- nízky záujem a opatrnosť pri zakladaní firiem, nedostatočná pripravenosť na samozamestnanie a na podnikanie
- slabý marketing územia.

Podľa akútnosti je možné zhrnúť kľúčové problémy nasledovne:

- Nedostatočné využívanie miestneho potenciálu
- Nedostatočná kvalita technickej infraštruktúry a úrovne občianskej vybavenosti a služieb
- Nedostatočné zapájanie sa obyvateľov územia do aktivít územia, nedostatočná informovanosť o možnostiach aktívneho rozvoja územia

Zapojením obyvateľov územia do zodpovedného rozhodovania a kontroly rozvojových procesov v území, efektívnym a ekologickým využitím miestneho potenciálu pre posilnenie miestnej ekonomiky a tvorbu pracovných miest, rozumným a cieľavedomým riadením procesov zvyšovania kvality života v území samosprávou, poskytnúť územiu perspektívu, vytiahnuť ho z apatie a pasivity a zastaviť vyľudňovanie územia. Spraviť územie atraktívnym, zaujímavým pre každodenný život pre domácich obyvateľov a pre návštevníkov.

#### Strategické ciele OZ Dukla:

**Strategický cieľ 1** – Rozvoj podnikania, cestovného ruchu a agroturistiky v regióne

**Strategický cieľ 2** – Zakladanie nových podnikov a podpora zamestnanosti na vidieku

**Strategický cieľ 3** – Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry v obciach, a tým zvýšenie kvality života obyvateľom na vidieku

**Strategický cieľ 4** – Podpora participácie, informovania a vzdelávania obyvateľstva, zapájanie marginalizovaných, znevýhodnených a zraniteľných skupín

Priority:

- Efektívne a ekologické využívanie vnútorného potenciálu územia

Strategická cieľ 1 a 2: Podpora rozvoja miestnej ekonomiky, tvorby pracovných miest, efektívne využitie miestneho potenciálu a podpora jej konkurencieschopnosti

- Nedostatočná kvalita technickej infraštruktúry a úrovne občianskej vybavenosti a služieb

Strategický cieľ 3: Zvyšovanie kvality technickej infraštruktúry, podpora rozvoja občianskej vybavenosti a služieb, zvyšovanie atraktívnosti územia

- Nedostatočné zapájanie sa obyvateľov územia do aktivít územia, nedostatočná informovanosť o možnostiach aktívneho rozvoja územia

Strategická priorita 4: Budovanie kapacít a rozvoj partnerstva, aktivizácia občanov

Záver: kľúčové problémy územia ukázali jednu dôležitú skutočnosť, bez aktívnej účasti všetkých aktérov v území, zapojenia veľkého počtu obcí, podnikateľov a obyvateľov do jedného partnerstva a podpory miestneho rozvoja, využitia finančných zdrojov EÚ, ale hlavne využitia vnútorného potenciálu územia, ostane územie OZ DUKLA „slabým“, neperspektívnym, neatraktívnym a vylúdnym.

#### 4. Strategický rámec

Stratégia CLLD Občianskeho združenia Dukla bola spracovávaná v zmysle prístupu „zdola nahor“. To znamená, že na procese tvorby sa zúčastnili rôzne skupiny obyvateľstva na úrovni obcí (mládež, dôchodcovia, zamestnaní, podnikatelia), predstavitelia samosprávy (starostovia, poslanci, zamestnanci obecných úradov), zástupcovia spoločenských organizácií a občianskych združení pôsobiacich v území vspu, ktorí v spolupráci s expertmi a za pomoci rôznych metód participovali na zostavovaní stratégie CLLD MAS – OZ Dukla.

O aktivitách bola verejnosť informovaná hlavne prostredníctvom verejných zhromaždení, osobných pohovorov a aktivít OZ.

Na procese tvorby stratégie sa zúčastnili rôzne skupiny obyvateľstva obcí. Celý proces tvorby stratégie miestneho rozvoja CLLD pozostával z nasledovných fáz:

- zber podkladov, realizoval sa dotazníkový prieskum,
- spracovanie podkladov,
- spracovanie SWOT analýzy,
- po spracovaní analýzy sa konalo stretnutie v rámci sektorov a pracovných skupín,
- spracovanie a zostavenie strategického cieľa,
- zostavenie finančného plánu,
- detailné rozpracovanie akčného plánu.

Inovatívnosťou riešenia problémov je samotné založenie OZ Dukla, združenie 58 obcí z dvoch okresov a mesta Svidník, nachádzanie metód práce „zdola – nahor“ s územím tak, aby každý aktívny občan bol do procesu rozvoja územia zainteresovaný, vypracovanie rozvojovej stratégie vlastného územia podľa pripomienok a potrieb miestneho obyvateľstva za spolupráce verejného, podnikateľského a neziskového sektora. Nosnou myšlienkou, na ktorej je celá stratégia CLLD – OZ Dukla postavená, je zlepšenie podmienok života obyvateľov, zatraktívnenie a rozvoj podnikania a zlepšenie technickej infraštruktúry samotných obcí. Počas spoločnej práce si obyvatelia sami určili, a aj zoradili podľa dôležitosti hlavné problémové oblasti a konkrétne problémy v rámci nich.

Prostredníctvom týchto aktivít sa vyvíjala snaha o to, aby sa na procese zostavovania stratégie zúčastnilo čo najviac občanov členských obcí, a aby mohol každý vyjadriť svoj názor na rôzne oblasti života v obci. Týmto spôsobom sa do stratégie CLLD dostali tie rozvojové aktivity, ktoré miestni obyvatelia naozaj potrebujú.

Po spracovaní údajov z brainstormingovej aktivity, ktorá sa konala na každom obecnom verejnom stretnutí, jasne vyplynulo, že vo väčšine členských obcí trápi obyvateľov najviac

nedostatok pracovných príležitostí, nedostatočná technická infraštruktúra obcí, nedostatočná úroveň služieb zabezpečovaných samosprávou a štátom.

Z problémovej analýzy vychádza závažnejším problémom je nedostatok spomínaných pracovných príležitostí, nedostatočný rozvoj podnikateľskej činnosti a slabý finančný potenciál podnikateľskej sféry. Ďalej nedostatočné je využitie prírodného a ľudského potenciálu na rozvoj cestovného ruchu, stagnácia až úpadok miestnej ekonomiky. Na území chýbajú priemyselné parky, chýba infraštruktúra pre priemyselnú výrobu a dostatočne vzdelaná pracovná sila. Ďalšia v poradí vychádza nedostatočná kvalita života obyvateľov, život na hranici chudoby a problémom je taktiež nezáujem obyvateľov o dianie v území a o zmenu svojho postavenia.

Je zrejmé, že všetky problémové oblasti sa nebudú môcť riešiť prostredníctvom prístupu LEADER, a budú musieť byť využité aj iné finančné zdroje na rozvoj, vrátane vlastných zdrojov územia.

Medzi kľúčové problémy OZ Dukla patrí teda:

- Nedostatočné využívanie miestneho potenciálu, nedostatok pracovných príležitostí
- Nedostatočná kvalita technickej infraštruktúry a úrovne občianskej vybavenosti a služieb
- Nedostatočné zapájanie sa obyvateľov územia do aktivít územia, nedostatočné využívanie možností pre rozvoj územia.

#### **4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa**

Cieľom VSP je komplexne riešiť príčiny problémov vidieka, a to v celej ich škále. Tie sú viditeľné takmer v každej oblasti života územia. Tvorcovia stratégie vychádzali z výsledkov analýz, ktoré jasne ukazovali na nevyužitie prírodné a kultúrne – historické možnosti územia. Ich využitím by sa mohli vyriešiť problémy s nedostatkom pracovných miest, ktoré spôsobujú odchod mladých a vzdelaných ľudí z územia. Rozvoj farmárčenia, cestovného ruchu, výroby a služieb – to je cesta k budúcnosti územia. VSP sa bude všetkými prostriedkami podieľať na vybudovaní vyhovujúceho ekonomického prostredia a územia s dobrými medzil'udskými vzťahmi a potenciálom pre rozvoj celého regiónu.

Vízia je úzko prepojená na vnímanie aspektov života v regióne. Patrí sem bývanie, životné prostredie, pracovné príležitosti, oddych aj spoločenský život. Vízia VSP bola vytvorená spoločne, každá obec sa na jej tvorbe spolupodieľala a je s ňou stotožnená. Táto vízia bude tvoriť podklad pri tvorbe spoločných rozhodnutí a procesu komunikácie v rámci partnerstva.



V rámci územia MAS – OZ Dukla je viditeľná stagnácia takmer vo všetkých oblastiach života na vidieku. Územie, ktoré je veľmi rôznorodé, ndostatočne využíva svoj rozvojový potenciál. Bohatá fauna a flóra, chránené prírodné územia a biotopy národného a európskeho významu by mohli byť lákadlom pre domácich a zahraničných turistov. Spolupráca predstaviteľov verejného, neziskového a podnikateľského sektora je zárukou a prejavom snahy aktérov územia o jeho rozvoj.

### **Strategický cieľ**

Strategický cieľ predstavuje dlhodobú zmenu v regióne, ktorá nastane pri zrealizovaní a dodržaní plánovaných opatrení, aktivít a finančného rámca. Strategický cieľ reflektuje potreby a situáciu v regióne, vychádza z auditu zdrojov a SWOT analýzy územia. Dané priority a ciele sú pre nás dosiahnuteľné s danými finančnými prostriedkami a kapacitami. Strategickým cieľom je do roku 2023 zvýšiť kvalitu života na území MAS – OZ Dukla prostredníctvom rozvoja miestneho hospodárstva, skvalitnením verejnej infraštruktúry, efektívnym a ekologickým využitím prírodného, kultúrneho a historického bohatstva územia, zlepšením stavu sociálnych služieb a životného prostredia.

#### *Strategický cieľ bude realizovaný najmä:*

Zapojením obyvateľov územia do zodpovedného rozhodovania a kontroly rozvojových procesov v území, efektívnym a ekologickým využitím miestneho potenciálu pre posilnenie miestnej ekonomiky a tvorbu pracovných miest, rozumným a cieľavedomým riadením procesov zvyšovania kvality života v území samosprávou, poskytnúť územiu perspektívu, vytiahnuť ho z apatie a pasivity a zastaviť vyľudňovanie územia. Spraviť územie atraktívnym, zaujímavým pre každodenný život pre domácich obyvateľov a pre návštevníkov.

### **4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení**

Na základe vyššie prezentovaných kľúčových problémov boli stanovené základné priority občianskeho združenia OZ Dukla:

#### *Strategické ciele OZ Dukla:*

**Strategický cieľ 1** – Rozvoj podnikania, cestovného ruchu a agroturistiky v regióne

**Strategický cieľ 2** – Zakladanie nových podnikov a podpora zamestnanosti na vidieku

**Strategický cieľ 3** – Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry v obciach, a tým zvýšenie kvality života obyvateľom na vidieku

**Strategický cieľ 4** – Podpora participácie, informovania a vzdelávania obyvateľstva, zapájanie marginalizovaných, znevýhodnených a zraniteľných skupín

Strategické priority takisto vychádzajú z problémovej analýzy územia. Je potrebné venovať im pozornosť z hľadiska vytvárania vhodných investičných príležitostí a vytvárania podmienok. Daným spôsobom je možné priority regiónu naplniť trvalo udržateľne a maximálne efektívne k dosiahnutiu strategického cieľa.

Na základe stanovených priorít sa budú implementovať nižšie uvedené špecifické ciele a opatrenia:

**Strategický cieľ 1 – Rozvoj podnikania v oblasti cestovného ruchu v regióne a investovanie do rozvoja cestovného ruchu**

- Cieľ: Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja vidieckeho turizmu, investovaním do cestovného ruchu a jeho rozvoja, propagačné aktivity

**Prostredníctvom vyvážene určených oblastí (opatrení a špecifických cieľov) z programu PRV a IROP ako systémov podpory:**

- **Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (podopatrenie 6.4)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- činnosti spojené s **vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou** zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.
- podpora predaja miestnych produktov
- rozvoj agroturistiky
- zlepšenie ubytovacích a stravovacích možností
- podpora marketingu vidieckeho cestovného ruchu

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

*6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladanie nových malých podnikov a vytváranie pracovných miest*

- **Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (špecifický cieľ 5.1.1)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- podpora marketingových aktivít
- výstavba ubytovacích a stravovacích zariadení, rozvoj agroturizmu a vidieckeho turizmu

Prispievane k špecifickému cieľu /IROP/:

5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

- **Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (podopatrenie 7.5)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;
- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

*6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach*

**Strategický cieľ 2 - Tvorba nových podnikov, podpora existujúcich podnikov, podpora zamestnanosti na vidieku a začínajúcich mladých poľnohospodárov**

- Cieľ: Tvorba nových podnikov a podpora miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja existujúcich podnikov, podnikateľskej činnosti a podpora mladých poľnohospodárov

Prostredníctvom vyvážené určených oblastí (opatrení a špecifických cieľov) z programu PRV a IROP ako systémov podpory:

➤ **Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov**  
(podopatrenie 6.1)

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.

Prispievane k fokusovej oblasti:

*2B Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny tým, že sa mladým poľnohospodárom do 40 rokov poskytne finančnú podporu na začatie ich poľnohospodárskej podnikateľskej činnosti a prierezovému cieľu inovácie*

➤ **Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov**  
(podopatrenie 4.1)

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku

Prispievane k fokusovej oblasti:

*3A Zvýšenie konkurencie schopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávanie hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií.*

➤ **Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami (podopatrenie 8.3)**

*Potreby, ktoré budú naplnené*

**Činnosť 1 na zlepšenie vodného hospodárstva v lesoch:**

- **zahrádzanie bystrín** v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarimi;
- budovanie a rekonštrukcia **technických diel** v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarimi podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;
- budovanie **jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany** v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie.

**Činnosť 2 na zlepšenie ochrannej protipožiarnej infraštruktúry:**

- výstavba, rekonštrukcia protipožiarnych **lesných ciest**, ak slúžia ako prístup k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;

Prispievanie k fokusovej oblasti /PRV/:

*4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity, vrátane na územiach sústavy NATURA 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy*

➤ **Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (podopatrenie 8.5)**

*Potreby, ktoré budú naplnené*

- **Činnosť 1:** umelá obnova a výchova ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä podsadbou lesných porastov.
- **Činnosť 2:** budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule,

turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).

➤ **Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (špecifický cieľ 5.1.1)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest
- nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb
- podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností

Prispievanie k špecifickému cieľu /IROP/:

5.1.1 – Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

**Strategický cieľ 3 - Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry v obciach a tým zvýšenie kvality života obyvateľov na vidieku**

- Cieľ: Udržať čo najviac obyvateľov na vidieku a zlepšiť ich kvalitu života prostredníctvom rozvoja verejnej infraštruktúry, zlepšiť stav prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia technickej infraštruktúry v obciach

Prostredníctvom vyvážené určených oblastí (opatrení a špecifických cieľov) z programu PRV a IROP ako systémov podpory:

➤ **Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (podopatrenie 7.2)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;

- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní.
- zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

*6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach*

- Cieľ: Udržať čo najviac obyvateľov na vidieku a zlepšiť ich kvalitu života prostredníctvom rozvoja verejnej infraštruktúry

Prostredníctvom vyvážené určených oblastí (opatrení a špecifických cieľov) z programu PRV a IROP ako systémov podpory:

- **Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (podopatrenie 7.4)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- investície do výstavby/rekonštrukcie/modernizácii športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.

- **Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (podopatrenie 7.2)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní.
- zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.

Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

*6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach*

- **Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach – dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel, infraštruktúra vzdelávania, sociálne služby a komunitné služby (špecifický cieľ 5.1.2)**

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel
- Sociálne služby a komunitné služby
- Infraštruktúra vzdelávania
- nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôsobených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie
- zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb
- rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
- infraštruktúra komunitných centier

Prispievane k špecifickému cieľu /IROP/:

*5.1.2 – Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach*

**Strategický cieľ 4 - Podpora participácie, informovania a vzdelávania obyvateľstva, zapájanie marginalizovaných, znevýhodnených a zraniteľných skupín**



- Zvýšiť informačnú a vzdelanostnú úroveň vidieckeho obyvateľstva a participáciu obyvateľov v živote regiónu prostredníctvom informačných, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských aktivít, zapájanie zraniteľných, znevýhodnených, marginalizovaných skupín a prácou s nimi dospieť k zlepšeniu ich sociálnej situácie a prispieť k pozitívnemu sociálnemu začleňovaniu v rámci aktivity - zvýšenia informačnej a vzdelanostej úrovne obyvateľstva regiónu.

➤ **Prenos znalostí a informačné akcie** (podopatrenie 1.2)

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Vzdelávanie v oblasti zavádzania nových pestovateľských a spracovateľských postupov
- Vzdelávanie a informovanie v oblasti marketingu vlastných výrobkov
- Vzdelávanie v oblasti vidieckeho cestovného ruchu

Prispievanie k fokusovej oblasti /PRV/:

3 A Zvýšenie konkurencie schopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávanie hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií.

➤ **Animácia MAS** (podopatrenie 19.4)

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Vybudovanie informačného a monitorovacie systému v regióne
- Príprava a tlač informačných materiálov, propagácia stratégie
- Informatizácia vidieka

Prispievanie k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

➤ **Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny** (podopatrenie 19.3)\*

*Potreby, ktoré budú naplnené (podporované aktivity):*

- Spolupráca medzi partnerstvami CLLD na vnútroštátnej a aj na medzinárodnej úrovni
  - národná spolupráca

- nadnárodná spolupráca

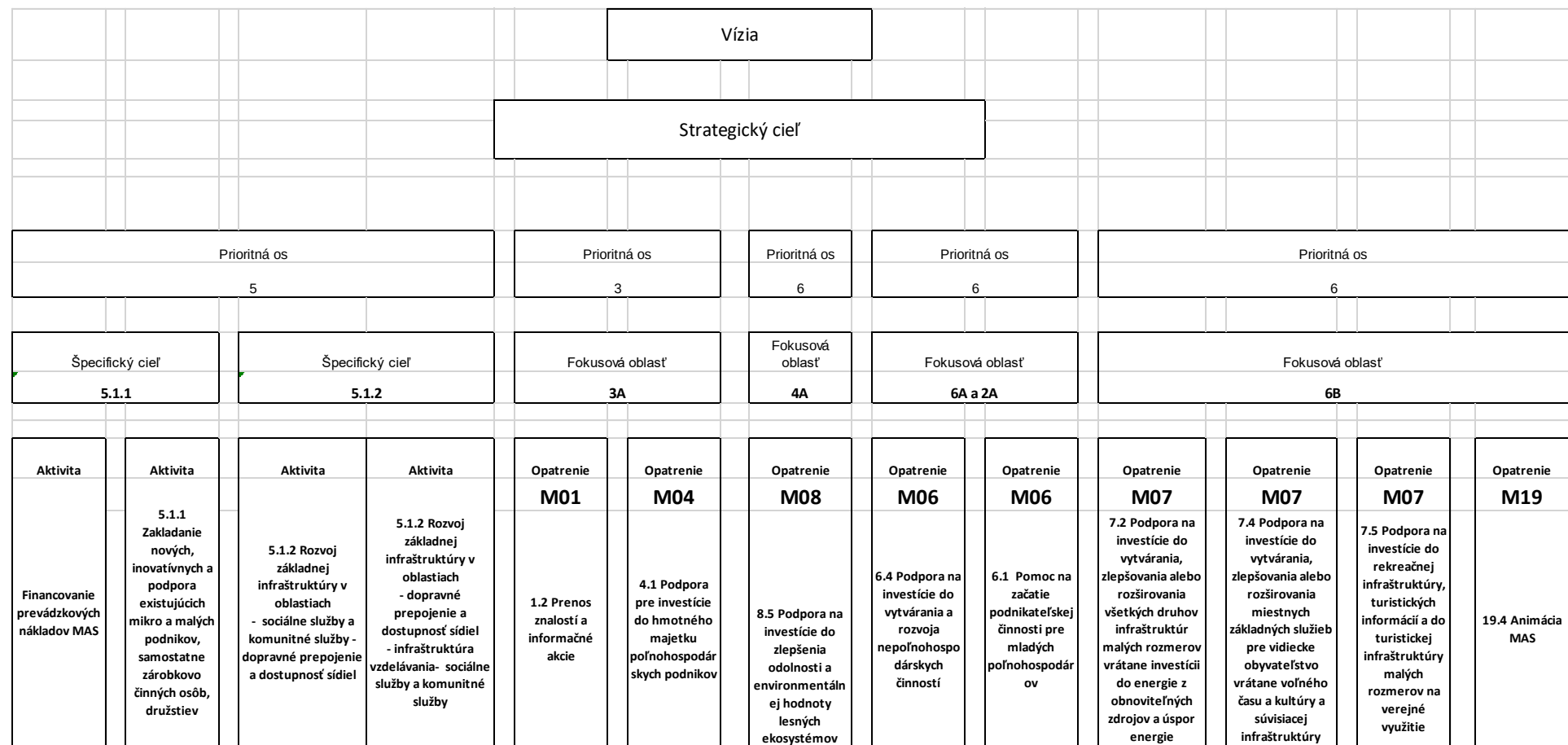
Prispievane k fokusovej oblasti /PRV/:

6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

*\*pozn. podopatrenie 19.3 nebude súčasťou finančného plánu v rámci stratégie CLLD ale MAS*

*- OZ Dukla má záujem o uchádzanie sa o dotáciu v rámci samostatnej výzvy na podopatrenie 19.3*

Obrázok: Grafické znázornenie strategického rámca A



### 4.3 Súhrn strategického rámca

Tabuľka 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

| Vízia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>„Kraj pod Duklou – územie s perspektívou“</p> <p>Dukla – kraj, kde žijú hrdí a pracovití ľudia, milujúci svoju krajinu, svoju rodnú zem a ktorí si ctia odkaz svojich predkov. Kraj mladých, vzdelaných ľudí, kraj šťastných rodín, veselých a zvedavých detí, optimistických a múdrych starcov, šikovných a láskavých starých mám, zdravej a krásnej prírody. Kraj hrdý na svoju statočnú a ťažkú históriu, svoje skvosty drevenej architektúry, svoje prírodné bohatstvo, zdravé rieky, potoky, lesy a krásne lúky a pastviny. Kraj vyspelej, bezpečnej a ekologickej ekonomiky, rodinných fariem a množstvom pracovných možností pre všetkých, čo chcú pracovať pre toto územie a skrásľovať ho. Kraj, kde každý turista bude chcieť prísť zas a zas, kde ešte uvidí pasúcu sa srnku, škovránky na lánach pšenice a rakov v potokoch. Kraj, kde nezapochybuješ o budúcnosti, tešíš sa z prítomnosti a s úctou hľadáš do minulosti.</p> <p>Územie Dukly – oblasť, ktorá ponúka plnohodnotný život a trvalo udržateľný rozvoj pre jej obyvateľov, návštevníkov, vychádza pritom z efektívneho a ekologického využitia bohatého prírodného a kultúrno – historického bohatstva, špecifik územia, tradície multietnického spolunažívania obyvateľov. Pre návštevníkov predstavuje ponuku kvalitných služieb cestovného ruchu a bohaté a interaktívne zážitky, pre podnikateľov vhodné prostredie pre rozvoj miestnej ekonomiky a rast, pre miestnych obyvateľov možnosť kvalitného bývania, zdravotníctva, školstva a sociálnych služieb, možnosť efektívneho využívania voľného času a bohatú ponuku pracovných miest.</p> |
| Strategický cieľ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <p>Strategický cieľ predstavuje dlhodobú zmenu v regióne, ktorá nastane pri zrealizovaní a dodržaní plánovaných opatrení, aktivít a finančného rámca. Strategický cieľ reflektuje potreby a situáciu v regióne, vychádza z auditu zdrojov a SWOT analýzy územia. Dané priority a ciele sú pre nás dosiahnuteľné s danými finančnými prostriedkami a kapacitami. Strategickým cieľom do roku 2023 pre územia VSP OZ Dukla je oživenie ekonomiky, rast životnej úrovne obyvateľov využívaním miestneho potenciálu, aktivizácia obyvateľov prostredníctvom rozvoja miestneho hospodárstva, verejnej infraštruktúry, zachovaním prírodného a kultúrneho bohatstva územia, zlepšením stavu sociálnych služieb a životného prostredia a vytvorením pracovných miest pre zastavenie vyludňovania územia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Priorita:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

**Strategický cieľ 1 – Rozvoj podnikania v oblasti cestovného ruchu v regióne a investovanie do rozvoja cestovného ruchu**

**Špecifický cieľ:** Cieľ: Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja vidieckeho turizmu, investovaním do cestovného ruchu a jeho rozvoja, propagačné aktivity

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                         |                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| <b>Opatrenia PRV:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností</li> <li>• Podpora na investície do rekreačnej inštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie</li> </ul> | <b>Opatrenia IROP:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev</li> </ul> | <b>Iné opatrenia:</b><br>OP LŽ a OP KŽP |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|

**Priorita:**

**Strategický cieľ 2 - Tvorba nových podnikov, podpora existujúcich podnikov, podpora zamestnanosti na vidieku a začínajúcich mladých poľnohospodárov**

**Špecifický cieľ:** Podporiť existujúcich podnikov a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja existujúcich podnikov, podnikateľskej činnosti, podpora mladých poľnohospodárov

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                         |                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| <b>Opatrenia PRV:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov</li> <li>• Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov</li> <li>• Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov</li> </ul> | <b>Opatrenia IROP:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev</li> </ul> | <b>Iné opatrenia:</b><br>OP LŽ |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |
| <p style="text-align: center;"><b>Priorita:</b></p> <p><b>Strategický cieľ 3 - Zlepšenie stavu technickej infraštruktúry v obciach, a tým zvýšenie kvality života obyvateľov na vidieku</b></p>                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |
| <p><b>Špecifický cieľ:</b> <u>Udržať čo najviac obyvateľov na vidieku a zlepšiť ich kvalitu života prostredníctvom rozvoja verejnej infraštruktúry, zlepšiť stav prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia technickej infraštruktúry v obciach</u></p>                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |
| <p>Opatrenia PRV:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov</li> <li>Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry</li> </ul> | <p>Opatrenia IROP:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rozvoj základnej infraštruktúry</li> <li>Zlepšenie sociálnych služieb a zariadení na vidieku</li> <li>rekonštrukcia vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu v aglomeráciách do 2 000 EO</li> <li>rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO</li> </ul> | <p>Iné opatrenia:<br/>OP LZ</p> |
| <p style="text-align: center;"><b>Priorita:</b></p> <p><b>Strategický cieľ 4 – Podpora participácie, informovania a vzdelávania obyvateľstva, zapájanie marginalizovaných, znevýhodnených a zraniteľných skupín</b></p>                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |
| <p><b>Špecifický cieľ:</b> <u>Zvýšiť informačnú a vzdelanostnú úroveň vidieckeho obyvateľstva a participáciu obyvateľov v živote regiónu prostredníctvom informačných, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských aktivít, zapájanie zraniteľných, znevýhodnených, marginalizovaných skupín a prácou s nimi dospieť k zlepšeniu ich sociálnej situácie a</u></p>                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                 |

prispieť k pozitívnemu sociálnemu začleňovaniu v rámci aktivity - zvýšenia informačnej a vzdelanostej úrovne obyvateľstva regiónu.

| Opatrenia PRV:                                                                                           | Opatrenia IROP:                                                | Iné opatrenia:                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prenos vedomostí a zručností</li> <li>• Animácia MAS</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-</li> <li>-</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>-</li> </ul> |

\* V nadväznosti na ustanovenia kapitoly Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020 bude v rámci realizovaných operácií opatrenia č. 7 (podopatrenia 7.2 a 7.4) uplatňovaný sociálny aspekt pri VO. T. z. pre obstarávateľov bude povinnosť určiť doložku zákazky týkajúcu sa sociálneho aspektu vo VO, ktorá stanoví dodatočné špecifické podmienky zo strany obstarávateľa pre uchádzača.

Verejné obstarávanie uplatňujúce sociálny aspekt predstavuje operácie obstarávania, ktoré zohľadňujú jedno alebo viac sociálnych hľadísk: napr. pracovné príležitosti, dôstojná práca, dodržiavanie sociálnych a pracovných práv, sociálne začleňovanie a pod. Pre obstarávanie môžu byť relevantné napr. nasledujúce sociálne hľadiská:

- podpora zamestnanosti mladých ľudí;
- podpora vyváženého zastúpenia mužov a žien;
- podpora pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnané osoby a starších pracovníkov;
- politika rozmanitosti a pracovné príležitosti pre osoby zo znevýhodnených skupín (napríklad migrujúci pracovníci, etnické menšiny, náboženské menšiny, osoby s nízkym dosiahnutým vzdelaním atď.);
- podpora pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím aj prostredníctvom začleňujúceho a dostupného pracovného prostredia;
- atď.

Pokiaľ ide o inklúziu marginalizovaných rómskych komunít, v tejto súvislosti sa bude v podmienkach SR uplatňovať sociálny aspekt pri VO vo vzťahu k projektom realizovaných v obciach, ktoré sú identifikované v Atlase rómskych komunít 2013. T. z. obce z atlasu rómskych komunít budú mať pri VO povinnosť uplatniť sociálne hľadisko týkajúce sa inklúzie MRK. Podľa údajov v Atlase rómskych komunít žije na území VSP OZ Dukla 15% rómov.

#### 4.4 Integrované znaky stratégie CLLD

Zmyslom integrácie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou je vykonávať také opatrenia a činnosti, ktoré prispievajú k rozvoju daného regiónu. Verejno-súkromné partnerstvo vzniklo práve za účelom spolupráce a realizácie spoločných projektov. Integrovaným prístupom sa rozumie sústredené riešenie prioritných problémov územia s ohľadom na dosiahnutie celého komplexu žiaducich ekonomických, sociálnych, ekologických a kultúrnych účinkov synergickým využívaním dostupných zdrojov. V rámci implementácie stratégie sa budú realizovať integrované projekty, ktoré prepájajú niekoľko vzájomne sa podmieňujúcich investícií rôzneho zamerania v rámci jednej oblasti. Pôjde napríklad o projekt rekonštrukcie verejných priestranstiev, investície do kamerového systému a rekonštrukciu miestnej lávky vedúcej k parku. V rámci jedného projektu tak pôjde o splnenie niekoľko špecifických cieľov súčasne a bude mať z neho osôh širší okruh beneficentov ako pri realizácii projektu zameraného na 1 oblasť.

#### **4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD**

Hlavným cieľom verejno-súkromného partnerstva je riešiť problémy vidieka inovatívnym spôsobom. Snahou je nájsť nové spôsoby plnenia potrieb tak obyvateľov v regióne, ako aj návštevníkov nášho územia. Prostredníctvom implementácie stratégie chceme pozdvihnúť zachovanie spoločných tradícií, pri vykonávaní projektov spolupráce ponúknuť naše tradičné výrobky do iných regiónov, či už na Slovensku, alebo za jeho hranice.

Spravíme všetko preto, aby sa zručnosť miestnej staršej generácie v oblasti zachovala pre ďalšie generácie prostredníctvom propagovania miestnych tradičných výrobkov a kultúrnych podujatí. Takisto podporou pracovných ľudí, ktorí majú snahu venovať sa poľnohospodárskej činnosti aj napriek nepriaznivému finančnému ohodnoteniu ich práce najmä podpora mladých poľnohospodárov a rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov.

Budeme zavádzať inovatívne postupy pri realizácii projektov spolupráce, kde poskytneme druhej strane skúsenosti prípadne ich budeme vystríhať pred problémami, ktoré sme už my museli riešiť v minulosti. Prostredníctvom implementácie stratégie CLLD podporíme malých podnikateľov, ktorí pôsobia na území MAS. Potrebujeme zabezpečiť vytvorenie pracovných miest pre obyvateľov z územia, aby sme zamedzili migrácií dlhodobo nezamestnaných, ale aj vzdelaných mladých ľudí v regióne, a tým efektívne využívať existujúce pracovné kapacity.



## 5 Implementačný rámec

### 5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

#### 5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Štruktúra a organizácia verejno-súkromného partnerstva MAS – OZ Dukla je presne špecifikovaná v stanovách občianskeho združenia, ktoré boli schválené Zhromaždením členov združenia Dukla o.z. dňa 12.12.2018 uznesením č. 1/3/2018 zo zasadnutia Zhromaždenia členov konanom vo Svidníku schválilo nové znenie stanov v zmysle systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 - 2020 v platnom znení.

V zmysle Stanov MAS – OZ Dukla v článku V. orgánmi združenia sú:

Zhromaždenie členov združenia (najvyšší orgán)

Výkonný výbor združenia (výkonný orgán)

Predseda a podpredseda (štatutárny orgán)

Dozorná rada (kontrolný orgán)

Výberová komisia

Monitorovací výbor.

#### **Zhromaždenie členov združenia**

Zhromaždenie členov združenia (ďalej „Zhromaždenie členov“) je najvyšším orgánom združenia a tvoria ho všetci členovia.

Zhromaždenie členov vedie Predseda, v jeho neprítomnosti Podpredseda združenia alebo poverený člen Výkonného výboru združenia.

Každý člen Zhromaždenia členov má pri hlasovaní jeden hlas.

Zhromaždenie členov je uznášaniaschopné, ak je prítomný nadpolovičný počet členov združenia. V prípade Uznesenia Výkonného výboru združenia o platnej váhe hlasu je Zhromaždenie členov uznášaniaschopné, ak sú prítomní členovia združenia, ktorí majú nadpolovičnú väčšinu všetkých hlasov združenia, t.j. viac ako 50 % všetkých hlasov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám). Táto podmienka sa musí dodržiavať len pri plnení úloh, ktoré súvisia s CLLD/LEADER a implementáciou stratégie CLLD.

Na prijatie rozhodnutia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny členov Zhromaždenia členov, resp. nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov Zhromaždenia členov (bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám). Ak sa rozhoduje o zmene Stanov, o zániku združenia alebo o majetkovom vysporiadaní, je potrebný súhlas dvojtretinovej väčšiny zúčastnených členov, resp. 2/3 všetkých hlasov.

Zhromaždenie členov môže hlasovať aj formou „per rollam“, t.j. mimo zasadnutia Zhromaždenia členov. Podmienky hlasovania „per rollam“ ustanovuje Smernica k Stanovám. Zhromaždenie členov vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Výkonný výbor združenia**

Výkonný výbor združenia (ďalej len „Výkonný výbor“) je výkonným orgánom združenia a za svoju činnosť zodpovedná Zhromaždeniu členov.

Výkonný výbor má najmenej 3 členov, ktorí sú zástupcami všetkých troch záujmových skupín v závislosti od percentuálneho zastúpenia jednotlivých záujmových skupín v členskej základni združenia. Počet členov určuje Zhromaždenie členov. Počet členov je vždy nepárny.

Výkonný výbor vykonáva v rámci svojich kompetencií úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Výkonný výbor môže hlasovať aj formou „per rollam“, t.j. mimo rokovania Výkonného výboru.

### **Predseda a podpredseda (Štatutárny orgán)**

Štatutárny orgán - predsedu a podpredsedu združenia volí a odvoláva Výkonný výbor spomedzi svojich členov. Predseda koná samostatne a podpredseda koná na základe písomného poverenia predsedom. Predseda a podpredseda Výkonného výboru sú zároveň predsedom a podpredsedom združenia.

Štatutárny orgán - predseda je štatutárnym orgánom združenia, ktorý má oprávnenie konať v mene združenia navonok a podpisovať zmluvy. Písomnosti zakladajúce práva a povinnosti združenia podpisuje samostatne takým spôsobom, že k názvu združenia pripojí svoj podpis.

Z dôvodu predchádzania konfliktu záujmov môže predseda písomne poveriť podpredsedu na výkon úloh a činností v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení .

Počas dlhodobej neprítomnosti štatutárneho orgánu - predsedu, ktorá trvá najmenej 6 mesiacov, zastupuje štatutárny orgán - predsedu jeho podpredseda, a to na základe poverenia štatutárneho orgánu - predsedu.

Štatutárny orgán - predseda vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Výberová komisia**

Výberová komisia má minimálne 3 členov. Združenie môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov. Počet členov musí byť vždy nepárny.

Výberová komisia pri každom hlasovaní o výbere projektov musí dodržiavať podmienku, že minimálne 50 % hlasov rozhodnutí o výbere projektov patrí partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy.

Výberová komisia vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Monitorovací výbor**

Monitorovací výbor združenia má najmenej 3 členov. Počet členov je vždy nepárny.

Monitorovací výbor je orgánom združenia a volí, vymenúva a odvoláva ho Výkonný výbor.

Monitorovací výbor vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Dozorná rada**

Dozornú radu tvoria najmenej 3 členovia, pričom zastúpenie členov musí odrážať podmienku, že žiadna zo záujmových skupín nesmie mať viac ako 49% hlasovacích práv; dozornú radu volí, vymenúva a odvoláva Zhromaždenie členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. Funkčné obdobie členov Dozornej rady je 5 rokov.

Dozorná rada je kontrolným orgánom združenia, ktorý vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Odborný hodnotiteľ**

Odborný hodnotiteľ vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Kancelária**

Výkonný výbor zriaďuje svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti združenia a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér združenia menovaný Výkonným orgánom.

Kancelária združenia vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

### **Povinné prílohy:**

Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8: Personálna matica MAS

## Príloha č. 9 : Stanovy MAS

**5.1.2 Implementačný proces****Implementačný proces v rámci PRV<sup>2</sup>**

MAS pri implementácii jednotlivých opatrení v rámci PRV 2014 - 2020 uplatní jednokolový proces schvaľovania a výberu ŽoNFP (výzva na predkladanie ŽoNFP). Postupy v rámci PRV na úrovni MAS a tiež na úrovni Riadiaceho orgánu sú uplatňované v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení a príručkou pre žiadateľa/prijímateľa. Súhrn procesov pre žiadateľov zahŕňa nasledujúce 3 roviny procesy (postupov):

**1) Vyhlásenie výzvy MAS na predkladanie ŽoNFP**

MAS má zostavený indikatívny harmonogram výziev, ktorý zverejňuje v systéme ITMS2014+ každoročne do 30. januára. Po schválení harmonogramu zo strany PPA ho zverejní na svojej webovej stránke [www.masdukla.sk](http://www.masdukla.sk). MAS vypracuje výzvu na predkladanie ŽoNFP vo forme a štruktúre v zmysle nariadenie vlády č. 71/2018. Následne ju prostredníctvom ITMS2014+ predloží na kontrolu PPA, ktorá do 5 pracovných dní posúdi predmetnú výzvu a v prípade potreby vydá pripomienky priamo v ITMS2014+. MAS je povinná prípadné pripomienky zapracovať priamo v ITMS2014+, v prípade ich nezapracovania v stanovenom termíne môže PPA uplatniť voči MAS zmluvne dohodnuté sankcie. MAS zodpovedá za to, že po vykonaní kontroly výzvy na predkladanie ŽoNFP zo strany PPA vykoná aktiváciu danej výzvy v systéme ITMS2014+. Informatívne zverejní MAS výzvu na predkladanie ŽoNFP aj na svojej webovej stránke [www.masdukla.sk](http://www.masdukla.sk), pričom právne účinky má výzva na predkladanie ŽoNFP zverejnená v systéme ITMS2014+. Súčasťou dokumentácie danej výzvy je samotná výzva na predkladanie ŽoNFP podpísaná štatutárom MAS. MAS je povinná vyhlásiť minimálne dve výzvy na predkladanie ŽoNFP pre opatrenie PRV SR 2014 – 2020 počas každého kalendárneho roka.

Dukla o. z. uplatňuje v rámci implementácie Stratégie CLLD iba formu uzavretých výziev, t. j. výziev s presným určením dátumu jej vyhlásenia a dátumu uzavretia s dĺžkou trvania minimálne 30 pracovných dní.

Na povinné formálne náležitosti výzvy, podmienky poskytnutia príspevku a obsah výzvy vrátane jej fakultatívneho obsahu sa vzťahujú ustanovenia Systému riadenia CLLD v platnom znení.

*Zmena a zrušenie výzvy na predkladanie ŽoNFP*

---

<sup>2</sup> V súlade s kapitolou 9 Systému riadenia CLLD

V nevyhnutných prípadoch, keď nie je možné konať o ŽoNFP predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP alebo je zmena výzvy potrebná za účelom jej optimalizácie, je MAS oprávnená výzvu zmeniť alebo zrušiť.

MAS môže zmeniť výzvu na predkladanie ŽoNFP, ak sa zmenou podstatným spôsobom nezmenia podmienky poskytnutia príspevku; zmena výzvy podlieha schváleniu PPA.

MAS je v odôvodnených prípadoch oprávnená resp. povinná zrušiť výzvu na predkladanie ŽoNFP. V prípade už uzavretej výzvy na predkladanie ŽoNFP je MAS oprávnená zrušiť uzavretú výzvu na predkladanie ŽoNFP do okamihu odoslania podaných ŽoNFP v rámci výzvy na ďalšie konanie a rozhodnutie PPA; zmena výzvy podlieha schváleniu PPA.

Zmeny a zrušenie výzvy zapracuje MAS priamo do výzvy v ITMS2014+ a informatívne ich zverejní aj na svojej webovej stránke [www.masdukla.sk](http://www.masdukla.sk).

Zmeny a zrušenie výzvy sa riadia príslušnými ustanoveniami Systému riadenia CLLD v platnom znení.

## **2) Hodnotenie ŽoNFP**

ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS o spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu.

Spôsob, formy, podmienky doručenia a registrácia ŽoNFP sa riadia príslušnými ustanoveniami Systému riadenia CLLD v platnom znení, časť „Procesné úkony – žiadosť o NFP“.

Doručením ŽoNFP na MAS sa začína konanie o žiadosti. ŽoNFP musí byť podaná riadne, včas a vo forme určenej v zverejnenej výzve. ŽoNFP sa podáva od zverejnenia výzvy do uzavretia výzvy, okrem prípadu, ak MAS určí vo výzve inú lehotu na predkladanie žiadosti.

Proces konania o ŽoNFP sa rozdeľuje do nasledujúcich fáz:

a) administratívne overenie vrátane overenia splnenia podmienok doručenia ŽoNFP a overenie podmienok poskytnutia príspevku, kontrola oprávnenosti výdavkov určených vo výzve a kontrolu obstarávania tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov v súlade s príslušnými ustanoveniami Systému riadenia CLLD v platnom znení.

b) odborné hodnotenie

Dukla o. z. uplatňuje v procese hodnotenia ŽoNFP kritériá schválené RO, ktoré sú uvedené v dokumente „Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla“.

MAS zabezpečí priradenie dvoch odborných hodnotiteľov k ŽoNFP prostredníctvom ITMS2014+. Odborný hodnotiteľ overuje cieľ, rozsah a činnosti projektu, prípadne súlad ŽoNFP so schémou štátnej pomoci alebo schémou pomoci de minimis. Odborní hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie ŽoNFP na základe kritérií na výber projektov CLLD

zverejnených vo výzve na predkladanie ŽoNFP. Odborné hodnotenie jednotlivých ŽoNFP zaznamenávajú hodnotitelia do hodnotiaceho hárku, ktorý obsahuje vyhodnotenie kritérií vrátane komentára odborných hodnotiteľov, popis záverov z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov. Obaja odborní hodnotitelia a, ak je to relevantné aj tretí hodnotiteľ, podpíšu hodnotiaci hárk, ktorý MAS zadá do ITMS2014+. Postupy odborného hodnotenia ŽoNFP sú uvedené v Príručke pre prijímateľa LEADER.

c) opravné prostriedky.

### 3) Výber ŽoNFP

Dukla o. z. uplatňuje tzv. jednokolový proces výberu.

Výberová komisia MAS v prípade potreby aplikuje rozlišovacie kritériá v ITMS2014+ a stanoví poradie ŽoNFP od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.

Výberová komisia zaznamená proces splikácie rozlišovacích kritérií v písomnej podobe. Následne vypracuje výberová komisia záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP), v ktorej navrhne PPA pre jednotlivé ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania).

Postupy jednokolového procesu výberu sú uvedené v príručke pre prijímateľa LEADER.

Postupy na strane RO:

#### **1. Príjem ŽoNFP na PPA**

PPA zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP) z MAS. MAS je povinná zaslať záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP) a všetky prijaté ŽoNFP v rámci výzvy na predkladanie ŽoNFP na PPA do 45 pracovných dní odo dňa uzavretia výzvy (v opačnom prípade môže PPA uplatniť voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP). PPA v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP na MAS a ostatné podmienky poskytnutia príspevku určených vo výzve MAS. PPA ďalej v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok zo strany MAS v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, ktoré sú bližšie definované v príručke pre prijímateľa LEADER v rámci konania o ŽoNFP.

Kontrola vecnej správnosti žiadosti o NFP

Pri kompletných ŽoNFP overuje PPA splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku v systéme ITMS2014+ (ak relevantné) a to na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP a v relevantných prílohách, ktorými žiadateľ preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku.

V prípade, ak na základe preskúmania ŽoNFP a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosti ŽoNFP alebo jej príloh, PPA vyzve žiadateľa na vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoNFP s lehotou min. 5 pracovných dní (kópia predmetnej výzvy na doplnenie bude zo strany PPA zaslaná na MAS). PPA pri identifikácii nezrovnalostí resp. chýb uvedených v záverečnej správe z výzvy na predkladanie ŽoNFP odstúpi všetky predložené ŽoNFP predmetnej výzvy spolu so záverečnou správou z výzvy (ŽoNFP) na príslušnú MAS za účelom vykonania nápravy/opravy. Opravenú záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP v rámci príslušnej výzvy je MAS povinná opätovne predložiť na PPA najneskôr do 15 pracovných dní odo dňa ich odstúpenia z PPA (v opačnom prípade môže PPA uplatniť voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP).

Postupy kontroly vecnej správnosti ŽoNFP sú uvedené v Príručke pre prijímateľa LEADER.

## **2. Odborné hodnotenie žiadosti o NFP**

PPA overí podmienky poskytnutia príspevku definované v príslušnej výzve. V rámci overenia hodnotiacich kritérií pre výber projektov (hodnotiace a bodovacie kritériá), PPA vykoná len formálnu kontrolu kritérií (napr. správne priradenie počtu bodov za splnenie kritéria a pod.), nie hodnotenie kvality, resp. posúdenie významu projektu pre stratégiu CLLD. V rámci odborného hodnotenia ŽoNFP nie je PPA oprávnená meniť bodové hodnotenie ŽoNFP, ktoré vykonali odborní hodnotitelia v rámci MAS.

PPA ďalej overí cieľ projektu a činnosti projektu. V rámci odborného hodnotenia overí PPA priradenie oprávnených výdavkov uvedených v ŽoNFP k prioritným a sekundárnym fokusovým oblastiam príslušného opatrenia/podopatrenia a operácie. V prípadoch, ak je to relevantné PPA vykoná overenie súladu predloženej ŽoNFP so schémou štátnej pomoci alebo schémou pomoci de minimis pre príslušné opatrenie/podopatrenie.

Ak počas procesu overenia hodnotiacich kritérií pre výber projektov (hodnotiace a bodovacie kritériá) nedospeje PPA k zhodnému záveru so záverom odborného hodnotenia vykonaného na MAS, resp. v prípade nejasností je PPA oprávnená si vyžiadať špecifikáciu posudzovania jednotlivých kritérií. V prípade, ak PPA znova nedospeje k zhodnému záveru so záverom odborného hodnotenia vykonaného na MAS ani na základe predloženej špecifikácie posudzovania kritérií zo strany MAS, PPA vráti záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP na MAS spolu so všetkými prijatými ŽoNFP v rámci predmetnej výzvy. MAS je povinná vykonať nový výber ŽoNFP do 15 pracovných dní v zmysle podmienok príručky pre prijímateľa LEADER. Následne PPA a MAS postupujú v zmysle ustanovení tejto kapitoly.

PPA je povinná výsledky po overení písomne zaznamenávať a vložiť do ITMS2014+ . PPA zasiela zoznam schválených žiadostí o NFP príslušnej MAS, ktorá ho zasiela následne príslušnému samosprávnemu kraju za účelom predchádzania rizika dvojitého financovania.

### **3. Vydanie Rozhodnutia**

Na základe skutočností zistených v rámci konania o ŽoNFP, t. j. na základe posúdenia splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve MAS, PPA do 35 dní od predloženia záverečnej správy z výzvy vydá:

- a) Rozhodnutie o schválení;
- b) Rozhodnutie o neschválení;
- c) Rozhodnutie o zastavení konania.

Postupy na vydanie Rozhodnutia zo strany PPA sú uvedené v Príručke pre prijímateľa LEADER.

### **Zmluva o poskytnutí NFP**

Príspevok sa poskytuje prijímateľovi na základe a v súlade so zmluvou uzavretou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, právny nárok na poskytnutie príspevku vzniká nadobudnutím účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP. Zmluva o poskytnutí NFP upravuje práva a povinnosti prijímateľa a PPA pri realizácii projektu a počas doby udržateľnosti projektu. Žiadateľ je povinný poskytnúť pred uzavretím zmluvy o poskytnutí NFP PPA súčinnosť v rozsahu potrebnom na uzavretie zmluvy. PPA zašle písomný návrh na uzavretie zmluvy o poskytnutí NFP a určí lehotu na prijatie návrhu žiadateľovi. Zmluva o poskytnutí NFP nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej prvého zverejnenia. Osobitné postupy sú upravené v Príručke pre prijímateľa LEADER .



### Implementačný proces v rámci IROP<sup>3</sup>

Jednotlivé postupy na úrovni MAS a tiež na úrovni Riadiaceho orgánu sú uplatňované v súlade so Systémom riadenia CLLD a príručkou pre žiadateľa/prijímateľa v platnom znení.

Implementačný proces v rámci IROP 2014-2020 sa riadi Systémom riadenia CLLD v platnom znení, programovými dokumentami IROP (Implementačný model, Príručka pre realizátora stratégie a Príručka pre užívateľa a pod.).

MAS po uzavretí zmluvy o poskytnutí NFP s RO pre IROP zameranej na realizáciu stratégie vyhlasuje výzvy na výber realizátorov svojej stratégie (ďalej len „ReS“), teda na predkladanie žiadostí ReS o príspevok (ďalej len „ŽoPr“). Výber ŽoPr je plne v kompetencii MAS, pričom musí prebehnúť objektívne a transparentne.

Proces od vyhlásenia výzvy na predkladanie ŽoPr až po výber ŽoPr a podpis zmluvy medzi MAS a ReS sa neriadi ustanoveniami zákona o EŠIF ani SyR EŠIF. Od momentu nadobudnutia účinnosti zmluvy s užívateľom sa ReS stáva tzv. užívateľom v zmysle definície § 3 ods. 2 písm. d) zákona o EŠIF. Od tohto momentu platia pre užívateľa primerane ustanovenia zákona o EŠIF.

MAS má kompetencie realizácie stratégie MAS a preto tiež nesie plnú zodpovednosť za realizáciu stratégie v súlade so záväznými právnymi aktmi SR a EÚ. RO pre IROP pôsobí ako koordinačný orgán pre MAS, poskytuje metodickú a koordinačnú podporu pre MAS pri realizácii stratégie a to predovšetkým prostredníctvom vydávania vzorov formulárov a metodických pokynov obsahujúcich záväzné a odporúčacie informácie pre MAS pri plnení povinností, ktoré jej vyplývajú zo zmluvy s užívateľom.

#### 1) Postup vyhlásenia výzvy

Základným metodickým podkladom na predloženie ŽoPr je výzva na predkladanie ŽoPr. MAS vyhlasuje výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, zostaveným na obdobie jedného kalendárneho roka (v termíne do 31. 10.), pričom prvý harmonogram výziev zostavuje MAS na obdobie od zverejnenia do konca príslušného kalendárneho roka. MAS zverejňuje harmonogram výziev na svojom webovom sídle [www.masdukla.sk](http://www.masdukla.sk) a v prípade, ak posun vyhlásenia výzvy v porovnaní s plánovaným termínom je väčší ako štyri mesiace alebo v prípade vecných zmien v uvádzaných údajoch, MAS vykoná aktualizáciu harmonogramu.

---

<sup>3</sup> V súlade s kapitolou 11 Systému riadenia CLLD

MAS je povinná sa riadiť pri príprave výzvy a relevantných dokumentov vzormi formulárov a metodickými pokynmi RO pre IROP. Pred vyhlásením výzvy je MAS povinná skontrolovať správnosť a kompletnosť výzvy a MAS po odsúhlasení výzvy zo strany RO pre IROP vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle [www.masdukla.sk](http://www.masdukla.sk). RO pre IROP zverejní informácie o zverejnení výzvy MAS na svojom webovom sídle s aktívnym odkazom na webovú stránku MAS; záväzné znenie výzvy je vždy to, ktoré je zverejnené na webovom sídle MAS.

Výzva môže mať **iba formu otvorenej výzvy**, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie je dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy.

MAS/RO pre IROP zverejní na svojom webovom sídle informáciu o tom, že MAS plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie finančných prostriedkov v lehote najmenej mesiac pred predpokladaným uzavretím výzvy. MAS zároveň priebežne zverejňuje informáciu o tom, že dopyt predložených ŽoPr dosiahol indikatívnu alokáciu, resp. aktuálne voľnú časť indikatívnej alokácie z dôvodu, aby sa mohli ReS efektívne rozhodovať pri predkladaní ŽoPr. Výber ŽoPr predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch (kolách) stanovených vo výzve. Jednotný formulár výzvy je upravený vo vzore, ktorý vydáva RO pre IROP.

#### Zmena a zrušenie výzvy

MAS oprávnená výzvu zmeniť alebo zrušiť v nevyhnutných prípadoch, kedy nie je možné postupovať v procese schvaľovania ŽoPr predložených na základe pôvodne vyhlásenej výzvy, alebo je zmena potrebná za účelom jej optimalizácie, resp. vhodnejšieho nastavenia. Predmetom zmeny môžu byť:

- Formálne náležitosti; MAS je oprávnená vykonať zmeny vo formálnych náležitostiach, pričom tieto zmeny, vrátane zdôvodnenia ich vykonania MAS zverejní na svojom webovom sídle. Zmeny vo formálnych náležitostiach je MAS oprávnená vykonať aj po uzavretí výzvy, pričom aj v prípade takýchto zmien je MAS povinná posudzovať ich vplyv z hľadiska zachovania princípov transparentnosti, rovnakého zaobchádzania a primeranosti, t. j. akákoľvek zmena formálnych náležitostí výzvy nemôže mať za následok rozšírenie alebo zúženie potenciálneho okruhu dotknutých Res alebo zásah do práv a povinností potenciálnych alebo zúčastnených ReS v rámci výzvy.
- Podmienky poskytnutia príspevku; MAS nie je oprávnená vykonať zmeny, ak ide o nasledujúce podmienky poskytnutia príspevku: oprávnenosť ReS, oprávnenosť aktivít, oprávnenosť miesta realizácie, spôsob financovania, kritériá na výber projektov.

- Prílohy; MAS je oprávnená vykonať zmeny v tejto časti výzvy, pričom tieto zmeny a zdôvodnenie ich vykonania MAS zverejní na svojom webovom sídle. MAS zverejňuje zmeny v prílohách formou sledovania zmien.

MAS v rámci zmeny výziev určí vo vzťahu k akým ŽoPr sa bude zmena výzvy aplikovať.

Ak by sa podmienky poskytnutia príspevku zmenili podstatným spôsobom (napr. zmeny spočívajúce v zmene oprávnenosti ReS, miesta realizácie, aktivít a kritérií na výber projektu alebo nie je možné financovať projekty z objektívnych dôvodov), MAS je povinná výzvu zrušiť a to do doby, kým nie je vyčerpaná alokácia. Povinnou súčasťou informácie o zrušení výzvy sú aj dôvody jej zrušenia. MAS je oprávnená zrušiť výzvu iba v prípade, ak je objektívne nemožné (z dôvodu legislatívnej alebo neodstrániteľnej prekážky, ktorú nebolo možné predvídať v čase vyhlásenia výzvy ani pri všetkej odbornej starostlivosti) pristúpiť k schváleniu ŽoPr a následnému financovaniu projektov užívateľov.

V prípade zrušenia výzvy MAS:

- a) vráti ŽoPr predložené do dátumu zrušenia výzvy dotknutému ReS, alebo
- b) zašle oznámenie o neschválení ŽoPr (ak nesplnila podmienky poskytnutia príspevku), alebo
- c) zašle oznámenie o schválení ŽoPr (ak je možné ŽoPr schváliť podľa podmienok poskytnutia príspevku platných ku dňu predloženia ŽoPr) a RO pre IROP k uvedenému udelil súhlas.

Zmena a zrušenie výzvy vrátane zdôvodnenia vykonanej zmeny/zrušenia podlieha súhlasu RO pre IROP a zverejneniu na webovom sídle MAS a RO pre IROP.

## **2) Postupy hodnotenia ŽoPr**

Schvaľovací proces žiadosti o príspevok zahŕňa:

- a) administratívne overenie Žiadosti o príspevok

MAS zabezpečí príjem ŽoPr odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoPr. Doručením ŽoPr na adresu MAS začína proces výberu ŽoPr. ReS doručuje ŽoPr písomne v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve ako aj v elektronickej forme podľa inštrukcií definovaných vo výzve. Po doručení ŽoPr MAS posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoPr riadne, včas a vo forme určenej vo výzve. V prípade, ak ReS nepredložil ŽoPr riadne, včas alebo v určenej forme, MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr, v ktorom uvedie dôvody neschválenia.

Pri ŽoPr, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS ďalej overí v rámci administratívneho overenia splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených v ŽoPr, dostupných zdrojoch pre priame overenie podmienok poskytnutia príspevku a v relevantných prílohách, ktorými ReS preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku. Usporiadanie výkonu administratívnej kontroly ŽoPr je v kompetencii MAS (prostredníctvom vlastných zamestnancov alebo priamo Výberovou komisiou) pri dodržaní zásady štyroch očí. Závery z administratívneho overenia MAS zaznamenáva v kontrolnom zozname. MAS následne overí ostatné podmienky poskytnutia príspevku, určených vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo z časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoPr.

V prípade, ak na základe preskúmania ŽoPr a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoPr alebo jej príloh, MAS vyzve ReS na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoPr (s lehotou min. 5 pracovných dní). Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých ReS rovnako. MAS stanoví jednotné kritériá posudzovania obsahu ŽoPr v rámci administratívneho overenia, pričom informácie o možnostiach nápravy zo strany ReS uvedie MAS vo výzve a v príručke pre ReS. MAS po doplnení údajov zo strany ReS overí, či ReS predložil všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložil včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. Opätovný výkon administratívneho overenia splnenia zaznamená MAS v kontrolnom zozname. V prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku, ktorých overenie je súčasťou administratívneho overenia, je ŽoPr postúpená na odborné hodnotenie.

V prípade nesplnenia niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a to ani po predložení doplnených údajov zo strany ReS MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr vrátane identifikácie podmienok, ktoré neboli splnené. MAS rovnako zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr v prípade nedoplnenia žiadnych náležitostí, v prípade doručenia požadovaných náležitostí po stanovenom termíne alebo v prípade, ak aj po doplnení chýbajúcich náležitostí naďalej pretrvávajú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti žiadosti, na základe čoho nie je možné overiť splnenie niektorej z podmienok poskytnutia príspevku a rozhodnúť o schválení ŽoPr.

b) odborné hodnotenie Žiadosti o príspevok

MAS v rámci odborného hodnotenia zabezpečí posúdenie ŽoPr minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoPr na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Podrobný popis spôsobu a postupu odborného hodnotenia bude uvedený v príručke pre hodnotenie ŽoPr odbornými hodnotiteľmi. MAS svojou účasťou nesmie zasahovať do obsahového vyhodnotenia jednotlivých kritérií odborného hodnotenia.

Odborní hodnotitelia sú povinní pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov. Odborní hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie v priestoroch určených MAS, pričom nie sú oprávnení odnášať poskytnuté dokumenty mimo priestorov MAS. Ak počas odborného hodnotenia odborní hodnotitelia zistia, že na posúdenie splnenia odborného hodnotenia je potrebné poskytnúť zo strany ReS doplňujúce informácie, MAS vyzve ReS na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov (s lehotou min. 5 pracovných dní).

Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoPr je hodnotiaci hárok. Procesný postup, ktorý predchádza vydaniu hodnotiaceho hárku upraví MAS v Príručke pre odborných hodnotiteľov. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie hodnotiacich kritérií, popis záverov z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov z odborného hodnotenia. Ku každému hodnotiacemu kritériu je zároveň uvedený komentár odborných hodnotiteľov, ktorý predstavuje slovný popis dôvodov vyhodnotenia daného hodnotiaceho kritéria a počtu pridelených bodov.

Ak ŽoPr nesplnila podmienky odborného hodnotenia, MAS zašle ReS oznámenie o neschválení ŽoPr spolu odôvodnením, kde uvedie dôvody nesplnenia kritérií odborného hodnotenia na základe výstupov z hodnotiaceho hárku. MAS je oprávnená vyzvať odborných hodnotiteľov na dopracovanie alebo bližší popis dôvodov nesplnenia kritérií odborného hodnotenia v prípade, ak odovzdaný hodnotiaci hárok neumožňuje MAS vypracovať dostatočne jasné a presné odôvodnenie pre neschválenie ŽoPr.

### **3) Postupy výberu ŽoPr**

MAS zosumarizuje výsledky administratívnej kontroly ŽoPr a odborného hodnotenia (overí, či hodnotenia odborných hodnotiteľov nie sú rozdielne o viac ako 10 bodov a v prípade potreby určí tretieho hodnotiteľa na doplňujúce hodnotenie, aritmetickým priemerom hodnotení určí výsledné počet bodov hodnotenej ŽoPr. V prípade rovnakého počtu bodov aplikuje Výberová komisia MAS rozlišovacie kritériá a následne stanoví poradie ŽoPr od najvyššie umiestnenej ŽoPr spĺňajúcej všetky podmienky poskytnutia príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky poskytnutia príspevku. Po ukončení procesu výberu ŽoPr štatutár MAS vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoPr, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie; protokol podpísaný štatutárnym orgánom MAS je MAS povinná predložiť na RO pre IROP do 45 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve.

#### Overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS

RO pre IROP posúdi splnenie podmienok administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr MAS na základe predloženého Protokolu o výbere ŽoPr a jeho príloh. RO pre IROP sa pri overení primerane uistí o dodržaní postupov pri výbere ŽoPr. V zmysle všeobecného nariadenia 1303/2013 RO pre IROP vykoná overenie administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr na základe náhodného výberu v rozsahu podľa rizikovej analýzy. Podrobný postup overenia výberu ŽoPr upravuje RO pre IROP v metodickom dokumente Implementačný model a jeho cieľom je primerane sa uistiť o skutočnosti, že MAS dodržala všetky postupy.

V prípade, ak pri preskúmvaní postupu MAS vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosti, RO pre IROP vyzve MAS na doplnenie neúplných údajov, vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov, v prípade potreby aj na zaslanie výzvy na doplnenie chýbajúcich náležitostí príslušným ReS. Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých ŽoPr rovnako. Po doplnení údajov zo strany MAS, RO pre IROP overí, či MAS predložila všetky požadované informácie a dokumenty a či ich predložila včas a opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. V prípade, že MAS nedoplní požadované informácie, RO pre IROP neudelí súhlas na zaslanie oznámenia o schválení ŽoPr a následné uzavretie zmlúv s príslušnými ReS. RO pre IROP pri identifikácii nesúladu, resp. chýb uvedených v Protokole o výbere ŽoPr odstúpi všetky predložené ŽoPr predmetnej výzvy spolu s Protokolom o výbere ŽoPr na príslušnú MAS za účelom vykonania nápravy/opravy a MAS je povinná opätovne predložiť RO pre IROP opravený Protokol o výbere ŽoPr spolu so všetkými predloženými ŽoPr v rámci príslušnej výzvy najneskôr do 15 pracovných dní odo dňa ich odstúpenia z RO pre IROP.

V prípade, že RO pre IROP nezistí žiadne závažné nedostatky v procese schvaľovania ŽoPr, resp. takéto overenie nebolo s ohľadom na rizikovú analýzu vykonané, zašle MAS písomný súhlas so zaslaním oznámenia o schválení ŽoPr príslušným ReS.

#### Zmluva s užívateľom

Po odoslaní oznámení o schválení ŽoPr MAS zabezpečí uzatvorenie zmluvy s užívateľom (ReS) podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorá upraví práva a povinnosti medzi MAS a ReS. MAS zasiela písomný návrh na uzavretie zmluvy s užívateľom a určí ReS (ktorému oznámila schválenie ŽoPr a ktorý poskytol potrebnú súčinnosť pri vypracovaní návrhu zmluvy) lehotu na prijatie návrhu zmluvy nie kratšiu ako 5 pracovných dní. .

Následne MAS zabezpečí zverejnenie platnej zmluvy s užívateľom v centrálnom registri zmlúv, pričom zmluva nadobúda účinnosť v deň nasledujúci po dni jej prvého zverejnenia a ReS sa stáva užívateľom.

## 5.2 Akčný plán

Časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS

**Tabuľka 4: Opatrenie stratégie CLLD**

| Názov opatrenia                             | Zakladanie inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia <sup>4</sup>      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Ciele opatrenia                             | Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja vidieckeho turizmu, investovaním do cestovného ruchu a jeho rozvoja, propagačné aktivity.                                                                                                                                                                                                                                           |
| Zdôvodnenie výberu                          | K tomuto cieľu má opatrenia prispieť týmito činnosťami:<br>1. obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest<br>2. nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb<br>3. podpora marketingových aktivít<br>4. podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest,</li> <li>nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb,</li> <li>podpora marketingových aktivít,</li> <li>podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností</li> </ul> |
| Oprávnení prijímateľa                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH na území MAS</li> <li>mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH na území MAS</li> </ul>                               |

<sup>4</sup> Platí v prílade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014



|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                  |                |                    |                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|
| Intenzita pomoci <sup>5</sup>                                                                           | 55 % zo zdrojov EÚ, 45 % vlastné zdroje/spolu financovanie prijímateľom<br>V súlade so schémami štátnej pomoci de minimis                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                  |                |                    |                         |     |
| Oprávnené výdavky                                                                                       | <ul style="list-style-type: none"><li>obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest</li><li>nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb</li><li>podpora marketingových aktivít</li><li>podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                  |                |                    |                         |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                                 | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 60 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                  |                |                    |                         |     |
| Finančný plán                                                                                           | Región <sup>6</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Spolu                                                            | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |
|                                                                                                         | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 929 062,00                                                       | 510 984,00     | -                  | 418 078,00              | -   |
|                                                                                                         | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | -                                                                | -              | -                  | -                       | -   |
|                                                                                                         | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 929 062,00                                                       | 510 984,00     | -                  | 418 078,00              | -   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií <sup>7</sup> | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla <ul style="list-style-type: none"><li>Počas doby udržateľnosti projektu nesmie dôjsť k zásadnému poklesu zamestnanosti v podniku vo vzťahu k podporeným aktivitám projektu.</li><li>Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých výsledkom je vytvorenie najmenej jedného pracovného miesta. V prípade, že projekt vytvorí pracovné miesta, bude zvýhodnený v závislosti od počtu vytvorených pracovných miest.</li><li>Zvýhodnené budú tie projekty, ktorých aktivity sa týkajú podpory výrobkov a služieb, ktoré sú pre trh nové alebo výrobkov a služieb, ktoré sú nové pre podnik (inovácie).</li><li>Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.</li></ul> |                                                                  |                |                    |                         |     |
| Povinné prílohy stanovené MAS <sup>8</sup>                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                  |                |                    |                         |     |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                                          | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Názov/Ukazovateľ                                                 | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |
|                                                                                                         | 5.1.1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch                   | počet          | 0                  | 12                      |     |
|                                                                                                         | 5.1.1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Počet podnikov, ktorým sa poskytne nenávratný finančný príspevok | počet          | 0                  | 12                      |     |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                                          | Dátum vyhlásenia výzvy: 07/2018 – otvorená výzva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                  |                |                    |                         |     |

Tabuľka 5: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov opatrenia                             | <b>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>sociálne služby a komunitné služby</li> <li>dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel</li> </ul>                                                                                                                                 |
| Priradenie kódu opatrenia                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach                                                                                                                                                                             |
| Ciele opatrenia                             | Audit zdrojov poukazuje na chýbajúce sociálne služby a sociálne zariadenia. Slabá stránka regiónu vyplýva z absencie komunitných centier, denných stacionárov a sociálnych zariadení pre dôchodcov a pre sociálne znevýhodnené obyvateľstvo. Sociálne služby sa neposkytujú alebo sa poskytujú len na veľmi nízkej úrovni. |
| Zdôvodnenie výberu                          | Dôvodom výberu tohto opatrenia je zlepšenie sociálnych služieb na území a dobudovanie alebo rekonštrukcia sociálnych zariadení, budovanie komunitných centier.                                                                                                                                                             |

<sup>5</sup> Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

<sup>6</sup> Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

<sup>7</sup> v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

<sup>8</sup> MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD



| Rozsah a oprávnené činnosti                                                                | <p><b>Činnosť 1 - sociálne a komunitné služby:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia</li><li>- zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb</li><li>- rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb</li><li>- infraštruktúra komunitných centier</li></ul> <p><b>Činnosť 2 - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>- nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie</li><li>- zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.,</li></ul> |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|--|--------|------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-------|-------------------------------------------------------|------------|------------|---|-----------|---|----|---|---|---|---|---|-------|------------|------------|---|-----------|---|
| Oprávnení prijímatelia                                                                     | občianske združenia<br>neziskové organizácie<br>cirkevné organizácie<br>združenie miest a obcí                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Intenzita pomoci                                                                           | 95% zo zdrojov EÚ<br>5% vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Oprávnené výdavky                                                                          | <p><b>Oprávnené výdavky v rámci činnosti 1:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia</li><li>▪ zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb</li><li>▪ rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb</li></ul> <p>infraštruktúra komunitných centier</p> <p><b>Oprávnené výdavky v rámci činnosti 2:</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie</li><li>▪ zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.</li></ul>                       |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 50 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Finančný plán                                                                              | <table><tr><th>Región</th><th>Spolu</th><th>EÚ</th><th>ŠR</th><th>VZ</th><th>iné</th></tr><tr><td>MR</td><td>200 000,00</td><td>190 000,00</td><td>-</td><td>10 000,00</td><td>-</td></tr><tr><td>VR</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>200 000,00</td><td>190 000,00</td><td>-</td><td>10 000,00</td><td>-</td></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |                    |                         |     |  | Región | Spolu            | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné   | MR                                                    | 200 000,00 | 190 000,00 | - | 10 000,00 | - | VR | - | - | - | - | - | Spolu | 200 000,00 | 190 000,00 | - | 10 000,00 | - |
| Región                                                                                     | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| MR                                                                                         | 200 000,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 190 000,00     | -                  | 10 000,00               | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| VR                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | -              | -                  | -                       | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Spolu                                                                                      | 200 000,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 190 000,00     | -                  | 10 000,00               | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla<br><br>- Projekt musí mať preukázateľný dopad na podporu, rozvoj alebo posilnenie vzťahov medzi mestom a jeho okolitým zázemím obcí alebo medzi obcou ako rozvojovým pólom a jej sídelným zázemím.<br>- Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | <table><tr><th>Kód/ID</th><th>Názov/Ukazovateľ</th><th>Merná jednotka</th><th>Počiatočná hodnota</th><th>Celková cieľová hodnota</th></tr><tr><td>5.1.2</td><td>Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry</td><td>počet</td><td>0</td><td>5</td></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                |                    |                         |     |  | Kód/ID | Názov/Ukazovateľ | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota | 5.1.2 | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry | počet      | 0          | 5 |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Kód/ID                                                                                     | Názov/Ukazovateľ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| 5.1.2                                                                                      | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | počet          | 0                  | 5                       |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 10/2019 – otvorená výzva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |

Tabuľka 6: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov opatrenia                             | <b>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel</li> <li>infraštruktúra vzdelávania</li> <li>sociálne služby a komunitné služby</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Priradenie kódu opatrenia                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Ciele opatrenia                             | Audit dopravnej infraštruktúry a kvality obecných komunikácií a chodníkov odhalil nevyhovujúci stav cestnej siete, chodníkov, lávok a mostov na území. Zlý stav a absencia chodníkov v niektorých obciach znižujú bezpečnosť chodcov, ktorí namiesto chodníkov využívajú cestné komunikácie. Takisto inštitúcie vzdelávania nie sú vo vyhovujúcom stave, znižuje sa tak kvalita vzdelávacieho procesu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Zdôvodnenie výberu                          | Nedostatky v občianskej vybavenosti znižujú atraktivitu obcí a nevytvárajú vhodné podmienky pre zotrvanie mladých ľudí a rodín na území. Cieľom je aj skvalitniť technické vybavenie v rámci vzdelávacieho procesu a zvýšiť aj kapacity týchto inštitúcií v regióne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | <p><b>Činnosť 1 - sociálne a komunitné služby:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia</li> <li>zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb</li> <li>rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb</li> <li>infraštruktúra komunitných centier</li> </ul> <p><b>Činnosť 2 - infraštruktúra vzdelávania:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ</li> <li>skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení</li> </ul> <p><b>Činnosť 3 - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom</li> <li>nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie</li> <li>zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjaciach staníc pre elektrobicykle a pod.,</li> </ul>                                                                                           |
| Oprávnení prijímatelia                      | Obce/mestá na území MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Intenzita pomoci                            | 95 % zo zdrojov EÚ<br>5 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Oprávnené výdavky                           | <p><b>Oprávnené výdavky v rámci činnosti 1:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia</li> <li>zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb</li> <li>rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb</li> <li>infraštruktúra komunitných centier</li> </ul> <p><b>Oprávnené výdavky v rámci činnosti 2:</b><br/>Medzi oprávnené výdavky patrí rozvoj infraštruktúry vzdelávania ZŠ a MŠ, t. j. na vybavenie potrebné na vybudovanie, resp. modernizáciu učební ZŠ:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>obstaranie jazykových učební na výučbu slovenského jazyka a cudzích jazykov, vrátane slovenského jazyka pre osoby vyrastajúce v inom jazykovom prostredí,</li> <li>obstaranie školských knižníc vrátane priestorov pre ďalší rozvoj kľúčových kompetencií žiakov,</li> <li>obstaranie prírodovedných učební,</li> <li>obstaranie polytechnických učební,</li> <li>obstaranie IKT učební,</li> <li>stavebno-technické úpravy pre potreby obstarania učební.</li> </ol> <p>Hlavné aktivity projektu musia byť vo vecnom súlade s typmi oprávnených aktivít IROP, na realizáciu ktorých je vyhlásená táto výzva. Typ aktivity f) nie je možné realizovať ako samostatný/jediný typ aktivity. Zároveň sú oprávnené aj podporné aktivity projektu, a to mzdové výdavky prijímateľa súvisiace s riadením projektu a výdavky na informovanie a komunikáciu spojenú s realizáciou projektu.</p> |

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|--------------------|-------------------------|-------|-------------------------------------------------------|------------|------------|---|----------|---|----|---|---|---|---|---|-------|------------|------------|---|----------|---|
|                                                                                            | <p>Z hľadiska MŠ, bude oprávnené rozširovanie kapacít existujúcich objektov MŠ prístavbou, nadstavbou, rekonštrukciou, zmenou dispozície objektov, nákup interiérového vybavenia a výpočtovej techniky:</p> <p>a. výstavba nových objektov materských škôl vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania;</p> <p>b. rozširovanie kapacít existujúcich objektov materských škôl prístavbou, nadstavbou, rekonštrukciou, zmenou dispozície objektov;</p> <p>c. stavebno-technické úpravy existujúcich objektov a ich adaptácia pre potreby materskej školy s prvkami inkluzívneho vzdelávania (napr. nevyužitý priestory ZŠ);</p> <p>d. stavebno-technické úpravy areálu materskej školy vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti – uzavretých aj otvorených areálov s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania;</p> <p>e. obstaranie materiálno-technického vybavenia materských škôl;</p> <p>f. zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov materských škôl.</p> <p>Aktivitu f. nie je možné realizovať ako samostatnú aktivitu.</p> <p><i>Oprávnené výdavky v rámci činnosti 3:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li>▪ výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom</li><li>▪ budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách</li><li>▪ nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie</li></ul> <p>zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod.</p> |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | <p><i>Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR</i></p> <p><i>Maximálna výška príspevku: 35 000 EUR</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Finančný plán                                                                              | <table><tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>184 211,00</td><td>175 000,00</td><td>-</td><td>9 211,00</td><td>-</td></tr><tr><td>VR</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>184 211,00</td><td>175 000,00</td><td>-</td><td>9 211,00</td><td>-</td></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Región         | Spolu              | EÚ                      | ŠR                 | VZ                      | iné   | MR                                                    | 184 211,00 | 175 000,00 | - | 9 211,00 | - | VR | - | - | - | - | - | Spolu | 184 211,00 | 175 000,00 | - | 9 211,00 | - |
| Región                                                                                     | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné                |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| MR                                                                                         | 184 211,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 175 000,00     | -                  | 9 211,00                | -                  |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| VR                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | -              | -                  | -                       | -                  |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Spolu                                                                                      | 184 211,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 175 000,00     | -                  | 9 211,00                | -                  |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | <p>Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla</p> <p>- Projekt musí mať preukázateľný dopad na podporu, rozvoj alebo posilnenie vzťahov medzi mestom a jeho okolitým zázemím obcí alebo medzi obcou ako rozvojovým pólom a jej sídelným zázemím.</p> <p>- Projekt uplatňuje zásadu „znečisťovateľ platí“.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | <table><tr><td>Kód/ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr><tr><td>5.1.2</td><td>Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry</td><td>ks</td><td>0</td><td>7</td></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Kód/ID         | Názov/Ukazovateľ   | Merná jednotka          | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota | 5.1.2 | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry | ks         | 0          | 7 |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Kód/ID                                                                                     | Názov/Ukazovateľ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| 5.1.2                                                                                      | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | ks             | 0                  | 7                       |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | <p><i>Dátum vyhlásenia výzvy: 10/2019 – otvorená výzva</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                |                    |                         |                    |                         |       |                                                       |            |            |   |          |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |          |   |

Tabuľka 7: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Prenos znalostí a informačné akcie                                  |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia                   | <b>1/1.2</b>                                                        |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, P4, 5C, 5E, 6A, 6C |

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ciele opatrenia             | <p>Informačné aktivity predstavujú krátkodobé, resp. jednorazové odborné informačné činnosti adresované pre pôdohospodárov a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností pre pracujúcich v pôdohospodárstve najmä v oblastiach: informácie o cieľoch spoločnej poľnohospodárskej politiky a nastavenia systému, dodržiavania jeho podmienok.</p> <p>Primárnym cieľom opatrenia je zvýšiť efektivitu výrobných faktorov a dosiahnuť zvyšovanie sa pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov. Z analýzy územia vychádza potreba investične podporiť malé podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Zdôvodnenie výberu          | Potreba realizácie vyplýva z analýzy územia MAS, ktorá poukazuje na nedostatočnú informovanosť v regióne. Prostredníctvom informačných akcií sa má zvýšiť celkové povedomie prijímateľov v poľnohospodárstve.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Rozsah a oprávnené činnosti | <p><i>Oprávnenými aktivitami sú krátkodobé (maximálna dĺžka trvania aktivity je 3 dni), resp. jednorazové odborné demonštračné a informačné činnosti adresované pre pôdohospodárov a prijímateľov pomoci v rámci rozvoja vidieka, zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností pre pracujúcich v pôdohospodárstve formou informačného a/alebo demonštračného podujatia.</i></p> <p><i>V rámci predmetnej výzvy nemôžu byť informačné podujatia realizované formou dištančného vzdelávania.</i></p> <p><u>Oblasti zamerania aktivít:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. oblasť aplikácie spoločnej poľnohospodárskej politiky – nastavenie systému, podpory, kritéria, podmienky, kontrola, autorizácia, platby, previazanosť na národné podpory a štátnu pomoc;</li> <li>2. oblasť ekologického poľnohospodárstva;</li> <li>3. informačné aktivity so zameraním na znižovanie znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia – ovzdušie, voda, pôda, klíma ako a biodiverzity;</li> <li>4. oblasť hospodárenia s vodou na poľnohospodárskej pôde – protierózne a protipovodňové opatrenia;</li> <li>5. oblasť so zameraním na zvýšenie záujmu o hospodárenie v uvedených oblastiach s dôrazom na kompenzačné platby v územiach NATURA 2000;</li> <li>6. oblasť aplikácie hnojív a pesticídov do pôdy – smernice a nariadenia na ich aplikáciu;</li> <li>7. oblasť zameraná na protieróznú ochranu a ochranu proti degradácii pôdy vrátane starostlivosti o TTP;</li> <li>8. oblasť zamerania na energetickú efektivitu v pôdohospodárstve – efektívne tepelné hospodárstvo s udržateľným využitím obnoviteľných zdrojov energie, ktoré je podnik schopný produkovať. Využitie minimalizačných technológií pri osevných postupoch;</li> <li>9. oblasť výroby elektrickej energie a tepla s využitím vedľajších produktov, zvyškov a iných nepotravinových surovín;</li> <li>10. oblasť manipulácie, uskladňovania a aplikácie organických hnojív, exkrementov hospodárskych zvierat s dôrazom na minimalizáciu úniku skleníkových plynov;</li> </ol> |
| Oprávnení prijímateľa       | Fyzické a právnické osoby s oficiálne zaregistrovaným sídlom resp. prevádzkou na území MAS - poskytovatelia služieb demonštračných aktivít a informačných akcií, pôsobiace v oblasti vedy, výskumu a ďalšieho vzdelávania, ktoré majú v predmete svojej činnosti zapísané vzdelávacie aktivity alebo poskytovanie demonštračných/informačných aktivít                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Intenzita pomoci            | 100 % zo zdrojov EÚ a SR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Oprávnené výdavky           | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. personálne náklady na zabezpečenie, prípravu a realizáciu aktivít vrátane odmien a odvodov do zdravotných poisťovní a sociálnej poisťovne;</li> <li>2. prenájom priestorov a potrebnej techniky;</li> <li>3. materiálo-technické náklady, zahŕňajúce vydávanie odborných publikácií v tlačenej a elektronickej forme, náklady na propagáciu formou informačných a propagačných materiálov, i náklady na služby v súvislosti s aktivitou;</li> <li>4. ubytovacie náklady (výdavky na ubytovanie u účastníkov, zamestnancov konečného prijímateľa finančnej pomoci a osôb mimo pracovnoprávneho vzťahu zúčastňujúcich sa na vzdelávacej aktivite hradené formou faktúr na základe prezenčných listín), náklady na občerstvenie resp. dopravné náklady, ak sú súčasťou projektu;</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|--|--------|------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-------|---------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|------------------------|-------|----|---|-----------------------------|-------|---|---|-------|-----------|-----------|-----------|---|---|
|                                                                                            | 5.investičné náklady spojené s realizáciou demonštračnej aktivity<br>6. režijné náklady spojené s realizáciou vzdelávacej aktivity vrátane nákladov na získavanie zručností- nepriame výdavky/náklady súvisiace so zabezpečením podporných aktivít projektu a taktiež náklady konečného prijímateľa finančnej pomoci, ktoré súvisia s projektom (okrem nákladov, ktoré si uplatňuje v rámci priamych oprávnených výdavkov v rámci projektu) napr. nákup tlačív, platby za telefón atď. |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 50 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Finančný plán                                                                              | <table><tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>60 000,00</td><td>45 000,00</td><td>15 000,00</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>VR</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>60 000,00</td><td>45 000,00</td><td>15 000,00</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>                                                                                                                |                |                    |                         |     |  | Región | Spolu            | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné   | MR                                                | 60 000,00 | 45 000,00 | 15 000,00 | -                      | -     | VR | - | -                           | -     | - | - | Spolu | 60 000,00 | 45 000,00 | 15 000,00 | - | - |
| Región                                                                                     | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| MR                                                                                         | 60 000,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 45 000,00      | 15 000,00          | -                       | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| VR                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | -              | -                  | -                       | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Spolu                                                                                      | 60 000,00                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 45 000,00      | 15 000,00          | -                       | -   |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020                                                                                                                                                           |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | <table><tr><td>Kód/ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td></tr><tr><td rowspan="3">1/1.2</td><td>Počet účastníkov vzdelávacej/informačnej aktivity</td><td>počet</td><td>0</td><td>60</td></tr><tr><td>Počet vzdelávacích dní</td><td>počet</td><td>0</td><td>3</td></tr><tr><td>Počet podporených projektov</td><td>počet</td><td>0</td><td>3</td></tr></table>                                            |                |                    |                         |     |  | Kód/ID | Názov/Ukazovateľ | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota | 1/1.2 | Počet účastníkov vzdelávacej/informačnej aktivity | počet     | 0         | 60        | Počet vzdelávacích dní | počet | 0  | 3 | Počet podporených projektov | počet | 0 | 3 |       |           |           |           |   |   |
| Kód/ID                                                                                     | Názov/Ukazovateľ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| 1/1.2                                                                                      | Počet účastníkov vzdelávacej/informačnej aktivity                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | počet          | 0                  | 60                      |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
|                                                                                            | Počet vzdelávacích dní                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | počet          | 0                  | 3                       |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
|                                                                                            | Počet podporených projektov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | počet          | 0                  | 3                       |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy:02/2020; dátum uzavretia výzvy: 05/2020                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                |                    |                         |     |  |        |                  |                |                    |                         |       |                                                   |           |           |           |                        |       |    |   |                             |       |   |   |       |           |           |           |   |   |

Tabuľka 8: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia                   | 4/4.1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 3A<br>Sekundárna FO doplnková: 2A, 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Ciele opatrenia                             | Primárnym cieľom opatrenia je zvýšiť efektivitu výrobných faktorov a dosiahnuť zvyšovanie sa pridanej hodnoty poľnohospodárskych podnikov. Z analýzy územia vychádza potreba investične podporiť malé podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Zdôvodnenie výberu                          | <p>Audit zdrojov i SWOT analýza poukazuje na nasledovné slabé stránky: nedostatočná podpora mladých poľnohospodárov, malých rodinných a samozásobiteľských fariem a je potrebné ich podporiť v nasledovných činnostiach:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV;</li> <li>2. zvýšením odbytu;</li> <li>3. znížením záťaže na ŽP vrátane technológií;</li> <li>4. zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy;</li> <li>5. reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby;</li> <li>6. zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou;</li> <li>7. zvýšením efektivity využívania vody.</li> </ol> |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | <p>1. Špeciálna rastlinná výroba:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska;</li> <li>• Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu;</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                    |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činnosti.</li> </ul> <p>2. Živočišna výroba:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočišnej výroby vrátane prípravy staveniska;</li> <li>Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočišnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stielivami;</li> <li>Investície do technologických riadiacich systémov a systémov ochrany objektov (automatické riadenie kŕmenia, napájania a riadenie kvality životného prostredia zvierat, vrátane monitoringu fariem z hľadiska ochrany chovaných zvierat);</li> <li>Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočišnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov.</li> </ul> <p>3. Zlepšenie využívania závlah</p> <p>Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;</p> <p>Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;</p> <p>4. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;</li> <li>Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočišnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;</li> <li>Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie.</li> </ul> <p>5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava a oblasť odbytu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušární s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt.</li> </ul> <p>6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.</li> </ul> <p>7. Biomasa, založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt;</li> <li>investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWt;</li> <li>investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.</li> </ul> |
| Oprávnení prijímateľa | Prijímateľom pomoci sú fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe na území MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Intenzita pomoci      | 50 % zo zdrojov EÚ a ŠR<br>50 % vlastné zdroje/spoluufinancovanie prijímateľom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |



|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|--|
| Oprávnené výdavky                                                                          | <div>1. investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehmotného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností</div> <div>2. investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známk);</div> <div>3. investície do dlhodobého hmotného majetku nakúpeného z druhej ruky vrátane jeho lízingu, ale len v prípade, že žiadateľom o NFP je mladý farmár z Opatrenia 6.1 a v čase podania žiadosti vek majetku neprevyšuje 3 roky;</div> <div>4. súvisiace všeobecné náklady definované v kapitole 8.1.3 (v zmysle č. 45 nariadenia 1305/2013.).</div> |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 30 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |
| Finančný plán                                                                              | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Spolu                                                                                                      | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |  |
|                                                                                            | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 160 000,00                                                                                                 | 60 000,00      | 20 000,00          | 80 000,00               | -   |  |
|                                                                                            | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | -                                                                                                          | -              | -                  | -                       | -   |  |
|                                                                                            | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 160 000,00                                                                                                 | 60 000,00      | 60 000,00          | 80 000,00               |     |  |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | <div>Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.</div> <div>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020</div> <div>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020</div> <div>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)</div> <div>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |
| Povinné prílohy staovené MAS                                                               | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Názov/Ukazovateľ                                                                                           | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |  |
|                                                                                            | 4/4.1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Počet podporených projektov                                                                                | počet          | 0                  | 4                       |     |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR            | 0                  | 160 000,00              |     |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | počet          | 0                  | 4                       |     |  |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 06/2019; Dátum uzavretia výzvy: 09/2019                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                            |                |                    |                         |     |  |

Tabuľka 9: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov opatrenia                             | <b>Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Priradenie kódu opatrenia                   | <b>6/6.1</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 2B<br>Sekundárna FO doplnková: 2A, 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Ciele opatrenia                             | Podpora sa poskytuje mladému poľnohospodárovi na začatie jeho podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby na realizáciu podnikateľského plánu.                                                                                                                                                                                                   |
| Zdôvodnenie výberu                          | Opatrenie by malo prispieť ku návratu mladých ľudí zo zahraničia, generáčnej výmene a vytvoreniu vzťahu mladých ľudí k poľnohospodárstvu a podporiť poľnohospodárov, ktorí nemajú odvahu začať podnikáť.                                                                                                                                                                              |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | Podľa podmienok PRV SR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Oprávnení prijímatelia                      | Mladý poľnohospodár – samostatne hospodáriaci roľník (mikropodnik alebo malý podnik v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES), ktorý vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku, ktorý je hlavným zdrojom jeho príjmu. Táto fyzická osoba v čase podania ŽoNFP nemá viac ako 40 |

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|
|                                                                                            | rokov, má zodpovedajúce profesijné zručnosti a schopnosti a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako jeho jediný a najvyšší predstaviteľ.                                                                                                                                                                                 |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Intenzita pomoci                                                                           | 100 % zo zdrojov EÚ a SR                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Oprávnené výdavky                                                                          | Oprávnené náklady sú výlučne náklady uvedené v podnikateľskom pláne. Prijímateľ podpory nie je povinný preukazovať skutočný účel použitia NFP na jednotlivé typy nákladov, uvedených v podnikateľskom pláne.                                                                                                                  |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 50 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 50 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Finančný plán                                                                              | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Spolu                                                                                                      | EÚ             | SR                 | VZ                      | iné |
|                                                                                            | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 150 000,00                                                                                                 | 112 500,00     | 37 500,00          | 0                       |     |
|                                                                                            | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -                                                                                                          | -              | -                  | -                       | -   |
|                                                                                            | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 150 000,00                                                                                                 | 112 500,00     | 37 500,00          | 0                       | -   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020. |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                            |                |                    |                         |     |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Názov/Ukazovateľ                                                                                           | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |
|                                                                                            | 6/6.1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Počet podporených projektov                                                                                | počet          | 0                  | 3                       |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR            | 0                  | 150 000,00              |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | počet          | 0                  | 3                       |     |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 10/2018; Dátum uzavretia výzvy: 05/2018                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                            |                |                    |                         |     |

Tabuľka 10: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov opatrenia                             | <b>Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Priradenie kódu opatrenia                   | <b>6/6.4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 2A, 5C<br>Sekundárna FO doplnková: 2A, 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Ciele opatrenia                             | <p>Cieľom tohto opatrenia je vytvoriť možnosti získania doplnkových zdrojov príjmov pre miestne obyvateľstvo cez ubytovanie, ponuku miestnych špecialít a budovanie služieb pre relaxáciu a aktívny oddych. Poloha územia VSP a prírodné prostredie sú základnými predpokladmi pre tvorbu vidieckeho cestovného ruchu.</p> <p>Súčasťou podopatrenia sú nasledovné činnosti:</p> <p>Činnosť 1: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom, agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</p> <p>Činnosť 2: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</p> <p>Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby</p> |



|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                             | nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru /vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Zdôvodnenie výberu          | <i>Využitie prírodného potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu a agroturistiky.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Rozsah a oprávnené činnosti | <p>Účelom poskytnutia pomoci je podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností prostredníctvom pomoci na <b>počiatočnú investíciu</b> na:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- hmotné a nehmotné aktíva spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou (činnosť 1) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu technológií, strojov, zariadení a pod., v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti;</li> <li>- hmotné a nehmotné aktíva spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu (činnosť 2) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, na vykonávanie činností alebo poskytovanie služieb spojených s danou cieľovou skupinou, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu zariadení a pod. v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti;</li> <li>- hmotné a nehmotné aktíva na spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE (činnosť 3) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu zariadení a pod. v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti;</li> </ul> <p>Za <b>počiatočnú investíciu</b> sa považuje investícia do hmotných a nehmotných aktív, ktorá sa týka založenia nového podniku, rozšírenia kapacity existujúceho podniku, diverzifikácie výroby podniku na produkty alebo služby, ktoré sa predtým v podniku nevyrábali alebo neposkytovali;</p> <p>Oprávnené sú len projekty zamerané na počiatočnú investíciu príjemcu pomoci, zameranú na:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- založenie nového podniku alebo</li> <li>- rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo</li> <li>- diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti.</li> </ul> <p>Za založenie nového podniku sa považuje vznik mikropodniku alebo malého podniku na území MAS, za účelom vykonávania činnosti oprávnenej na podporu v rámci tejto výzvy. Za nový podnik sa považuje podnik, ktorý vznikol najskôr v deň vyhlásenia tejto výzvy. Za vznik nového podniku sa považuje zápis podniku v príslušnom registri (napríklad zápis v obchodnom registri)</p> <p>Za rozšírenie kapacity existujúceho podniku sa berie rozšírenie existujúcej kapacity z dôvodu ďalšej investície (napr. zvýšenie počtu lôžok, počtu vyrobených výrobkov, výkonu, kapacity výrobných linky, alebo zariadenia, kapacity areálu, plochy areálu, počtu poskytnutých služieb a pod.) minimálne o 25 %.</p> <p>Za diverzifikáciu činnosti podniku na produkty, ktoré predtým neboli predmetom činnosti žiadateľa sa považuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- začatie vykonávania činností, ktoré pred dátumom vyhlásenia výzvy nemal uvedený ako predmet činnosti v oprávnení podnikat' (napr. nemal ich zapísané v obchodnom registri, t.j. nemal zapísané napr. služby ubytovania a projekt rieši investíciu do ubytovacieho zariadenia) alebo</li> </ul> |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- začatie poskytovania služieb, ktoré predtým neposkytoval (napr. poskytoval ubytovacie služby, ale neposkytoval služby wellness a predmetom projektu sú sauny) alebo</li> <li>- začatie produkcie výrobkov, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti (napr. vyrábala hliníkové okná a teraz diverzifikoval výrobu aj na plastové okná a predmet projektu je nákup stojov na túto výrobu).</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Oprávnení prijímateľa | <p>Oprávnenými prijímateľmi sú podniky v zmysle čl. 107 ZFEÚ t.j. subjekty, ktoré vykonávajú hospodársku činnosť na území MAS bez ohľadu na ich právny status a spôsob financovania, ktoré sú:</p> <p>A) v prípade investícií spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou (činnosť 1):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%, ktoré obhospodarujú lesy vo vlastníctve: <ul style="list-style-type: none"> <li>o súkromných vlastníkov a ich združení;</li> <li>o obcí a ich združení;</li> <li>o Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</li> </ul> </li> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.</li> <li>- Nepoľnohospodárske, nelesnícke a neakvakultúrne mikropodniky a malé podniky na území MAS (v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014).</li> <li>- Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky v zmysle Prílohy I nariadenia (EÚ) č.651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania Žiadosti o NFP (ďalej len „ŽoNFP“), predstavuje minimálne 30%.</li> </ul> <p>B) v prípade investícií spojených s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu (činnosť 2):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%, ktoré obhospodarujú lesy vo vlastníctve: <ul style="list-style-type: none"> <li>o súkromných vlastníkov a ich združení;</li> <li>o obcí a ich združení;</li> <li>o Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</li> </ul> </li> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.</li> <li>- Nepoľnohospodárske, nelesnícke a neakvakultúrne mikropodniky a malé podniky na území MAS (v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014).</li> <li>- Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky v zmysle Prílohy I nariadenia (EÚ) č.651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.</li> </ul> <p>C) Oprávnenými žiadateľmi (konečnými prijímateľmi) v prípade investícií spojených so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ uvedenej v prílohe 3.6 tejto výzvy, vrátane využívania OZE (činnosť 3):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky v zmysle Prílohy I nariadenia (EÚ) č.651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.</li> </ul> |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |           |           |           |           |     |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----|
|                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%, ktoré obhospodarujú lesy vo vlastníctve: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ súkromných vlastníkov a ich združení;</li> <li>○ obcí a ich združení;</li> <li>○ Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</li> </ul> </li> <li>- Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky na území MAS v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |           |           |           |           |     |
| Intenzita pomoci                        | 55 % zo zdrojov EÚ a ŠR<br>45 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |           |           |           |     |
| Oprávnené výdavky                       | <p>Výdavky na hmotné a nehmotné aktíva na počiatočnú investíciu, zameranú na založenie nového podniku alebo rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti a to:</p> <p>Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od <b>1. januára 2016</b>. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa <b>19. apríla 2016</b>. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- výdavky, pri ktorých bol dodržaný stimulačný účinok pomoci. Pomoc sa pokladá za pomoc, ktorá má stimulačný účinok, ak príjemca pomoci podá písomnú ŽoNFP v rámci tejto výzvy, pred začatím práce<sup>9</sup> na projekte alebo činnosti,</li> <li>- nadobudnuté aktíva musia byť nové, s výnimkou mikropodnikov, malých a stredných podnikov,</li> <li>- oprávnené výdavky sú výdavky na oprávnené projekty, a to výdavky na: <ul style="list-style-type: none"> <li>- výstavbu, obstaranie (vrátane leasingu) alebo rozšírenie kapacity nehnuteľného majetku vrátane prípravy staveniska, terénnych úprav a úpravy okolia a vrátane vnútorného vybavenia; u obstarania nehnuteľného majetku (okrem nezastavaného a zastavaného pozemku) najviac za sumu nepresahujúcu 30 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom.</li> <li>- kúpu nezastavaného a zastavaného pozemku za sumu nepresahujúcu 10 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom.</li> <li>- obstaranie nových strojov a zariadení vrátane leasingu do výšky ich trhovej hodnoty</li> <li>- nehmotné investície - len obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru,</li> </ul> </li> </ul> |           |           |           |           |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna) | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 30 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |           |           |           |     |
| Finančný plán                           | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Spolu     | EÚ        | ŠR        | VZ        | iné |
|                                         | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 83 637,00 | 34 500,00 | 11 500,00 | 37 637,00 | -   |
|                                         | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | -         | -         | -         | -         | -   |
|                                         | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 83 637,00 | 34 500,00 | 11 500,00 | 37 637,00 | -   |

<sup>9</sup> **Začatím prác** sa rozumie buď začiatok stavebných prác týkajúcich sa investície, alebo prvý právny záväzok objednať zariadenie, pozemok, stavbu stroj alebo akýkoľvek iný záväzok, na základe ktorého je investícia nezvratná, podľa toho, čo nastane skôr. Nákup pozemku a prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, sa nepokladá za začatie prác.

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                            |                |                    |                         |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|--|
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020. |                                                                                                            |                |                    |                         |  |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                            |                |                    |                         |  |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Názov/Ukazovateľ                                                                                           | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |  |
|                                                                                            | 6/6.4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Počet podporených projektov                                                                                | počet          | 0                  | 2                       |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR            | 0                  | 83 637,00               |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | počet          | 0                  | 2                       |  |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 06/2020; dátum uzavretia výzvy: 09/2020                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                            |                |                    |                         |  |

Tabuľka 11: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |           |           |           |    |     |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|----|-----|
| Názov opatrenia                             | Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |           |           |           |    |     |
| Priradenie kódu opatrenia                   | 8/8.5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |           |           |           |    |     |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: P4<br>Sekundárna FO doplnková: 2C                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |           |           |           |    |     |
| Ciele opatrenia                             | Obnova lesných porastov a skvalitnenie občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).                                                                                                                                   |           |           |           |    |     |
| Zdôvodnenie výberu                          | Zo SWOT analýzy vyplýva, že na území MAS je alarmujúci stav lesných porastov, nekontrolovaná ťažba v lese a nedostatočná technická infraštruktúra. Z tohto dôvodu je potrebné zlepšiť kvalitu životného prostredia a tým sa prispeje aj k zlepšeniu a rozvoju cestovného ruchu.                                                                                                                                                                                                                                                                                   |           |           |           |    |     |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | Činnosť 1: umelá obnova a výchova ochranných lesov a lesov osobitného určenia, najmä podsadbou lesných porastov.<br>Činnosť 2: budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy). |           |           |           |    |     |
| Oprávnení prijímatelia                      | Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy na území MAS vo vlastníctve: <ul style="list-style-type: none"> <li>súkromných vlastníkov a ich združení;</li> <li>obcí a ich združení;</li> <li>cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                |           |           |           |    |     |
| Intenzita pomoci                            | 100 % zo zdrojov EÚ a ŠR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |           |           |           |    |     |
| Oprávnené výdavky                           | - výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |           |           |           |    |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)     | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 30 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |           |           |           |    |     |
| Finančný plán                               | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Spolu     | EÚ        | ŠR        | VZ | iné |
|                                             | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 48 000,00 | 36 000,00 | 12 000,00 | 0  | -   |

|                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                 |                |                    |                         |   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|---|
|                                                                                                          | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -                                               | -              | -                  | -                       | - |
|                                                                                                          | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 48 000,00                                       | 36 000,00      | 12 000,00          | 0                       | - |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií <sup>10</sup> | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020. |                                                 |                |                    |                         |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                                            | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                 |                |                    |                         |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                                           | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Názov/Ukazovateľ                                | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |   |
|                                                                                                          | 8/8.5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Počet podporených projektov                     | počet          | 0                  | 2                       |   |
|                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné) | EUR            | 0                  | 48 000,00               |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                                           | Dátum vyhlásenia výzvy: 11/2020; dátum uzavretia výzvy: 02/2021                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                 |                |                    |                         |   |

Tabuľka 12: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia                   | 7/7.2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 6B<br>Sekundárna FO doplnková: 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Ciele a opis opatrenia                      | Cieľom je zachovanie efektívneho a udržateľného rastu vidieckych oblastí práve prostredníctvom podporovania investícií do budovania infraštruktúry.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Zdôvodnenie výberu                          | Tieto oblasti je potrebné podporiť v záujme zabránenia odlivu obyvateľov z územia, vytvorením vhodných podmienok pre život vo vidieckych oblastiach. Je potrebné zvýšiť životný štandard v obciach, čo bude vplývať aj na zvýšenie návštevnosti danej obce. Zámerom je čo najviac zachovať vidiecky charakter obcí, ale takisto zabezpečiť čo najviac pracovných príležitostí pre ľudí z regiónu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | Oprávnené činnosti v rámci tohto opatrenia sú: <ul style="list-style-type: none"> <li>výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;</li> <li>výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.);</li> <li>zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Oprávnení prijímatelia                      | Obce/mestá na území MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Intenzita pomoci                            | 100 % zo zdrojov EÚ a SR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Oprávnené výdavky                           | Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od <b>1. januára 2016</b> . Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa <b>19. apríla 2016</b> . Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.<br>Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií |

<sup>10</sup> v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                |                    |                         |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|
|                                                                                            | uskutočniteľnosti (max. 8%). Výdavky na prípravné práce mohli byť vynaložené aj pred predložením ŽoNFP na MAS,<br>Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými aktivitami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 20 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Finančný plán                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                |                    |                         |     |
|                                                                                            | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Spolu                                                                       | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |
|                                                                                            | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 420 000,00                                                                  | 315 000,00     | 105 000,00         | 0                       | -   |
|                                                                                            | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -                                                                           | -              | -                  | -                       | -   |
|                                                                                            | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 420 000,00                                                                  | 315 000,00     | 105 000,00         | 0                       | -   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020.                                                                 |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Názov/Ukazovateľ                                                            | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |
|                                                                                            | 7/7.2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Počet podporených obcí                                                      | počet          | 0                  | 30                      |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR            | 0                  | 420 000,00              |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | počet          | 0                  | 10 720                  |     |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 02/2019; dátum uzavretia výzvy: 05/2019                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                |                    |                         |     |

Tabuľka 13: Opatrenie stratégie CLLD

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov opatrenia                             | <b>Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Priradenie kódu opatrenia                   | <b>7/7.4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 6B<br>Sekundárna FO doplnková: 3A, 4A-4C, 5C, 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Ciele opatrenia                             | Z analýzy územia je zjavné, že v regióne je nedostatočná voľno-časová infraštruktúra, zlý stav a absencia viacúčelových športovísk a detských ihrísk. Cieľom tohto opatrenia je zlepšenie verejných služieb a rekonštrukcia a modernizácia prvkov základného občianskeho vybavenia.                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Zdôvodnenie výberu                          | Medzi slabé stránky v oblasti infraštruktúry a ŽP vo väčšine obcí je nevyhovujúci technický stav kultúrnych domov, absencia oddychovej zóny v obciach a existencia divokých skládok. Z tohto dôvodu je potreba realizovať opatrenia k zlepšeniu základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času, kultúry a súvisiacej infraštruktúry.                                                                                                                                                                                                                          |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | <p>Medzi oprávnené aktivity patria:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;</li> <li>investície zamerané na zriadenie nových domov smútku, ich prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia vrátane ich okolia;</li> </ul> |



|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                             |                |                    |                         |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|-----|
|                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;</li> <li>investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);</li> <li>investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.</li> </ul> <p>investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Oprávnení prijímateľa                                                                      | Obce/ mestá na území MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Intenzita pomoci                                                                           | 100 % zo zdrojov EÚ a ŠR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Oprávnené výdavky                                                                          | <p>Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od <b>1. januára 2016</b>. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa <b>19. apríla 2016</b>. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a. Výdavky na prípravné práce mohli byť vynaložené aj pred predložením ŽoNFP na MAS,</p> <p>- Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými aktivitami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;</p> |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 20 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Finančný plán                                                                              | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Spolu                                                                       | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné |
|                                                                                            | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 399 600,00                                                                  | 299 700,00     | 99 900,00          | 0                       | -   |
|                                                                                            | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | -                                                                           | -              | -                  | -                       | -   |
|                                                                                            | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 399 600,00                                                                  | 299 700,00     | 99 900,00          | 0                       | -   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                             |                |                    |                         |     |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Názov/Ukazovateľ                                                            | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |     |
|                                                                                            | 7/7.4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Počet podporených obcí                                                      | počet          | 0                  | 27                      |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR            | 0                  | 399 600,00              |     |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | počet          | 0                  | 9 075                   |     |

|                                |                                                                 |
|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| Indikatívny harmonogram výziev | Dátum vyhlásenia výzvy: 02/2018; dátum uzavretia výzvy: 05/2018 |
|--------------------------------|-----------------------------------------------------------------|

Tabuľka 14: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |           |           |           |    |     |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|----|-----|
| Priradenie kódu opatrenia                   | 7/7.5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |           |           |           |    |     |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | Sekundárna FO predominantná: 6B<br>Sekundárna FO doplnková: 6A                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |           |           |           |    |     |
| Ciele opatrenia                             | Opatrenie reaguje na potreby daného územia, a to podpora turisticky zaujímavých miest, zachovanie historických prvkov regiónu a podporu zvyšovania návštevnosti obcí a ich okolia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |           |           |           |    |     |
| Zdôvodnenie výberu                          | Investovaním do rekreačnej infraštruktúry sa má zabezpečiť zníženie odlivu obyvateľstva a zároveň zvýšenie počtu návštevníkov v území. Dané opatrenie prispieje k skrášleniu vzhľadu obcí a tým sa aj skvalitní voľný čas obyvateľov strávený v prírode.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |           |           |           |    |     |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | Medzi oprávnené činnosti patria: <ul style="list-style-type: none"> <li>investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.;</li> <li>investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúľ v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;</li> <li>budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhládkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |           |           |    |     |
| Oprávnení prijímatelia                      | Obce/mestá na území MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |           |           |           |    |     |
| Intenzita pomoci                            | 100 % zo zdrojov EÚ a ŠR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |           |           |           |    |     |
| Oprávnené výdavky                           | 1. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. <b>Pod výdavkami na prípravné práce</b> sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie ( <b>max. 4%</b> ), výdavky za stavebný dozor ( <b>max. 1%</b> ) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti ( <b>max. 8%</b> ). Výdavky na prípravné práce mohli byť vynaložené aj pred predložením ŽoNFP na PPA,<br>2. Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými aktivitami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; |           |           |           |    |     |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)     | Minimálna výška príspevku: 10 000 EUR<br>Maximálna výška príspevku: 25 000 EUR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |           |           |           |    |     |
| Finančný plán                               | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Spolu     | EÚ        | ŠR        | VZ | iné |
|                                             | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 45 000,00 | 33 750,00 | 11 250,00 | 0  | -   |
|                                             | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | -         | -         | -         | -  | -   |
|                                             | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 45 000,00 | 33 750,00 | 11 250,00 | 0  | -   |



|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                |                    |                         |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|--|
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Výberové a hodnotiace kritériá stratégie CLLD OZ Dukla.<br>- všeobecné podmienky pre PRV SR 2014 - 2020<br>- výberové kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 - 2020<br>- hodnotiace kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020 (bodovacie kritériá)<br>- rozlišovacie kritériá pre výber projektov PRV SR 2014 – 2020. |                                                                             |                |                    |                         |  |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                             |                |                    |                         |  |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Názov/Ukazovateľ                                                            | Merná jednotka | Počiatková hodnota | Celková cieľová hodnota |  |
|                                                                                            | 7/7.5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Počet podporených obcí                                                      | počet          | 0                  | 3                       |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR            | 0                  | 45 000,00               |  |
|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | počet          | 0                  | 4 329                   |  |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: 03/2021; dátum uzavretia výzvy: 06/2021                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                             |                |                    |                         |  |

Tabuľka 15: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Chod MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia                   | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Ciele opatrenia                             | Prostredníctvom tohto opatrenia sa zabezpečí financovanie prevádzkových nákladov MAS, ktoré sú bezprostredne potrebné k fungovaniu kancelárie a sú spojené s riadením uskutočňovania stratégie CLLD počas celého programovacieho obdobia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Zdôvodnenie výberu                          | Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii. Podpora je orientovaná na trh práce v miestnom kontexte, sústreďuje sa na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | <i>Medzi oprávnené činnosti patrí:</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie)</i></li> <li>- <i>vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD</i></li> <li>- <i>náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS</i></li> <li>- <i>finančné náklady (napr. bankové poplatky)</i></li> <li>- <i>náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)</i></li> </ul> |
| Oprávnení prijímatelia                      | Miestna akčná skupina                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Intenzita pomoci                            | 95 % zo zdrojov EÚ<br>5 % vlastné zdroje/spolufinancovanie prijímateľom                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Oprávnené výdavky                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ <i>personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie)</i></li> <li>▪ <i>vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD</i></li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|-------------------------|--------------------|-------------------------|--------|-------|--------------------|-------|----|-----|----|------------|------------|---|-----------|---|----|---|---|---|---|---|-------|------------|------------|---|-----------|---|
|                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"><li>▪ náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS</li><li>▪ finančné náklady (napr. bankové poplatky)</li><li>▪ náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)</li></ul> |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | min. nie je stanovená, max. 20% z implementácie stratégie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Finančný plán                                                                              | <table><tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>380 051,98</td><td>361 049,38</td><td>0</td><td>19 002,60</td><td>0</td></tr><tr><td>VR</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>380 051,98</td><td>361 049,38</td><td>0</td><td>19 002,60</td><td>0</td></tr></table>                                                                     |                |                    |                         |                    |                         | Región | Spolu | EÚ                 | ŠR    | VZ | iné | MR | 380 051,98 | 361 049,38 | 0 | 19 002,60 | 0 | VR | - | - | - | - | - | Spolu | 380 051,98 | 361 049,38 | 0 | 19 002,60 | 0 |
| Región                                                                                     | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | EÚ             | ŠR                 | VZ                      | iné                |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| MR                                                                                         | 380 051,98                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 361 049,38     | 0                  | 19 002,60               | 0                  |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| VR                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | -              | -                  | -                       | -                  |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Spolu                                                                                      | 380 051,98                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 361 049,38     | 0                  | 19 002,60               | 0                  |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | V súlade s IROP                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | <table><tr><td>Kód/ID</td><td>Názov/Ukazovateľ</td><td>Merná jednotka</td><td>Počiatočná hodnota</td><td>Celková cieľová hodnota</td><td></td></tr><tr><td>5.1.1</td><td>Podporené aktivity</td><td>počet</td><td>0</td><td>1</td><td></td></tr></table>                                                                                                                                                                                        | Kód/ID         | Názov/Ukazovateľ   | Merná jednotka          | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |        | 5.1.1 | Podporené aktivity | počet | 0  | 1   |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Kód/ID                                                                                     | Názov/Ukazovateľ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| 5.1.1                                                                                      | Podporené aktivity                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | počet          | 0                  | 1                       |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: výzva bude vyhlásená RO                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                |                    |                         |                    |                         |        |       |                    |       |    |     |    |            |            |   |           |   |    |   |   |   |   |   |       |            |            |   |           |   |

Tabuľka 16: Opatrenie stratégie CLLD

| Názov opatrenia                             | Animácia MAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Priradenie kódu opatrenia                   | 19/19.4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV /ŠC IROP | 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Ciele opatrenia                             | Prostredníctvom tejto aktivity sa zabezpečí financovanie nákladov verejno-súkromného partnerstva určené na animácie, propagáciu územia MAS a uskutočňovanie informačných aktivít pre dotknutú verejnosť. Budú sa podporovať výmenné pobyty pre členov MAS zamerané na odovzdávanie si skúseností, propagáciu nášho regiónu a vzdelávanie budúcich prijímateľov z opatrení v rámci CLLD.                                                                                                                                                            |
| Zdôvodnenie výberu                          | Náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Rozsah a oprávnené činnosti                 | Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:<br>Oprávnenými činnosťami sú:<br>- propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;<br>- výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;<br>- vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. |
| Oprávnení prijímatelia                      | Miestna akčná skupina, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Intenzita pomoci                            | 100 % zo zdrojov EÚ a ŠR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Oprávnené výdavky                           | Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD:<br>a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------|--------------------|-------------------------|--|--------|-------|----|----|----|-----|----|-----------|-----------|-----------|---|---|----|---|---|---|---|---|-------|-----------|-----------|-----------|---|---|
|                                                                                            | <div>b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;</div> <div>c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</div> Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť <b>min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov</b> v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia. |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Výška príspevku (minimálna a maximálna)                                                    | min. 15% a max. 25% z chodu MAS a animácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Finančný plán                                                                              | <table><tr><td>Región</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>63 714,60</td><td>47 785,95</td><td>15 928,65</td><td>0</td><td>-</td></tr><tr><td>VR</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>63 714,60</td><td>47 785,95</td><td>15 928,65</td><td>0</td><td>-</td></tr></table>                                                                                                                                                                             |                    |                |                    |                         |  | Región | Spolu | EÚ | ŠR | VZ | iné | MR | 63 714,60 | 47 785,95 | 15 928,65 | 0 | - | VR | - | - | - | - | - | Spolu | 63 714,60 | 47 785,95 | 15 928,65 | 0 | - |
| Región                                                                                     | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | EÚ                 | ŠR             | VZ                 | iné                     |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| MR                                                                                         | 63 714,60                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 47 785,95          | 15 928,65      | 0                  | -                       |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| VR                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -                  | -              | -                  | -                       |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Spolu                                                                                      | 63 714,60                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 47 785,95          | 15 928,65      | 0                  | -                       |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií | Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií podľa PRV SR 2014-2020 vzťahujúce sa na príslušné opatrenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Povinné prílohy stanovené MAS                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Merateľné ukazovatele projektu                                                             | Kód/ID                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Názov/Ukazovateľ   | Merná jednotka | Počiatočná hodnota | Celková cieľová hodnota |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
|                                                                                            | 19/19.4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Podporené aktivity | počet          | 0                  | 1                       |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |
| Indikatívny harmonogram výziev                                                             | Dátum vyhlásenia výzvy: výzva bude vyhlásená PPA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                    |                |                    |                         |  |        |       |    |    |    |     |    |           |           |           |   |   |    |   |   |   |   |   |       |           |           |           |   |   |

## Časť B.) Akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS

Tabuľka 17: Opatrenia PRV – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

| Názov opatrenia                    | Podpora pre investície na spracovanie a uvádzanie na trh poľnohospodárskych výrobkov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                   |                   |                   |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV | 3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti        | Oprávnené sú investície do hmotného majetku, ktoré sa týkajú spracovania, skladovania, uvádzania na trh a vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                   |                   |                   |
| Finančný plán                      | Región <sup>11</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                                    | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 437 270,00<br>EUR | 218 635,00<br>EUR | 218 635,00<br>EUR |
|                                    | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                   |                   |
|                                    | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 437 270,00<br>EUR | 218 635,00<br>EUR | 218 635,00<br>EUR |
|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                   |                   |                   |
| Názov opatrenia                    | Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                   |                   |                   |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV | 2A Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti        | 1. Špeciálna rastlinná výroba: <ul style="list-style-type: none"><li>Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska;</li><li>Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu;</li><li>investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností.</li></ul> 2. Živočíšna výroba: <ul style="list-style-type: none"><li>Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska;</li></ul> |                   |                   |                   |

<sup>11</sup> Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

|                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                   |                   |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
|                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami;</li> <li>Investície do technologických riadiacich systémov a systémov ochrany objektov (automatické riadenie kŕmenia, napájania a riadenie kvality životného prostredia zvierat, vrátane monitoringu fariem z hľadiska ochrany chovaných zvierat);</li> <li>Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov.</li> </ul> <p>3. Zlepšenie využívania závlah<br/>Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;<br/>Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality;</p> <p>4. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;</li> <li>Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie;</li> <li>Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie.</li> </ul> <p>5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava a oblasť odbytu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušární s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt.</li> </ul> <p>6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy.</li> </ul> <p>7. Biomasa, založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt;</li> <li>investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWt;</li> <li>investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.</li> </ul> |                   |                   |                   |
| Finančný plán                                                                                             | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                                                                                                           | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 320 000,00<br>EUR | 160 000,00<br>EUR | 160 000,00<br>EUR |
|                                                                                                           | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                   |                   |                   |
|                                                                                                           | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 320 000,00<br>EUR | 160 000,00<br>EUR | 160 000,00<br>EUR |
| <b>Názov opatrenia</b> <b>Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                   |                   |                   |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV                                                                        | 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladanie nových malých podnikov a vytváranie pracovných miest                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti                                                                               | Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. Pri činnostiach spojených s poskytovaním služieb pre ľudí so zníženou schopnosťou pohybu je možné zamerať sa na terapie (hipoterapia a iné animoterapie) a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu so spoločenského života a tiež zvýšenú motoriku cieľovej skupiny.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                   |                   |                   |
| Finančný plán                                                                                             | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                                                                                                           | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 218 182,00<br>EUR | 120 000,00<br>EUR | 98 182,00<br>EUR  |
|                                                                                                           | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                   |                   |                   |

|                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                   |                   |                  |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|------------------|
|                                    | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 218 182,00<br>EUR | 120 000,00<br>EUR | 98 182,00<br>EUR |
| Názov opatrenia                    | <b>Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                   |                   |                  |
| Priradenie k fokusovej oblasti     | 4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity, vrátane na územiach sústavy NATURA 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                   |                   |                  |
| Rozsah a oprávnené činnosti        | <p>Činnosť 1 na zlepšenie vodného hospodárstva v lesoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zahrádzanie bystrín v lesoch podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z. (budovanie a rekonštrukcia prehrádzok, malé vodné stupne alebo ich zoskupenia a úpravy korýt na bystrinách) na účely ochrany pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarom;</li> <li>• budovanie a rekonštrukcia technických diel v lesoch na ochranu pred povodňami, zmiernenie erózných procesov a pre akumuláciu vody na účely ochrany pred požiarom podľa § 27 zákona č. 326/2005 Z. z.;</li> <li>• budovanie jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany v lesoch – drobných prekladaných drevených hrádzok (zrubov) alebo sypaných kamenných hrádzok na lesných pozemkoch, ktorých budovanie si nevyžaduje stavebné povolenie.</li> </ul> <p>Činnosť 2 na zlepšenie ochrannej protipožiarnej infraštruktúry:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• výstavba, rekonštrukcia protipožiarnej lesných ciest, ak slúžia ako prístup k vybudovaným objektom v rámci tohto podopatrenia, ktoré sú v súlade s požiadavkami životného prostredia a ochrany prírody;</li> </ul>                                                                                         |                   |                   |                  |
| Finančný plán                      | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ               |
|                                    | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 100 000,00<br>EUR | 100 000,00<br>EUR | 0<br>EUR         |
|                                    | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                   |                   |                  |
|                                    | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 100 000,00<br>EUR | 100 000,00<br>EUR | 0<br>EUR         |
| Názov opatrenia                    | <b>Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                   |                   |                  |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV | 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                   |                   |                  |
| Rozsah a oprávnené činnosti        | <p>Medzi oprávnené činnosti patria:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;</li> <li>• zriadenie nových, pristavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia;</li> <li>• investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;</li> <li>• investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);</li> <li>• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.</li> <li>• investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.</li> </ul> |                   |                   |                  |
| Finančný plán                      | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ               |
|                                    | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 180 000,00<br>EUR | 180 000,00<br>EUR | 0<br>EUR         |
|                                    | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                   |                   |                  |
|                                    | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 180 000,00<br>EUR | 180 000,00<br>EUR | 0<br>EUR         |
| Názov opatrenia                    | <b>Animácia MAS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                   |                   |                  |
| Priradenie k fokusovej oblasti PRV | 6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                   |                   |                  |
| Rozsah a oprávnené činnosti        | <p>Oprávnenými činnosťami sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD;</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                   |                   |                  |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                  |                  |          |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|----------|
|               | - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác;<br>- vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. |                  |                  |          |
| Finančný plán | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Spolu            | EÚ a ŠR          | VZ       |
|               | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 19 777,50<br>EUR | 19 777,50<br>EUR | 0<br>EUR |
|               | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |                  |          |
|               | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 19 777,50<br>EUR | 19 777,50<br>EUR | 0<br>EUR |

Tabuľka 18: Opatrenia IROP – akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

|                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                   |                   |                   |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| <b>Názov opatrenia</b>      | <b>Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                   |                   |                   |
| Priradenie k ŠC IROP        | 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti | Oprávnenou činnosťou je obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, vrátane nutných stavebnotechnických úprav budov spojených s umiestnením obstaranej technológie, resp. s poskytovaním nových služieb.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                   |                   |                   |
| Finančný plán               | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                             | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 545 455,00<br>EUR | 300 000,00<br>EUR | 245 455,00<br>EUR |
|                             | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                   |                   |
|                             | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 545 455,00<br>EUR | 300 000,00<br>EUR | 245 455,00<br>EUR |
| <b>Názov opatrenia</b>      | <b>Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych a komunitných služieb</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                   |                   |                   |
| Priradenie k ŠC IROP        | 5.1.2 - Rekonštrukcia vodovodných sietí, stokovej siete, objektov a zariadení verejného vodovodu, verejnej kanalizácie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti | Oprávnenou činnosťou bude rekonštrukcia vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, budovanie verejných vodovodov, rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                   |                   |                   |
| Finančný plán               | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                             | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 252 489,47<br>EUR | 239 865,00<br>EUR | 12 624,47<br>EUR  |
|                             | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                   |                   |
|                             | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 252 489,47<br>EUR | 239 865,00<br>EUR | 12 624,47<br>EUR  |
| <b>Názov opatrenia</b>      | <b>Chod MAS</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                   |                   |                   |
| Priradenie k ŠC IROP        | 5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                   |                   |                   |
| Rozsah a oprávnené činnosti | Medzi oprávnené činnosti patrí:<br>- personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie)<br>- vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD<br>- náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS<br>- finančné náklady (napr. bankové poplatky)<br>- náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS) |                   |                   |                   |
| Finančný plán               | Región                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Spolu             | EÚ a ŠR           | VZ                |
|                             | MR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 117 971,05<br>EUR | 112 072,50<br>EUR | 5 898,55<br>EUR   |
|                             | VR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                   |                   |
|                             | Spolu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 117 971,05<br>EUR | 112 072,50<br>EUR | 5 898,55<br>EUR   |

### 5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

Medzi riziká vykonávania implementácie stratégie CLLD patrí okrem iných aj nedostatočná merateľnosť dosiahnutých výsledkov stratégie. Toto riziko je možné eliminovať najmä vhodným nastavením monitorovacích a hodnotiacich kritérií pri ich súčasnom dodržiavaní a vyhodnocovaní. Pri nastavovaní monitorovacieho a hodnotiaceho rámca je dôležité zvážiť realnosť cieľov a opatrení v území MAS a prihliadať aj na fakt, že integrovaná stratégia je multifundová a preto zahŕňa viaceré operačné programy, čo je potrebné zohľadniť pri sledovaní dosahov a výsledkov.

#### 5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD

Jednou z hlavných úloh MAS v zmysle nariadenia EÚ č. 1303/2013 a rovnako v zmysle prijatých stanov MAS je monitorovanie vykonávania stratégie CLLD a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou formou sledovania naplňania cieľov stratégie, čím je umožnené hodnotiť aj fyzický pokrok realizácie stratégie. MAS je v rámci svojej činnosti povinná jednak poskytovať všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu (riadiacim orgánom, Národnej sieti rozvoja vidieka a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene), jednak je povinná vykonávať vlastné hodnotenie a monitorovanie stratégie. Práve hodnotením a monitorovaním vlastnej stratégie MAS prispieva k monitorovaniu a hodnoteniu prístupu LEADER i MAS riadiacim orgánom. MAS si za účelom monitorovania a hodnotenia stratégie v súlade so Systémom riadenia CLLD stanovuje nasledujúce **monitorovacie a hodnotiace opatrenia**:

- **Podávanie pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP ako forma sebahodnotenia MAS**
- **Samohodnotenie orgánov MAS** je súčasťou každého stretnutia jednotlivých orgánov. Jedným z bodov rokovania každého orgánu je hodnotenie vlastnej činnosti, zhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich zo stanov a iných platných predpisov, prípadne plnenie uznesení a pod. Samohodnotenie činnosti MAS zabezpečí aj činnosť všetkých orgánov a ich funkcie v súlade so stanovami združenia.

Kancelárii MAS predkladajú príslušní prijímatelia ŽoNFP/ŽoPr, záverečné ŽoP, monitorovacie správy realizovaných projektov, jednak čerpá z interných údajov a databáz MAS ako napr. prehľad zazmluvnených projektov, ktoré následne spracuje nezávislý hodnotiteľ do pravidelnej polročnej **Správy o implementácii stratégie MAS** a predloží ju na schválenie výkonnému orgánu písomne po ukončení každého kalendárneho polroka, v lehote najneskôr do 30



kalendárnych dní od jeho ukončenia (t. j. do 30. 1. a 30. 7. kalendárneho roka). Predloženú správu výkonný orgán schváli, resp. uvedie svoje výhrady prípadne návrhy na zapracovanie výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD a následne ju predloží na vedomie Zhromaždeniu členov MAS. S cieľom naplnenia stanovených míľnikov manažér spracuje aj Mimoriadnu správu o čerpaní alokácie a hodnotení implementácie činnosti MAS ku dátumu 31. 8. 2019 (predloženie do 30. 9. 2019), v ktorej uvedie aj odporúčania potrebné na dosiahnutie všetkých míľnikov stanovených ku termínu 31. 12. 2019 a 30. 6. 2020.

Správa o implementácii stratégie MAS obsahuje nasledujúce oblasti sebahodnotenia a ukazovatele MAS:

| Ukazovateľ                                                                                           | Merná jednotka | Dosiahnutá hodnota |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|
| <b>HODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE CLLD:</b>                                                      |                |                    |
| počet vyhlásených výziev                                                                             | počet          |                    |
| počet schválených projektov                                                                          | počet          |                    |
| počet uzavretých zmlúv o NFP s KP                                                                    | počet          |                    |
| celkové vyčerpané verejné výdavky                                                                    | EUR            |                    |
| suma vyčerpaných finančných prostriedkov v jednotlivých opatreniach stratégie                        | EUR            |                    |
| suma voľných finančných prostriedkov v jednotlivých opatreniach stratégie                            | EUR            |                    |
| počet vytvorených pracovných miest                                                                   | počet          |                    |
| <b>HODNOTENIE 7 Kľúčových znakov LEADER:</b>                                                         |                |                    |
| počet spoločných aktivít a projektov na národnej a nadnárodnej úrovni                                | počet          |                    |
| činnosť MAS (OZ) zodpovednej za implementáciu stratégie (bodovanie 1-5 bodov, pričom 1 = vynikajúci) | body           |                    |
| počet nových prístupov a inovácií                                                                    | počet          |                    |
| realizácia projektov v súlade so stratégiou CLLD                                                     | Á/N            |                    |
| počet integrovaných a viacsекtorových akcií                                                          | počet          |                    |
| uplatňovanie prístupu zdola-nahor                                                                    | Á/N            |                    |
| počet vytvorených sietí na národnej a nadnárodnej úrovni                                             | počet          |                    |
| <b>HODNOTENIE IMPLEMENTAČNÉHO PROCESU:</b>                                                           |                |                    |
| dodržanie schváleného harmonogramu výziev                                                            | Á/N            |                    |
| napĺňanie stanovených míľnikov implementácie                                                         | Á/N            |                    |
| realizácia projektov KP v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP                                         | Á/N            |                    |
| <b>HODNOTENIE RIADIACEHO PROCESU:</b>                                                                |                |                    |
| existencia schválenej štruktúry orgánov MAS                                                          | Á/N            |                    |
| vykonávanie činnosti orgánov MAS v súlade so Stanovami a Systémom riadenia CLLD                      | Á/N            |                    |
| <b>HODNOTENIE PROPAGÁCIE A VZDELÁVANIA ČLENOV MAS:</b>                                               |                |                    |
| počet realizovaných propagačných aktivít v rámci MAS                                                 | počet          |                    |
| počet realizovaných propagačných aktivít v rámci realizácie projektov KP                             | počet          |                    |
| počet vzdelávacích aktivít členov MAS                                                                | počet          |                    |

### Spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov

Predkladanie Správy o implementácii stratégie CLLD v zmysle vzoru vypracovaného gestorom CLLD každoročne ku 31.3., monitorovanie na úrovni projektu v rámci PRV SR 2014-2020, hodnotiaci rámec, strednodobé hodnotenie (mid-term) v termíne najneskôr do 30. 6. 2020, záverečné (ex-post) hodnotenie, zmeny vykonávané MAS počas implementácie stratégie CLLD budú realizované v súlade s platným Systémom riadenia CLLD.

Manažér bude zároveň spolu s členmi Monitorovacieho výboru MAS priebežne monitorovať plnenie stratégie, na základe uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP bude vopred pripravovať



plán plnenia a v priebehu roka ho bude priebežne vyhodnocovať. Dosiahnuté merateľné ukazovatele budú predmetom rokovania každého zasadnutia zhromaždenia členov a budú uvedené aj vo výročných správach MAS zasielaných na RO/SORO.

Popis spôsobu hodnotenia multipikačných efektov je popísaný v kapitole 7, podkapitola 7.5 tejto stratégie.

### **Míľniky implementácie stratégie CLLD, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov**

MAS si za míľniky napĺňania cieľov stratégie stanovuje míľniky stanovené v platnom Systéme riadenia CLLD. Nakoľko sa finančná alokácia pre MAS skladá zo základnej alokácie a dodatočnej výkonnostnej alokácie, ktorú môže MAS získať práve na základe splnenia nasledujúcich míľnikov:

- a) míľnik A – vyhlásenie výziev MAS zverejnením na webovom sídle PPA/RO pre IROP s celkovou alokáciou 65% zo základnej alokácie pre MAS do 24 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS,
- b) míľnik B – splnenie všetkých nasledujúcich kritérií:
  - vyhlásenie prvej výzvy MAS zverejnením na webovom sídle PPA/RO pre IROP do 2 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS,
  - vyhlásenie výziev MAS zverejnením na webovom sídle PPA/RO pre IROP s celkovou alokáciou aspoň 20% zo základnej alokácie pre MAS do 9 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS,
  - vyhlásenie výziev MAS zverejnením na webovom sídle PPA/RO pre IROP s celkovou alokáciou aspoň 40% zo základnej alokácie pre MAS do 15 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS,
  - dosiahnutie úrovne kontrahovania 95% z alokácie na všetky výzvy MAS, ktoré MAS vyhlásila do 15 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS do 30. 6. 2020

V prípade naplnenia vyššie uvedených míľnikov MAS a disponovaním voľnými finančnými prostriedkami RO pre PRV a/alebo IROP môže MAS získať dodatočnú výkonnostnú alokáciu, ktorou sa základná alokácia môže navýšiť alokácia až do výšky 1,9 násobku základnej alokácie pre MAS (max. do výšky 4 000 000 EUR). Naopak, v prípade nedosiahnutia míľnika A môže byť MAS odobratá časť základnej alokácie, ktorá ešte nebola alokovaná vo výzvach MAS, v súlade s ustanoveniami platného Systému riadenia CLLD. Obdobne pri nenaplnení cieľového ukazovateľa tvorby pracovných miest na 50% podľa záverov strednodobého hodnotenia nebude

môcť MAS alokovať dodatočnú výkonnostnú alokáciu na opatrenia, ktoré negenerujú pracovné miesta.

Schéma: Stanovenie dosiahnutia míľnikov implementácie stratégie CLLD

| zmluva o NFP na chod MAS                                                                                                                                         | 12/2017        |                      | začiatok činnosti kancelárie                                                                      | 01/2018      |                            | základná alokácia MAS | 2 549 347,98 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------------|-----------------------|--------------|
| míľník                                                                                                                                                           | počet mesiacov | predpokladaný termín | kritérium                                                                                         | Výzva/Zmluva | potrebná suma výziev (min) |                       |              |
| B1                                                                                                                                                               | 2              | 2/2018               | vyhlásenie prvej výzvy                                                                            | výzva        | nie je určená              |                       |              |
| B2                                                                                                                                                               | 9              | 8/2018               | vyhlásenie výziev v objeme min. 20% zo základ. alokácie                                           | výzva        | 509 870,00                 |                       |              |
| B3                                                                                                                                                               | 15             | 3/2019               | vyhlásenie výziev v objeme min. 40% zo základ. alokácie                                           | výzva        | 1 019 740,00               |                       |              |
| A                                                                                                                                                                | 24             | 12/2019              | vyhlásenie výziev v objeme 65% zo základ. alokácie                                                | výzva        | 1 657 077,00               |                       |              |
| B4                                                                                                                                                               | ---            | 30.6.2020            | zazmluvnených 95% z výziev vyhlásených do 15 mesiacov z B3)                                       | zmluva       | 968 753,00                 |                       |              |
| ---                                                                                                                                                              | ---            | ku 31.12.2019        | vytvorených 50% plánovaných pracovných miest v rámci alokácie "A" pri nakontrahovaných projektoch | prac. zmluvy | 19                         |                       |              |
| - pri nedosiahnutí míľnika A môže byť odobratá nezazmluvnená časť alokácie až do výšky 50% zo základ. alokácie (RO oznámi do 26 mesiacov-najneskôr do 30.9.2020) |                |                      |                                                                                                   |              |                            |                       |              |
| - pri nevytvorení 50% pracovných miest ku koncu r. 2019 nebude možné žiadať dodatočnú alokáciu B na opatrenia nevytvárajúce pracovné miesta                      |                |                      |                                                                                                   |              |                            |                       |              |

Ukazovatele dosiahnutých výsledkov implementácie stratégie budú vykazované spôsobom zostavenia súboru merateľných ukazovateľov s uvedením nastavených cieľových hodnôt, ktorý je spracovaný v nasledujúcej tabuľke:

#### Súbor merateľných ukazovateľov

| Podopatrenia/aktivity                                                                                                | Monitorovacie ukazovatele – ukazovatele výstupov (názov a merná jednotka)                                  | Východiskový stav v r. 2018 | Cieľová hodnota ukazovateľa v r. 2023 v EUR | Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| Zakladanie inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0                           | 929 062,00                                  | Údaje MAS, zber raz ročne                               |
|                                                                                                                      | Počet podporených projektov                                                                                | 0                           | 12                                          | Údaje MAS, zber raz ročne                               |
|                                                                                                                      | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | 0                           | 12                                          | Údaje MAS, zber raz ročne                               |

|                                                                                                                                                                   |                                                                                                            |   |            |                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|------------|---------------------------|
| Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach<br>▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel<br>▪ infraštruktúra vzdelávania<br>▪ sociálne služby a komunitné služby | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 184 211,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 7          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach<br>▪ sociálne služby a komunitné služby<br>▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel                                 | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 200 000,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 5          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Prenos znalostí a informačné akcie                                                                                                                                | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 3          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 60 000,00  | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov                                                                                            | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 4          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 160 000,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | 0 | 4          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov                                                                                              | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 150 000,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 3          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | 0 | 3          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností                                                                                       | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 83 637,00  | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 2          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | 0 | 2          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov                                                                       | Počet podporených projektov                                                                                | 0 | 2          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 48 000, 00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov                                                 | Počet podporených obcí                                                                                     | 0 | 30         | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                   | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | 0 | 420 000,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |

|                                                                                                                                                                                       |                                                 |   |            |                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---|------------|---------------------------|
| Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry | Počet podporených obcí                          | 0 | 27         | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                                       | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné) | 0 | 399 600,00 | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie                                       | Počet podporených obcí                          | 0 | 3          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                                       | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné) | 0 | 45 000,00  | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Chod MAS                                                                                                                                                                              | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné) | 0 | 380 051,98 | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                                       | Počet podporených aktivít                       | 0 | 1          | Údaje MAS, zber raz ročne |
| Animácie MAS                                                                                                                                                                          | Počet podporených aktivít                       | 0 | 1          | Údaje MAS, zber raz ročne |
|                                                                                                                                                                                       | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné) | 0 | 63 714,60  | Údaje MAS, zber raz ročne |

### 5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

V období rokov 2014 – 2020 bude preukazovanie napĺňania cieľov vo forme jasne merateľných ukazovateľov pre výstupy, zobrazené v tabuľkách nižšie uvedených.

Napĺňanie cieľov stratégie CLLD MAS – OZ Dukla sa bude preukazovať prostredníctvom nasledujúcich ukazovateľov pre výstupy:

**Tabuľka 19: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR**

| Názov cieľového ukazovateľa                                                             | Cieľová hodnota v roku 2023 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb                          | 24 124                      |
| Počet obyvateľov podporenej MAS                                                         | 24 124                      |
| Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B) | 9                           |

**Tabuľka 20: Celkové verejné výdavky – PRV SR**

| Názov ukazovateľa výstupu                                                                                 | Cieľová hodnota v roku 2023 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV) | 1 248 600,00                |
| Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)        | 63 714,60                   |

**Tabuľka 21: Povinné ukazovatele na úrovni IROP**

| Názov ukazovateľa výstupu                                                                    | Merná jednotka | Cieľová hodnota v roku 2023 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-----------------------------|
| Počet podporených projektov                                                                  | počet          | 12                          |
| Zamestnanosť v podporených projektoch                                                        | počet          | 12                          |
| Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové | počet          | 2                           |

|                                                                                            |       |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------|----|
| Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové | počet | 1  |
| Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry                                      | počet | 12 |

Tabuľka 22: Vlastné ukazovatele

| Úroveň                                                                                                                                                                               | Ukazovateľ<br>(názov a merná jednotka)                                                                     | Typ ukazovateľa | Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2023 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------------------------|
| Opatrenie: Zakladanie inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev (5.1.1)                                              | Nárast zamestnanosti                                                                                       | Počet           | 12                                     |
|                                                                                                                                                                                      | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 12                                     |
| Opatrenie: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach<br>▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel<br>▪ infraštruktúra vzdelávania<br>▪ sociálne služby a komunitné služby (5.1.2) | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry                                                      | Počet           | 7                                      |
| Opatrenie: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach<br>▪ sociálne služby a komunitné služby<br>▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (5.1.2)                                 | Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry                                                      | Počet           | 5                                      |
| Opatrenie: Prenos znalostí a informačné akcie (1.2.)                                                                                                                                 | Počet účastníkov vzdelávacej/ informačnej aktivity                                                         | Počet           | 60                                     |
|                                                                                                                                                                                      | Počet vzdelávacích dní                                                                                     | Počet           | 3                                      |
|                                                                                                                                                                                      | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 3                                      |
| Opatrenie: Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov (4.1.)                                                                                             | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 4                                      |
|                                                                                                                                                                                      | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR             | 160 000,00                             |
|                                                                                                                                                                                      | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | Počet           | 4                                      |
| Opatrenie: Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov (6.1.)                                                                                               | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 3                                      |
|                                                                                                                                                                                      | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR             | 150 000,00                             |
|                                                                                                                                                                                      | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | Počet           | 3                                      |
| Opatrenie: Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (6.4.)                                                                                        | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 2                                      |
|                                                                                                                                                                                      | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                                                            | EUR             | 83 637,00                              |
|                                                                                                                                                                                      | Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom | Počet           | 2                                      |
| Opatrenie:                                                                                                                                                                           | Počet podporených projektov                                                                                | Počet           | 2                                      |

| Úroveň                                                                                                                                                                                                  | Ukazovateľ<br>(názov a merná jednotka)                                      | Typ<br>ukazovateľa | Cieľová hodnota<br>ukazovateľa<br>do<br>r. 2023 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------------------|
| Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (8.5)                                                                                                       | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR                | 48 000,00                                       |
| Opatrenie:<br>Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (7.2.)                                                                  | Počet podporených obcí                                                      | Počet              | 30                                              |
|                                                                                                                                                                                                         | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR                | 420 000,00                                      |
|                                                                                                                                                                                                         | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | Počet              | 10 720                                          |
| Opatrenie: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (7.4.) | Počet podporených obcí                                                      | Počet              | 27                                              |
|                                                                                                                                                                                                         | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR                | 399 600,00                                      |
|                                                                                                                                                                                                         | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | Počet              | 9 075                                           |
| Opatrenie: Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (7.5)                                        | Počet podporených obcí                                                      | Počet              | 3                                               |
|                                                                                                                                                                                                         | Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)                             | EUR                | 45 000,00                                       |
|                                                                                                                                                                                                         | Počet obyvateľov obce/obcí ktorí budú mať prospech z realizovaného projektu | Počet              | 4 329                                           |
| Opatrenie: Chod MAS (5.1.1)                                                                                                                                                                             | Počet podporených aktivít                                                   | Počet              | 1                                               |
| Opatrenie: Animácia MAS (19.4.)                                                                                                                                                                         | Počet podporených aktivít                                                   | Počet              | 1                                               |

## 6. Finančný rámec

### 6.1 Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka 23: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

|                                                                                                                                                    | SPOLU (EUR)  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| <b>Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:</b> | 2 549 347,98 |
| <b>Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD</b>                                                                                               | 2 124 584,00 |
| <b>Chod MAS a animácie</b>                                                                                                                         | 424 763,98   |

Tabuľka 24: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

|                                                                                                                                                    | Fond          | Región | Spolu (EUR)  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------|--------------|
| <b>Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:</b> | EPFRV<br>EFRR | MR     | 2 549 347,98 |
|                                                                                                                                                    | -             | VR     | -            |
| <b>Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD</b>                                                                                               | EPFRV<br>EFRR | MR     | 2 124 584,00 |
|                                                                                                                                                    | -             | VR     | -            |
| <b>Chod MAS</b>                                                                                                                                    | EFRR          | MR     | 361 049,38   |
|                                                                                                                                                    | -             | VR     | -            |
| <b>Animácie</b>                                                                                                                                    | EPFRV         | MR     | 63 714,60    |
|                                                                                                                                                    | -             | VR     | -            |

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka 25: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

|                                          | Región | PRV        |            |            |              | IROP         |      |            |              | SPOLU        |            |            |              |
|------------------------------------------|--------|------------|------------|------------|--------------|--------------|------|------------|--------------|--------------|------------|------------|--------------|
|                                          |        | EPFRV      | ŠR         | VZ         | spolu        | EFRR         | ŠR   | VZ         | spolu        | fondy        | ŠR         | VZ         | spolu        |
| operácie<br>v rámci<br>stratégie<br>CLLD | MR     | 936 450,00 | 312 150,00 | 117 637,00 | 1 366 237,00 | 875 984,00   | 0,00 | 437 289,00 | 1 313 273,00 | 1 812 434,00 | 312 150,00 | 554 926,00 | 2 679 510,00 |
|                                          | VR     |            |            |            |              |              |      |            |              |              |            |            |              |
| chod MAS                                 | MR     | 0,00       | 0,00       | 0,00       | 0,00         | 361 049,38   | 0,00 | 19 002,60  | 380 051,98   | 361 049,38   | 0,00       | 19 002,60  | 380 051,98   |
|                                          | VR     |            |            |            |              |              |      |            |              |              |            |            |              |
| animácie                                 | MR     | 47 785,95  | 15 928,65  | 0,00       | 63 714,60    |              |      |            |              | 47 785,95    | 15 928,65  | 0,00       | 63 714,60    |
|                                          | VR     |            |            |            |              |              |      |            |              |              |            |            |              |
| SPOLU                                    | MR     | 984 235,95 | 328 078,65 | 117 637,00 | 1 429 951,60 | 1 237 033,38 | 0,00 | 456 291,60 | 1 693 324,98 | 2 221 269,33 | 328 078,65 | 573 928,60 | 3 123 276,58 |
|                                          | VR     |            |            |            |              |              |      |            |              |              |            |            |              |
|                                          | spolu  | 984 235,95 | 328 078,65 | 117 637,00 | 1 429 951,60 | 1 237 033,38 | 0,00 | 456 291,60 | 1 693 324,98 | 2 221 269,33 | 328 078,65 | 573 928,60 | 3 123 276,58 |

|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |



[illegible]

## 6.2 Finančný plán pre opatrenia

Finančný plán odzrkadľuje potrebu balíka peňazí pre realizáciu stanovených aktivít stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou. Aj napriek bohatému potenciálu územia je tu zaznamenané zaostávanie za vyspelejšími regiónmi. Preto je potrebné využiť financovanie aktivít stratégie zo zdrojov EÚ.

**Tabuľka 26: Sumárna tabuľka finančného plánu**

| Opatrenie stratégie CLLD                                                                                                                                                                  | Fond  | Región | Spolu      | EÚ         | ŠR         | VZ         | iné  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|--------|------------|------------|------------|------------|------|
| 4.1 Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov                                                                                                                | EPFRV | MR     | 160 000,00 | 60 000,00  | 20 000,00  | 80 000,00  | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností                                                                                                           | EPFRV | MR     | 83 637,00  | 34 500,00  | 11 500,00  | 37 637,00  | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov                                                                     | EPFRV | MR     | 420 000,00 | 315 000,00 | 105 000,00 | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry | EPFRV | MR     | 399 600,00 | 299 700,00 | 99 900,00  | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie                                       | EPFRV | MR     | 45 000,00  | 33 750,00  | 11 250,00  | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 6.1 Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov                                                                                                                  | EPFRV | MR     | 150 000,00 | 112 500,00 | 37 500,00  | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 8.5 Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov                                                                                           | EPFRV | MR     | 48 000,00  | 36 000,00  | 12 000,00  | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 1.2 Prenos znalostí a informačné akcie                                                                                                                                                    | EPFRV | MR     | 60 000,00  | 45 000,00  | 15 000,00  | 0,00       | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 5.1.1 Zakladanie nových, inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev                                                        | EFRR  | MR     | 929 062,00 | 510 984,00 | 0,00       | 418 078,00 | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |
| 5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach<br>- sociálne služby a komunitné služby                                                                                                | EFRR  | MR     | 200 000,00 | 190 000,00 | 0,00       | 10 000,00  | 0,00 |
|                                                                                                                                                                                           |       | VR     |            |            |            |            |      |

|                                                    |       |    |            |            |           |           |      |
|----------------------------------------------------|-------|----|------------|------------|-----------|-----------|------|
| - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel          |       |    |            |            |           |           |      |
| 5.1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach | EFRR  | MR | 184 211,00 | 175 000,00 | 0,00      | 9 211,00  | 0,00 |
| - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel          |       | VR |            |            |           |           |      |
| - infraštruktúra vzdelávania                       |       |    |            |            |           |           |      |
| - sociálne služby a komunitné služby               |       |    |            |            |           |           |      |
| Chod MAS                                           | EFRR  | MR | 380 051,98 | 361 049,38 | 0,00      | 19 002,60 | 0,00 |
|                                                    |       | VR |            |            |           |           |      |
| Animácia MAS                                       | EPFRV | MR | 63 714,60  | 47 785,95  | 15 928,65 | 0,00      | 0,00 |
|                                                    |       | VR |            |            |           |           |      |

Tabuľka 27: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

|                                                     | PRV (EPFRV) : IROP (EFRR) |
|-----------------------------------------------------|---------------------------|
| Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):   | 58,77 : 41,23             |
| Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región): | -                         |

Tabuľka 28: Zameranie stratégie podľa sektorov

| Názov opatrenia stratégie CLLD                                                                                       | Rozpočet na opatrenie | Oprávnený prijímateľ verejný sektor –<br>(označiť „X“) | Oprávnený prijímateľ neverejný sektor –<br>(označiť „X“) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Zakladanie inovatívnych a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev | 510 984,00 €          |                                                        | x                                                        |
| Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov                                                 | 150 000,00            |                                                        | x                                                        |
| Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach                                                                         | 190 000,00 €          |                                                        | x                                                        |
| ▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel<br>▪ sociálne služby a komunitné služby                                    |                       |                                                        |                                                          |
| Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach                                                                         | 175 000,00 €          | x                                                      |                                                          |
| ▪ sociálne služby a komunitné služby<br>▪ dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel<br>▪ infraštruktúra vzdelávania    |                       |                                                        |                                                          |
| Prenos znalostí a informačné akcie                                                                                   | 60 000,00 €           |                                                        | x                                                        |
| Podpora pre investície do hmotného majetku poľnohospodárskych podnikov                                               | 80 000,00 €           |                                                        | x                                                        |
| Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností                                          | 46 000,00 €           |                                                        | x                                                        |
| –Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov                         | 48 000,00 €           |                                                        | x                                                        |
| –Podpora na investície do vytvárania zlepšovania alebo rozširovania všetkých duhov infraštruktúr malých rozmerov     | 420 000,00 €          | x                                                      |                                                          |

|                                                                                                                                                                                    |             |                |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|----------------|----------------|
| Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie                                    | 45 000,00 € | x              |                |
| Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania a rozširovania miestnych základných služieb pre vydiercke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry | 399 600,00  | x              |                |
| <b>Celkový rozpočet podľa sektorov</b>                                                                                                                                             | -----       | 1 039 600,00 € | 1 084 984,00 € |
| <b>Percentuálny pomer zamerania stratégie</b>                                                                                                                                      | -----       | 48,93 %        | 51,07 %        |

## **7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť**

### **7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia**

#### **Trvaloudržateľný rozvoj**

Vzhľadom na explicitnú koncentráciu vysokohodnotných prírodných a kultúrnych zdrojov VSP MAS – OZ Dukla vytvára priamu konšteláciu smerovania k trvalo-udržateľnému rozvoju, a to dvomi skupinami alternatív. Na jednej strane vytvára široké portfólio činností pre „ekonomický rast“ územia, na druhej strane vytvára podmienky pre jeho udržateľný rozvoj. Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu je zabezpečená opatreniami CLLD vytvárajúcimi nové pracovné príležitosti a doplnkové ekonomické príjmy pre miestnych obyvateľov. Podiel rozpočtu stratégie CLLD OZ Dukla s názvom Kraj pod Duklou – územie s perspektívou predpokladá 19 novo vytvorených pracovných miest, pričom na jedno novo vytvorené pracovné miesto pripadá 134 184,26 EUR.

#### **Informačná spoločnosť**

CLLD MAS – OZ Dukla je zameraná i na informatizáciu a prepojenie informovanosti priamo v území. Uplatňuje sa vo viacerých opatreniach CLLD MAS – OZ Dukla.

#### **Horizontálne priority vidieckej politiky EÚ**

##### *Rozvoj ľudského potenciálu*

Komparatívny súlad je daný predovšetkým rozvojom vzdelávania – potreby získavania moderných vedomostí a zručností. Druhým aspektom je realizácia integrovanej stratégie cez projekty na báze spoločnej spolupráce a partnerstva.

Zvýšenie integrácie vidieka do informačnej spoločnosti: v prípade realizácie CLLD stratégie územia MAS – OZ Dukla je rešpektovanie tohto princípu cez projekty Opatrenia M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach na vidieku a Opatrenia 19 Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER .

##### *Zlepšenie spravovania vidieka*

Zlepšenie spravovania vidieka je dané uplatnením samotného prístupu Leader, ktorý prináša zmenu prístupu k rozvoju vidieka, spravovaniu verejných a súkromných zdrojov a vidieckeho územia.

### **7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV**

Celkové zameranie stratégie CLLD a z nej vyplývajúci výber cieľov, ktoré sú jej súčasťou, má priamu súvislosť s cieľmi Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020, ktorými sú:

- Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora

Daný cieľ sa bude naplňať prostredníctvom podpory aktivít zameraných na zvýšenie efektivity všetkých výrobných faktorov a dosiahnutie nárastu pridanej hodnoty podnikov v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve. Implementáciou stratégie sa budú dávať do popredia aktivity, ktoré napomôžu pôdohospodárskym podnikom zvýšiť svoj podiel na domácom trhu, aj exportných trhoch. Opatrenia v rámci stratégie boli zostavené so zreteľom na potrebu podpory predaja domácej produkcie, na podporu spolupráce medzi aktérmi dodávateľského reťazca a na podporu miestnych trhov. Pri implementácii stratégie budú uprednostnené také projekty, ktoré sa zaviažu napomôcť zvýšeniu predaja domácich tradičných výrobkov pri zachovaní ľudových tradícií. Takisto naplňanie cieľov stratégie bude smerovať k rastu pridanej hodnoty domácich produktov zvyšovaním kvality domácej poľnohospodárskej produkcie a tiež podporou projektov na zvýšenie štandardu dobrých životných podmienok zvierat. Činnosti podporených projektov budú smerovať k zvýšeniu energetickej efektívnosti, konkrétne podporou energeticky úsporných technológií.

- Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám  
MAS sa pri podpore tohto cieľa zameria na projekty, ktoré budú zvyšovať energetickú efektívnosť a zvyšovať podiel využívania nevyužitého potenciálu OZE. Daný cieľ chceme naplniť prostredníctvom investície do technológií a inovatívnych postupov pre produkciu obnoviteľných zdrojov energie.
- Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest

Podporením rozvoja podnikania sa posilní stabilita pracovných miest, a tým aj ekonomika vidieka. Činnosti MAS budú smerovať k rozvoju diverzifikácie nepoľnohospodárskych činností a rozvoj podnikania mikro a malých podnikov vo vidieckych oblastiach. Budeme vytvárať podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych oblastí, čo bude smerovať k znižovaniu nezamestnanosti v regióne.

V občianskom združení MAS – OZ Dukla majú výrazné zastúpenie ženy, ale i mladí ľudia. Pomer mužov a žien v členskej základni združenia je vyvážený, hlavne v dôsledku skutočnosti, že ako starostovia pôsobia často ženy /24%/. Ženy tvoria /24.%/ členskej základne, pričom 2 miesta vo Výkonnom výbore patria ženám. Pri voľbe členov Výkonného výboru a Revíznej komisie sa kládol dôraz na skúsenosti, ale i aktivitu a ochotu pracovať na rozvoji celého územia OZ. V súkromnom sektore prezentovanom občanmi majú výrazné zastúpenie mladí ľudia do 35 rokov.

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou Miestnej akčnej skupiny – OZ Dukla je v súlade s horizontálnymi prioritami politík Európskej Únie a s horizontálnymi prioritami vidieckej politiky EÚ.

### **Marginalizované rómske komunity**

Intervencia navrhnutá cez niektoré vybrané opatrenia PRV SR 2014 - 2020 CLLD MAS – OZ Dukla bude mať v krátkodobom i dlhodobom horizonte pozitívne dopady na tieto komunity. Ide najmä o Opatrenie M07 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach a Opatrenie 1.2 Vzdelávanie a informovanie - Začleňovanie sociálne znevýhodnených skupín obyvateľov do života regiónu.

### **Rovnosť príležitostí**

V prípade rovnosti príležitostí deklarovaná stratégia miestneho rozvoja vytvára možnosti tvorby nových príležitostí a zapojenia rôznych beneficentov do „tvorby“ vlastných dodatočných ekonomických príjmov. V stratégii sa to konkrétne odráža zvýhodnením „žien a mladých ľudí“ v rámci bodovacích kritérií hodnotenia projektov. Celkovo CLLD MAS – OZ Dukla vytvára podmienky pre stabilizáciu domácich obyvateľov a zvýšenie kvality ich života. Stratégia je zvolená tak, aby prostredníctvom výberu cieľov a im zodpovedajúcich priorít, ako aj prostredníctvom špecifických cieľov umožňovala podporiť udržateľný rast, a teda konkrétne umožňovala:

- dosiahnuť environmentálne udržateľné využívanie jednotlivých zložiek životného prostredia,
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a udržateľnému hospodáreniu s nimi;
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu energetických zdrojov zameraných na podporu energetickej efektívnosti v podnikoch, ako aj verejných infraštruktúrach
- podporiť udržateľné využívanie energetických zdrojov prostredníctvom investičných priorít zameraných na podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie
- podporovať technológie priaznivé vo vzťahu k životnému prostrediu a tým zmiernovať zhoršovanie jeho kvality.
- zabezpečiť vhodné podmienky pre život obyvateľov a hospodárske aktivity predchádzaním rizík vyplývajúcich zo zmien klímy.

Z hore uvedeného vyplýva, že stratégia je zostavená tak, aby smerovala k podpore a zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja. Implementačné

aktivity stratégie CLLD budú smerovať k zachovaniu vyhovujúceho stavu jednotlivých zložiek životného prostredia aj pre budúce generácie.

### **7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP**

Jednotlivé opatrenia našej stratégie sú previazané s konkrétnymi vybranými opatreniami IROP pre obdobie 2014 – 2020. Opatrenia, ktoré sú predmetom stratégie, medzi sebou navzájom súvisia a zároveň na seba logicky nadväzujú, čím prispievajú k hodnotovému naplneniu strategického cieľa. Stratégia je zameraná na podporu zamestnanosti vytváraním vhodných podmienok podnikania, či už založením nových mikro a malých podnikov, alebo podporou existujúcich mikro a malých podnikov. Implementáciou stratégie miestneho rozvoja sa pri plnení špecifického cieľa: „Podporiť tvorbu a udržanie miestnych pracovných príležitostí prostredníctvom rozvoja poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít“ budeme zameriavať na zníženie odlivu mladých ľudí, ako aj ťažko zamestnateľných z regiónu. Týmto chceme zvýšiť počet trvalo bývajúcich na území MAS a plnením ďalšieho špecifického cieľa budeme zabezpečovať zvýšenie kvality života obyvateľov.

OZ Dukla v stratégii CLLD plánuje prostredníctvom ŠC 5.1.1 IROP vytvoriť 10 nových pracovných miest, tým naplní ciele výzvy IROP B7.

### **7.4 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD**

#### **7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať**

Väčšina obcí, ktoré sa nachádzajú na území OZ Dukla má schválený Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja a mnohé majú schválený územný plán obce. Stratégia CLLD je v súlade s PHSR a ÚPD týchto obcí. Riešené územie sa nachádza v Prešovskom kraji, ktorý má v súčasnosti platný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014-2020. a tiež schválenú a platnú Regionálnu integrovanú územnú stratégiu pre PSK v programovacom období 2014 – 2020 (RIÚS). V oblasti cezhraničnej spolupráce je nový program spolupráce v rámci cieľa Európska územná spolupráca. Obce plánujú podávať projekty tejto cezhraničnej spolupráce v rámci programu INTERREG PL – SK 2014 – 2020. V budúcnosti je naplánované pokračovanie Grantov EHP a Nórska, tiež ako projektov cezhraničnej spolupráce. Obce, ktoré sú členmi MAS sa budú v snažiť v zmysle Miestnej agendy 21 o vytvorenie modelu trvalo udržateľného rozvoja na miestnej úrovni. Súčasne si dali za cieľ prehĺbovať dialóg s občanmi, miestnymi organizáciami a súkromnými podnikateľmi. Stratégia CLLD je zároveň v súlade aj s Dunajskou stratégiou, Národnou



stratégiou regionálneho rozvoja SR (2014), Partnerskou dohodou SR na roky 2014 - 2020, Stratégiou Európa 2020, Programom rozvoja vidieka SR 2014 – 2020, Národnou stratégiou trvalo udržateľného rozvoja, Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2011 a pod.

#### **7.4.2 Synergie a komplementarita**

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou OZ Dukla nadväzuje na Operačný program Ľudské zdroje najmä v rámci prioritnej osi 3: Zamestnanosť, keďže k rozvoju ekonomickej situácie na území chce pristúpiť najmä vytváraním pracovných miest. Súčasne k ich vytvoreniu doplnkovo pôsobí prioritná os 1: Vzdelávanie tohto operačného programu. Stratégia CLLD rovnako ako os 4: Sociálne začlenenie a os 5: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít OP Ľudské zdroje chce podporiť zraniteľné skupiny obyvateľstva, najmä príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a znevýhodnených občanov. K osi 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pôsobí stratégia CLLD doplnkovo (viď merateľné ukazovatele). Stratégia CLLD pôsobí synergicky vo vzťahu k Operačnému programu Kvalita životného prostredia, keďže počíta s využitím obnoviteľných zdrojov energie, s podmienkou predloženia energetického auditu pri schvaľovaní projektov a podporou využívania technológií šetriacich spotrebu energie. Vďaka využitiu inovatívnych metód a prístupov je stratégia CLLD v súlade s cieľmi Operačného programu Výskum a inovácie. Stratégia CLLD je v súlade s PHSR obcí a ÚPD obcí nachádzajúcich sa na území Stratégia MAS – OZ Dukla je v súlade s Operačným programom Ľudské zdroje, konkrétne s prioritami:

**PRIORITNÁ OS Č. 1:** Vzdelávanie

**PRIORITNÁ OS Č. 2:** Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

**PRIORITNÁ OS Č. 3:** Zamestnanosť

**PRIORITNÁ OS Č. 4:** Sociálne začlenenie

**PRIORITNÁ OS Č. 5:** Integrácia marginalizovaných rómskych komunít

**PRIORITNÁ OS Č. 6:** Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Opatrenia stratégie MAS sú zostavené so zreteľom na hore uvedené priority. Cieľom je prostredníctvom opatrení podporiť začlenenie mladých ľudí do pracovného procesu, takisto aj podporiť podnikateľské aktivity dlhodobo nezamestnaných a ťažko zamestnateľných skupín. Prostredníctvom opatrení zameraných na vzdelávanie takisto budeme zvyšovať vzdelanostnú

úroveň a informovanosť týchto skupín obyvateľov o možnostiach zakladania nových foriem podnikania pri zachovaní vidieckeho charakteru a tradícií.

### 7.5 Popis multiplikačných efektov

Investície sú hlavnou hybnou silou naštartovania miestnej ekonomiky regiónov. Sú to investície, ktoré nie sú cielené iba do verejného sektora, ale práve ochota súkromných podnikov investovať je základom pre rast miestnej kúpnej sily. Investície podporené z PRV v rámci pripravenej CLLD stratégie generujú tzv. „multiplikačný“ efekt, keď rast investícií povedie k rastu pracovných miest, rastu miezd, rastu zamestnanosti, rastu efektívneho dopytu, ktorý následne opäť vytvorí dopyt po investíciách. Práve v súčasnej dobe je dôležité, aby podnikatelia a spoločnosti mali ochotu investovať finančné prostriedky do inovatívnych či rozvojových projektov. Tieto prostriedky majú totiž celkovo v ekonomike veľký význam, nakoľko povedú ku dopytu po ďalších investíciách, ktoré spôsobia uvedený „multiplikačný“ efekt.

V rámci predkladanej CLLD stratégie Občianskeho združenia Dukla investície do verejného sektora budú vo výške 1 039 600,00 eur, investície súkromného sektora budú vo výške 1 084 984,00, pričom stratégia vygeneruje min. 19 priamych pracovných miest. Zvýšenie tvorby pracovných miest novými investíciami povedie k rastu zamestnanosti v regióne aj vo forme nepriamych pracovných miest. Najväčší podiel finančných prostriedkov bude vynaložený v súkromnom sektore v oblasti zakladania inovatívnych a podpory existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb a družstiev, pričom intenzifikácia a rozvoj výroby povedie k zvýšeniu dopytu v subdodávateľských oblastiach. Predpokladáme, že každé nové pracovné miesto vygeneruje 1-3 nepriame pracovné miesta v dodávateľských sektoroch.

Stratégia CLLD výrazne prispieva k riešeniu najpálčivejších problémov regiónu, ktoré sú výsledkom SWOT analýzy a sú uvedené v identifikácii potrieb. Práve motiváciou dodatočnej podpory malých podnikateľov (v prevažnej miere mikro a malých podnikov z CLLD LEADER rámca budú prichádzať pri aktívnom čerpaní do regiónu investície, podniky sa budú rozvíjať, budú ochotnejšie prijímať aj externé úverové zdroje k dofinancovaniu svojich investícií a príjmu tak do zamestnania miestnu pracovnú silu, ktorá bude ďalej generovať kúpyschopný dopyt, keďže bude za svoju prácu relevantne odmenená.

Navrhnuté riešenia čerpania stratégie vzišli z odvetvovej a dopytovej skladby členov plánovacej matice. Práve v plánovacej matici sa zišli z podnikateľského sektora podnikatelia,

ktorí sú ochotní pracovať a investovať v komunite, žiť, stretávať sa s predstaviteľmi verejného a občianskeho sektora a podporovať miestny rozvoj, čo je základným princípom LEADER - zdola nahor.

Keďže v rámci predloženej UPRAVENEJ CLLD stratégie (so zníženým finančným rámcom) nebude možné riešiť všetky problémy MAS, veríme, že sa podarí naštartovať výberom zmysluplných investícií do najžiadanejších oblastí rozvoja čo najväčší multiplikačný efekt pre rozvoj regiónu.

### Spôsob hodnotenia multiplikačných efektov

Multiplikačné efekty stratégie budú hodnotené v troch stupňoch v závislosti od rozsahu šírenia efektov v rámci stanovených cieľov stratégie vychádzajúcich zo SWOT analýzy ako aj popísaných multiplikačných efektov v predchádzajúcej podkapitole, ktoré si MAS stanovila ako cieľové. Pri hodnotení pôsobenia stratégie a vytváranie multiplikačného efektu sa najvyšším počtom bodov budú hodnotiť projekty, ktoré ***významne aplikuje multiplikačný efekt, vynikajúco podnecuje realizáciu ďalších nadväzujúcich činností v regióne, generuje v nadväzujúcich odvetviach nové pracovné miesta alebo výnimočne prispieva k šíreniu príkladov dobrej praxe.***

Stredným počtom bodov budú hodnotené projekty, ktorým ***je podporený multiplikačný efekt v nadväzujúcich odvetviach a priemerne prispieva k šíreniu príkladov dobrej praxe.***

Najnižším počtom bodov budú hodnotené projekty, ktoré ***nenadväzujú na ostatnú infraštruktúru v území a nenesie prvky šírenia príkladov dobrej praxe.***

---

<sup>i</sup> Kapitola 3 Analytický rámec – na vypracovanie celej kapitoly boli použité štatistické údaje k 31.12.2014, ktoré obsahovali aj údaje týkajúce sa obce Nižná Polianka, ktorá z Občianskeho združenia vystúpila ku dňu 31.05.2017. V tejto kapitole sú použité aj informácie týkajúce sa Nižnej Polianky.